

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ושלושים-ותשע של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, ה' בחשוון התשנ"ח (5 בנובמבר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:01

תוכן העניינים

שאלות בעל-פה

סעיף "אבטחה" בתקציב משרד הבינוי והשיכון

קריסת מערכת החינוך בפרדס-חנה

חקירת הפעלת סוכן השב"כ אבישי רביב

קיום החלטת הממשלה 1329, בנושא: קיום הדדי של התחייבויות הצדדים בכל הקשור בתהליך המדיני

הצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת מ' שחל)

הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה), התשנ"ז–1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבורי (תיקון – תעודת הוקרה), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת רן כהן)

הצעת חוק אדמות המצויות בשמורת הטבע הר-מירון, התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ס' טריף)

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16) (תיקון – תחולה והוראות מעבר), התשנ"ז–1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז–1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – פרסום חוצות), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

הצעת חוק העמותות (תיקון – מען רישום), התשנ"ז–1997

(הצעת חברת הכנסת נ' בלומנטל)

הצעת חוק למניעת גנבות כלי רכב (הוראות שעה), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

שאלות ותשובות

היערכות המשרד לענייני דתות לקראת שנת 2000

רכב ההלוויות של העדה המוסלמית בחיפה

שיפוצים במסגד בעין-כרם

שיפוצים במסגד בעין-כרם

עקירת עצים ומדרכות בבית-העלמין בבאר-שבע

תחזוקת מערת-המכפלה

כשירות לשמש טוען רבני

הצעת חוק הרבנות הראשית לישראל (תיקון – איסור עיסוק נוסף), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' יחזקאל)

הצעת חוק רשות השידור (תיקון – קביעת גובה אגרות בעד מקלטים אחת לחמש שנים), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ח' אורון)

הצעה לסדר-היום

על סף תהום

הצעות לסדר-היום

הפרסומים בעיתון "הצופה" בדבר קשירת קשר לרציחת רבין

הצעות לסדר-היום

המשבר המתפתח בעירק

הצעה לסדר-היום

עמדת ראש הממשלה ודרכי בחירת מועמדים לכנסת

הצעה לסדר-היום

שיבוץ היישובים הערביים באזורי עדיפות לאומית

הצעות לסדר-היום

שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום"

הצעות לסדר-היום

מצב הבדואים והתבטאויות השר רפאל איתן

הצעות לסדר-היום השרפה בבתי-הזיקוק באשדוד; הפיקוח על העברת חומרים מסוכנים במשאיות

הצעה לסדר-היום

פיטורי עובדות ערביות

הצעה לסדר-היום

ערעור האמון במערכת המשפט בישראל

שאלות ותשובות

מוסדות חינוך ביישוב לפיד

קיצוץ בתקציב תנועות הנוער הציוניות

הימצאות עצמות בידי רשות העתיקות

האגף לחינוך ערכי

תקציבי תנועות הנוער

תקציבי תנועות הנוער

סיוע מת"ן ל"הסתדרות בנות אגו"י בארץ-ישראל"

סיוע משרדך למימון מפקד תנועות הנוער

תקצוב תנועות נוער המקבלות תמיכות נוספות

הכרה בתנועת הנוער העובד והלומד

מצוקת בתי-ספר ברמת-גן

תוספת שכר למחנכי כיתות

מסירת מטבעות שנמצאו בחפירות לאוצר המדינה

איחוד כיתות משכבות גיל שונות מסיבות תקציביות

איחוד כיתות משכבות גיל שונות מסיבות תקציביות

חפירת קבר בשכונת "אשד" במודיעין

פרסומות מסחריות בבתי-הספר

שכר הלימוד במכללות

תוכניות מיוחדות בתקשורת בצום ט' באב

סגירת הגן הטיפולי בקלנסואה

מסגרת חינוכית לילדים אוטיסטים במגזר הערבי

יום לימודים ארוך לתלמידים ערבים

הצעות לסדר-היום שביתת תלמידי בתי-הספר התיכוניים עקב סירוב ארגון המורים להמשיך ללוות
טיולי תלמידים

הצעה לסדר-היום

פגעי מזג האוויר וההיערכות לקראת החורף

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, יום רביעי, ה' בחשוון התשנ"ח, 5 בנובמבר 1997; ישיבת הכנסת פתוחה. במשכן נוכחים 82 חברי כנסת. שרים תורנים, שאינם, כרגיל: השר משה קצב, השר אלי ישי; הם בוודאי בחוץ-לארץ.

רבותי, שאלתא בעל-פה לסגן שר הבינוי והשיכון, של חבר הכנסת עזמי בשארה, בנושא: סעיף "אבטחה" בתקציב משרד הבינוי והשיכון. בבקשה.

סעיף "אבטחה" בתקציב משרד הבינוי והשיכון

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, תרשה לי רק לתקן טעות מתמטית אחת, במקום שלוש פעמים, מדובר בפעם וחצי; מדובר בחוק התקציב לשנה הבאה.

בעת קיצוצים זו הוגדל סעיף "אבטחה" בתקציב משרד השיכון פי-1.5 ביחס ל-1996 – ל-13 מיליון שקל. בעבר פורסם שהתקציב מיועד לאבטחת בתים בהתנחלויות במזרח-ירושלים, בסילואן ובעיר העתיקה.

רצוני לשאול:

1. למה משמש תקציב זה?

2. מדוע הוגדל?

3. האם משמש התקציב להגנת המתנחלים בראס-אל-עמוד?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, האם ניתן לומר בשטח שהוא בריבונות מדינת ישראל – מתנחלים?

היו"ר ד' תיכון:

אדוני המזכיר, רשמתי לפניך את ההערה של חבר הכנסת ריבלין?

קריאות:

– – –

היו"ר ד' תיכון:

הבנתי את ההערות, גם הבנתי למה ואיך. אדוני המזכיר, הסבתי את תשומת לבו. הוא האחראי להגהה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

למה קוראים לי סאלח?

רחבעם זאבי (מולדת):

למה כתוב ירושלים ולא "אל-קודס"?

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, רבתי.

רחבעם זאבי (מולדת):

כתוב ירושלים, זה שטח ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זאבי, אפשר להירגע? אני גם אחראי לבריאות של חברי הכנסת, בין השאר.

חיים אורון (מרצ):

— — — זה גם שטח ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, אתה מוותר על זכות השאילתא? איך יכול להיות? אני הרי יודע, לכן אני שואל.

כן, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת בשארה הציג נתון, שלדעתי הוא לא מדויק. אני מקווה שהוא עשה זאת בשגגה, כאשר הוא טען שסעיף אבטחת התושבים והמוסדות בעיר-דוד וברובע המוסלמי הוגדל פי-שלושה ביחס ל-1996; הוא לפחות כתב "פי-שלושה", וכאן הוא אמר "פי-1.5". אני אומר שהנתון לא מדויק. אני מקווה מאוד שהוא הוצג בשגגה, ואני רוצה להציג את הנתונים הנכונים כפי שהם.

התקציב בשנת 1996 היה למעלה מ-11 מיליון ש"ח. ב-1997 הוא הגיע ל-12.3 מיליון ש"ח, ובשנת 1998 ביקשנו להגדיל אותו ל-15.5 מיליון ש"ח. אז אנחנו כבר לא מדברים על אותה הגדלה שהציג חבר הכנסת בשארה.

מבחינתי האישית כמובן, אני חושב שגם ממשלת ישראל וכל חברי הכנסת היו מאושרים אילו יכולנו לבטל כליל את התקציב הזה של שמירה ואבטחה במזרח-ירושלים. אני לא חושב שאנחנו צריכים להיות במצב שעדיין צריך לאבטח תושבים ומוסדות בעיר-דוד וברובע המוסלמי ולשמור עליהם, כאשר אנחנו מדברים על מדינת ישראל ועל ירושלים בירת המדינה.

אני חושב שצריך לחשוב אם אנחנו צריכים שמירה על אותם אנשים שחוששים שהם נמצאים בסכנת פיגועים. אני מאוד מקווה וגם מתפלל, שלא ירחק היום וכל התקציב יהיה מיותר, ואני, כמאמין, אין לי ספק שהיום הזה יגיע בסופו של דבר, ואני חושב שמוקדם יותר מאשר הפסימיסטים חושבים.

אבל, אני חייב גם הסבר מדוע ב-1997 תוקצב הסעיף הזה של שמירה ואבטחה בסכום נמוך יותר. הכוונה שלנו היתה לחסוך ולהתייעל, והיתה גם מחשבה להעביר את האבטחה למשטרת ישראל. אנחנו בודקים את עצמנו, ואנו גם מקווים שנמצא את הדרך להתייעל כדי לחסוך בתקציב; כך שההתייעלות מבוצעת. חיסכון קשה מאוד להגדיל, כי בכל זאת יש סכנת פיגועים, שלא חלפה, כמו שאמרת.

אני רוצה להרגיע את חבר הכנסת בשארה. ממשלת ישראל עושה ככל שהיא מסוגלת לעשות כדי להגן על כל תושב וכל מוסד על-פי הצורך, ואם אנחנו מדברים על ביטחון ואבטחה, אין ספק שצריך להשקיע מאמצים בדבר הזה.

אני רוצה רק לומר לחבר הכנסת עזמי בשארה, או לכל חבר כנסת או לכל גורם שהוא: אם יש להם אפשרות או יש למישהו אפשרות להשפיע אולי ב"מקומות הנכונים" – אולי כדאי לדאוג שלא נצטרך יותר לדאוג לאבטחה, וירושלים אכן תהיה בסופו של דבר עיר השלום, עיר השלום לכל העמים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת בשארה, שאילתא נוספת, בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, תרשה לי קודם לפנות אליך. אני לא כל כך אוהב לצעוק, אחרי מה שאמר חבר הכנסת ריבלין בעניין מתנחלים. בשבילי מתנחל הוא מתיישב למטרה פוליטית. כך אני משתמש במינוח. אני חושב שראוי לקרוא להם מתנחלים במקרה זה, כי העניין נעשה למטרות פוליטיות ולביצוע פרוגרמה למטרת סיפוח.

היו"ר ד' תיכון:

הוא העיר, הוא העיר – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

זה מינוח פוליטי שלי, כך אני קורא לזה. המלה ירושלים, דרך אגב, לא מפריעה לי. מאז ומתמיד הסכימו הערבים בכלל לקרוא לירושלים "ג'רוסלם" באנגלית, "ירושלים" בעברית ו"אל-קודס" בערבית. אין לנו שום בעיה. השם שלה בעברית הוא ירושלים ולא אל-קודס. אתם קוראים עכשיו לאבו-דיס אל-קודס – זה כבר סיפור אחר. אבל אל-קודס זה אל-קודס בערבית; ירושלים, זה ירושלים בעברית. אין לנו שום בעיה עם המונחים האלה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר כנסת בשארה, מה השאלה?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

השאלה; כן.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

"אל-קודס" – זה לא ירושלים; אל-קודס זה – הקדושה. אורשלם אל-קודס – ירושלים הקדושה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

וואלה, אתה לא מתרגם שמות ערים תרגום מילולי; אין דבר כזה. לכל עם, המלה צומחת מהמסורת. שלו, זה מראה שיש לנו שתי גישות שונות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בשארה, מה השאלתא?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כן, אני עובר לשאילתא, אדוני היושב-ראש. השאלה שלי לסגן – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא צודק שאל-קודס – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, במשך דקה וחצי הוא מנסה להגיע לשאלתא.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, הוא צודק, גם אל-קודס וגם ירושלים הם בריבונות ישראל, הוא צודק.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני לא אמרתי את זה, ואתה לא צודק.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בשארה, מה השאלתא?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני חוזר בדברי לאדוני סגן השר בעניין גודל האבטחה: א. כן, בשגגה, ותיקנתי את עצמי בהתחלת דברי; ב. עניין השמירה והדאגה שביטא כאן השר כלפי המתיישבים, שהוא מקווה שלא יהיה בהן צורך – האם הוא מודע לכך שחברות שמירה אלה, בתנאים שקיימים בירושלים, של התנחלות פוליטית, המיועדת למטרה פוליטית מסוימת, אינן מסוגלות לפתור סוגיה פוליטית כזאת? אנשי החברות הללו בדרך כלל נגררים לגרימת פרובוקציות, למשל: בסילואן מנעו מאנשים לגשת לבתים שלהם, חיפשו אנשים ושכנים ועשו פרובוקציות יומיומיות בתנועה ובתזוזה שלהם. אנשים אלה אינם אנשי ביטחון אלא אנשים של חברות פרטיות, שעושים עבודה גרועה בהפרעה לתושבים. המצב הוא אותו מצב אם הבתים האלה נמכרו או נשללו, ואנחנו עדיין לא יודעים אם אנשים עשו זאת בגלל לחץ עליהם. חברות האבטחה האלה מפעילות לחץ על התושבים מסביב ועל השכנים, כדי שימכרו את בתיהם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת נסים דהן.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, האם ידוע לך שלמרות הגידול בתקציב הוא עדיין לא עונה על הצרכים, ובמיוחד לאור מה שרמזת, שהיה ניסיון להעביר את עניין האבטחה למשטרת ישראל, שלא הסכימה לקבל זאת באותו תקציב. במצב הקיים היום, מי שזקוק לשמירה מסתגר בביתו כחצי שעה עד שלוש-רבעי שעה עד שמגיע מאבטח כדי ללוות ילדה קטנה שרוצה לקנות לחמנייה במכולת, או ילדה שרוצה ללכת לבית-הספר, או אותו אבא שהגיע בשעה מאוחרת ורוצה להגיע הביתה, אך מסתגר במקום בטוח עד שמגיעה השמירה. זאת משום שמספר השומרים קטן, ואין די בתקציב כדי להגדיל את מספרם. האנשים נמצאים בהסגר, במקום שילכו חופשיים במדינתם. הרי ידוע שראס-אל-עמוד היא שכונה בירושלים, ומגיע לתושבים שם לגור כמו כל תושב אחר בתל-אביב, ביפו או בחיפה. לא ייתכן שילדים קטנים יסתגרו בבתים עד שיגיע המאבטח שצריך ללוות אותם.

צריך להגדיל את התקציב כדי שאנשים יוכלו לחיות שם בחופשיות – –

חיים אורון (מרצ):

— — —

נסים דהן (ש"ס):

— — עד שיגיע היום הזה שלא יהיה בו עוד צורך בשומרים. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת חיים אורון. שתיים.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אתה יודע שאני עוסק בנושא הזה שש שנים.

היו"ר ד' תיכון:

זוכר גם זוכר.

חיים אורון (מרצ):

אדוני השר, מה שאמרת הוא מדויק, אבל באופן חלקי. בתקציב הופיע סכום של 7 מיליוני שקלים, אך מה שמסרת אלה הסכומים שמוספים כל שנה, במהלך השנה. אך זו לא הנקודה העיקרית. הנקודה העיקרית היא, שמדובר במימון של מיליציה פרטית באמצעות משרד השיכון. הם מחליטים איפה שומרים, על מי שומרים וכמה שומרים. אם יש בעיות ביטחון בירושלים, לשיטתכם – וללא ספק גם לשיטתי, כי זה שטח ישראלי – משטרת ישראל ומשמר הגבול הם המוסמכים להגן על האזרחים על-פי שיקול דעתם. אחת הסיבות שכוחות אלה אינם מוכנים לקבל את האחריות היא כי מתערבים בשיקול דעתם. הם יחליטו אם צריך ללוות ילדה לחוג קרמיקה בסילואן או ברחביה. המתנחלים רוצים, וכן העמותות שלהם, לשלוט בתקציב ובסדרי הביטחון.

הערה אחרונה, אדוני סגן השר, לידיעתך, באחריות מלאה, ביותר ממקרה אחד הפכה חברת השמירה לגורם שהתערב בסכסוך נדל"ני רגיל. כאשר "עטרת כוהנים" או אלע"ד קנו מבנה ובעלי המבנה ערערו על תקפות הקנייה, הפכה חברת השמירה להיות הזרוע הארוכה של ההוצאה לפועל. כאשר זה קורה בתל-אביב או בירושלים, פונים לבית-המשפט ולמשטרת ישראל. אך כשזה קורה שם, יש מי שיש לו מיליציה פרטית והוא משתמש בה על-פי שיקוליו בלבד, לרבות בוויכוחים נדל"ניים טהורים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, מלבד הצורך להתייחס לשאלות, אני חושב שבכל זאת נאמרו כאן אמירות פוליטיות שאני סבור שיש מקום להגיב עליהן: א. אני בהחלט לא מקבל את המושג מתנחלים, ודאי שלא כלפי ירושלים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני לא חושב שזו התיישבות פוליטית.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני אומר זאת לחבר כנסת עזמי בשארה, שהתווכח על הדבר הזה. אני רוצה לומר שאני, כדור שביעי בירושלים, בעצם לשיטתך גם אני פלסטיני אמיתי. היכן אתה רוצה שבני ובנותי יגורו? איך אפשר לומר ליהודי שיש מקומות מסוימים בירושלים – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

איך ייתכן שיש מקומות מסוימים בירושלים שאסור ליהודים לגור בהם. להתיישב בירושלים, זו התנחלות פוליטית? זו פוליטיקה? לנו אסור לגור בירושלים? אתם מתכחשים לעובדה שלנו מותר לגור בירושלים?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת עזמי בשארה, בשאלות בעל-פה אין קריאות ביניים.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אני רוצה לומר, שאם אתה מציין שיש התגרות או פרובוקציות מצד אותם אנשים שאחראים לשמירה, אני מודה לך על כך שאתה מעיר את תשומת לבי. אם תעביר אלי פרטים יותר מדויקים, אני בהחלט מוכן לטפל בזה. אני לא חושב שזה תפקידם, והם לא צריכים לעשות את זה. עם כל חילוקי הדעות שיש בינינו, זה לא התפקיד שלהם, ואם תעביר לי פרטים יותר מדויקים, אטפל בזה.

לחבר הכנסת הרב נסים דהן – על מנת שיוכלו לגור בירושלים בביטחון, אמרתי כבר קודם שצריך לפנות ל"מקומות הנכונים". אולי יש מי שיש להם יותר קשר עם אלה שמאיימים כל הזמן ומנסים לפגוע, על מנת שיפסיקו לאיים ויפסיקו לפגוע, ואז לא צריך את האבטחה.

לחבר הכנסת חיים אורון אני מבקש לומר: אני מסופק אם האמירות שלך נכונות, בעיקר מה שאתה טוען בדבר התערבות או טיפול של אותם אנשים בסכסוכי נדל"ן. הזכרת לי זאת בשנה שעברה, בדיון בוועדת הכספים.

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

גם לך אני אומר מה שאמרתי לחבר הכנסת עזמי בשארה: תן לי יותר פרטים כדי שאוכל לבדוק את זה, משום שזה לא תפקידם. אם אנחנו רוצים לאבטח תושבים יהודים במזרח-ירושלים – זו המטרה, אבל תפקידם איננו טיפול בדברים אחרים. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית שואל בעל-פה את סגן שר החינוך, התרבות והספורט בנושא: קריסת מערכת החינוך בפרדס-חנה. בבקשה.

קריסת מערכת החינוך בפרדס-חנה

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, פורסם כי מערכת החינוך בפרדס-חנה נמצאת על סף קריסה. זה כחודשיים מושבתים בתי-הספר, אשר סובלים מהזנחה, מתשתית רעועה ומליקויים בטיחותיים.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע למצב השורר במערכת החינוך בפרדס-חנה?

2. מדוע אינך מתערב להסדרת מצוקת החינוך ביישוב?

3. מה אתם מתכוונים לעשות בעניין זה?

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-הראש, חבר הכנסת שטרית, חברי כנסת, נוכחים, 1. משרדנו מדוע לבעיות המוניציפליות בפרדס-חנה ולגירעון התקציבי של המועצה, בסך 35 מיליון ש"ח. עובדי המועצה, ובכללם עובדי מערכת החינוך – שרתים, מזכירים, עוזרות גננות, קציני ביקור סדיר וכו' – אינם מקבלים את שכרם. כתוצאה ממצב זה הושבתה מערכת החינוך.

2. משרדנו אינו יכול לקחת מסמכויות המועצה כדי להפעיל את שירותי מערכת החינוך, שהם באחריות המועצה המקומית. משרד הפנים הוא הגורם הממשלתי האחראי לתפעול תקין של הרשות המקומית.

עם זאת, משרדנו מצא הסדר חלקי שלפיו יופעלו גני-הילדים ביישוב.

3. משרדנו פנה למשרד הפנים וביקש להפעיל את סמכויותיו להפעלת שירותי החינוך בפרדס-חנה, כמתחייב מחוק לימוד חובה.

נושא הסכסוך בין המועצה המקומית לעובדי המועצה נמצא בהליך משפטי.

משרד החינוך העביר ומעביר את כל התקציבים להפעלת מערכת החינוך ביישוב, ואף מעבר לכך, אך לצערנו, בגלל גירעון תקציבי של המועצה מקוזזים תקציבים אלה לגורמים שונים שהמועצה חייבת להם כספים.

למרות האמור לעיל, משרדנו פועל בתיאום עם משרד הפנים לבדיקת ההיבטים התקציביים השונים להפעלת מערכת החינוך. עם זאת, עד שעובדי המועצה המקומית יקבלו את שכרם, לא יהיה ניתן להפעיל מערכת חינוך מסודרת.

ברצוני לציין, שוועדת העבודה והרווחה של הכנסת קיימה אתמול, ה-3 בחודש, דיון בנושא. בדיון השתתפו כל הגורמים הנוגעים בדבר. עד כאן.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת מאיר שטרית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, רבותי חברי הכנסת, אני מודה לסגן השר על התשובה, אבל בוא נתייחס לעובדה ולמציאות המרה ששוררת שם. במשך חודשיים ילדים במדינת ישראל לא לומדים. פאקט. אני התלבטתי אם להגיש את השאילתא, אדוני היושב-ראש, לשר הפנים או לשר החינוך, והעדפתי את שר החינוך.

אני רוצה לומר מדוע. יכול להיות, אם לשר אין סמכויות, צריך היה השר לבוא לכנסת, או לממשלה, ולקבל סמכויות כאלה – להפקיע את מערכת החינוך מידי הרשות. הרי ממילא המורים במערכת החינוך מקבלים את שכרם ממשד החינוך; הגננות מקבלות את שכרן ממשד החינוך; משרד החינוך משלם לרשויות עבור קב"סים – קציני ביקור סדיר – ועוזרים או עוזרות לגננות ועבור שרתים בבתי-הספר וכו'. תפקיעו את הסמכות מידי העירייה, ושמשד החינוך ייקח על עצמו את האחריות להפעלה וישלם את שכרם ישירות, ולפחות שמערכת החינוך תעבוד. מה אשמים הילדים שם אם יש כזה בלגן פוליטי?

אם זה לא הולך, ישבו שר החינוך ושר האוצר וימנו ועדה קרואה. תזרקו את ראש העיר משם, תמנו ועדה קרואה שתנהל את היישוב. לא יכול להיות מצב, שבמדינת ישראל של 1998, עוד מעט, ילדים לא לומדים במשך חודשיים. זה לא מקום שכוח-אל, זה במרכז הארץ. אז אנא, אתם חייבים להיכנס לפעולה דחופה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת ריבלין, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אנחנו יודעים שתקציבי חינוך שמועברים לרשויות מקומיות לא תמיד משמשים לייעוד שלשמו הם ניתנו. במקום להקים בתי-ספר ולשפר את מצב בתי-הספר הקיימים, מוציאים את התקציבים למשכורות.

האם המשרד לא צריך לשקול קביעה, שכל מועצה מקומית שתפעל כך בניגוד לחוק ומתוך שימוש לרעה בכספים שניתנו לה, תמונה לה לאלתר ועדה קרואה? או ועדה קרואה בכלל, שתייתר את הצורך בראש עיר, או ועדה קרואה, לענייני חינוך.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אושעיה, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

יהיו לנו מאה ועדות קרואות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נסים דהן (ש"ס):

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לקוות שגם חברי הכנסת המכובדים וסגן השר אמרו את הדברים שלהם מתוך חוסר ידיעה, ולא משום שהם – לא רוצה לומר מה.

העובדות הן כאלה: גני-הילדים מושבתים מאז תחילת השנה. בתי-הספר מושבתים בשבועיים האחרונים. הם מושבתים מפני ששני בתי-ספר נמצאים במצב תברואי קשה ביותר על-פי דוח של משרד הבריאות. בתי-הספר עבדו כרגיל, וועד ההורים של בתי-הספר ניצל את ההזדמנות שיש שביתה במועצה המקומית ובגני-הילדים, והעובדים לא קיבלו משכורת כבר שלושה חודשים.

דבר שני, ועד ההורים של גני-הילדים הגיע להבנה עם משרד החינוך, שגני-הילדים יופעלו באמצעות ההורים. הסתדרות המורים מתנגדת להפעלת הגנים עד השעה 13:30 או 14:00, והיא מסכימה שיעשו את זה עד השעה 11:00.

דבר שלישי, פרדס-חנה מצויה במצב סוציו-אקונומי קשה ביותר. שליש מהאוכלוסייה בפרדס-חנה הוא עולים חדשים מקווקז ומאתיופיה, שלא משלמים מסים. יש שם בעיות קשות מאוד, של עשרות ילדים בחינוך המיוחד. המועצה המקומית טוענת, שמשרד החינוך חייב לה הרבה מאוד כסף, ולכן אני שואל את סגן שר החינוך, אם ידוע לו שלפרדס-חנה מגיעים כ-5 מיליון שקלים על-פי טענתם. האם יש אמת בדבר?

ועדת העבודה והרווחה ישבה שלשום, וסוכם עם משרד הפנים שיעבירו משאבים לפתרון הבעיה של העובדים במועצה המקומית. מה עושה משרד החינוך לפתרון הבעיה של מערכת החינוך, ולא המועצה המקומית? תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר החינוך, התרבות והספורט. בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בראשית דברי אני רוצה להשיב על אחת השאלות שהעלה חבר הכנסת אושעיה. משרד החינוך לא חייב כסף לפרדס-חנה. משרד החינוך מעביר מעל ומעבר תקציבים לצורכי הפעלת מערכת החינוך בפרדס-חנה. אלא שהכספים הללו – כיוון שהעירייה חייבת לספקים רבים – משמשים לצרכים אחרים. היא לוקחת את תקציבי החינוך ומשתמשת בהם לצרכים אחרים.

פה אני מגיע להצעה של חבר הכנסת ריבלין. אני שמח על ההצעה הזאת. אני חושב שזה היה צריך להיות מעוגן בחוק, שבצרכים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

תגיש חוק.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני לא יכול להגיש חוקים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הממשלה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני חושב שהיה צריך להיות חוק במדינת ישראל, שאי-אפשר לגעת בכספים המיועדים לחינוך ילדים. אי-אפשר להשתמש בהם לשום דבר אחר, אלא רק לחינוך.

הבעיה של פרדס-חנה נמצאת בהליך משפטי; גם משרד הפנים מעורב שם. כרגע, ללא פתרון חירום של משרד הפנים, אי-אפשר גם למנות ועדה קרואה. לכן המצב כל כך מסובך שם.

קיימתי כבר יותר משתי פגישות עם מנכ"ל משרד הפנים בנושא. הבעיה של פרדס-חנה מאוד מאוד סבוכה. צר לי על כל יום שתלמידי פרדס-חנה וילדי הגנים לא לומדים. אבל פה חייב להיות פתרון מערכתי משותף. אני מקווה שבימים הקרובים תבוא הבעיה על פתרונה בפעילות משותפת של משרד החינוך ומשרד הפנים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דוד אזולאי שואל את סגן שר הביטחון בעל-פה בנושא חקירת הפעלת סוכן השב"כ אבישי רביב. בבקשה, חבר הכנסת אזולאי.

חקירת הפעלת סוכן השב"כ אבישי רביב

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני סגן שר הביטחון, שנתיים מאז הרצח הנורא מתרבים סימני השאלה סביב הפעלת סוכן השב"כ אבישי רביב, וכן השמועות בעניין הרוצח.

רצוני לשאול:

1. האם הסית הסוכן לרצח?

2. אם כן – האם ידע על כך השב"כ?

3. האם ידע השב"כ על כוונת הרוצח עמיר?

4. הנחקרו נושאים אלו עד תומם?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תשובה על שאילתא בעל-פה מס' 144 של חבר הכנסת דוד אזולאי בעניין רצח ראש הממשלה יצחק רבין, זכרו לברכה.

1. פרשת הירצחו של ראש ממשלת ישראל מר יצחק רבין, זכרו לברכה, נחקרה על-ידי הרשויות המופקדות על חקירת פשעים חמורים, קרי, משטרת ישראל ושירות הביטחון הכללי, וזאת בלויית הפרקליטות ובהנחייתה.

2. כזכור, נבחן הנושא לעומקו על-ידי ועדת החקירה הממלכתית בראשות נשיא בית-המשפט העליון לשעבר, השופט שמגר. מסקנות הוועדה פורסמו ברבים.

מאחר שיש גם המון הצעות לסדר-היום בעניין הזה, אני אקרא חלקים מתשובתי בשעות יותר מאוחרות, כאשר יהיה דיון יותר ממושך על כך.

3. לגבי נושאים נוספים בשאילתא הנדונה – הנושא של אבישי רביב נמצא כרגע על המדוכה אצל היועץ המשפטי לממשלה. הנושא נדון בפרקליטות, והיועץ המשפטי צריך לגבש את העמדה שלו בזמן הקרוב, ואנו סמוכים ובטוחים כי לאחר בחינתו את הנושא הוא יודיע את החלטתו ברבים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת דוד אזולאי, בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני סגן שר הביטחון, תודה על התשובה, אבל בכל זאת יש לי שאלה נוספת. אזרחים תמימים רבים הניזונים מכלי התקשורת שואלים שאלות ללא מענה, והם המביאים למחשבה שאולי היתה כאן קונספירציה. ובעצם, אני שואל בשמם:

1. לאן נעלם אבישי רביב, הפרובוקטור הגדול ביותר של המדינה והמסית המרכזי לרצח רבין, זיכרונו לברכה?

2. מדוע לא הועמד אבישי רביב לדין למרות חלקו הגדול בהסתה?

3. האם נכונה טענתו של אדיר זיק מערוץ-7, שקיבל מידע שלפיו מתבצעת מדי חודש בחודשו העברה בנקאית על סך 9,300 שקל לאבישי רביב?

4. האם מפעיליו של אבישי רביב איבדו את השליטה עליו, או במכוון נתנו לו להשתולל ולהסית?

5. הקריאה העלומה "סרק, סרק", שלא נתבהרה עד היום – מי אמר אותה; מי שלח את ההודעה בביפרים – הפעם נכשלנו.

6. והשאלה האחרונה, מדוע נסגר בית-העלמין ירקון למחרת רצח רבין?

כל אלו, אדוני סגן השר, שאלות הנשאלות בקרב הציבור הרחב ונותרו ללא מענה, והן הן המביאות למחשבה שאולי היתה כאן קונספירציה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אופיר פינס-פז.

נסים דהן (ש"ס):

אולי תענה במקום שר הביטחון.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

זה – – – החסות?

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, נא להירגע, הנושא הזה יידון במרוצת היום, או הערב או הלילה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני בדעה, בניגוד לדוברים שהעלו את קונצפציית הקונספירציה, שהיא בעיני דבר חמור, שצריך להוקיע, ובאמת רוב האנשים מוקיעים את הקונצפציה הזאת – – –

נסים דהן (ש"ס):

גם בעינינו זה דבר חמור. תוכיחו פעם אחת לתמיד – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אומר שזו באמת שערורייה שהעלו את קונצפציית הקונספירציה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אופיר פינס, המתן. מדובר כאן בשאילתא בעל-פה. שאילתא בעל-פה מתבססת על ההנחה שאיש לא שואל חוץ מהשואל שקיבל אישור. איש לא מורשה לקרוא קריאות ביניים. חבר הכנסת דיין.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה בעד מציאת האמת? חבר הכנסת אלול, עד היום – – – פעם אחת, פעם אחת – – –

רפאל אלול (העבודה):

השתגעתם? אתם מטורפים, מטורפים.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

רפאל אלול (העבודה):

אופיר פינס-פז (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דיין, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת אופיר פינס, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אמרתי כהקדמה לדברים שלי, שכל שרי הממשלה שגינו והוקיעו את הקונספירציה כביכול, עשו נכון. אלה שנתנו לה לגיטימציה עשו מה ששר המשפטים אמר – בדומה למכחישי השואה ולמכחישי רצח רבין. אבל מה שחבר הכנסת אזולאי אמר הם דברים לא בטלים. אני בדעה שהשב"כ מלכתחילה לא היה צריך להעסיק אדם כמו אבישי רביב. הוא ימני קיצוני – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

אין תשובות על השאלות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא חלק ממחנה הימין הקיצוני, שעבר וחצה את הקווים לשב"כ, וגם אני לא משוכנע שלאורך כל הדרך היתה שליטה מלאה על פעולותיו של אבישי רביב. לכן אני מבקש לפנות בשאלה לסגן שר הביטחון: האם הממשלה מוכנה לחשוף את הדוח הסודי והחסוי שצורף כנספח לדוח ועדת-שמגר? נדמה לי שבדוח הזה יש תשובות שמן הראוי שהציבור ידע אותן היום, שנתיים לאחר הרצח. ואם לא – שידע מדוע לא. ואם אין תשובות בדוח הסודי לעניין אבישי רביב, מן הדין שהעניין אכן ייבדק וייחקר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה רק שאלה אחת?

שבח וייס (העבודה):

כמבוא למה שיהיה אחר הצהריים.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת גוז'נסקי, זה נמשך כל כך הרבה זמן, כי הוא שאל חמש שאלות. סליחה. חבר הכנסת זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, עם כינונה של הממשלה הזאת כתבתי מכתב לראש הממשלה עם השאלות האלה, וסדרה של שאלות נוספות. לא נענית. הפכתי את זה אחרי חצי שנה לשאלות רגילה ונענית על-ידי השרה המקשרת, השרה לבנת, שאמרה פה במליאת הכנסת: שירות הביטחון איננו עונה תשובות על שאלות הקשורות להפעלת סוכנים. גם היא מחתה על כך שלא קיבלתי תשובה מסודרת ממשרד ראש הממשלה.

עכשיו לעצם העניין. אינני טוען לקונספירציה. אני טוען לכישלון חמור ביותר של שירות הביטחון הכללי בהפעלת סוכן, עד כדי הפיכתו לפרובוקטור, עד כדי אחריותו, הבלעדית כמעט, לרצח יצחק רבין, זכרו לברכה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הבלעדית?

רחבעם זאבי (מולדת):

תוכלי לענות אחר כך ולהביע את כל הגיגי לברך.

התופעה הזאת של "שמפניה", של רביב, היא תופעה שלא יכולה להימחק. אי-אפשר לדחות אותה, היא תעלה כל שנה וכל השנה, ודאי פעם בשנה, ביום הזיכרון לרבין. אני בעצם מצטרף לשאלה-משאלה של חבר הכנסת פינס. הואילו בטובכם לפרסם את החלק החסוי מתוך ועדת-שמגר, אולי הוא יאיר את עינינו ואולי זה יחייב ועדת חקירה נוספת, מפני שהדברים הידועים היום בציבור, הדברים הידועים לי אישית על רביב הם כאלה שאי-אפשר למרוח אותם. הדברים הם כל כך חמורים, שהם שווים דיון ציבורי והסקת מסקנות ציבוריות.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, רק הערה, קשה לענות על כל כך הרבה שאלות כאשר יש היום כל כך הרבה הצעות לסדר-היום. יש לי על כך תשובה מפורטת, וכרגע אני לא יכול לומר את הדברים שלאחר מכן אחזור עליהם פעם נוספת. נשיאות הכנסת קובעת בדרך כלל מצב שבו ביום שיש הצעות דחופות לסדר-היום, אין שאילתא באותו נושא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

אני מוכרח לומר לך שאת צודקת. אני לא מבין, אלא אם כן זה אושר בערעור.

קריאה:

לא, לא, אנחנו ערערנו בעל-פה.

היו"ר ד' תיכון:

אז השאילתא בעל-פה צריכה היתה להימחק. ברגע שהנושא מאושר כהצעה דחופה, השאילתא בעל-פה נופלת, אף-על-פי שמאשרים אותה לפני הישיבה. זה כלל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה אותו נושא לחלוטין. פשוט לא הוגן כלפי מציעי ההצעות שעכשיו, למשל, אתן תשובה שיכול להיות שהיתה צריכה להימסר לאחר מכן. נשאלו שאלות רבות. במסגרת של דקה נשאלו עוד 15 שאלות, אבל הדבר הבסיסי והעקרוני הוא, שאין בסיס לתיאוריה של הקונספירציה. התיאוריה הזאת היא תיאוריה מופרכת לחלוטין.

צבי הנדל (מפד"ל):

אף אחד לא דיבר פה על קונספירציה. אתה חוזר על זה וחוזר על זה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת הנדל, אתה יכול לצעוק עוד שלוש פעמים, אבל – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

גם אני לא אמרתי קונספירציה.

רפאל אלול (העבודה):

"הצופה" אמר.

חיים אורון (מרצ):

לא קונספירציה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת הנדל. חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת אלול. חבר הכנסת דיין, אותך כבר קראתי לסדר. רבותי חברי הכנסת, אני חוזר ואומר, כשמדובר בשאלות בעל-פה אין קריאות ביניים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה, אדוני יושב-ראש הכנסת. חבר הכנסת הנדל, אם תאפשר לי, אתה תהיה כאן גם בשעה 14:00, ויהיה אז דיון ארוך וממושך. אבל אני חייב גם להשיב על השאלות של חבר הכנסת פינס וחבר הכנסת זאבי, וזה דבר שאומר עכשיו, אף-על-פי שהתכוונתי לומר אותו אחר-הצהריים.

לגבי החשיפה של הדוח הסודי. ראש הממשלה החליט להטיל על צוות מקצועי שיבדוק עם גורמי ביטחון וגם עם גורמים מקצועיים אם יש מקום לחשיפת הדוח הסודי לציבור. לפני שהדבר יוחלט, הוא יובא, כמובן, לפני הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מיכאל קליינר שואל את סגן שר הביטחון בעניין קיום החלטת הממשלה מס' 1329, בנושא: קיום הדדי של התחייבויות הצדדים בכל הקשור בתהליך המדיני.

קיום החלטת הממשלה 1329, בנושא: קיום הדדי של התחייבויות הצדדים בכל הקשור בתהליך המדיני

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

בהחלטת הממשלה 1329, מ-18 בינואר 1997, נאמר: תנאי מרכזי להמשך התהליך המדיני הוא קיום הדדי של התחייבויות הצדדים כניסוחן ב"תרשומת לתיק", מיום 15 בינואר 1997.

רצוני לשאול:

האם עמדה הרשות הפלסטינית בהתחייבותיה על-פי ההסכם הנ"ל?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הביטחון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

עמדה ועוד איך. הפלסטינים לא עמדו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

איפה הפעילות?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

התשובה מפורטת מאוד, אבל יש לנו גם תמצית של שני עמודים, שאותה אקרא. אני מקווה שזה יספק את חבר הכנסת קליינר.

היו"ר ד' תיכון:

אני מציע שתצרף לאחר מכן את התשובה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, לא. התשובה שלנו היא אותם שני עמודים, זה הכול. קיבלנו הרבה מאוד חומר ותמצתנו אותו. התשובה שלנו היא אותם דברים שעליהם אני מדבר.

תמצית ההפרות הפלסטיניות – לחימת הרשות הפלסטינית בטרור. מאז המאמץ המוגבר בעקבות פיגועי פברואר-מרס 1996 ניכרה ירידה משמעותית בעומק ובהיקף של לחימת הרשות הפלסטינית בטרור, בדגש על המאבק בתשתית הטרור.

בתקופה האחרונה, בעקבות הפיגועים האחרונים בירושלים, ביולי ובספטמבר 1997, ובלחץ ישראל וארצות-הברית סביב ביקור מזכירת המדינה האמריקנית, מפגינה הרשות הפלסטינית מאמץ מוגבר לפעול נגד גורמי הטרור. עם זאת, מאמץ זה עודנו רחוק מהמתבקש, ובפרט בתחומי הלחימה בתשתית הטרור, הכבדת יד על מחבלים והענשתם, יצירת אווירה של דה-לגיטימציה לטרור ומאפייניו ושיתוף הפעולה הביטחוני עם ישראל. בהקשר זה מן הראוי להזכיר את מעורבותם של שוטרים פלסטינים, ובראשם מפקד המשטרה הפלסטינית ראזי ג'באלי – אמצע יולי 1997 – בגלגול פיגועים והימנעות הרשות הפלסטינית מנקיטת צעדים נגדם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא נכון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הפרות נוספות בתחום הביטחוני – ניתן להצביע על שורה ארוכה של הפרות פלסטיניות מתמשכות ומצטברות. הבולטות שבהן: חריגה משמעותית באשר למספר השוטרים הפלסטינים הפועלים ללא אישור ישראלי. ישראל אישרה עד כה רק כ-18,500 שוטרים פלסטינים, אך מספרם בשטח גדול מכך, כנראה באלפים רבים; גיוס לשורות המשטרה הפלסטינית – ללא אישור ישראל – של מבוקשים ובעלי עבר טרוריסטי, לרבות כאלה עם דם על הידיים; הימנעות הרשות הפלסטינית מאיסוף נשק לא חוקי בשטחה והעדר תיאום עם ישראל בתחום זה; הברחת אמצעי לחימה ומבוקשים לתחומי הרשות הפלסטינית; אחזקה ושימוש בנשק שאינו מותר על-פי ההסכם; פעילות חריגה של מנגנוני הביטחון הפלסטינים מול צה"ל ומול ערבים ישראלים; הפרות במימוש הסכם חברון.

פעילות פלסטינית חד-צדדית לבניית שדה-תעופה ונמל – בתקופה הנזכרת נמשכו במרץ רב המאמצים הפלסטיניים בתחום זה. שדה-התעופה דהנייה נמצא כיום במצב המאפשר את הפעלתו בתוך פרק זמן קצר, ואילו בניית מעגן הדייגים בעזה נמשכת במגמה להופכו לנמל לכל דבר.

הפרות במסגרת המאבק על הקרקעות – הפלסטינים משקיעים מאמצים רבים במסגרת המאבק על , במקביל לפעילות נרחבת להשגת הקרקע. בתוך כך יצוינו הפרעות לעבודות של ישראל בשטחי והפעלת סמכויות הרשות הפלסטינית בהם; מאבק בסוחרי הקרקעות CDריסת רגל בשטחי הפלסטינים המעורבים בעסקות עם ישראלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה ההפרות של ישראל?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת דראושה, אתה לא נציג של הרשות הפלסטינית כאן. אני מבקש, תן לי לסיים.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא נציג של הרשות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא נציג של אש"ף, לא של הפלסטינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה שקרן פתולוגי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, הוא יכול להמשיך?

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רבותי. אתה רואה, חבר הכנסת דראושה. אני קורא לך ומבקש פעם נוספת, לא להפריע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ראית את המקהלה הזאת.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בסדר. המקהלה היא בתגובה על ההערות שלך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה, אדוני היושב-ראש. אני חושב שצריכים לתפוס אולי שיחה, חבר הכנסת דראושה. עובר עליך משהו בחודש האחרון.

היו"ר ד' תיכון:

כל פעם שאתה רואה את סגן השר, אתה לא נותן לו לדבר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כל פעם אתה מפריע. אני עומד למעלה, אתה מפריע. אני עומד פה, אתה מפריע. תן לי לגמור לומר את דברי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה רוצה לראות אותי רק בבית-חולים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אוו, באמת. תתבייש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כל זמן שזה לא נכון, אני אגיד שזה לא נכון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, מה שהוא ניסה לומר הוא, שאתה פעיל מאוד במליאה, ובמיוחד כשהוא נואם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה תמיד אמרת לי להיות פעיל במליאה.

היו"ר ד' תיכון:

אני חוזר ואומר שאתה פעיל במליאה יותר מאשר אי-פעם. מה לעשות.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דראושה, אני חושב שאתה צריך להתנצל בפני סגן השר על שאמרת שהוא רוצה לראות אותך בבית-חולים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל זה מה שאמרת, שאני מעדיף לראות אותך בבית-חולים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת דראושה, אפשר להמשיך?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

המשך פעילות פלסטינית במזרח-ירושלים – גורמי הרשות הפלסטינית ממשיכים להשקיע מאמץ לביסוס נוכחותם ומעמדם במזרח-ירושלים. זאת בעיקר על-ידי הפגנת סממני ריבונות וניסיונות להכפיף למרות הרשות הפלסטינית את המוסדות הפלסטיניים במזרח-ירושלים. על הפרק – הכללת תושבי מזרח-ירושלים במסגרת מפקד אוכלוסין ודיוור כללי האמור להיערך בדצמבר הקרוב.

הפרות בתחום יחסי החוץ ובתחום האזרחי, שנועדו בעיקר לפתח קשרי חוץ ולהשיג סממני ריבונות בניגוד למוסכם עם ישראל, מתוך כוונה לקבוע עובדות לשלב הסדר הקבע, זאת על-ידי חתימת הסכמים בין-לאומיים, ניסיון לזכות במעמד חבר בארגונים בין-לאומיים וכדומה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת קליינר, שאלה נוספת.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

את זה הכול יודעים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, בוקר טוב.

חיים רמון (העבודה):

רציתי להרגיע את חבר הכנסת — — —

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לסגן השר על הרשימה. אפשר עוד להוסיף כהנה וכהנה, אבל המציאות היא אכן כפי שאמרת. אין מלחמה בטרור, אין הקטנה של המשטרה הפלסטינית, אין החרמה של נשק בלתי חוקי, אין הפסקת ההסתה, אין ביטול האמנה הפלסטינית — —

חיים רמון (העבודה):

למה אתה חוזר על מה שהוא קרא?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

— כל אותם דברים אשר היתה התחייבות להם, והחלטת הממשלה אכן אמרה שאם זה לא יקרה לא יימשך המשא-ומתן. זו החלטת הממשלה, אדוני סגן השר. על-פי הצעת שרנסקי נאמר באותה החלטת ממשלה: אם לא יתקיימו הדברים האלה, לא יימשך התהליך המדיני.

לכן, שאלתי הנוספת היא המתבקשת, היא המובנת מאליה לאור התשובה שנתת על שאלתא שלי, ועל-פיה הפירה הרשות הפלסטינית בעצם את כל התחייבויותיה על-פי אותה "תרשומת לתיק", על-פי אותו הסכם מ-17 בינואר. השאלה היא, מדוע מפירה הממשלה את ההחלטה שהיא עצמה קיבלה וממשיכה במשא-ומתן בניגוד להחלטה ועל אף ההפרות הפלסטיניות?

חיים רמון (העבודה):

מדוע אתה תומך בממשלה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת דראושה, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. שאלה נוספת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אוסלו כרעיון, ולא רק כדרך מדינית, מבוסס על מידה גדושה של רצון טוב – זה לב העניין – ועל יצירת אמון בין הצדדים בלי שום התנשאות, בלי יהירות, בלי רגש עליונות, בלי לקרוא להם עמלקים, וזה מה שנשבר. יש כאן מדיניות של התנשאות, כשבתוך הקואליציה יושבת קבוצה של 17-18 חברי כנסת, שמתעבת את רעיון השלום של אוסלו; מתעבת אותו. היא מקרינה אל הממשלה שנאה עמוקה כלפי הצד השני, יהירות ובוטות. כך לא מאמצים את רעיון השלום, ולכן הכול מדשדש במקום.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה?

שבח וייס (העבודה):

מה דעת סגן שר הביטחון על הדעה שלי?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת צבי הנדל – בשאלה נוספת.

צבי הנדל (מפד"ל):

לפני השאלה, מלה אחת לחבר הכנסת שבח וייס. השנאה שאתם מקרינים אל ראש הממשלה והאהבה האדירה לעומת זאת לערפאת, היא שאלה גדולה.

אדוני סגן השר, שתי שאלות לי אליך. ראשית, שאלה אחת אני רוצה לשאול: שמעתי אתמול את כלי התקשורת, ראיתי איך קירבתם את ערפאת ביום האסון הגדול של רצח רבין ואיך כתשתם את ראש הממשלה. תודה רבה.

לא רוצה לשמוע אותך.

שבח וייס (העבודה):

אתם שותפים לרצח.

צבי הנדל (מפד"ל):

אנחנו שותפים לרצח רבין? חוצפן.

שבח וייס (העבודה):

רצח אופי עשיתם לו.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

אה, רצח אופי.

היו"ר ד' תיכון:

להירגע.

צבי הנדל (מפד"ל):

האמן לי שיש לא מעט בצד הזה — — —

שבח וייס (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

להירגע, לא להתייחס, חבר הכנסת הנדל, מה השאלה? ראית מה הערה כזאת עושה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מקבל את דעתך.

אדוני סגן השר, יש לי שתי שאלות קטנות-גדולות. האחת, מדוע מדינת ישראל או משרד הביטחון או צה"ל לא עושים מאומה לאכיפת חוק הבנייה? מסביב לירושלים יש עשרות אלפי יחידות דיור שאינן

מאוכלסות ולא זקוקים להן לדיור, אלא בונים אותן כבנייה פוליטית, כדי לקבוע עובדות בשטח. כך זה לאורך הצירים, ובעיקר מסביב לירושלים.

השאלה השנייה, מדוע לא יבטלו את כרטיסי האח"מים, מאחר שראינו שרוב האח"מים מנצלים את זה לרעה לא רק לגנבת רכב, שזה דבר קטן, אלא להברחות אמל"ח, לרבות הברחות של מחבלים ממצרים לישראל בבגאז' של האוטו. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הביטחון רק על שאלות שקשורות לנושא.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת הנדל, אם נכון מה שאמרת – צריך להודיע.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כאשר חבר כנסת קליינר שואל כיצד ממשיכים בשלום, אני מתפלל, האם חבר הכנסת מסיעת גשר רוצה להחזיר את יושב-ראש הסיעה ארצה? האם זה מתואם? האם זה מתואם עם יושב-ראש סיעת גשר? אני רק רוצה לדעת. האם יושב-ראש סיעת גשר יודע שחבר סיעתו רוצה להחזיר אותו ארצה? זה קצת נשגב מבינתי.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה אותו כאן.

חיים רמון (העבודה):

אדוני סגן השר, עם כל מה שאמרת בתחילת דבריך, אין שום סיבה, אפשר לענות כך או כך.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, מה קרה לך הבוקר? מה קרה לך, אתה מבין יותר מכל אחד?

חיים רמון (העבודה):

אני לא מבין, אני רק רוצה להגן על חבר הכנסת קליינר.

היו"ר ד' תיכון:

הוא לא זקוק להגנה שלך. תאמין לי, זה כמו חבר הכנסת גולדשמידט שאומר: רק אל תגיד שאני שקט.

שבח וייס (העבודה):

זה חדר הכושר שעשית לנו.

היו"ר ד' תיכון:

חדר הכושר ייפתח בעתיד הקרוב ביותר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מקווה שלא אקבל אותה תשובה, אבל אותה הערה שהערת לחבר הכנסת דראושה מתאימה גם לחבר הכנסת רמון. הפעילות שלו בקריאות ביניים היא פשוט — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

הוא ישב בשקט, עכשיו הערת אותו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הוא ישב בשקט?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מאחל הצלחה לדוד לוי.

חיים רמון (העבודה):

התחלתי לפעול מאז היית לשר מקשר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ממשלת ישראל רוצה לפעול כדי להשיג שלום עם הפלסטינים. במסגרת הזאת ממשלת ישראל פועלת לכך שהמשא-ומתן ויישום ההסכם יפעל במסגרת הדדיות. ממשלת ישראל והקבינט החליטו גם, שכל זמן שלא תחוסל תשתית הטרור על-ידי הרשות הפלשתינית, לא תבוצע שום מסירת שטח לידי הרשות הפלשתינית.

לגבי מה שאמרתי לחבר הכנסת שבח וייס לגבי "כוח 17", יש אנשים מכל מיני רבדים. גם בקואליציה הזאת, גם בקואליציה שלכם היו אנשים שהצביעו נגד הסכם אוסלו. הרי אתם הצלחתם להעביר את הסכם אוסלו לא מפני שהיה לכם רוב. חבר הכנסת דאז קהלני, היום השר, התנגד להסכם אוסלו ב', והצלחתם להעביר את זה ב-51 מול 59, זכור לך איך, ואני לא רוצה לפרט מי בדיוק – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

זו זכותה של צומת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — עבר מצד לצד ונתן את הקולות האלה.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

לא על בסיס אידיאולוגי, יש הבדל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בדיוק. וזה באמת לא על בסיס אידיאולוגי כאשר כאן עושים זאת אחרת.

אשר לשאלותיו של חבר הכנסת הנדל לגבי אכיפת החוק, אני יכול לומר לך שהדברים האלה נבחנים ונבדקים. אני לא רוצה לציין את היקף הפעילות שאנחנו עושים, אבל, תאמין לי שהפעילות הזאת נעשית, ולא מעט, ואם אתה תשאל בהרבה מאוד מקומות, תראה שנעשית פעילות לגבי הבנייה הבלתי-חוקית.

. אני מדבר רק על שני VIP, אין ספק שהיה ניצול לרעה של תעודות ה-VIP לגבי הנושא של ה-נתפסו במעברים עם מכוניות גנובות, אחד הVIP המקרים האחרונים, שבהם שני חברים עם תעודות עם "ב.מ.וו", והנהג, שהוא במקרה גם ארוס של הבת של אותו בעל מחזיק תעודה, לקח על עצמו את האחריות ואמר שאכן הוא קנה את הרכב הזה ב-4,000 דולר.

נאף מסאלחה (העבודה):

אתה רוצה רכב ב-5,000 דולר?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם אני רוצה?

לגבי הנושא של ה"מרצדס", גם כאן, כמובן, הרכב הזה היה גנוב. התפלאתי לקרוא גורמים פלסטיניים, שאומרים שזו פעילות פלילית, ניסיון הפללה של פלסטיני על-ידי כך שהחליפו את האוטו במגרש החנייה ושמו אוטו אחר מאותו סוג, שהוא אוטו גנוב, כדי שאותו אדם ייתפס לאחר מכן. מובן שזה דבר מופרך. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה.

הצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת מ' שחל)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מתקדמים. הצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ז-1997; הצעת חוק פ/1510. חבר הכנסת משה שחל.

משה שחל (העבודה):

אדוני שר המשפטים, אני רוצה שתדע על מה להשיב בהצעת החוק. למרות השיחה המרתקת עם חבר הכנסת ריבלין, אני מתנצל על התחליף, שאתה צריך לשמוע אותי במקומו, כי תמיד עם ריבלין היו שיחות מרתקות.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק היא הצעה שנמצאת או נמצאה על שולחנות משרדי ממשלה זה כמה שנים. אני אימצתי אותה וביקשתי להציג אותה, מפני שאני מחשיב את הנושא ובגלל ההשקעה הרבה שהשקעתי בזמני במציאת פתרונות לבעיה הסבוכה והלא-פשוטה. מה היא הלבנת הון? המשמעות של המושג הזה היא הסוואת מקורות כספיים שמקורם בפעילות פלילית והעברתם למעמד של כספים מולבנים וחוקיים. הדבר הזה נעשה על-ידי הפקדות של כספים במדינות שבהן אין חוקים נגד הלבנת הון, על-ידי רכישת נכסים, על-ידי רכישת חברות לגיטימיות, ובמיוחד על-ידי נקיטת אמצעים ברכישת חברות שיש להן מחזורים כספיים ניכרים.

אדוני היושב-ראש, מבחינת ההיקף העולמי של כספים שהם מה שנקרא "כספים נגועים", אנחנו מדברים על הערכות – לפי הפרסומים של האו"ם – על סכום של 400 ביליון, 400 מיליארד דולר לשנה מכספים שהם נגועים בסמים. ההערכה היא, שהכספים הכוללים לפעילות פלילית בכלל בעולם מגיעים ב-1997 וב-1996 ל-500 מיליארד דולר. מדי שנה בשנה הסכום הזה עולה. אני מדגיש: לא מיליונים, אלא מיליארדים.

נסים דהן (ש"ס):

צריך להדגיש: בכל העולם, ולא רק בישראל.

משה שחל (העבודה):

חלילה. אמרתי: זה בעולם. התוצר הפלילי הגולמי הזה שווה, מבחינת ההיקף שלו, לתוצר הגולמי של מחצית מדינות העולם.

הלבנת הכסף נעשית בהסוואות מהסוואות שונות. רק לפני כשנה הסתבר, בתיק פלילי שנדון בטקסס בארצות-הברית, שבכספים שבאו במקורם מכספי מגדלי הסמים באמריקה הדרומית – ומדובר שם על מיליארדי דולרים – הם רכשו חברת ביטוח. הם מכרו פוליסות ביטוח שניתן לפדות אותן במזומן, על מנת שאת הכסף הנגוע ניתן יהיה לנקות ולהלבין כדי שהוא ייכנס להשקעות מהשקעות שונות.

דמי העמלה, המתקבלים תמורת הלבנת הכסף, עלו. ב-1980 היו דמי העמלה של המלבין 6%, והיום ההערכה היא שהמלבין מקבל כ-25% עד 28%. בסכומים כאלה קשה מאוד לעמוד בפני הפיתוי, גם גורמים כמדינות וממשלות.

אדוני היושב-ראש, אני יודע שבתקופת כהונתי כשר המשטרה היו לנו דיונים רבים עם ה"אינטרפול", עם מדינות רבות ועם האו"ם, מדוע ישראל איננה נמצאת בין המדינות שחוקקו חוק נגד הלבנת כספים. היו סיבות, וגם אפרט אותן מבחינה משפטית ואומר מה הן הבעיות. כמעט שלא תמצא היום מדינה, במה שנקרא "המדינות הדמוקרטיות" בעולם, שאין בה חוקים כאלה. אילו מדינות עדיין לא חוקקו חוקים? אנחנו נמצאים ברשימה של מדינות קטנות מאוד כמו אנטיגואה, איי סיישל ותאילנד. טורקיה, שבמשך שנים לא חוקקה חוק, קיבלה את החוק הזה או דומה לו לפני שנה, לאחר לחץ של הקהילייה הבין-לאומית, ובמיוחד של האו"ם וה"אינטרפול", שהיא תקבל חוק כזה. המדינות שיש בהן חיסיון בנקאי, כמו שווייץ, הסכימו, לאחר לחץ בין-לאומי, לפתוח את הסודיות הבנקאית, אם מדובר בכסף הנגוע בעבירות פליליות.

מה המצב בישראל? אדוני היושב-ראש, ישראל היא מדינה שקל מאוד להעביר אליה כספים. היא נוחה מאוד. מבחינה זו, היא מדינה מאוד פגיעה, שיכולה בקלות להיהפך למכבסה לכספים האלה. ההערכה שהיתה ב-1995 בעניין "הכספים הנגועים" – כפי שנקרא להם – שעברו בישראל, נעה בין 2 מיליארדי דולרים ל-4 מיליארדי דולרים. לטענות הקהילייה הבין-לאומית, כ-4 מיליארדי דולרים נכנסו לישראל ככספים נגועים בשנים 1994-1995. ההערכה שנעשתה במשטרה ובבנק ישראל היתה של 2 מיליארדי דולרים.

הכספים האלה – יש אתם בעיה כפולה: ראשית, היותם מקור לעידוד פשיעה. לפשיעה אין גבולות. הכפר הגלובלי נגוע גם בזה. אבל יש בעיה נוספת, שעלולה לפגוע בעסקים לגיטימיים, ברכישת חברות לגיטימיות, חוקיות לגמרי, מבחינה כלכלית, ובבעלות של אנשים שהעיסוק שלהם, שהוא לא חד-פעמי אלא קבוע, הוא עיסוק פלילי: סמים, זנות, גנבות, עבירות אחרות וסחיטה – כל מה שנקרא: הפשיעה הבין-לאומית בהיקף הרחב שלה. היא יכולה גם לזעזע מדינות; אם סכומי כסף רבים מגיעים למדינה מסוימת, והם עלולים לברוח ממנה, היא עלולה לזעזע.

אני, חלילה, לא רוצה להשליך איזו השלכה, אבל דבר אחד ברור: בגלל הריבית הגבוהה בישראל והשער הנמוך של הדולר, יש משיכה רבה של כספים שמגיעים אלינו כהשקעה כדאית. יכול להיות שחלק גדול ממנה – אני גם מקווה – הוא לגיטימי והוא כסף חוקי, אבל אין לנו אפשרות של שליטה. לכן, אם הרזרבות שלנו מגיעות ל-15 מיליארד דולר או 16 מיליארד דולר, כסף זה, חלק ממנו יברח

מהארץ ברגע שישתנו תנאי הריבית. אני הזהרתני בממשלה מפני סכנה כזאת, והסכנה הזאת ודאי וודאי לא חלפה.

נסים דהן (ש"ס):

עיין ערך: מקסיקו.

משה שחל (העבודה):

זה בדיוק ערך מקסיקו של התמוטטות הכלכלה. אם אנחנו מוסיפים לזה את קלות היתר שבה ניתן יהיה להעביר כסף לישראל ואת הקלות שבה ניתן להוציא ממנה כסף – היא הופכת להיות מה שנקרא: מדינה שהיא גן-עדן לכספים נגועים מהסוג הזה.

אני אומר עוד דבר אחד, וחבל ששר המשפטים – –

הי"ר ל מסאלחה:

הוא שומע.

משה שחל (העבודה):

– – וסגן השר סילבן שלום לא שומעים.

דווקא אחרי פעולות התרעה של המשטרה, משטרת ישראל, למניעת כינוס ומפגש של ראשי פשע מאורגן בישראל בפעם השנייה – היה כינוס כזה פעם ב"הילטון" – היו ידיעות שנמנעו פעולות שהיו מכוונות לישראל לרכישת חברות, רכישת נדל"ן, העברת כספים, ועברו לקפריסין. אין זה סוד, שקפריסין היא היום מוקד משיכה גדול מאוד לפעילות כספית ולרכישות נדל"ן בהיקפים גדולים ממקורות שחשודים כנגועים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים ולומר כך: אני מניח שהחוק הזה – ודאי בהצעה כהצעה פרטית שלי – לא יגיע לקראת הכנה לקריאה שנייה ושלישית, מפני שאני כנראה לא אהיה, ועל-פי התקנון, למעשה החוק איננו עוד בפעילות. אני הגשתי את הצעת החוק, מפני שיש לי תמיהה ותהייה מדוע הממשלה מתמהמת בהגשתו. היו בעיות, ונאמר אותן בגילוי לב. היתה שאלה של פיקדונות של יהודים – מה שנקרא: פת"חים – פיקדונות תושבי חוץ. בהצעת החוק חיפשנו פתרון לילות שלמים. הפתרון נמצא כאן. הכסף שמדובר בו כאן הוא רק כסף נגוע. הוא רק כסף שעשו אותו, כלומר, שהמקור שלו, הצמיחה שלו היא כתוצאה מפעילות פלילית: סחר סמים, זנות או סחטנות, ולא מקרים אחרים, שאינני רוצה להיכנס אליהם ואני חושב שלא כדאי גם לדבר עליהם. זה היה הפתרון. היה לנו

צורך לשכנע את הקהילייה המשפטית הבין-לאומית מדוע הניסוח הישראלי אולי שונה במשהו מנוסחי חוק שונים אחרים שיש בעולם.

אני חושב, שיהיה לכבודה של הכנסת אם היא תעביר את הצעת החוק. אני יודע שכמה חברי כנסת אימצו אותה וימשיכו בה לאחר מכן. אני ודאי וודאי הייתי שמח אם הממשלה עצמה היתה באה ואומרת: את החוק שעבדו עליו, כפי שאמרתי, במשך חמש שנים טובי המשפטנים, והוא אמור היה להגיע לכנסת, אילולא הקדימו את הבחירות – אדוני שר המשפטים, אני אומר לך, שעמדתי להגיש אותו במרס 1996 לכנסת. אין סיבה בעולם שהממשלה תמנע מעצמה כלי חשוב מכל בחינה שהיא.

אם מותר לומר מלה מבחינת הציונות, אומר: אני נמנה עם אלה שהאמינו ומאמינים גם היום, שישראל צריכה להיות מופת מכל בחינה שהיא – לפחות אנחנו צריכים להשתדל – והיא לא צריכה להיות מדינת מקלט: לא לעבריינים – גם אם הם יהודים, וגם לא לכסף נגוע – גם אם הוא בבעלות יהודית. אני לא חושב שזה מוסיף לנו דבר מה; זאת הציונות שלי, ואני חושב שכל ממשלה צריכה, בעניין הזה, לבוא ולשים את השלט: עצור, עד כאן. אנחנו לא רוצים במדינה הזאת שלנו עבריינים, ואנחנו לא רוצים במדינה הזאת שלנו כספים נגועים, ואנחנו לא רוצים שהמדינה שלנו תקבל שם של מדינה שהיא מקלט לעבריינות מכל סוג שהוא.

לאיתות שבקבלת החוק יש משמעות רבה, לצורך להביא את השלט הזה, שיאמר: כאן זה לא יקרה. במדינות אחרות זה קרה, ואני לא אזכיר אותן, כי אני לא רוצה לפגוע ביחסים בינינו לבין מדינות אלה. יש מדינות שבהן לעניין הזה יש נגיעה כל כך עמוקה, שהיא יכולה – וחברי חבר הכנסת דיין אמר דבר אחד על עניין מקסיקו – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

דהן.

משה שחל (העבודה):

דהן, סליחה, הזכיר את מקסיקו. אנחנו לא צריכים, ואסור לנו בשום פנים ואופן להשלים או להסכים לאיזה כיוון מהסוג הזה.

אני מציע להעביר את הצעת החוק לוועדת הכספים של הכנסת.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת משה שחל. ישיב שר המשפטים, בבקשה.

נסים דהו (ש"ס):

היו"ר ל מסאלחה:

אבל, חבר הכנסת שחל ירד.

נסים דהו (ש"ס):

היו"ר ל מסאלחה:

לא, לא. קראת קריאת ביניים חשובה מאוד, והוא ציטט אותך – – –

נסים דהו (ש"ס):

היו"ר ל מסאלחה:

לא עכשיו. אני מצטער, הוא ירד.

אדוני שר המשפטים. אדוני שר המשפטים, הכנסת מושבתת כשאתה מדבר עם חבר הכנסת שחל.

צבי הנדל (מפד"ל):

היו"ר ל מסאלחה:

בבקשה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני המציע, זה אחד הנושאים הבודדים, כנראה, שבהם חבר הכנסת שחל ואני נמצאים יחד גם בקואליציה וגם באופוזיציה. אנחנו יחד בקואליציה שמעוניינת לגבש תמיכה רחבה בכנסת למאבק בהלבנת הון, ואנחנו יחד באופוזיציה לפשע מאורגן ולפעילות עבריינית, שמסכנת את שלום הציבור ואת רווחת החברה בישראל.

חבר הכנסת שחל מציע הצעת חוק שהיא, למעשה, זהה בתוכנה ובנוסחה כמעט לחלוטין לתזכיר הצעת חוק ממשלתית, כפי שהנוסח המקורי שלה קיים.

המאבק הבין-לאומי, אדוני היושב-ראש, בעבריינות, ובכללה עבריינות בתחום הסמים המסוכנים, מתמקד בעשור האחרון בתופעה של הלבנת הון, שנוקטים אותה בעיקר סוחרים סמים ועבריינים של פשע מאורגן בתחום גדל והולך. אדוני, השר לשעבר שחל, חשוב שתקשיב לדברי, כי הם מתייחסים לנוסח הדברים שהבאת בפני הכנסת.

הלבנת הון היא האמצעי שהפשע המאורגן נוקט כדי לשמור בידיו את רווחי הפעילות העבריינית. מה זאת הלבנת הון בפועל? זו עשייה – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בויס. אני מבקש מכם; אתם מפריעים. בבקשה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

זו עשייה בנכסים פיננסיים באמצעות מערכת פיננסית, מתוך מגמה להטמיע רכוש שמקורו בפעילות עבריינית ברכוש שנושא אופי חוקי, אופי תמים, כדי לטשטש את המקור הבלתי-חוקי של הנכסים.

ממשלת ישראל, כמו כל קודמותיה, נערכת למלחמה בעבריינות – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

סגן שר הביטחון.

שר המשפטים צ' הנגבי:

— — — ומתוחכמת זו גם בדרך של חקיקה, כפי שמעידה הצעת החוק הממשלתית שהיום מונחת במעמד של תזכיר לקראת גיבוש סופי.

המלחמה בהלבנת ההון, אדוני היושב-ראש, נושאת אופי כפול. אין די בקביעה של איסור על ההלבנה ובהטלת אכיפת האיסור על המשטרה. העבריינות, המניבה כספים ומנסה להעביר אותם תהליך של לגליזציה, עושה שימוש באמצעים מתוחכמים מאוד ובטכניקות בנקאיות מורכבות. מול תחכום כזה, שעושה שימוש באמצעי טכנולוגיה באופנים יצירתיים, יש ליצור מסגרת חוקית, שתאפשר שיתוף פעולה בין המשטרה לבין הבנקים כדי לאגור את מירב המידע האפשרי תוך שימוש במחשוב מתקדם ובניסיון —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת זנדברג.

שר המשפטים צ' הנגבי:

— — שנצבר במדינות אחרות כדי להתחקות אחר הכסף המולבן. שיתוף פעולה זה טומן בחובו שאלות משפטיות וטכניות רבות. יש חובה להתמודד אתן ויש לערב שותפים לניסוח ההצעה גם מקרב מסגרות שאינן מנויות עם גורמי אכיפת החוק.

בחודשים האחרונים, אדוני היושב-ראש, משרד המשפטים עוסק בגיבוש הסופי של נוסח ההצעה. מאז גובשה הטיוטה הראשונית, היא עברה שינויים לא מעטים כתוצאה מעבודת הכנה שביצע המשרד בשני מישורים, הן ליבון ההצעה לאור הערות של גורמים מקצועיים שהיו שותפים למלחמה בהלבנת ההון, והן גיבוש הפרטים ביחס למנגנון שיאכוף את החוק.

ההצעה שמציע חבר הכנסת שחל, עם כל הכבוד, עם ההודאה בעובדה שזו גם ההצעה המקורית של המערכת המיניסטריאלית, איננה בשלה. היא למעשה מעין, כפי שהגדיר זאת חבר הכנסת שחל, קריאת האיתות הראשונית. אין צורך שהכנסת תאזנת בנוסח שהוא נוסח דל מכפי שכבר מונח כיום על שולחנם של הגורמים המקצועיים הן במשרד שאני עומד בראשו, הן במשרד לביטחון פנים, הן במערכת האוצרית והן במערכת הבנקאית. זה למעשה איתות שחוזר לאחור, לנוסח שאיננו בשל די צורנו, ולכאורה מתעלמים מעבודת הכנה מקצועית מיומנת שנעשתה בשנה האחרונה.

אני רוצה להזכיר לבית, שגיבוש הצעת החוק לאיסור הלבנת הון דורש דיונים רבים מול גופים ממשלתיים וגופים שאינם ממשלתיים, כמו משרד האוצר, המכס, משרת ישראל, בנק ישראל, איגוד הבנקים, איגוד לשכות המסחר ועוד גורמים אחרים.

דיונים אלה מתקיימים במשרדי תקופה ארוכה, ובמרכזם עומדים אופן ההקמה של מאגר הנתונים הבנקאיים בהתאם לחוק המוצע, מיקומו של המאגר הזה ותבחיני הפעולות הבנקאיות שידווחו למאגר.

הצורך המרכזי הוא למצוא את התשובות ההולמות את הצרכים והיכולות של הגופים השונים, כדי שהם יהיו קשורים ביישומו של החוק, ובעיקר להתאים את הפתרונות לצורכי המשטרה מחד גיסא וליכולות הבנקים מאידך גיסא ולמצוא את דרכי שיתוף הפעולה.

חבר הכנסת שחל, ידידי, היה הרבה מאוד שנים שר בשורה של ממשלות, ואין כמוהו מודע למורכבות של כל מלה, של כל סעיף, בעיקר בנושא כל כך מסובך, כל כך רגיש, וקשה לי באמת להבין מדוע יש כאן התעקשות להביא נוסח שזה זמן, וחבר הכנסת שחל אולי יודע זאת, הוא כבר שונה. לא הייתי אומר שהוא שונה לבלי הכר, אבל השינויים שחלו בו הם הן בהיקף האיכותי והן ברמה של הניסוח.

אנחנו עושים מאמץ גדול היום במשרד ללמוד לקחים שמשטרת ישראל הפיקה מהמלחמה שהיא מנהלת בימים האלה ממש בפשע המאורגן ובתופעת הלבנת ההון, כדי לתת להם ביטוי מעשי בהצעת החוק.

נוסף על כך, הממשלה תצטרך לגבש את העמדה שלה לגבי הפתרונות השונים שמוצעים, מתוך התייחסות לשאלה שצריכה להיות לנגד עיניה של כל מערכת: מה התקציבים שמדינת ישראל מסוגלת להקציב בעת הנתונה הזאת לצורך יישומו של החוק. לכן, אי-אפשר לנתק את העיסוק בהצעת החוק מהמערכת הכלכלית הכוללת, כי הדבר האחרון שהכנסת היתה רוצה הוא, שיהיה לנגד עינינו חוק שיישאר בגדר אות מתה ולא ייושם בפועל, או שהממשלה תצטרך לדחות את ביצועו מעת לעת, בהוראת שעה, כפי שנהוג בחוקים אחרים. לא יהיה אות יותר מסוכן מזה וגורם יותר נזק מאשר חוק שעבר בפועל, הטביע חותם על ספר החוקים של מדינת ישראל, אבל לא הטביע כלל את חותמו במישורים של החיים המעשיים. לכן גם הסוגיה הזאת נדונה כעת בדיונים מאוד מאוד יסודיים בין משרדנו לבין הגורמים האחרים.

חבר הכנסת שחל, אני זימנתי כמה דיונים שנתקיימו במשרדי –

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, אדוני השר, צריך לסכם.

שר המשפטים צ' הנגבי:

– גם דיונים שתכליתם לגבש את השקפת העולם הכוללת, וזו למעשה כבר גובשה, והיא זהה לחלוטין לגישה שאדוני שותף לה, ושהוא הביע אותה כרגע מעל הדוכן הזה; וגם דיונים מפורטים בהיבט אופרטיבי, בסוגיות של אותן הכרעות שפירטתי כרגע בפני הבית. התמודדות חשיבתית זו מובילה, מטבע הדברים, לשינויים בהצעה המקורית. אם אנחנו מאשרים היום הצעת חוק פרטית בנוסח – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, חבר הכנסת רענן כהן, אני יודע שאתה רוצה להיות בממשלה, אבל אנחנו באופוזיציה. אולי תשב במקומך.

רענן כהן (העבודה):

שר המשפטים צ' הנגבי:

אם אנחנו מאשרים היום הצעת חוק פרטית בנוסח שאיננו הנוסח הראוי, הרי אנחנו עושים – אדוני היושב-ראש, אני מבקש, אם אפשר, קצת שקט באולם.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אני מבקש.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אם אנחנו מאשרים היום נוסח מיושן, שאפשר לומר עליו, עם כל הרצון הטוב, שהוא נוסח שאבד עליו כלח, אנחנו לכאורה מגבשים את השקפת העולם הפרלמנטרית במועד שבו היא כבר לא רלוונטית לדעת הממשלה. אנחנו מציעים, אדוני היושב-ראש, שלא להיצמד לטיוטה המקורית של משרד המשפטים. היינו רוצים שהכנסת תמתין תקופה לא ארוכה, עד אשר תסתיים הכנתו של החוק במשרד המשפטים. אנחנו לא יכולים להשלים עם כך שאישורו של החוק – למעשה כמוהו כהתעלמות של הכנסת מן העבודה.

אדוני, חבר הכנסת שחל, מדוע אתה צריך לסמן ליושב-ראש שייגש להצבעה? יש לנו עוד ימים מעטים ליהנות מחברתך. אנחנו רוצים לנצל כל שנייה – – –

משה שחל (העבודה):

תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, אתה סיימת, אבל אני מתחשב, בלי סימונים. נכון, צלצל השעון, ואמרתי: אני לא מסתכל על סימונים. אני רק מבקש שתסכם. ברשותך, לא הבנו מה העמדה שלך.

רק רגע, אדוני השר. חבר הכנסת קליינר, חבר הכנסת לנקרי, סגן יושב-ראש הכנסת, אתה לא עוזר לי שם. אדוני סגן שר הדתות יגאל ביבי. חבר הכנסת קליינר, אני פונה אליך. חבר הכנסת מקסים לוי, אני מבקש, אם אתם רוצים לשוחח, יש מקום לכך. בבקשה, אדוני, אני מבקש שתסכם, שתקבע את עמדתך.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, למעשה אני רוצה לפנות – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת פנחסי, מה זה שם? אני מבקש שתשב.

רפאל פנחסי (ש"ס):

דיון סיעתי.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני רוצה לפנות לחבר הכנסת שחל בכמה מלים אישיות בהקשר זה, כי הוא דחק את הבית ואת הממשלה לסיטואציה, שהיא לגיטימית, אין כמוה טבעית – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בן-צור, חבר הכנסת דן מרידור, גברתי השרה לימור לבנת, חבר הכנסת פנחסי – מה קורה?

רפאל פנחסי (ש"ס):

מה התנפלת עלי?

היו"ר ל מסאלחה:

אני לא התנפלתי עליך. אני בסך הכול מעיר לך. אני לא קורא אותך לשום דבר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר ל מסאלחה:

אבל אתה שומע שקראתי גם לשרה ולאחרים. למה לך? מה אתה פגיע כל כך?

שר המשפטים צ' הנגבי:

מקסים, אנחנו חייבים שתישאר כאן, אתה חייב להישאר עד הסוף, זה לא "פייר" שהוא מוציא אותך מהאולם ברגע הכי מכריע.

היו"ר ל מסאלחה:

אדוני השר, אתה יודע שכבר עברו שלוש-ארבע דקות, ואני מאוד מכבד אותך, אבל אני חייב להצביע. אני מבקש, משפט אחד ותסיים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני רוצה לסיים. עברו הרבה דקות, ואתה עושה סדר, וזה טוב, אבל אני חייב להביא כמות שהם את הדברים מטעם הממשלה.

אני רוצה לפנות לשר שחל, לשר לשעבר.

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת ריבלין, אנא למקומך; אתה מפריע.

שר המשפטים צ' הנגבי:

לדעת הממשלה, ההצעה כמות שהיא איננה הצעה ראויה, אבל הכוונה שלך מאחורי ההצעה, שגם משקפת פעילות מיניסטריאלית שלך תקופה ארוכה, מקובלת על הממשלה. אני חושב שזה יהיה אקורד צורם במידה מסוימת, לנוכח העובדה שאתה מתעתד לפרוש מן הבית הזה בעוד ימים, כפי שציננת – ואתה גם מודע לזה שהצעת חוק פרטית של חבר הכנסת בטלה למעשה לאחר שחבר הכנסת פורש – חבר הכנסת שחל, באמת בידידות, אני לא רואה מה יכול להיות יותר חזק מהתאחדות של כל חלקי הבית באמירה מפורשת שקוראים לממשלה להשלים – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הירשזון, אני מבקש.

שר המשפטים צ' הנגבי:

חבר הכנסת שחל, אני לא רואה מה יכול להיות יותר חזק בהיבט שאתה מדבר עליו – האיתות הציבורי – מאשר התגבשות של כל חלקי הבית, ממשלה ואופוזיציה, סביב אמירה, כהצעת שר המשפטים, שהכנסת קוראת לממשלה להשלים במהירות את הצעת החוק ולהשלים את הליכי החקיקה. למה אנחנו צריכים להתכתש כאן סביב נוסח כזה או אחר, לנצח או להפסיד ברוב כזה או אחר? לקואליציה יש רוב, ולשיטתי, אין שום צורך להגיע כאן לעימות, כשאנחנו, אתה ואני, מסכימים שאנחנו חייבים להביא לכנסת חוק במהירות האפשרית.

אני הצהרתי פה בשם משרד המשפטים, שעוסקים בזה בדחיפות ומגבשים את העניין עם כלל הגורמים, ואני מתאר לעצמי שאתה מודע לכך, כי אתה עוקב כמוני אחר ההתפתחות. זה לא יהיה ראוי, גם לשיטתך – הרי אתה רוצה את התוצאה האיכותית, אתה רוצה את השורה התחתונה היעילה ביותר – לאמץ כאן נוסח שהוא כבר לא רלוונטי לפחות שנה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, מה העמדה שלך?

שר המשפטים צ' הנגבי:

ההצעה שלי לחבר הכנסת שחל היא, שנקבל פה החלטה בנוסח הידוע של הפיכת הצעת החוק להצעה לסדר-היום. אדוני, חבר הכנסת בן-אליעזר.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

— — —

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני שותף לניסיון הזה.

לפני שאשלים את דברי, אני רוצה לשמוע אם זה מקובל עליך. אם זה מקובל עליך, אני לא אשלים את דברי.

משה שחל (העבודה):

אם מותר להשיב, אשיב אחריך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא ידבר אחריך.

שר המשפטים צ' הנגבי:

לא, השאלה היא אם כדאי שאני אמשיך לדבר, או שאין טעם.

משה שחל (העבודה):

אני אדבר אחריך.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אז אני שומר לעצמי את הזכות לאחר דברי — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא, מה אתה מציע?

משה שחל (העבודה):

לא, אין דבר כזה. אתה צריך להגיד אם אתה בעד או נגד. אם אתה נגד, אני יכול להשיב, ואין לך יותר
-- --

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שחל, אתה ממלא את מקום היושב-ראש?

שר המשפטים צ' הנגבי:

אז אני אשאל את היושב-ראש, הוא ינחה אותי מה לעשות. אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

אתה צריך להגיד מה אתה רוצה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

יש כאן סיטואציה שאין לי עליה פתרון, אולי תאמר לי אתה. מדובר בחוק שנקרא חוק איסור הלבנת
הון.

רענן כהן (העבודה):

הוא מדבר כבר 25 דקות, חמש דקות יותר.

היו"ר ד' תיכון:

הוא מדבר אתי, ברשותך.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לשאול אותך מה נכון לעשות. יש סיטואציה כזאת, הצעת החוק הפרטית של חבר הכנסת שחל זהה להצעת חוק ממשלתית שהופצה כתזכיר לפני כשנה. מאז היא נדונה, עברו בה שינויים רבים, והיא על סף השלמה. חבר הכנסת שחל ביקש בדבריו להעביר את ההצעה המקורית, שלמעשה במידה רבה כבר אבד עליה כלח, מתוך רצון לאותת לציבור שהממשלה חייבת להכין את הצעת החוק ולהגישה בהקדם לכנסת. אני פה הצהרתי את מה שביקש חבר הכנסת שחל, שהממשלה תגיש בקרוב את הצעת החוק – – –

היו"ר ד' תיכון:

אתה יכול לבקש שהוועדה, ועדת הכספים או ועדת החוקה, חוק ומשפט – – –

שר המשפטים צ' הנגבי:

אני מבקש מחבר הכנסת שחל, שנכריז על הדיון הזה כהצעה לסדר-היום, וכבר נקבל החלטה שהכנסת קוראת לממשלה להגיש בהקדם את הצעת החוק לכנסת.

משה שחל (העבודה):

אני לא מסכים.

היו"ר ד' תיכון:

הוא לא מסכים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אם הוא לא מסכים, אדוני היושב-ראש, ביקשתי מהכנסת לדחות את הצעת החוק הפרטית של חבר הכנסת שחל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לשר המשפטים. חבר הכנסת משה שחל, בבקשה.

משה שחל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בקצרה, אבקש את תשומת לב חברי הקואליציה, ובמיוחד את תשומת לב שר האוצר לשעבר.

לכאורה, כל הנימוקים שהשתמש בהם שר המשפטים היו צריכים להביא אותו מבחינת ההיגיון לבוא ולומר: אני מסכים להעביר את הצעת החוק לוועדת הכספים. מדובר בהצעת חוק, שהיא הצעת חוק מקצועית. אדוני שר המשפטים, הצעת החוק הזאת היתה מוכנה לחלוטין בממשלה הקודמת, היא לא הוגשה בגלל הקדמת הבחירות. דן מרידור, אליך; אתה היית שר אוצר, וזה נוגע אליך.

הצעת החוק היתה מוכנה, מבחינה משפטית היא סוכמה על דעת משרד המשפטים, על דעת משרד האוצר, על דעת משרד המשטרה. אתה בא ואומר דבר נוסף, שאני אמרתי אותו, ממילא הצעת החוק שלי לא תגיע לקריאה ראשונה, שנייה ושלישית, מפני שאם עוזב חבר כנסת, ממילא ההצעה הולכת אתו. על מה העקשנות, לבוא ולהגיד להתאחד? אני אומר לך, אם הכוונות שלכם באמת כנות ואמיתיות ואתם רוצים להגיש הצעת חוק, הצעת החוק הזאת עוברת, הממשלה יכולה להגיש הצעה.

נקודה שלישית. אתם ביקשתם ממני דחייה, פעם-פעמיים, הסכמתי. היתה פגרה שלושה חודשים, יכולתם להכין את הצעת החוק ולהביא אותה. אני אז הודעתי, שאם אתם תגישו את הצעת החוק, אני מסיר את ההצעה שלי. ולכן, עם כל הכבוד להצעה שאתה מציע, ואני פונה לקואליציה, זה לא עניין פוליטי, לא צריך בשביל זה גיוס, שר המשפטים לא צריך לנאום 25 דקות. אני אומר לך, אינני יודע איך הכללים בכנסת השתנו. עמדתי כאן על-יד הדוכן הזה בתור שר, לא פעם אחת ולא פעמיים, והיו מקרים רבים. מנעתי מחבר כנסת להגיש הצעה?

תרשה לי להגיד לך דבר נוסף. אני לא מכיר את הנוסח שאתם מגישים, למה שאסמוך עליו? מדוע אסכים לקבל אותו בלי לדעת מה תוכנו? לכן אני עומד על כך שתהיה הצבעה, ולהעביר את ההצעה לוועדת הכספים.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני שר המשפטים, תראה, הוא מגיש בקריאה ראשונה, אם הממשלה מגישה – – –

חיים אורון (מרצ):

טרומית.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הוא לא יכול להגיש אותה.

היו"ר ד' תיכון:

טרומית, סליחה, ואתה מגיש בקריאה ראשונה; זאת אומרת, עד שהוא יגיע לקריאה ראשונה, לך יש הרבה זמן כדי להגיש את זה, ואז נאחד זאת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, יש דעות חלוקות מאוד – – – איך הוא יקדם את ההצעה?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן, אני נגד ההצעה של חבר הכנסת שחל, אבל אני מנסה למצוא כאן הסדר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אם נביא את ההצעה, לא נוכל לקדם אותה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה, שר המשפטים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, אני לא רוצה להתנצח עם חבר הכנסת שחל בימים האחרונים של כהונתו בכנסת. אבל, אם מישהו מתעקש ואם מישהו מונע פה התגבשות, אמירה פרלמנטרית חד-משמעית, שקוראת לממשלה להביא את החוק במהירות, זה חבר הכנסת שחל. הוא גורר אותנו להצבעה על הצעת חוק שהיא כשלעצמה בלתי אפשרית.

היו"ר ד' תיכון:

תודה, אבל היא בקריאה טרומית, ובקריאה טרומית זה לא יותר מהצהרת כוונות.

אנחנו ניגשים להצבעה, רבותי. הצעת חוק איסור הלבנת הון, בקריאה טרומית, מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 35

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 40

נמנעים – אין ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק איסור הלבנת הון, התשנ"ז–1997, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 35, נגד – 40, הצעת החוק לא עוברת להכנה לקראת קריאה ראשונה; לא עוברת, רבותי.

הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה), התשנ"ז–1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה), התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת אלי גולדשמידט וקבוצת חברי הכנסת – הצעה פ/1656. חבר הכנסת גולדשמידט, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר המשפטים – אני לא רואה אותו כאן – אני מתכבד להביא בפניכם הצעת חוק בקריאה טרומית, הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה), שחתומים עליה חברי הכנסת הבאים: אלי גולדשמידט, אפי אושעיה, רפאל אלול, פיני בדש, זאב בויס, בנימין בן-אליעזר, אלי בן-מנחם, רומן ברונפמן, מיכה גולדמן, נסים דהן, יעל דיין, עבד-אלוהב דראושה, צבי הנדל, אליעזר זנדברג, נעמי חזן, תאופיק חטיב, סאלח טריף, יונה ירב, אברהם יחזקאל, איתן כבל, יצחק כהן, יוסי כץ, מקסים לוי, דוד מגן, נואף מסאלחה, מיכאל נודלמן, אפרים סנה, שאול עמור, אברהם פורז, אופיר פינס-פז, דוד צוקר ושלוש שמחון; הצעת חוק שחתומה על-ידי נציגים של כל המפלגות בבית הזה, כל הסיעות, כשליש או קרוב לשליש מחברי הכנסת.

זו הצעת חוק זהה כמעט לחלוטין, בעצם זהה להצעת החוק שהונחה על שולחן הכנסת על-ידי הממשלה בשבוע שעבר ועברה בקריאה ראשונה. כאשר ביקשתי להעלות את הצעת החוק הזאת בקריאה טרומית, באו אלי ואמרו: אתה לא יכול להגיש זאת. מדוע? משום שהממשלה כבר הגישה. אלא מה? קודם כול, מבחינת התקנון, חבר כנסת רשאי להגיש כל הצעת חוק. אבל פה יש דבר אבסורדי. הנחתי את הצעת החוק הזאת ארבעה חודשים לפני שהממשלה הביאה אותה. אני לא אומר שהממשלה העתיקה את הצעת החוק ממני. גם הממשלה וגם אני פעלנו על בסיס המלצות ועדת-גבאי; אותן המלצות שבאו לידי גיבוש בהצעת החוק שאני מגיש כאן, הצעת חוק שעברה בקריאה ראשונה לפני שבוע ימים, על-ידי הממשלה.

אני מביע תמיהה, ואני מבקש משר המשפטים להתייחס לעניין הזה בדברי תשובתו. מה אתה, שר המשפטים, מוצא להתנגד להצעת חוק שרק לפני שבוע ימים תמכת בה יחד עם כל הקואליציה מכל הלב? אגב, כל האופוזיציה הצביעה אז בעד הצעת החוק.

אם באים ואומרים לי, ממילא הממשלה כבר הגישה את הצעת החוק, אז קודם כול, מבחינת ההגיונות, חברי הכנסת הניחו את הצעת החוק קודם לכן. אתה תומך? אחרי שקיבלתי את סימנו של שר המשפטים שהוא תומך, זה מזכיר לי את זה שהכין במשך לילה שלם סיכומים לבית-המשפט העליון, והגיע לבית-המשפט העליון והשופט אמר לו: אני מסכים אתך, והוא ענה: אבל הכנתי כל הלילה את הטיעונים, תנו לי לפחות להגיד. בסדר, אם כך, אני באמת מסיר את הוויכוח שלי עם הממשלה, על רקע הודעתו של שר המשפטים שהוא תומך בהצעת החוק.

דוד אזולאי (ש"ס):

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה שתדע על מה אתה מצביע, חבר הכנסת אזולאי. אעשה זאת בקצרה: השורה התחתונה של הצעת החוק הזאת היא עידוד התעשייה הישראלית, עידוד תעשיית הייצוא. זו הצעת חוק שהבסיס שלה נועד לאפשר ליצרנים – בעיקר של תרופות גנריות, אבל גם מתחומי התעשייה האחרים, התעשייה הכימית – להשתמש בידע שמוגן על-ידי פטנט עוד בתקופת קיומו של הפטנט, כאשר השימוש הזה ייעשה אך ורק לצרכים של הכנת המוצר, כדי שבמועד תפוגת הפטנט, אחרי 20 שנה –

--

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה יכול לסיים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני, אבל זה יהיה בוועדה שלך, רציתי שתדע. אני מסיים.

כדי שבתום תפוגת הפטנט, יוכל היצרן להביא את המוצר לאישור הרשויות המוסמכות. מדובר בעיקר האמריקני, אבל גם רשויות אחרות, בלי שהוא יצטרך לחכות אותה תקופה נוספת של FDA על-ה-שלוש, ארבע שנים עד שיקבל את האישור. אני חושב שההצעה נכונה, ואני מבקש מחברי הכנסת להעבירה לוועדת חוקה, חוק ומשפט.

אני רק רוצה לשאול: אם יש לי הסכמה של הממשלה, האם אני נחשב בדיעבד כמי שנימק מהמקום?

היו"ר נ' מסאלחה:

למה? אתה לא נימקת מהמקום. אדוני שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת גולדשמידט, ההבדל בין ההצעה הזאת, שאינני מוצא טעם להתנגד להעברתה לדיון בוועדת החוקה, לבין הצעה קודמת של חבר הכנסת שחל, הוא בנוסח. קודם הסברתי מדוע חבר הכנסת שחל נתבקש על-ידי להמתין עם הנוסח, כי הנוסח שהוא הגיש היה פעם זהה להצעת חוק ממשלתית, ועבר מאז מטאמורפזה ששינתה את פניו כמעט ללא הכר. לכן הממשלה לא רוצה לתת לגיטימיות לנוסח שהיא כבר פסלה. לעומת זאת, הנוסח שחבר הכנסת גולדשמידט מביא היום בפנינו זהה לחלוטין, או כמעט לחלוטין, עם הנוסח של הצעת החוק הממשלתית שהבאנו בפני הבית ב-29 באוקטובר, כאשר הבית על כלל סיעותיו נתן לו את התמיכה, והוא מצוי כרגע על שולחנו של יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת שאול יהלום, ואני מעריך שהוא יטופל בהקדם האפשרי. כך שלנו אין התנגדות להצעתו של חבר הכנסת גולדשמידט.

אני מעריך שלהצעה של חבר הכנסת גולדשמידט יש, כמובן, מניע לגיטימי, מעבר לרצון שלו להיות שותף במעמד הזה של העברת החוק. חבר הכנסת גולדשמידט סבור, שיתכן שהממשלה תחזור בה מהצעתה המקורית, עם עילה של אילוצים, לחצים ואיומים, כפי שבאמת הופעלו במהלך התקופה האחרונה; לא הייתי אומר איומים, אבל בהחלט הובהרו לממשלה הנסיבות שבהן ההצעה הזאת איננה נראית בעין זהה גם על-ידי הגורמים בארצות-הברית וגם על-ידי גורמים בקהילייה האירופית. בסופו של דבר החליטה הממשלה לאמץ נוסח שנדמה לנו שהוא איננו ראוי לביקורת בין-לאומית, והוא זהה לערכים הכלכליים והמסחריים הנורמטיביים שאנחנו מעוניינים בחיזוקם ובקידומם, והוא גם חשוב מאוד לתעשייה הישראלית ויש לו משמעות כלכלית מבחינת המשק.

ההצעה הזאת באה להבטיח את זכותן של חברות בתחום התרופות הגנריות להמשיך לפעול בתחום חשוב זה, בלי שזכויות של בעל פטנט, שהן זכויות רלוונטיות, ייפגעו מעבר למידה המקובלת. לכן, בהחלט לא נתנגד להעברת הצעה זו בקריאה טרומית לוועדת החוקה, חוק ומשפט. אני מעריך, שחבר הכנסת גולדשמידט וגורמים אחרים שירצו לשפר את הנוסח המקורי של הצעת החוק

הממשלתית, יוכלו להביא את דברם בפני ועדת החוקה, והיא תשלים את מלאכתה ותביא את תוצאות דיוניה בפני הבית הזה לקריאה השנייה והשלישית.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני שר המשפטים.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד הצעת חוק הפטנטים (תיקון – ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת אלי גולדשמידט? מי בעד אישורה והעברתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט?

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 26

נגד – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הצעת חוק הפטנטים (תיקון ניצול המצאה והארכת תקופת ההגנה),

התשנ"ז-1997, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

26 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים; הצעת החוק אושרה והיא מועברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנה לקריאה ראשונה.

הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבורי (תיקון – תעודת הוקרה), התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת חן כהן)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: הצעת חוק פ/898 – הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבורי (תיקון – תעודת הוקרה). ינמק מהמקום חבר הכנסת חן כהן. בבקשה. ביקשתי מהמקום, אך היות שעלית, לא אוריד אותך.

רן כהן (מרצ):

אעשה את זה קצר, ממש שניות, רק בהיסח הדעת רצתי לכאן.

היו"ר ל מסאלחה:

בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברות וחברי הכנסת, הצעת החוק הזאת היא הצעה שבאה לתקן מעט את המרורים שעוברים חושפי שחיתויות, שנמצא שעשו את פעולתם בהגינות, בתום לב וביושר ותרמו תרומה לטוהר המידות. לכן אני מפריד את זה מכל מערכת כוזבת ואחרת.

הכנסת חוקקה לפני חמש שנים חוק שבא לאפשר לנשיא המדינה ולממונים השונים לתת תעודת הוקרה למי שבית-משפט או ערכאות ומוסדות מסוימים ומוגדרים מצאו ראויים לקבל תעודת הוקרה. מוצע בתיקון הזה להוסיף לנשיא המדינה גם את יושב-ראש הכנסת. מסיבות שונות לא בא העניין הזה לידי מיצוי, פעולה והצלחה בהפעלה, ולכן פנינו ליושב-ראש הכנסת הנוכחי, חבר הכנסת דן תיכון, והוא הסכים. פנינו לממשלה ולשר המשפטים, ושר המשפטים גם הוא תמך בהצעה, והממשלה מציעה לקבל את זה.

נדמה לי שראוי שלכנסת יהיה מעמד בעידוד טוהר המידות. תודה רבה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. ישיב שר המשפטים.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רן כהן, חברי הכנסת, הממשלה תומכת בהצעת החוק. היא רואה בה מכשיר ראוי לקידום המוטיבציה של אנשים בשירות הציבורי לחשוף מעשים פגומים, ליקויים ושחיתויות הנחשפים לנגד עיניהם. יש בכך כדי לתת את המשקל הראוי לדרך שמדינת ישראל רואה בה את מי שחושף שחיתות: לא כמי שמלשין, לא כמי שחייב להתבייש בכך שהוא נאבק על טוהר המידות, אלא כמי שמצוי בקדמת הערכים שהחברה הישראלית ומדינת ישראל מבקשות לקדם באמצעות הכנסת.

בשעתה הובאה לידיעתנו העובדה, שנשיא המדינה סבור שלא מן הראוי שהוא יעניק את תעודות ההוקרה האלה מטעמים מסוימים. חבר הכנסת רן כהן הציע שהסמכות הזאת תוענק ליושב-ראש הכנסת. ביקשנו לדעת בוועדת השרים לענייני חקיקה את עמדתו של יושב-ראש הכנסת, והוא הביע את נכונותו לביצוע האקט הזה של הענקת תעודות הוקרה בלשכתו, ומשום כך אנחנו מבקשים לברך על ההצעה ומבקשים מן הכנסת לתמוך בה.

היו"ר נ' מסאלחה:

לאיזו ועדה?

רן כהן (מרצ):

ועדת החוקה.

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר. תודה, אדוני השר.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבורי (תיקון – תעודת הוקרה), של חבר הכנסת רן כהן, והעברתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מברך את חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (מרצ):

תודה רבה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 18

נגד – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הצעת חוק לעידוד טוהר המידות בשירות הציבורי (תיקון

תעודת הוקרה), התשנ"ז–1996, לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

18 בעד, אין נגד, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה, והיא מועברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנתה לקריאה ראשונה.

חבר הכנסת יוסי כץ, אתה רוצה לומר משהו?

יוסי כץ (העבודה):

אני פספסתי בהצבעה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני מוסיף את קולו של השר הנגבי ואת קולותיהם של חברי הכנסת יוסי כץ ונסים דהן. אם כן – 21 בעד.

הצעת חוק אדמות המצויות בשמורת הטבע הר-מירון, התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ס' טריף)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק פ/1601 – הצעת חוק אדמות המצויות בשמורת הטבע הר-מירון, התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת סאלח טריף.

אני רוצה לברך, ברשותכם, את ראש מועצת בית-ג'ן ואת חברי המועצה, בוודאי גם את האורחים החברים הדרוזים בני העדה הערבית הדרוזית. אתם אורחים מכובדים בכנסת, אהלן וסהלן.

בבקשה, חבר הכנסת סאלח טריף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

נמצא כאן גם השיח' מוואפק טריף.

הי"ר ל מסאלחה:

אני צריך להחליף את המשקפיים. אני מודה לך על ההערה. אני ודאי מברך את השיח' מוואפק טריף. כל השנים בירכתי אותו. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, יש שר ששייב על ההצעה?

הי"ר ל מסאלחה:

לצערי הרב, נודע לי שאף אחד לא ישיב לך. יש אנשים שיצביעו בעד ההצעה. מה זה משנה?

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מודה ליושב-ראש על הברכות. נמצאים כאן ראשי המועצה הדתית הדרוזית, חבר הכנסת דראושה ציין זאת, ואנחנו מברכים אותם שבאו לתמוך באנשי בית-ג'ן; ראש המועצה המקומית, חברנו יוסף קבלאן, נמצא כאן עם השיח'ים הנכבדים. אני בהחלט מברך אותם, ואני שמח שהם נמצאים אתנו בכנסת.

אדוני היושב-ראש, למעשה כבר התקבלה הצעת חוק אחת של חברי חבר הכנסת אחמד סעד בעניין שמורת הר-מירון בבית-ג'ן. אני מברך אותו. היא התקבלה בקריאה טרומית, וזאת הצעה שגם היא תצורף אליה, ואני מקווה ששתיהן יחד תעבורנה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה לדיון בהן ולהבאתן במהרה בימינו כדי לסייע למאבק הצודק של חברינו בבית-ג'ן.

רבותי, אין חבר כנסת אחד שפניתי אליו מכל קצוות המפה הפוליטית, מכל המפלגות, שלא הביע הזדהות ותמיכה בהצעת החוק הזאת. אני לא רוצה להרבות בדברים, אלא להגיד לכם דברים שחלקכם הגדול יודע – שאנשי בית-ג'ן כבר מאסו בהסכמים רבים שחתמו פעם אחר פעם, החל משנת 1987 ועד היום, חבר הכנסת זאבי, פעם אחר פעם, עם שמורות הטבע, בכל הממשלות. זה התחיל בזמנם של השרים משה שחל ונחמקין, ואחר כך עברו גלולים רבים, כשממשלות רבות התערבו בעניין, וכל פעם היה הסכם והיה סיכום מחדש, וכל פעם היתה הפרה של אותו הסכם, אם

זה בפנייה עקיפה לבג"ץ של החברה להגנת הטבע, או של גורמים "ירוקים" אחרים, ובכל פעם הדבר הזה הוסיף תסכול על גבי תסכול על גבי תסכול לאנשי בית-ג'ן.

מי כמוכם יודע – ואני לא צריך להגיד הרבה – כמה היישוב הזה סבל. רק לפני חודש קברנו עוד חלל. זה יישוב שחי בתנאים כל כך קשים ומגבילים בשמורת הר-מירון, ומי ששומע את – – –

היו"ר ל' מסאלחה:

חבר הכנסת דדי צוקר.

סאלח טריף (העבודה):

– – – מקבל את הרושם המוטעה, חבר הכנסת צוקר, שאנשי בית-ג'ן כאילו יש להם משהו נגד שמורת הטבע. מאות בשנים, עשרות בשנים הם שמרו על השמורה, ואין שמורה יפה ממנה, והם אכן רוצים להמשיך ולשמור עליה. אבל בהחלט, כאשר אפשר לחיות יחד עם הטבע בצורה יפה, לא צריך לעשות את זה. לפעמים החששות המיותרים של גופים "ירוקים" עושים נזקים יותר גדולים מאשר הרצון לשמור על הירוק, יחד עם רצון התושבים לחיות את חייהם, לעבד את אדמותיהם, ולצאת ולהגיע מיישובם בדרך מסודרת.

על כן, בקיצור נמרץ אומר, כדי לעשות סדר בעניין – ותאמינו לי שהבאתי בחשבון את כל העובדות – ואולי כדי להפעיל לחץ פעם אחת ולתמיד על כל הגופים שכבר הגיעו להסכם, שאותו הסכם שנחתם רק לפני כמה חודשים, אולי שנה בערך, בין שמורות הטבע למועצה המקומית בית-ג'ן, אכן יכובד. זה הכול. פעם אחת לגבי האדמות החקלאיות של אנשי בית-ג'ן – שהאנשים יוכלו לעבד אותן כראות עיניהם. ומדובר רק על אדמות פרטיות של אנשי בית-ג'ן ואדמות חקלאיות, בלי לפגוע בשום ערכי טבע. ופעם שנייה לגבי אותה דרך חשובה, אותן דרכים אשר סוכמו ועובדו.

רק לפני שבוע חנכנו אנדרטה לזכר חללי שני המסוקים של צה"ל, על אם הדרך, בין חורפיש לבית-ג'ן.

אנחנו מבקשים להסדיר את זה בחקיקה כדי להפעיל לחצים וכדי שהנושא יגיע לסיכום חיובי בין כל הצדדים. אינני משוכנע ובטוח שנצטרך להגיע לכלל חקיקה סופית בעניין. ייתכן שכל העניינים יוסדרו עקב הלחצים גם של התחיקה. זאת תקוותנו, ולכן אני מאוד מבקש, ואני פונה לכולכם שתעזרו לנו, תאשרו את החוק בקריאה טרומית ונעביר אותו להמשך חקיקה בוועדת הפנים ואיכות הסביבה. אני מודה לך, אדוני.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת סאלח טריף.

היות ששר החקלאות איננו כאן, יש זכות לחבר הכנסת ראובן ריבלין להציע להסיר. חמש דקות.

רענן כהן (העבודה):

אני יכול להחליף אותו בתור שר החקלאות?

היו"ר נ' מסאלחה:

אני יודע מה אתה רוצה עכשיו. חשבתי שאתה רוצה להשיב בשם השר לענייני ערבים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת סאלח טריף, ביודעי את החלטת ועדת האתיקה של הכנסת, האוסרת על חבר הכנסת להתנגד להצעת חוק ובכל זאת לתמוך בחוק, ולנצל את הזכות הניתנת על-פי התקנון להתנגד לחוק, למרות הידיעה שאני עובר עבירה אתית, אני חושב שאנשים מהקואליציה וממפלגת השלטון, מפלגת הליכוד, וחברי בממשלה היו צריכים להשיב על הצעת החוק החשובה של חבר הכנסת סאלח טריף, ואני עושה זאת ביודעי שאני מפר את התקנון; אני בא כאן לבקש באופן פורמלי להסיר את החוק, ואני כולי בעד החוק.

אני מברך את האורחים שלנו, שהגיעו הנה על מנת להיות נוכחים בזמן שחבר הכנסת סאלח טריף, מתוך ראייה לאומית ולא מפלגתית צרה, בא לעשות את כל אותם דברים חשובים על מנת שיעלו על סדר-היום הציבורי כאשר אנחנו נתקלים בבעיה של אחינו מבית-ג'ן.

יכול להיות שבמשך הטיעונים על החוק עצמו יהיו הסתייגויות כאלה או אחרות, אבל צריך להעלות עניין זה על סדר-היום.

בהזדמנות זו אני רוצה לציין, שהיום, בוועדה בראשותו של חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אושרה בעיקרה תוכנית יום לימודים ארוך, שהוגשה על-ידי חבר הכנסת שטרית. בתוכנית זו הוכרה גם בית-ג'ן כאחד מאותם מקומות מועדפים שבהם יונהג יום לימודים ארוך. היו ברוכים, חברינו מבית-ג'ן; היה ברוך, חבר הכנסת טריף. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת רובי ריבלין. אני אמליץ לוועדת האתיקה שלא יתחשבנו אתך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא הוגן ששר החקלאות לא בא להשיב על הצעת החוק. או שזה סימן שהוא תומך או שזה סימן שהוא מתנגד.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת חוק אדמות המצויות בשמורת הטבע הר-מירון, התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת סאלח טריף, והעברתה להכנה לקריאה ראשונה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה? נא להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 35

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הצעת חוק אדמות המצויות בשמורת הטבע הר-מירון, התשנ"ז-1997, לדיון מוקדם בוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

35 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה והיא עוברת לוועדת הפנים. אני מברך את חבר הכנסת סאלח טריף ואת אנשי בית-ג'ן.

אני מבקש לצרף את קולו של חבר הכנסת וליד צאדק להצבעה הזאת.

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16) (תיקון – תחולה והוראות מעבר), התשנ"ז-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר נ' מסאלחה:

הנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16) (תיקון – תחולה והוראות מעבר), התשנ"ז-1997 – הצעה פ/1298. חברי הכנסת, אנחנו מצביעים, אני מבקש שתצלצלי. ניתן עוד דקה או שתיים; כן, צלצלת כל הזמן?

קריאות:

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים.

קריאות:

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

עוד שנייה, בסדר, היא מצלצלת. כן, מה הבעיה?

קריאות:

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת מאיר שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, מאחר שהחוק הבא הוא רק הצבעה, ולא היה פרק זמן של חמש דקות — — —

היו"ר ל מסאלחה:

היו, היו. היא כל הזמן צלצלה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא, עכשיו היא צלצלה לחוק הקודם, אדוני.

היו"ר נ' מסאלחה:

לא, היא צלצלה, אני שאלתי אותה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, צלצלו להצבעה על החוק הקודם.

קריאות:

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, חבר הכנסת מאיר שטרית, מה אתה רוצה?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תן לי להשמיע את דברי. הצלצול לפני ההצבעה הקודמת נועד לחוק הקודם, שהצבענו עליו עכשיו. הרי לא משנה, היא מצלצלת פעמיים. כולם יודעים שזו הצבעה קרובה. לקראת הצבעה צריך להמתין חמש דקות. אז או שתעבור לסעיף הבא, או — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא עובר לסעיף הבא. כבר עברו שתי דקות.

קריאות:

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני, עכשיו היא צלצלה. צריך להמתין חמש דקות להצבעה.

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר. תמשיכי לצלצל. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקשת להזכיר לחברי הכנסת, שאנו מנהלים קרב מאסף, מאחר שבחוק ההסדרים הממשלה שוב הכלילה סעיף שדוחה את ביצוע חוק חינוך חובה מגיל שלוש לעוד ארבע שנים, עד לשנת 2002. אני חושבת שבבית הזה יש מספיק חברי כנסת שדואגים לילדים, ולמרות הדחייה מ-1984 של ביצוע החוק, אנו לא נרפה מן המאמצים להחיל לפני שנת 2000 את חוק חינוך חובה מגיל שלוש.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. ננצל את הזמן, כי צלצלנו.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני מצטער על הטעות שחבר הכנסת שטרית טועה. אין בתקנון הכנסת כלל שקובע הפסקה של חמש דקות בין הצבעה להצבעה. אילו התקבל העיקרון שהוא מדבר בעדו, זה צריך היה להיות הכלל. ברגע שבו מזעיקים להצבעה, זה חל על כל ההצבעות, ולכן אני מבקש שתיגש להצבעה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת שטרית, בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, בתשובה על דבריו של ידידי חבר הכנסת רן כהן אני רוצה לומר, ואני יכול להראות לחבר הכנסת תקדימים בהצבעות דומות בשנה הקודמת, שהמתנו חמש דקות כיוון שלא היה צלצול.

רן כהן (מרצ):

לא שהיה צלצול – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא שיש בתקנון סעיף שאומר שיש לעשות הפסקה. התקנון אומר שצריך לצלצל חמש דקות לפני ההצבעה. אם לא היו חמש דקות, ממתנים חמש דקות. לא קרה שום דבר.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני ממש מצטער, זו הטעיה.

היו"ר ל' מסאלחה:

זו לא הטעיה, אני פסקתי ולא משנה.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16) (תיקון – תחולה והוראות מעבר), של חבר הכנסת שלמה בן-עמי וקבוצת חברי הכנסת – מי בעד – – –

קריאות:

נגד, נגד.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 35

נגד – 29

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לימוד חובה (תיקון מס' 16) (תיקון תחולה והוראות מעבר),
התשנ"ז-1997, לדיון מוקדם

בוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

35 בעד, 29 נגד. הצעת החוק אושרה והיא מועברת לוועדת החינוך להכנה לקריאות.

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז-1997, של חברי הכנסת עמנואל זיסמן ואמנון רובינשטיין – הצעה פ/1156. בבקשה, חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

חברי הכנסת. חבר הכנסת מאיר שטרית. חבר הכנסת אלי גולדשמידט. רק רגע, נרגיע אותם קודם. חבר הכנסת קליינר. חבר הכנסת זנדברג, אני קורא אותך לסדר. אדוני השר אריאל שרון. חבר הכנסת ראובן ריבלין, בחוץ אולי. חבר הכנסת חיים אורון. חבר הכנסת הראל, אנא ממך. חבר הכנסת רפי אלול. אדוני סגן שר החינוך. חבר הכנסת מאיר שטרית. חבר הכנסת פני בדש. חבר הכנסת הירשזון. חבר הכנסת מאיר שטרית, אתה מפריע לי לנהל את הישיבה.

בבקשה, אדוני יושב-ראש ועדת החינוך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להביא בפניכם הצעת חוק של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין ושלי, הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז-1997.

כפי שכבר הוזכר על-ידי חבר הכנסת ריבלין, שדיבר קודם, יש לי הכבוד להודיע, שוועדת החינוך והתרבות אישרה היום הפעלת יום חינוך ארוך, 41 שעות לימוד שבועיות, ב-97 יישובים, בהיקף של 50,000 שעות ובסכום של 250 מיליון ש"ח.

לימודי יום חינוך ארוך יחלו ב-1 בינואר 1998. רשימת היישובים המאושרים נקבעה על-פי מדדים שנקבעו על-ידי משרד החינוך והתרבות, שבהם נערך שקלול של מצב כלכלי של היישוב, קרבתו לספר וכיוצא בזה. ברשימה נכללים יישובים מכל המגזרים: ערביים, דרוזיים, בדואיים, על פני כל הארץ. אלה הם היישובים הראשונים שבהם יחול יום חינוך ארוך, על-פי חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה שהתקבל בחודש יולי שנה זו.

יום חינוך ארוך יחול בהדרגה בכל הארץ, עד להשלמתו בתוך ארבע שנים. זהו יום של שמחה, ואני מברך את חבר הכנסת מאיר שטרית ואת חברי ועדת החינוך. אני זוכר יום עצוב כזה, שהיה בקדנציה הקודמת, שבעקבותיו נאלץ חבר הכנסת לשעבר אלי דיין לפרוש מתפקידו הרם כיושב-ראש סיעת מפלגת העבודה ויושב-ראש הקואליציה. והנה הגענו להתחלת תמורה גדולה מאוד – חינוכית, חברתית וציבורית.

התחלתי בכך לא רק כדי לציין את היום הזה, אלא גם כדי לומר שיש לזה קשר עם הצעת החוק של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין ושלי, שאומרת: לא יאוחר מחודשיים לפני פתיחת שנת הלימודים יביא השר לפני ועדת החינוך והתרבות של הכנסת את הקצאת שעות הלימוד השבועיות לבתי-הספר, ויפרט את אמות המידה שעל-פיהן מוקצות השעות. מגבלת התקציב מחייבת את שר החינוך, התרבות והספורט לקבוע מדי שנה את אופן חלוקתו בין בתי-הספר השונים לסוגיהם, על-פי רמות הגיל ותוכניות הלימודים. התקציב נמדד למעשה על-פי שעות הלימוד השבועיות הממומנות. באמצעות החלטות בעניין זה ניתן דגש לתחומים מסוימים או לטיפול של רמת גיל, זרמי חינוך וקבוצות אוכלוסייה.

אשר על כן, קיימת חשיבות רבה בביקורת הציבורית על הקצאה הוגנת ושוויונית של שעות הלימוד, בהתאם לפרמטרים הנקבעים על-ידי השר. יש להדגיש, כי אין בהצעת החוק כדי לקבוע חובת התייעצות או חובת אישור של ועדת החינוך להקצאת השעות, אלא חובת דיווח לוועדה בלבד. כלומר, אין בהצעה כדי לפגוע בשיקול הדעת המקצועי של משרד החינוך, התרבות והספורט, אלא להבטיח שקיפות של אמות המידה המופעלות והחלתן ההוגנת.

אני רוצה להזכיר, שבתיווכה ובלחצה של ועדת החינוך והתרבות נפתחה שנת הלימודים אחרי דיון של שמונה שעות ב-31 באוגוסט, ומאז התקדמנו. וגם אם יתברר לנו ש-11,000 שעות, על דעת משרד החינוך והתרבות, טרם הוחזרו למערכת – על דעת הסתדרות המורים: פי-שלושה; על דעת מרכז השלטון המקומי: פי-שניים – למרות זאת קיבלנו היום דיווח על תהליך החזרת השעות, שהתחיל. אבל, אנחנו רוצים להבטיח עם התיקון הזה לחוק, שתהיה יותר ביקורת ציבורית, ואיננו רוצים לפגוע בשיקול הדעת של שר החינוך.

אני מודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, שהביא לידי כך שיש שיתוף פעולה חיובי בינינו בנושא הזה. אני רק רוצה לומר, שדיברתי פעמיים עם שר החינוך והתרבות, ואני יודע ממנו שהוא בעד הצעת החוק. יש שמועות כאילו סגן השר, שעומד להשיב בשם הממשלה, יגיד שהוא נגד החוק, אבל אני דיברתי אתו, כך הודעתי לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין ולחברי בוועדת החינוך, ואני חושב שאין בחוק הזה שום דבר, לא אידיאולוגי, לא לאומי ולא אחר, וצריך להתאחד, וזה בקריאה טרומית. בשם חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וחברי בוועדת החינוך אני מבטיח, שבתאום ובשיתוף פעולה נכין את החוק עם משרד החינוך והתרבות לקריאה ראשונה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה רבה לחבר הכנסת עמנואל זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך.

אדוני, סגן שר החינוך, התרבות והספורט ישיב. חבר הכנסת משה פלד, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חברי הכנסת המגיישים, זיסמן ורובינשטיין, משרד החינוך, התרבות והספורט מדווח לוועדת החינוך, התרבות והספורט באופן שוטף על כל נושא, כפי שהוא מתבקש מעת לעת. חלוקת השעות מתפרסמת לידיעת הציבור הרחב ובתי-הספר בחוזרים מיוחדים של המשרד. היום קיים תקן בסיסי לבתי-הספר ולכיתות, לפי סוגי יישובים וסוגי בתי-הספר. המסגרת הכוללת של השעות לכל קבוצת גיל עוברת את אישורה של ועדת הכספים של הכנסת, במסגרת האישור לחוק התקציב מדי שנה בשנה.

יש לנו הסתייגויות לגבי לשון החוק כפי שזו נקבעה בהצעת החוק של חברי הכנסת זיסמן ורובינשטיין. חבר הכנסת זיסמן, הנה השמועות. את ההסתייגויות הללו ניתן ללבן ו"לדסקס" בוועדת החינוך בעת הכנת הצעת החוק, ולפיכך אני מציע לחברי הכנסת לאשר הצעת חוק זו ולהעבירה לוועדת החינוך של הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון) – הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז–1997, של חברי הכנסת עמנואל זיסמן ואמנון רובינשטיין, והעברתה לוועדת החינוך להכנה לקריאה ראשונה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 27

נגד – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון הקצאת שעות לימוד), התשנ"ז–1997, לדיון מוקדם בוועדת החינוך, התרבות והספורט נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

27 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה והיא מועברת לוועדת החינוך, התרבות והספורט להכנתה לקריאה ראשונה.

הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – פרסום חוצות), התשנ"ז–1996

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – פרסום חוצות), התשנ"ז–1996; הצעת חוק פ/698. ינמק מהמקום חבר הכנסת מאיר שטרית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, מטרתה של הצעת החוק הזאת לאפשר למפלגות בתקופת הבחירות לפרסם בשילוט חוצות שקיים בכל הערים. היום, החוק הקיים אוסר פרסום בשילוט החוצות. במקום להתחיל לתקוע שלטים על קירות ועל פני כל הארץ ולבנות לוחות מודעות מיוחדים, תוך בזבז כסף רב, עדיף להשתמש בשילוט החוצות הקיים. החוק גם קובע כללים למי מותר לפרסם, מה החלוקה האפשרית, ואני מאמין שאחרי הקריאה הטרוםית יתקיים דיון ונוכל, לדעתי, לסכם את כל הפרטים בעניין הזה ולהביא את החוק לאישור בקריאה ראשונה, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. אני מודה לאדוני.

היו"ר נ' מסאלחה:

לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הנושא?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לוועדת הפנים.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יש לי הערה, אם מותר לי?

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, אדוני.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חבר הכנסת מאיר שטרית, אני תומך בחוק שלך. יש לי רק בקשה, וקח אותה לתשומת לבך; אולי בהמשך החקיקה תתקן את זה או תדאג לכך. בהרבה מאוד מקומות בארץ אין לוחות מודעות כלל, ואתה יודע למה אני מתכוון. אין לוחות ואין כלום, בעיקר באזורי מצוקה. מה שקורה שם זה כמו שייקגו בימי בחירות. תדאג לכך שיהיה תיקון, שגם במקומות האלה יהיו לוחות מודעות מסודרים ולא ידביקו מודעות על כל בית ועל כל תקרה ובכל מקום. באזורים שבהם אין לוחות, צריך לדאוג מראש שיהיו לוחות מסודרים, כמו במקומות היותר-יוקרתיים, ואז החוק הזה יהיה באמת מושלם.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודה לך על ההערה. אני כמובן אתייחס אליה במשך הדיון בחוק.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

אפי אושעיה (העבודה):

האם אוכל גם אני להעיר הערה?

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אפי אושעיה, אנחנו ניגשים להצבעה, אבל לפנינו משורת הדין אתן לך דקה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אני פונה לחבר הכנסת שטרית. הוא בוודאי יודע, כראש רשות לשעבר, שהרשויות המקומיות רואות בפרסומים הללו על לוחות המודעות, שהם חוקיים, מקור בלתי אכזב להכנסה, הכנסה כספית גדולה מאוד. אני מציע שבהצעת החוק יהיה פירוט של גודל השלט, מה יחייבו – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

הפרטים האלה יידונו בוועדה. אנחנו עוברים להצבעה.

חיים אורון (מרצ):

אני מבקש לדבר נגד החוק ממש.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת שטרית, זכותו לדבר נגד החוק, כי אין שר משיב. יש לך כמה דקות, בבקשה. יש לך חמש דקות, אם רצונך בכך.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, מדובר בהצעת חוק שהמשמעות שלה היא אחת מן השתיים – או עלייה גדולה בהוצאות תעמולת הבחירות, או, חבר הכנסת שטרית – אני הייתי אחראי לשתי מערכות הבחירות האחרונות במפלגתי, עם חברים נוספים. פרסום החוצות הוא הוצאה עצומה. מבחינה זו יש למפלגות יותר קטנות נחיתות ביחס לגדולות, שכן הן אינן מסוגלות בכלל להתחיל להתמודד עם השאלה הזאת. לא במקרה היה מוסכם, כאשר הוצעה שורה של צעדים בכנסת ב-1991/92 לצמצום הוצאות

הבחירות, על הגבלת היקף המודעות בעיתונים, על הגבלת נפח המודעות בעיתונים, ונושא פרסומי החוצות הוצא מן החוק הזה. מה שמוצע כאן עכשיו יכול להיות שהוא רק שלב ראשון בתהליך מתמשך להחזיר מחדש אותם מרכיבים שהכנסת במודע צמצמה במטרה להקטין את הוצאות תעמולת הבחירות. זה נוגד את כל המגמה שלנו בשנים האחרונות, ואני קורא לחברי הכנסת שלא להצביע בעד התיקון הזה, מתוך שיקול דעת, אלא להפיל אותו.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. אגב, אני כיושב-ראש לא משתתף, אבל רק הערה לך, לא דין ודברים. לדעתי, מפלגת העבודה והליכוד שילמו כל אחת 30 מיליון שקל לטלוויזיה. זה לא כלום.

חיים אורון (מרצ):

אבל זה לא אומר כלום.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני אומר לך, זה לא כלום. אתה בא ואומר לי, מצמצמים. למה לך? בוא נצביע.

חברי הכנסת, מי בעד ההצעה?

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 11

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 9

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון פרסום חוצות), התשנ"ז–1996, לדיון מוקדם בוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

11 בעד, תשעה נגד, נמנע אחד. הצעת החוק תועבר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

הצעת חוק העמותות (תיקון – מען רישום), התשנ"ז-1997

(הצעת חברת הכנסת נ' בלומנטל)

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: הצעת חוק פ/1512 – הצעת חוק העמותות (תיקון – מען רישום), התשנ"ז-1997. תנמק מהמקום חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

חברי חברי הכנסת, הצעת החוק הזאת באה להצביע על כך, שמי שרושם עמותה אומנם יוכל לרשום אותה כפי שהוא מוצא לנכון וללא שום מגבלות. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת שטרית, חבר הכנסת דדי צוקר, אתם מפריעים לי.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה צריך להסביר לי, כי גם אני הצבעתי אתם. אחר כך.

דוד צוקר (מרצ):

המפלגה שלך גם היא לא רוצה לעמוד בהוצאה אדירה.

היו"ר נ' מסאלחה:

נכון. אבל יש דעות אישיות לפעמים. בסדר.

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, האם סיימת?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

כן.

היו"ר ל מסאלחה:

אדוני שר הפנים, בבקשה.

שר הפנים א' סויסה:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין לנו התנגדות להצעה הזאת. אני חושב שהיא ראויה והיא במקומה. אנחנו תומכים בה על מנת לתקן את העוול שהיה קיים עד היום.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

אפי אושעיה (העבודה):

אני מבקש להציע להסיר.

היו"ר ל מסאלחה:

אתה רוצה להסיר? בבקשה, חבר הכנסת אפי אושעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש להתנגד להצעת החוק הזאת בשל משמעותה הפוליטית. אני אומר לחברת הכנסת בלומנטל, שאם היא רוצה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אתה רוצה שהכתובת של מי שגר במעלה-אדומים תהיה בירושלים? האם אתה רוצה שמי שגר בגוש-עציון – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

עכשיו הוא רוצה לנמק, עכשיו הוא רוצה לשכנע אותך, חבר הכנסת רובי ריבלין, תן לו לשכנע אותך.

אפי אושעיה (העבודה):

אם היא רוצה החלטות פוליטיות, אני מציע שממשלת ישראל תקבל החלטה, תביא הצעת חוק ממשלתית ותאמר בריש גלי מה דעותיה, מה היא רוצה, למה היא מתכוונת, איך היא רואה את התהליכים במזרח התיכון, איך היא מתייחסת למעלה-אדומים ולשאר האזורים הללו. עליה לומר זאת באמירה מפורשת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

רבין – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

רבין, זיכרוננו לברכה, אמר: גם מעלה-אדומים וגם גוש-עציון. תכבד את זכרו.

אפי אושעיה (העבודה):

חבר הכנסת גנדי, הרי אתך אין ויכוח. אני יודע מה אתה אומר, אני יודע מה אתה רוצה.

אני אומר, שממשלה צריכה לקבל החלטות מן הסוג הזה. ממשלה לגיטימית, שנבחרה ברוב דמוקרטי, תבוא ותאמר בקול רם מה דעתה, מה היא רוצה, מה היא חושבת לגבי האזורים הללו; ואם היא רוצה לרשום בתעודת הזהות, ואולי בצדק – אני לא מתווכח עכשיו על העיקרון – שתאמר זאת הממשלה. למה זאת צריכה להיות הצעת חוק פרטית של חברת כנסת? מצד אחד, הממשלה אומרת שאנחנו לא מכירים בזה; מצד שני, מדברים כך ועושים את כל התרגילים הפוליטיים הללו, אבל יש להם משמעות מדינית. לכן, אני מבקש להתנגד. תודה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. אנו עוברים להצבעה. חברי כנסת, אני מבקש מכל אחד לשבת במקומו. נצביע על הצעת חוק העמותות (תיקון – מען רישום), של חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להשיב.

קריאות:

על מה להשיב?

דוד צוקר (מרצ):

אני מבקש להצביע.

היו"ר ל מסאלחה:

רק רגע, אין לך על מה להשיב. הרי השר תמך בך.

חברי הכנסת, מי בעד הצעת החוק העמותות (תיקון – מען רישום), התשנ"ז–1997, של חברת הכנסת נעמי בלומנטל?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למעלה-אדומים אתם מתנגדים.

דוד צוקר (מרצ):

זה לא עניין של מעלה-אדומים – – –

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 12

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 14

נמנעים – אין ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק העמותות (תיקון מען רישום),
התשנ"ז–1997, נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

12 בעד, 14 נגד. הצעת החוק לא נתקבלה.

הצעת חוק למניעת גנבות כלי רכב (הוראות שעה), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הצעת חוק פ/169 – הצעת חוק למניעת גנבות
רכב (הוראות שעה), התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת רפאל אלול. בבקשה.

קריאות:

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ראובן ריבלין.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מאז שעות הבוקר ועד עכשיו נגנבו 25 כלי רכב בישראל. אל
אלה יצטרפו במהלך היום עוד 120 כלי רכב.

היו"ר נ' מסאלחה:

זה היום? היום הזה?

רפאל אלול (העבודה):

רק היום.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה צודק.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת ראובן ריבלין, תירגע. אני מבקש ממך. רפי אלול מספר לך שהיום נגנבו 120 כלי רכב, זה לא חשוב לך? רק מעלה-אדומים חשובה? תשמע.

רפאל אלול (העבודה):

ובסך הכול, כמו בכל יום נורמלי ורגיל, גם היום, 5 בנובמבר 1997, ייגנבו כ-120 כלי רכב.

היו"ר נ' מסאלחה:

איפה המשטרה?

רפאל אלול (העבודה):

המשטרה פה.

בזמן שאני עומד פה, נואם בפניכם ומדבר, תיגנב מכונית נוספת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

כבר נגנבה.

רפאל אלול (העבודה):

רבותי, בכל עשר דקות נגנבת מכונית בישראל.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת דדי צוקר, אל תהיה בטוח, הם גונבים גם מהשמאל.

רפאל אלול (העבודה):

לפני כחצי שנה ביקרתי בתחנת המשטרה ברחובות, וראיתי אזרחים בוכים. בתחנת המשטרה ברחובות ישבו בוכים אלה שמכוניותיהם נגנבו בלילה שעבר. וכך לנגד עיני הפכה הסטטיסטיקה הנוראה הזאת ממספרים יבשים לזרם של דמעות.

המצב הזה הוא בלתי נסבל. אי-אפשר להמשיך כך, כאילו הכול בסדר. הביטוח ישלם את מרבית הנזקים החומריים. אבל שום כסף לא יחזיר את הפריטים האישיים שאבדו לעד. את הסבל שעוברים עשרות אלפי איש בשנה לא ניתן למדוד מדידה כלכלית.

ואם אני מזכיר את הנזקים הכלכליים, המשק מאבד בשנה מיליון שעות עבודה כתוצאה ישירה של גנבות הרכב. זהו כסף שיוּרד ישר לטמיון.

מסתבר שבמדינת ישראל, גם בתקופות של קיפאון כלכלי, יש תעשייה אחת שצומחת באופן קבוע, גדלה משנה לשנה, וזוהי תעשיית גנבות הרכב. יש ביקוש ויש היצע – משק חופשי למהדרין.

רבותי חברי הכנסת, תעשיית גנבות הרכב היא מערכת של פשע מאורגן. כל זמן שלא נכיר בעובדה הבסיסית הזאת, לא נוכל להילחם בתופעה.

על התופעה הנוראה הזאת ועל היקפה כולנו מדברים בסלון בימי שישי. אנחנו מקטרים ללא הרף. נכתב דוח מצוין על-ידי ועדת-לפידות. אבל כמו הרבה דוחות טובים, גם דוח-לפידות נגנז.

היום יש לנו כאן, חברי הכנסת, הזדמנות להשיב לציבור מעט מהאמון שנתן בנו. היום אנחנו יכולים, כאן, יחד, לעשות את הצעד הראשון בדרך לא כל כך קשה ולא כל כך ארוכה, דרך שתביא בסופו של דבר להפחתה ולצמצום מספר כלי הרכב שנגנבים בישראל.

בעבודה של חודשים מספר גיבשנו מטה מאבק, פורום למלחמה בגנבות הרכב, בהשתתפות יבואני הרכב, חברות הביטוח והסוכנים, סוחרי החלפים ואחרים.

בימים אלה יושבות קבוצות של מומחים ומעבדות את הצעת החוק, כך שניתן יהיה להעביר חוק יעיל וזול, חוק שימנע פגיעה ב-140,000 משפחות שרכייהן ייגנבו עד לסוף הקדנציה הזו.

עקרונות החוק המוצע פשוטים, ואנחנו נדאג ליישם אותו כך שבעלויות נמוכות ניתן יהיה להפחית בתוך זמן קצר יחסית את היקף המגפה הזו.

ואלה עיקרי החוק: הכרזת גנבות הרכב כפשע מאורגן, פגיעה במניע הכלכלי של "תעשיית הגנבות" על-ידי הורדת מחירי החלפים הרגילים. החוק יקשה את המסחר בחלפים אלה על-ידי סימונם ויצירת מערך פיקוח יעיל וצפוף. כך יימנע שוק חופשי, זול וזמין של חלפים גנובים. החוק יגביר את ההרתעה על-ידי החמרה בעונשים לסוחרי החלפים הגנובים, וכמובן לגנבים עצמם, ויאפשר למשטרה להקצות כוחות ייעודיים שיבטיחו יתר אכיפה.

מי שחושב שגנבות הרכב הן עניין כלכלי או אנושי בלבד, טועה. על קו התפר מתנהלת מדי יום תנועה ערה של עבריינים המעבירים רכב לצד אחד וחלפים לצד השני. קיום של פעילות עבריינית ערה וקבועה על קו התפר היא בעלת השלכות ביטחוניות קשות.

ובכך לא מסתכם העניין. על רכבים פגומים מולבשים חלפים גנובים במוסכים מפוקפקים ויוצרים מצב שבו כבר היום נעות אלפי מכוניות מאוד לא בטיחותיות בכבישי ישראל. אלה רוצחים שקטים, שממתינים לקורבנות יום-יום ושעה-שעה.

אבל, אנחנו יכולים לפתור את הבעיה הזו. עובדה, 65 חברי כנסת מימין ומשמאל, יהודים ושאינם יהודים, דתיים וחילונים הצטרפו אלי ליוזמה וחתמו על הצעת החוק הזו. חברי גנדי הודיע לי הבוקר שגם הוא מצטרף ליוזמה הזו.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת רחבעם זאבי.

רפאל אלול (העבודה):

חבר הכנסת רחבעם זאבי. כבר יש לנו 66 חברי כנסת.

אנחנו יכולים להוכיח היום לציבור, שכאשר ביטחוננו ורווחתנו עומדים על הפרק, אנחנו יודעים להתאחד ולפעול יחד ולהיות חזית אחת רחבה לתועלתו של האזרח. בואו לא נאכזב את הציבור. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת רפי אלול. ישיב השר לביטחון פנים, השר אביגדור קהלני. בבקשה, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת רפי אלול, ראשית, אני רוצה לברך אותך על העלאת הנושא כאן בכנסת ועל היוזמה שלך. אני רוצה לומר לך, שגנבות הרכב במדינת ישראל הן מכת מדינה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני מסכים להצעת החוק?

היו"ר נ' מסאלחה:

חכה רגע. אתה לא יכול לשאול אותו בתחילת דבריו. הוא עוד לא אמר משפט.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גנבות רכב במדינה כיום הן מכה קשה מאוד, מכה כואבת; זו מכה שלא ניתן להטיל על משרד אחד, זה או זה, את הטיפול בה, אלא הממשלה כולה צריכה להתייבב כדי לעשות משהו למניעת הגנבות.

אני בהחלט מקבל את התפיסה שהעלית כאן, שיש פה איזה נפח כלכלי, ממד נוסף בכלכלה של מדינת ישראל, אבל יותר גרוע – בכלכלה של הרשות הפלסטינית.

אני רוצה לסבר את האוזן. לפי נתונים של השנה שעברה, כ-37,000 כלי רכב נגנבו. בשנה זו, כפי שציינת, אנחנו עלולים להגיע למצב של כ-45,000 כלי רכב גנובים. אלה מספרים מדהימים, מספרים שהדעת לא סובלת, מספרים ששום מדינה לא יכולה להרשות לעצמה להמשיך אתם במצב הקיים.

לפני כשנתיים הוקמה ועדה במשרד לביטחון פנים, ועדת-לפידות, שעסקה בעניין הזה והגישה דוח מסודר לממשלה, עם הרבה מאוד המלצות, תיק מלא המלצות, כאשר חלק מהן מיישמים היום וחלק ייושמו בעתיד.

הממשלה הקודמת עצרה בזמנה את יישום הדוח הזה בגלל בעיות כספיות. הדוח הזה – – –

היו"ר ל' מסאלחה:

חברי הכנסת, חבר הכנסת ריבלין, חברת הכנסת דליה איציק, חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני מבקש מכם. השר נואם. חבר הכנסת יונה יהב, תירגע. חבר הכנסת ריבלין, לא מתאים לך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הממשלה התכנסה בנושא גנבות רכב ביוזמתי כבר שלוש פעמים, והפעם הרביעית היתה בשיבת השימוש בתעודות של בגנבת כלי רכב ישראליים VIP הממשלה האחרונה, שבה העליתי את עניין ה- ובגנבות האחרונות שהיו לפני שבוע – גנבות ה"ב.מ.וו" וה"מרצדס". ראש הממשלה ביקש בשיבת הממשלה, שבתוך 30 יום נגיש הצעה דחופה שבה נאלץ גופים מסוימים לבצע דברים מסוימים עד שניישם את כל המסקנות.

אני רוצה להוסיף נתונים לחברי הכנסת ולומר לכם, שבשנה שעברה נמצאו רק כ-35% מכלי הרכב, והשנה כ-30%. כלומר, אנחנו מוצאים פחות ופחות כלי רכב.

חברות הביטוח, שמאוד מוטרדות מן העניין, חיפשו ומחפשות דרך. יש היום יחידה של 26 איש, שנקראת יג"ר – יחידת גנבות רכב – שממומנת על-ידי חברות הביטוח. היחידה יושבת בקו התפר ומנסה לבלום חלק מהתופעה ולמצוא את כלי הרכב.

במסגרת ההיערכות שחשבתי לנכון לעשותה במרחב התפר, העברנו את כל כוחות משמר הגבול שהיו בשליטת משרדי לקו התפר, בצורה של חטיבות. החטיבות האלה יושבות בקו התפר על מנת למנוע גנבות רכב. יש שם שלוש חטיבות, ואף יותר מזה יש בירושלים, והתוצאות טובות מאוד. מסתבר שמתוך היישובים הקרובים לקו התפר פחות ופחות כלי רכב נגנבים כיום, בשל עצם הנוכחות של משמר הגבול כחלק מהמערכת שם. אני חושב שזה כיוון נכון.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת ולאזרחים, כמובן, אין היום מכשול בינינו לבין יהודה ושומרון. יש מאות דרכים שמאפשרות מעבר מצד זה לצד זה. תופעת גנבות הרכב שהיתה ברצועת עזה בעצם ירדה למינימום. לא ניתן עוד להעביר רכבים גנבים לרצועת עזה, אלא אם כן מישהו משתמש בתעודת VIP, או שהוא עובר את המעברים בלי פיקוח שלנו.

גם היום, כלי רכב ישראלי שעובר לכיוון יהודה ושומרון לא נבדק על-ידי חיילים שלנו או על-ידי גורם משטרי, והמעברים האלה הם מעברים פתוחים. אתם יודעים גם מהו אפקט הסגר, שאנחנו קבענו

וקיימנו לא פעם אחת. לכן, המעברים בין יהודה ושומרון לשטח מדינת ישראל הם מעברים פתוחים, שמנוצלים על-ידי חבורות של פשע שגונבות כלי רכב.

לפני יומיים ערכתי דיון, אחד מהדיונים הגדולים שערכתי בנושא גנבות רכב עם כל מפקדי המחוזות, ובעצם הגענו לכמה מסקנות שכולנו מנסים ליישם אותן. אני מקווה מאוד שהמשטרה, שהנושא הזה מונח כרגע על כתפיה, תצליח לשים את היד על גונבי כלי רכב. עשינו מבצעים.

אני גם שואל את עצמי לא פעם אחת איך המוח הישראלי לא הצליח להמציא פטנט שלא יהיה אפשר לגנוב את הרכב. אנחנו משלמים כל אחד על מנגנון אבטחה כ-2,000 שקל, ומפליא אותי איך במדינת ישראל, שכל בניין שני בה הוא היי-טק, אי-אפשר להגיע למצב שבו לא יהיה אפשר לנטרל את המערכת. עשיתי כנס גדול לפני כחודשיים – – –

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

– – – כי זה שמפעיל אותו מנגנון הוא – – –

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

לא משתמשים בו.

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת שטרית, חבר הכנסת הירשזון, אנא מכם.

יונה יהב (העבודה):

למישהו יש אינטרס לא להמציא את זה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

יש מכשיר שיכול לתת לך נקודה מדויקת איפה הרכב נמצא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — — אני מבקש מכל העוסקים — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת דיין, תמסור לשר אחר כך. אתה מבין, ניצבים לא יודעים לפתור את הבעיה, אתה רק פקד לשעבר. אני לא מזלזל.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

יש מעברים שהמשטרה לא תמיד נמצאת בהם — — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת דיין מנצל את הניסיון שלו כשוטר ונותן לנו מידע בתחום השטח. אני מבקש להמשיך.

אני מביע פליאה איך לא הצלחנו להביא למצב — כל חברות ההיי-טק במדינת ישראל לא מסוגלות ליצור מנגנון שלא יאפשר לגנוב כלי רכב.

יונה יהב (העבודה):

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת יונה יהב, תן לו להשלים משפט.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אם אנחנו בודקים את כל המעגל של גנבות כלי הרכב, לחברות הביטוח יש אינטרס מאוד ברור. לדעתי, הם יכלו לדחוף את העניין. כינסתי כנס לכל חברות הביטוח, לכל אלה שמייצרים את מנגנוני האבטחה, והציגו לפני, לפני כחודשיים, כמה מנגנונים חדשים, שאני מאוד מקווה שייכנסו לכלי הרכב הישראליים. אני מתכוון גם בעתיד להמליץ עליהם בפני הציבור, שהם ישמשו מנגנון אבטחה לעתיד.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה מתנגד להצעה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מוגבל בזמן?

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, אתה מוגבל בזמן, אבל אם אתה רוצה שתיים-שלוש דקות, בבקשה, אדוני השר. בהצעה לסדר, בהצעת חוק, הזמן הוא עשר דקות, אבל אם אתה רוצה שתיים-שלוש דקות נוספות, בבקשה, אדוני. אל תפריעו לו, תנו להמשיך בדברים.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

האם הממשלה מגישה הצעת חוק בנושא?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מייד אענה. הייתי חייב לתת כמה מלות רקע. אדוני היושב-ראש, אתה מבין שאני לא יכול לדבר בצורה כזאת, ואתה מתחיל לבדוק לי את הזמנים.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני נותן לך 50% יותר ממה שמגיע לפי התקנון. בבקשה, אדוני, לא הגבלתי אותך.

חבר הכנסת רפי אלול. חבר הכנסת פני בדש, אני מבקש ממך לא להסתובב.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אצלי לפני נסיעה זה כמו לפני טיסה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת פני בדש.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הצעת החוק של חבר הכנסת רפי אלול היא הצעת חוק חלקית בלבד. ועדת-לפידות הגישה המלצה להצעת חוק שהיא הרבה יותר מורכבת, הרבה יותר מציאותית, מתואמת בין כל משרדי הממשלה, עברה את ועדת השרים לחקיקה, היא תונח בשבוע הבא על שולחן הכנסת, והוועדה גמרה לדון בה. זו איננה שליפה פתאום של איש מסוים. זה שילוב של כל משרדי הממשלה. אתם חייבים להבין, שהצעת חוק שכזאת עולה הרבה כסף למדינת ישראל. אני אביא לכם דוגמה אחת: לפי הצעתו של חבר הכנסת אלול צריך לסמן את כל חלקי כלי הרכב. מישהו מבין את עומק המשמעות של חוק שכזה? כל חלק בכלי הרכב נתחיל לסמן? מדינת ישראל תוכל לעמוד בזה מבחינה כלכלית? זו הצעה שלא ניתן לעמוד בה. לעומת זאת, הצעת החוק הממשלתית, שכבר מתואמת ותונח פה על השולחן בשבוע הבא, מדברת על דברים ריאליים, שניתן לבצע אותם. החוכמה היא לא הגשת הצעת חוק חדשה, החוכמה היא שיהיה אפשר לבצע וליישם את החוק לאחר מכן.

רפאל אלול (העבודה):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת אלול, תאמין לי שעשיתי שיעורי בית על הצעת החוק שלך, ואני יכול להיכנס לכל מיני דברים שאין מן ההיגיון ומן היכולת ליישם אותם. עברתי על הסעיפים בהצעת החוק שלך, היא איננה מקיפה את הבעיה, היא יוצרת מצב שבו מנסים לכפות על הממשלה הצעת חוק שאיננה פותרת את הבעיה הכוללת.

ועדת-לפידות ישבה חודשים רבים, ריכזה את המאמץ, הגישה הצעות לכל המשרדים, ואני מציע שאנחנו נקבל את הצעת החוק בשבוע הבא, את ההצעה שתהיה מונחת על שולחן הממשלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אבל מה עם הצעת החוק הזאת?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

"אסתנא".

הי"ר ל מסאלחה:

אתה אומר שאתה מציע לקבל אותה בשבוע הבא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

"אסתנא". ערבית אתה יודע.

אני מכבד את היוזמה של חבר הכנסת רפי אלול, ואני חושב שהיא ברוכה. אני חושב שנגעת באחת הנקודות הכואבות ביותר, ואני מסכים אתך ואני כואב את זה יום יום ועוסק בזה יום יום. זה לא שהנושא חולף לי ליד האוזן. לכן אני מנסה ללכת קדימה עם הצעת החוק, ומה שאני מציע הוא שאנחנו נסכם, שכל אחד יצביע על-פי רצונו בהצעה הטרומית, אבל זה לא יוגש – – –

הי"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת זיסמן, חבר הכנסת פני בדש, השר לא סיים, אני מבקש קצת שקט.

אני רק רציתי לשאול אותך, לא שאני קצר-רוח, אדוני השר, האם פורמלית אתה מתנגד? כי אם אתה מסכים, יש אפשרות לתת לחבר הכנסת שביקש להסיר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

עוד לא סיימתי.

חבר הכנסת אלול, אני מציע שתקשיב. אנחנו שנינו בעד המדינה ושנינו דואגים לאזרחיה ורוצים שגנבת המכוניות תיפסק. אני מוכן לתת כאן חופש הצבעה, כאשר כל אחד יצביע על-פי שיקול דעתו. אני רואה מצב שבו הצעת החוק הממשלתית תוגש בשבוע הבא כאן, ואחר כך בוועדות ינסו לתת את כל הכבוד לחבר הכנסת אלול.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אז בוא נאחד אותם.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני עושה לך פריימריס עכשיו. אני נותן לך את כל הכבוד, אבל ההצעה לא תוגש להצבעה בקריאה ראשונה כל עוד שההצעות האלה לא ישולבו.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני השר. חבר הכנסת רחבעם זאבי, יש לך חמש דקות להסיר.

חברי הכנסת, כולכם רוצים להצביע מייד, אנחנו מקבלים משכורת כדי לשבת. אני יושב שעתיים כאן, שבו חמש דקות.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להגיד, לפני שגנדי מדבר, שוועדת הכנסת אמרה, שאם מישהו מתכוון להתנגד לחוק הוא ידבר. אם לא – בחוק אי-אפשר לדבר – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר. אתה תשמע את דעתו של חבר הכנסת זאבי. בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא ידבר אחרי – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אורון, כולם מכירים את הטכניקה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל מסאלחה:

חברי הכנסת. חבר הכנסת חיים אורון. אני אבקש מכם. חבר הכנסת הירשזון. אדוני, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, תמהני על המציע, חבר הכנסת אלול, ועל השר המשיב, השר קהלני, שעסקו בגנבת כלי רכב שהפכה להיות מכת מדינה, ולא הזכירו במלה את חלקה של הרשעות הפלסטינית במחלה הנוראה הזו. הרשעות הפלסטינית, לא רק שהיא מאפשרת זאת, היא שותפה לזה ברווחים כלכליים. היא שותפה לזה בכך שבכירה מורים על גנבת כלי רכב ומשתמשים ברכב גנוב. היא שותפה לזה בכך שהמשטרה, הנקראת משטרה – צבא המחבלים הפלסטיני, הקרוי בטעות בשם "משטרה", משתמש בכלי רכב גנובים מישראל.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת הירשזון וחבר הכנסת ריבלין. שב במקומך. אתה באמת מפריע. חבר הכנסת חיים אורון, אני מבקש ממך.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ל מסאלחה:

אבל בשקט. חבר הכנסת דדי צוקר. חבר הכנסת רפי אלול, הוא מדבר גם אליך בין היתר. אדוני, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

לכן, אדוני השר, בחוק המוצע אי-אפשר לנסות ולטפל במגפה הנוראה הזאת, בלי שמציע החוק ובלי שהשר המשיב נתנו את דעתם על חלקה של הרשעות הפלסטינית. אני לא טועה, כשאני אומר: רשעות.

היו"ר נ' מסאלחה:

— — — אני יושב-ראש — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

לא. אני רק אומר, שאני לא טועה — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

זכותך להגיד כל מה שאתה רוצה.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — ושאני יודע עברית. השם שלה: הרשעות הפלסטינית.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני יודע שאתה יודע עברית.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — — אם היית אומר הרשות המרושעת — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

הרשעות הפלסטינית. לא נתנו את דעתנו, לא בהצעת החוק וגם לא בתשובת השר, על אותה שותפות נוראה של שכנינו. לכן אני שולל או דוחה את החוק הזה, ומצפה מהמציע או מהממשלה שמציעה חוק אחר לתת את דעתם גם על השאלה, איך מטפלת הרשעות הפלסטינית במגפה של גנבת כלי רכב מישראל. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

קריאה:

היו"ר נ' מסאלחה:

בוא ונצביע. תעזוב. חברי הכנסת, מי בעד הצעת חוק למניעת גנבות כלי רכב (הוראת שעה), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת רפי אלול? לאיזו ועדה להעביר אותה, חבר הכנסת אלול? לכלכלה?

רפאל אלול (העבודה):

לוועדת הכלכלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

לוועדת הכלכלה. בבקשה להצביע.

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 40
בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 2
נמנעים – 3 ההצעה להעביר את הצעת החוק למניעת גנבות כלי רכב (הוראת שעה),
התשנ"ז–1997, לדיון מוקדם בוועדת הכלכלה נתקבלה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אין אחד שלא גנבו לו.

היו"ר נ' מסאלחה:

40 בעד, שניים נגד ושלושה נמנעים. הצעת החוק אושרה והיא מועברת לוועדת הכלכלה.

שאלות ותשובות

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: תשובות על שאלות, או שאלות ותשובות לסגן השר לענייני דתות, חבר הכנסת יגאל ביבי. חברי הכנסת, סגן השר לענייני דתות ישיב על שאלתא מס' 1289 של חבר הכנסת יוסי כץ. האם הוא נמצא? הוא יצא. הוא איננו, והתשובה לפרוטוקול. סגן השר ישיב על שאלתא מס' 1360, של חבר הכנסת יונה יהב. הם הספיקו לצאת. איננו.

היערכות המשרד לענייני דתות לקראת שנת 2000

חבר הכנסת י' כץ שאל את השר לענייני דתות ביום כ' בסיוון התשנ"ז (25 ביוני 1997):

רצוני לשאול:

1. כיצד נערך המשרד לקראת שנת 2000?

2. האם יש עבודת מטה מסודרת?

3. האם נוצר קשר עם הוויקן, ובאיזו תדירות?

4. מה הן ציפיות המשרד מבחינת היקף התיירות לשנת 2000?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. משרד הדתות הקים "מועצה מייעצת לשנת 2000", המורכבת מנציגי כל הגורמים הנוצריים בארץ ובחוץ-לארץ.

נוסף על כך, משרד הדתות מקים מינהלת מיוחדת שתטפל בכל הנושאים הקשורים למשרד בנושא זה ותדאג להכנות עד לשנת 2000.

כמו כן, הוקם צוות שמטרתו לנהל את עבודת המטה הקשורה לאירועי שנת 2000. הצוות מורכב ממנכ"ל המשרד, מנהל המחלקה לעדות נוצריות וגורמים במשרדים ממשלתיים אחרים. יש לציין, כי המשרד פנה ללשכת ראש הממשלה ולמשרד התיירות בבקשה לזרז את הקמתה של ועדת מנכ"לים בין-משרדית להכנות לשנת 2000.

3. כן, קיים קשר שוטף עם הוויקן באמצעות שגרירות ישראל בוויקן; קרדינל אצ'גאריי – הממונה מטעם האפיפיור על ההכנות לשנת 2000 בוויקן; סגן הפטריארך הלטיני – הבישוף כאמל בטחיש, והוועדה שהוקמה לנושא זה על-ידי הוויקן.

4. לשם בדיקת מידע זה נשכרו שירותי חברה פרטית על-ידי משרד התיירות ובתיאום משרד הדתות.

רכב הלוויות של העדה המוסלמית בחיפה

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ז בסיוון התשנ"ז (2 ביולי 1997):

רכב הלוויות שבשימושם של תושבי חיפה המוסלמים הוא משנות ה-60, ונוצרים מצבים מבישים כאשר רכב הלוויות נאלץ לחנות בצדי הדרך בגלל בעיות מכניות ברכב תוך כדי לוויה. נוסף על כך, צורתו של רכב זה אינה מכבדת את ליווי המת בדרכו האחרונה.

רצוני לשאול:

האם יעשה משרדך לתקצוב העדה המוסלמית בחיפה לשם רכישת רכב חלופי ראוי?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

עריית חיפה רכשה רכב להובלת נפטרים, ומשרדנו יעניק את המימון לכך בתוך זמן קצר ביותר.

היו"ר ל' מסאלחה:

סגן השר ישיב על שאילתא מס' 1361, של חבר הכנסת וליד חאג'-יחיא. הנה וליד צאדק. חבר הכנסת סמילנסקי.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

סלומינסקי.

היו"ר ל' מסאלחה:

סלומינסקי.

שיפוצים במסגד בעין-כרם

חבר הכנסת ו' צאדק חאג'-יחיא שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ז בסיוון התשנ"ז (2 ביולי 1997):

נודע לי, כי חברה בשם "אינדקס" מבצעת שיפוצים ושינויים במבנה המסגד הקיים בעין-כרם שבירושלים. יתר על כך, על קירות המסגד צוירו ציורים של נשים בעירום, דבר המחלל את קדושת המסגד ופוגע ברגשות הציבור המוסלמי.

רצוני לשאול:

1. האם בדקתם פרטים אלה, והאם הם נכונים?

2. מה היא מטרת השיפוצים הנערכים במקום, והאם נעשה הדבר בהוראות משרדך?

3. מה ייעשה לגבי הצוירים בתוך מבנה המסגד?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

בתשובה על השאילתא של חבר הכנסת צאדק:

1. מנהל המחלקה לענייני מוסלמים במשרד הדתות ביקר אישית במסגד ולא ראה בו צוירים של נשים עירומות, שצוירו, כביכול, על הקירות.

2. ביוזמת משרד הדתות הושקעו לאחרונה 300,000 שקל מכספי מינהל מקרקעי ישראל לשיפוץ המסגד בעין-כרם. עבודות השיפוצים, שבוצעו על-ידי החברה לפיתוח מזרח-ירושלים, העניקו למסגד צורה מכובדת. קיימת כוונה מצד משרד הדתות להמשיך ולשמר את המסגד גם בעתיד –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם. אני שומע אותך מכאן. חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

דוד צוקר (מרצ):

לא שומעים כלום אצלנו.

היו"ר נ' מסאלחה:

מה קורה? בבקשה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

– – כיאה לאתר מקודש, הגם שאין משתמשים בו כאתר פולחני, וזאת, בהעדר אוכלוסייה מוסלמית מקומית.

היו"ר ל מסאלחה:

אגב, זו הערה – אתה יכול גם למחוק אותה. אתה אומר שהמנכ"ל הלך. הרי גם אם היו נשים מעורטלות, הוא לא היה מסתכל. הוא איש דתי – נכון? אולי יש שם והוא לא הסתכל?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

במקרה, הוא לא דתי.

היו"ר ל מסאלחה:

הוא לא דתי?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

מנהל המחלקה המוסלמית לא דתי.

היו"ר ל מסאלחה:

מוסא בן-חיים – אני מכיר אותו.

חבר הכנסת וליד חאג' יחיא, בבקשה, שאלה נוספת.

וליד צאדק חאג' יחיא (מרצ):

אדוני, תודה רבה על התשובה שנתת. אני אישית ביקרתי במקום וראיתי את הציורים. אבל, אם אתה אומר שאנחנו נשמר את האתר כיאה לאתר קדוש, אני רוצה לפחות לשמוע ממך שאכן מסגד זה ייעודו לתפילת מוסלמים, וכן שישומר כאתר טוב, כדי שלא יקרוס. תודה רבה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אני חושב, שכולנו צריכים לכבד את הערכים הקדושים לכל הדתות. מי שלא ישמר את המקומות הקדושים של דת זו, בסוף גם לא יכבד את האנשים מהדת. אני מאוד רגיש לנקודה הזאת, ולכן משרד הדתות לחץ על מינהל מקרקעי ישראל להשקיע 300,000 שקל כדי שהבניין הישן של המסגד

לא יתפורר. אנחנו חיזקנו אותו, שימרנו אותו, ואני מבקש מכם: כל מי שיעבור שם ויראה שמשתמשים בו לתכלית שאינה יאה למקום קדוש – אנחנו נשלח פקחים שלנו ונטפל בעניין הזה. מי שלא שומר על ערכים רוחניים של דת אחרת, מי שלא מאמין בערך הזה, שצריך לתת לכל אחד לפעול לפי הפולחן שלו, לפי האמונה שלו, כפי שהוא צריך, אז זה לא בסדר, והמשרד ינקוט את כל האמצעים הדרושים.

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני, תודה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני מודה לך. אם תבקר בקיסריה, תיכנס ותראה שיש שם מסגד שהוא דיסקוטק.

היו"ר נ' מסאלחה:

זה לא רק דיסקוטק; מוכרים שם משקאות חריפים. אני הייתי שם הרבה פעמים.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני מאמין לך.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אתה יודע מה? כמו שאני לא רוצה שימכרו בבית-כנסת חמץ בפסח, אני לא רוצה שבמסגד ישתו משקאות חריפים. אני מבטיח לך, בלי נדר, שבזמן הקרוב אבקר בקיסריה במסגד ואטפל בזה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. סגן השר ישיב על שאילתא מס' 1388, של חבר הכנסת תאופיק חטיב, באותו נושא – חילול המסגד בעין-כרם.

שיפוצים במסגד בעין-כרם

חבר הכנסת ת' חטיב שאל את השר לענייני דתות ביום כ"ז בסיוון התשנ"ז (2 ביולי 1997):

עמותת אל-אקצא, המטפלת בענייני המקומות הקדושים ושימורם, לרבות מסגדים ובתי-קברות, מסרה, כי חברת "אינדקס" משפצת ומחללת את המסגד בעין-כרם על-ידי ציור ציורים של נשים בעירום על קירות המסגד.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע הדבר למשרד לענייני דתות?

2. אם כן – מה יעשה משרדך כדי לעצור את חילול המסגד ולהחזיר את קדושתו?

3. מה ייעשה בעתיד כדי להפסיק את הפגיעה החוזרת ונשנית בבתי-קברות ובמסגדים על-ידי גופים שונים?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

1. כן, הדבר ידוע למשרד הדתות. ביוזמתו הושקעו לאחרונה 300,000 שקל מכספי מינהל מקרקעי ישראל לשיפוץ המסגד בעין-כרם.

2. המסגד לא חולל. מנהל המחלקה לענייני מוסלמים במשרד הדתות ביקר אישית במסגד ולא ראה בו ציורים של נשים עירומות, שצוירו כביכול על הקירות.

3. קיימת כוונה מצד משרד הדתות להמשיך ולשמר את המסגד גם בעתיד, כיאה לאתר מקודש.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה רוצה שאלה נוספת? בבקשה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

שאלה נוספת.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אני מקבל את תשובתו של השר – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

סגן השר. הוא יהיה שר.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

– – – סגן השר, ומקווה שאולי סוף סוף גם יתחיל משרד הדתות לשים לב לכל המקומות המקודשים. רק להדגמה: נוסף על המסגד בעין-כרם, במקרה עברתי בגולן, ושם על מסגד ציירו כל מיני ציורים, ציורי תועבה וכו', וכתבו למעלה: "כלביה". באל-חימי פשוט הפכו את המסגד למקום לעישון סמים, ויותר גרוע מזה – – – המסגד בבאר-שבע היה למוזיאון, ועכשיו אני מקווה שהוא עומד ריק, מוכן לשיפוץ, להחזרתו למצבו הקודם, כדי שהוא לא יתפורר – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת טלב אלסאנע התפלל שם, לא?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מצבנו בכי רע בנושא האתרים הקדושים, ומאחר שהמשרד לענייני דתות לא היה צריך להסדיר את זה בחקיקה, אני לא יודע, יש חקיקה בעניין מקומות קדושים, אבל כתוב שם: מקומות קדושים ליהודים. אז אולי, בכלל, במקומות קדושים – – –

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

– – – יהודים. עוד מקומות קדושים.

קריאות:

היו"ר נ' מסאלחה:

השאלה הנוספת היא של חבר הכנסת תאופיק חטיב, לא של חבר הכנסת טלב אלסאנע.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אם לא צריך חקיקה, אז לא צריך, אבל אם המשרד לוקח על עצמו את הנושא הזה, אז אני מבקש מכבודו, ואני יכול לעדכן אותו בכל מקרה כזה בכל האתרים הקדושים.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. בבקשה, אדוני.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, תן לסגן השר לענות.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אני רוצה לומר משפט שאולי לא שייך לשאלתא הזאת. בדרך כלל רגילים לומר שיש 23 חברי כנסת דתיים, מהמפלגות הדתיות. אני תמיד אומר שיש יותר חברי כנסת דתיים, ואני רואה בכם שותפים נאמנים לשמירה על נושאים דתיים – – –

וליד צאדק חאג'י-יחיא (מרצ):

גם אנחנו רואים כך.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

יש "עליהם" גדול על נושא הדת במדינה, על הערכים הדתיים, מצד חוגים מסוימים, ואני רואה בכם שותפים בהרבה דברים. אנחנו קואליציה מוזרה, אבל קואליציה שמטרתה לשמור על ערכי הדת של – איך אומרים אצלנו? – אלי לא ביח'אפ מן רבו, ח'אפ מנו – מי שלא פוחד מהשם – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

לא ירא שמים.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

– – – מאלוקיו – לא פוחד ממנו.

אגיד לכם את האמת, הדברים שהעלית כואבים לי מאוד. הבעיה היא שהמשרד לענייני דתות הוא משרד ללא הפסקה, משרד כל כך קשה, עם כל כך הרבה נושאים. אבל אני מבטיח לכם, בעזרת השם, בזמן הקרוב נגמור את בעיות התקציב, אני אתלבש על הנושא הזה ואנחנו נעשה סיור. אני מוכן, אפילו, לסייר עם החברים מטעמכם, ויחד לא ניתן שישתנו יין במסגד. זה כמו שאצלנו אומרים: טובל במקווה ושרץ בידו. לא יכול להיות כדבר הזה. זה מחריד. יכאב, מישוהו ייפגע כלכלית – לא ניתן שיטבלו ושרץ בידם. לא ניתן שיחללו מסגדים. זה לא יכול להיות.

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, אדוני. זו המסעדה של צ'רלי – – –

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

צ'רלי, מרלי, לא בא בחשבון.

היו"ר נ' מסאלחה:

– – – בקיסריה.

יונה יהב (העבודה):

תרשה לי מלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

מלה.

יונה יהב (העבודה):

מלה חיונית.

היו"ר נ' מסאלחה:

מלה, אדוני סגן השר. מלה, ואל תנצל אותה כי אתה עורך-דין ואתה יכול לנצל זאת כמה דקות. בבקשה.

יונה יהב (העבודה):

מאחר שלא הייתי כאן, אדוני, כשהגיע תורי, כדי שתענה לי על השאילתא שלי – – –

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

על מה? על המכונית?

יונה יהב (העבודה):

על רכב לוויות למוסלמים בחיפה – – –

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

היות שמדובר על שורה אחת – – –

יונה יהב (העבודה):

דקה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

היות שזו שורה אחת – אני אענה לך.

יונה יהב (העבודה):

לא, רגע. דקה. מאחר שהעניין בוצע על-ידי משרדך, אני רוצה להודות לך קודם כול בשמי ובשם מחצית התושבים, וגם בשמם של חברי חברי הכנסת חטיב ואלסאנע. אבל, הקהילה המוסלמית בחיפה, שבאמת הנושא הזה היה חלק מהווייתה וחלק מהתסכול שלה, ביקשה להעביר באמצעותי את התודה לך, אדוני סגן השר. אני מקווה שזה הצעד הראשון בתיקון העיוותים הרבים הקשורים בחיי הדת של הקהילה המוסלמית בחיפה. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

תודה רבה. המשרד לענייני דתות לא זוכה הרבה פעמים לתודה, אז אני מאושר.

עקירת עצים ומדרכות בבית-העלמין בבאר-שבע

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לענייני דתות ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

מצ"ב מכתב וצילומים שמהם עולה כי בבית-העלמין הישן בבאר-שבע מייבשים למוות מאות עצים, ולאחר מכן עוקרים אותם, וכן מדרכות פנימיות, במטרה לפנות מקום לחלקות קבורה, זאת בניגוד להמלצות של ועדות אשר טיפלו בנושא בעבר.

רצוני לשאול:

1. האם הופסקה השקיית עצים בבית-העלמין, ואם כן – מדוע?

2. כמה עצים נעקרו בכל אחת משלוש השנים האחרונות במטרה לפנות מקום לחלקות קבורה?

3. כמה שבילים ומדרכות פנימיות נהרסו במטרה לפנות מקום לחלקות קבורה?

4. מדוע לא מיושמות מסקנות ועדה שדנה בעניין?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מבדיקה שערכתי עם המועצה הדתית, אשר מפעילה את שירותי הקבורה בעיר באר-שבע ומתחזקת את בתי-העלמין, עולה כי התלונה אינה אלא הטרדה חוזרת ונשנית.

בעקבות התלונות באו לביקור נציגי מבקרת המדינה. במכתבם לראש המועצה הדתית אומרים נציגי המבקרת: "עם סיום בירור התלונה" – תלונת מר סמי לייבא בעניין בית-העלמין הישן בבאר-שבע – "הננו להודיעכם כי לא מצאנו מקום להתערב באופן פעילות המועצה בכל הקשור לניהול בית-העלמין הישן בבאר-שבע".

יתירה מזאת, עולה מבדיקתי, כי עם חידוש הרכב המועצה הדתית בבאר-שבע, היא השקיעה בטיפולו של בית-העלמין הישן והותקנה צנרת חדשה ומערכת טפטפות.

לשאלותיך: 1. לא הופסקה השקיית עצים בבית-העלמין.

2. לא נעקר עץ במטרה לפנות מקום לחלקות קבורה.

3. בשני שבילים ברוחב של 6 מטרים, שלא הובילו לשום מקום, פיתחו חלקות קבורה, ובתמורה הוקצה שביל להולכי רגל ברוחב של 1.5 מטר.

4. לא ידוע לי על ועדה שדנה בעניין.

תחזוקת מערת-המכפלה

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לענייני דתות ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

נודע לי שלאחרונה שוררת הזנחה באחזקה של מערת-המכפלה. אף שאלפי מתפללים פוקדים את המקום, הוא אינו מתוחזק ומצב הניקיון והתאורה במקום מתחת לכל ביקורת.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לך המצב?

2. אם כן – מדוע אין משרד הדתות עושה די הצורך לאחזקת מקום קדוש זה?

3. מה ייעשה כדי לתקן את הדרוש תיקון?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

חבר הכנסת שמואל הלפרט, לצערי, אתה צודק. ביקרתי במערת-המכפלה, ואכן האתר המקודש גם ליהודים וגם למוסלמים סובל מהזנחה סביבתית ומבנית קשה.

מנכ"ל המשרד פנה אל שר הביטחון – אתה יודע שלא המשרד לענייני דתות מחזיק את מערת-המכפלה, אלא משרד הביטחון – בבקשה לאשר הקמת ועדה בין-משרדית אשר תעקוב אחר העניין ותסייע לתפעולו הנכון של האתר. אני מוכן לצרף לך את הפנייה שלנו. עד היום לא נענינו.

אני מוכן לתת כספים, אני מוכן להקציב המון כספים, כמו שלקבר רחל הקצבנו כספים, אבל משרד הביטחון הוא בעל-הבית. היום אם אני רוצה לתקן את מערכת החשמל הפגומה, שכל הזמן קורסת – לא נותנים לי להיכנס. לא מאשרים למשרד לענייני דתות לשים סיכה שם.

לכן, אם תיענה פנייתנו לשר הביטחון ותקום ועדה בין-משרדית שלנו, של משרד הפנים ושל משרד הביטחון, אנחנו ניתן את הכספים. באמת, המצב במערת-המכפלה מעיד על הזנחה רבה מאוד. משרד הביטחון ביקש ממני, למשל, תקציב לסככה, שכן זו הקיימת מטה לנפול – בשמחה רבה אישרתי. אמרתי, רק שיעשו. אין לי בעיה עם העניין הזה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. אתה רוצה לשאול שאלה נוספת? יש לך הזדמנות אם אתה רוצה. גש לרמקול.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני סגן השר, אני מודה לך על תשובתך. אני רוצה לשאול: לפני כמה זמן פנית למשרד הביטחון בנושא זה?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אני אקרא לך את המכתב.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

באיזה תאריך?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

יש לי כאן המכתב מ-2 ביולי 1997.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

2 ביולי 1997. אני מודה לך מאוד.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. סגן השר – – –

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אם אתה רוצה, אני אקרא לך את המכתב.

היו"ר נ' מסאלחה:

אולי תעביר לו?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

"לכבוד שר הביטחון. רצ"ב פנייתו של מר מרגי שמואל, ובה קבילה בגין הזנחה חמורה באתר מערת-המכפלה ועל כי נמנע מהם לשפץ ולתחזק את האתר כראוי למקום קדוש, אותו פוקדים מאות אלפי מבקרים.

"מביקור שערכתי במקום נוכחתי לדעת, כי אכן המצב באתר דורש טיפול תחזוקתי מקיף ודחוף.

"אבקש לאשר הקמת ועדה בין-משרדית להצעתנו, אשר תעקוב מקרוב אחר המתרחש והנדרש באתר ותסייע לטיפול הראוי."

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני סגן השר.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

לפני כמה חודשים פנית, ראש המועצה הדתית רוצה להשקיע שם ואנחנו רוצים להשקיע – אבל לא מאפשרים לנו.

כשירות לשמש טוען רבני

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לענייני דתות ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

על-פי תקנה 2(2) לתקנות הטוענים הרבניים, התשכ"ח-1967, יינתן רשיון לשמש כטוען רבני רק למי שהוא נשוי או היה נשוי.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא יינתן לרווק רשיון לשמש טוען רבני?

2. אילו תכונות הנדרשות לצורך העיסוק כטוען רבני חסרות לרווק?

3. כיצד מתיישבות הוראות התקנה עם עקרונות יסוד משפטיים בעניין חופש העיסוק?

4. האם תבטל תקנה 2(2) לאלתר? אם לא – מדוע?

תשובת סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. כשם שרווק אינו יכול להיות דיין, כך גם נדרש מטוען רבני להיות נשוי. הסיבה לכך נובעת מהעיסוק בנושאים הרגישים שבהם עוסקים הטוענים והדיינים, המצריכים הבנה והכרה של חיי המשפחה.

4-3. לפני חודשים מספר הוגש בג"ץ על-ידי אזרח רווק, אשר ביקש לקבל רשיון לעסוק כטוען רבני. העתירה עדיין לא נדונה. כאשר יינתן פסק-דין בנושא, אנו נפעל על-פיו.

יש להוסיף ולומר, כי רווק יכול לגשת לבחינות ההסמכה של הטוענים הרבניים, אולם את הרשיון יקבל רק לאחר שיינשא.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, אדוני סגן השר לענייני דתות.

הצעת חוק הרבנות הראשית לישראל (תיקון – איסור עיסוק נוסף), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' יחזקאל)

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו עוברים לנושא הבא – הצעת חוק הרבנות הראשית לישראל (תיקון – איסור עיסוק נוסף), התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת אבי יחזקאל; הצעת חוק פ/1447. בבקשה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אפשר לצלצל בבקשה?

היו"ר נ' מסאלחה:

למה לצלצל?

אברהם יחזקאל (העבודה):

כי אני מגיש זאת בחמש דקות.

הצעת החוק שלי תכליתה לגרום לכך, שכל רב ראשי, רב עיר, יוכל לעשות את עבודתו נאמנה, כך עושים רבני עיר ורבנים ראשיים, ואנחנו בעדם. אבל, נוצרה תופעה לא בריאה, שצריך להסדיר אותה בחוק, והיא, שרב ראשי ורב עיר אשר משיאים ומקיימים פעולות בתחומי הדת, שאינם כלולים, למעשה, בתחום תפקידם, לא יוכלו לקבל מתת או שכר נוסף מעבר להיותם נושאים תפקיד של רב ראשי ורב עיר.

אתם יודעים ששיטת המעטפות היתה קיימת; אתם יודעים שלצערי נוצר מצב פסול שרבנים מסוימים משיאים אליטות חברתיות מסוימות; אתם יודעים שנוצר רושם לא בריא של תן וקח. מכיוון שתפקידם של רבנים ראשיים, רבני עיר, הוא לעשות את המצוות האלה ללא שכר ובתוקף תפקידם כרבנים ראשיים, מן הראוי שהאנשים האלה, המכובדים והראויים, ימלאו תפקידים אלה בהתנדבות.

אני חושב שיש טעם לפגם, כפי שהיו סיפורים בעבר ואינני רוצה לנקוב בשמות, של רבנים שהשיאו ולא ידעו, בדיוק, האם הם צריכים לקבל, מה הם צריכים לקבל – האם אשת הרב קיבלה את הכסף? האם היא נתנה את הכסף? האם זה היה במעטפה? האם זה היה מוצהר?

לכן, אני חייב לבוא לכאן בידיים נקיות ולומר שאני מצפה שגם חברי מהמגזר הדתי יתמכו בהצעת החוק הזאת.

הצעת החוק הזאת – חבר הכנסת יונה יהב, אני אודה לך אם תסייע בידי, אני רואה שחברי תפסו רגליים קרות – – –

היו"ר ש' בן-צור:

סיאסטה. השעה 14:00.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הצעת החוק הזו למעשה מהדרת בכבודם של הרבנים הראשיים. הצעת החוק הזו אומרת, שרב ראשי לישראל, רב עיר – ואני מוחק את העניין של חבר מועצה, כי לא זו היתה הכוונה – לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, למעט עיסוק בהתנדבות וללא תמורה; יעסוק – כוונתי בין בעצמו ובין בשיתוף עם אחר, לרבות עובד או שליח. עיסוק נוסף הוא עיסוק נוסף על העיסוקים המפורטים בסעיף זה, לרבות עיסוק חד-פעמי, ייצוג של אדם אחר, מתן ייעוץ ועריכת טקסים דתיים בתוקף מעמדו כרב. התמורה היא תמורה כספית או חומרית וכל טובת הנאה אחרת. רב ראשי לישראל ורב עיר לא יעסקו בכל עיסוק נוסף כאמור בפסקה (1), אם יש בעיסוק אפשרות של ניגוד עניינים בין העיסוק הנוסף ובין תפקידם הציבורי.

הגיע הזמן שכל רב שממלא את תפקידו במעמד של רב ראשי ורב עיר יעמוד ויקבל את שכרו כפי שהוא מקבל מהמדינה. אנחנו בעד זה ששכר הרבנים יהיה גבוה, שתפקידם יהיה רוחני, ואנחנו נוכל להתהדר בעניין.

מי לא מכיר את התופעה של היעלמות חברי כנסת כאשר ההצעות לא מתאימות? אני אומר לכם, שזה ישחק נגדנו. אני איש מסורתי, ואיני מתבייש בזה. אם לא תשמרו על מעמדם של הרבנים הראשיים, אם לא תשמרו על מעמדם של רבני העיר, אם תגרמו לכך שתיווצרנה אליטות, אם תגרמו לכך שייווצרו תעריפים – נגיע למצב שבו תהיה בעיה קשה מאוד בעניין זה.

אני מבקש להביא את ההצעה להצבעה בקריאה טרומית. ראיתי היום את סגן השר, והתחייבתי בפניו שנעבוד ביחד על העניין הזה. אמר סגן השר, שהוא בעד הרחבת התחולה על בעלי תפקידים נוספים, ואני חושב שזה נכון והוא צודק, אבל מהבחינה הזו קריאה טרומית שעוברת היא מבורכת, והיא מעידה על הכוונות בנושא הזה של עיסוק נוסף.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. סגן השר לענייני דתות, בבקשה.

דוד טל (ש"ס):

רציתי לשאול: בגוף ההצעה כתוב שהיא נוגעת גם לחברי המועצה הדתית.

היו"ר ש' בן-צור:

לא, הוא הסיר את זה, הוא מחק.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת חוק זו נועדה לאסור על הרבנים הראשיים לישראל ועל רבני הערים לעסוק בעבודה נוספת בתשלום, בתפקידים כגון מוהלים או מסדרי קידושין.

בישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה הוחלט להתנגד להצעת חוק זו, עקב התנגדותו של משרד המשפטים לנוסח הגורף של ההצעה.

בעוד יש מקום לאסור פעילות בשכר של הרבנים הראשיים, במקביל לאיסור שחל על חברי הכנסת, בנוגע לרבני הערים, יש לקבוע את צמצום פעילותם, בדומה לראשי הערים ולא כחברי הכנסת, דהיינו יש לקבוע להם סטנדרד פחות חמור מאשר זה שחל על הרבנים הראשיים. יש לציין, שההצעה אוסרת על חברי מועצת הרבנות הראשית הנבחרים לעסוק בעיסוקים נוספים. יש לומר שרוב יכול לשמש חבר נבחר ללא שכר, כגון רב שפרש לגמלאות, ולכן הכללתם בסעיף 16 אינה במקומה.

להצעת חוק זו יש אספקטים חיוביים, אבל היא גורפת מדי. אני רוצה להציע הצעה: אני חושב שהבית הזה עשה טעות גדולה. כאשר העלו את שכר חברי הכנסת, הוחלט שאסור להם לעשות עבודה נוספת. מה שקרה כאן הוא אבסורד: העלו את השכר לכל הנבחרים – לראשי ערים, לסגני ראשי ערים, לראשי מועצות דתיות ולרבנים – ולא החילו עליהם את מה שחל על חברי הכנסת. אני בעד זה שלכל הנבחרים יהיה אותו דין. לא שאחד יקבל משכורת גבוהה ויוכל לעבוד, והשני יקבל משכורת גבוהה ולא יוכל לעבוד.

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

לכן אני מציע, אם חבר הכנסת אבי יחזקאל מסכים, שנאשר את ההצעה בקריאה טרומית ונעבירה לוועדה. בינתיים תוגש אולי עוד הצעת חוק שתכלול את כולם, ולא הצעה שקובעת שלחלק מותר לעבוד ולחלק אסור. הצעה לגבי כל הנבחרים – אני מוכן.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה שאמרתי הבוקר לכבודו תקף. לאחר שההצעה תעבור בקריאה טרומית, נשב ונדון בכל הפרטים.

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

אני מוכן, אם הנושא יידון לגופו של דבר וייושבו כל הדברים. אני חושב שנוכל להצביע בעד ההצעה.

היו"ר ש' בן-צור:

סגן השר, לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הצעת החוק?

סגן השר לענייני דתות י' ביבי:

ועדת החוקה.

רפאל אלול (העבודה):

ועדת הפנים.

היו"ר ש' בן-צור:

ועדת הכנסת תחליט.

אנחנו ניגשים להצבעה.

הצבעה מס' 10

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 30

נגד – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הצעת חוק הרבנות הראשית לישראל (תיקון איסור עיסוק נוסף),
התשנ"ז-1997, לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

בעד – 30, אין נגד, אין נמנעים, הצעת החוק עוברת לוועדת הכנסת, אשר תחליט לאן להפנות את החוק.

**הצעת חוק רשות השידור (תיקון – קביעת גובה אגרות בעד מקלטים אחת לחמש שנים),
התשנ"ז-1997**

(הצעת חבר הכנסת ח' אורון)

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעת חוק פ/1591, של חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש הצעת חוק, שעיקרה ניתוק בין העמדות והדיונים השונים באשר לתכנים של השידור הציבורי לבין דיוני האגרה. ההצעה שלי אומרת, שאגרת רשות השידור תיקבע לתקופה של חמש שנים, כמובן הסכום יהיה צמוד למדד, ובכך נשיג, לפי דעתי, כמה מטרות.

נסים דהן (ש"ס):

ולא חשוב מה משדרים באמצע. גם אם יתנגדו לקיומה של מדינת ישראל.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת נסים דהן, זה לא שייך לעניין.

דוד טל (ש"ס):

ועוד איך.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה רוצה להתנגד? בבקשה, תירשם.

חיים אורון (מרצ):

אני פותח בדברי. אם תקשיב לי, אולי לא תסכים, אבל לפחות תבין אותם: אני חושב שרשות שידור ציבורית היא אחד המרכיבים המאפיינים חברה כמו זו שאני רוצה לחיות בה. אני הייתי במבנה הוועד המנהל של רשות השידור, ויש לי על כך הצעת חוק אחרת. אני יודע שהמבנה שלה מרחיק אותה עוד יותר מהמערכת המפלגתית, הממשלתית והפוליטית. אני אומר את זה כאשר אני יודע, שלא אני אקבע את הוועד המנהל, לא אני אקבע מי יהיה היושב-ראש ואפילו לא אני אשפיע בשאלה מי יחליף את מנכ"ל רשות השידור.

קריאה:

אתה לא צריך לקבוע, הכול קבוע.

חיים אורון (מרצ):

אני חושב שמדובר בחוק שתפקידו העיקרי כפול. יש בו כדי לייצב את מעמדה של רשות השידור הציבורית. אם משהו היה היום בוועדת הכספים של הכנסת – הוא נכח בדיון מאוד ענייני וראה את המהפכה התקשורתית העצומה שהטכנולוגיה מטילה עלינו. צריך לתמוך בקיומה של המערכת הממלכתית הזו. הוויכוח על תכניה והמחלוקת על אופיה לא צריכים להיות קשורים בשאלת עצם קיומה.

קריאה:

חיים אורון (מרצ):

אני מדבר רק על האגרה.

קביעת אגרה לחמש שנים – – –

נסים דהן (ש"ס):

בשנה שעברה, בוועדת הכספים – – –

יצחק וקנין (ש"ס):

יצחק כהן (ש"ס):

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, אתה נרשמת כאן, ביקשת להסיר. בוא נשמע את חבר הכנסת אורון, אחר כך נשמע אותך.

חיים אורון (מרצ):

קביעת אגרה לחמש שנים נותנת לרשות השידור אפשרות לתכנן את דפוסי פעולתה, את אופי פעולתה וגם שינויים בתוך המערכות שבה על בסיס של תקציב קבוע, לתקופה ארוכה, כאשר האגרה היא בין 60%-ל-70% מהיקף ההכנסות שלה.

אני פונה לחברים לדון בהצעה הזאת בדיוק בהקשר זה, משום שמי שרוצה לשנות את דמותה של רשות השידור יכול לעשות את זה באמצעות החלטה שהאגרה הצמודה לחמש שנים תהיה עשירית ממה שהיא היום. אבל, מי שלא מקבל כמוני את ההנחה – ואני לא מסתיר אותה – שערון ממלכתי, דווקא בריבוי הערוצים האלה – ואני אומר לכם עוד הפעם, חברי הכנסת הדתיים: אתם צריכים להגן על זה, כי בטלוויזיה ובשידור מסחרי בלבד לא יהיה זכר אף לא לאחד מן הערכים שאתם מאמינים בהם, וגם לאף אחד מהערכים שאני מאמין בהם – – –

נסים דהן (ש"ס):

גם כך לא יהיה זכר – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חיים אורון (מרצ):

לא, רק את האגרה.

היו"ר ש' בן-צור:

אשר על כן – – –

חיים אורון (מרצ):

אשר על כן, אני פונה לחברי הכנסת לאשר את ההצעה בקריאה טרומית. יתעוררו שאלות, יהיו הצעות לתיקונים – נדון בהן בהמשך.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת יצחק כהן מבקש להסיר.

נסים דהן (ש"ס):

מה, אין תשובת השר?

היו"ר ש' בן-צור:

אין תשובה לממשלה.

נסים דהן (ש"ס):

הנה סגן השר כאן.

אפי אושעיה (העבודה):

אנחנו התרגלנו שאין ממשלה. מה לעשות?

היו"ר ש' בן-צור:

אני רואה שהממשלה שלנו מפתיעה אותי פעם נוספת. לא כתוב כאן שיש תשובת השר. בבקשה, סגן השר.

חיים אורון (מרצ):

סליחה, מתברר שיש אי-הבנה. ההצעה איננה מדברת על תשלום מראש לחמש שנים. פה נשאלתי ואני מסביר. ההצעה לא משנה, לא את דפוס התשלום ולא את התשלום לשיעורים. היא רק קובעת מסלול חמש-שנתי של גובה האגרה.

היו"ר ש' בן-צור:

עם העלאת המדד, כן?

חיים אורון (מרצ):

כן.

היו"ר ש' בן-צור:

אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש תשובה לממשלה גם על הצעת החוק הזאת. משום מה, מסיבות טכניות, הדבר לא נרשם, אבל זה כבר עניין של מזכירות הכנסת, ולא של הממשלה.

חבר הכנסת חיים אורון, אילו חשבתי שההצעה הוגשה בתמימות, הייתי אומר, אפשר לדון לגופו של עניין במשהו שנראה תמים, כלכלי, מקצועי.

שבח וייס (העבודה):

זה לא בית של תמימות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

נכון. לכן, כשכל דבר הופך לעניין פוליטי, גם הנושא של אגרת רשות שידור – אתה מכניס כאן איזה מוטיב שלדעתי לא היה צריך להיכנס.

חיים אורון (מרצ):

מה פוליטי?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם אתה חושב שזה נכון, מדוע לא עשית זאת כשהיית בשלטון?

חיים אורון (מרצ):

אני סיימתי את כל – – –

אברהם שוחט (העבודה):

זו שאלה? מה, הוא לא יכול – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

טוב, מאחר שלא עשית את זה כאשר היית בשלטון, אולי רצית אז ליצור מצב שבו יהיה לממשלה מה לומר כל שנה לרשות השידור, וזכורים דבריהם של השרים בממשלה הקודמת, ערב אישור כל תקציב, כאשר ראש הממשלה יצחק רבין, זכרו לברכה, ראש הממשלה לשעבר שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים, השרה לשעבר שולמית אלוני, השר לשעבר יוסי שריד ורבים וטובים השתלחו ברשות השידור ואמרו שהיא הפכה להיות פה למתנחלים, הפכה להיות ערוץ של יש"ע. הדברים, כמובן, ידועים, מצוטטים, מוכרים.

חיים אורון (מרצ):

— — —

אמנון רבינשטיין (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל גם הממשלה הזאת – – –

אברהם שוחט (העבודה):

ברגע שממשלה משבחת את רשות השידור, סימן שהיא לא בסדר.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

זאת אומרת, שהיה רצון מסוים לאפשר – – –

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, רגע. אני מבקש להפסיק את הדיבורים. אתם שמים לב שיש רעש.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כמובן, היה אז רצון מסוים, כמו שהוא קיים, כנראה, בכל הממשלות, לאפשר פיקוח מסוים; לא פיקוח פוליטי על רשות השידור, אבל לאפשר מצב, שגם כאשר באים פעם בשנה, אפשר לשאול שאלות, אפשר לראות, אפשר לבדוק, והדברים נעשים. וכמו שאתה יודע, חבר הכנסת חיים אורון, אני הייתי זה שהצביע בעד אישור התקציב בוועדת הכספים. אתה יודע זאת, ובייגה יודע זאת.

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל אני רוצה לבוא ולומר, שגם כאשר – – –

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לי נאום ארוך.

גם כאשר הדברים מובאים אולי במצב, שכאילו זה נועד לעזור לרשות, אני חושב שאתה פוגע ברשות. רשות השידור מאשרת את תקציבה אחת לשנה במוסדותיה, ואני הייתי חבר מליאת רשות השידור בעבר, ואני יודע איך אישרנו בוועדת הכספים, ולאחר מכן במליאה, ולאחר שסיימנו לאשר – עם ויכוחים – הנושא עבר לדיון בממשלה, ולאחר שזה עבר בממשלה, זה עבר לוועדת הכספים וזה אושר.

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ואני יכול לומר לך שאינני זוכר מקרה – אולי אני טועה, אבל אינני זוכר מקרה – שבו תקציב רשות השידור, שהוגש לממשלה, שונה או הוגש לוועדת הכספים ושונה. אולי היו פה ניואנס, שם שאלה, אבל במהות התקציב שאושר על-ידי מוסדות רשות השידור הוא התקציב שאושר לאחר מכן בממשלה, ולאחר מכן – בוועדת הכספים.

ואני שואל אותך, חבר הכנסת אורון: אין צורך בשום פיקוח? הרי יש ממשלה שממונה על ביצוע החוק, והיא רוצה לבוא ולבדוק, רוצה לבוא ולראות. הרי זה לא רק עניין של רשות השידור. אתה יודע שגם רשויות אחרות מגישות, מקבלות אישור בוועדת שרים לענייני כלכלה, בוועדת שרים כזאת, בוועדת שרים אחרת. העניין הוא לא של רשות השידור בלבד, אבל פה יש איזו מטרה, שאולי כל עוד הממשלה הזאת בשלטון, אף אחד לא יוכל לשאול שום שאלה לגבי רשות השידור – לא בממשלה, לא בוועדת הכספים, לא בשום מקום. זה נראה לך הגיוני?

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, יש לי החוק.

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לי החוק שלך פה. החוק שלך נמצא פה, וכתוב בו: "סכום האגרה ייקבע אחת לחמש שנים, והוא יעודכן מדי שנה בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן".

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אינני חושב שההצעה שלך נכונה, גם מבחינת אפקט הפיקוח, כשאתה רוצה למנוע מוועדת הכספים, שאתה חבר כה ותיק בה, את האפשרות לבחון, לבדוק, לשאול. מדוע?

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, די.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יהיה דיון. מישהו בכלל יתייחס לדיון הזה ברשות השידור כאשר אתה לא אמור לאשר את התקציב שלה?

חיים אורון (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה יודע מה? בוא נקבע מצב אחר. נגיד: מאשרים את תקציב המדינה פעם בחמש שנים. מה ההבדל? נבוא ונאשר פה תקציב אחת לחמש שנים. אדוני היושב-ראש, למה צריכים לאשר כל שנה תקציב? למה צריכים לאשר כל שנה כל מיני הוראות, כל מיני חוקים, חוק ההסדרים?

היו"ר ש' בן-צור:

אשר על כן – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אם אפשר, אני מבקש שיהיה קצת שקט באולם.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רפי אלול, אני מבקש. חבר הכנסת צבי הנדל, אני מבקש. שר המדע, השר איתן, שר החינוך; חבר הכנסת רובי ריבלין, אני מבקש, אתה מסתובב כאן. עדיין לא חנוכה. חבר הכנסת יוסי שריד. בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לכן, אדוני היושב-ראש, אינני רואה שום מקום לכך שרשות השידור תהיה שונה מרשויות אחרות, מתאגידים על-פי חוק. יש כאן שר תחבורה, יש פה תאגידים על-פי חוק, והוא יודע בדיוק איך עובר אישור של תקציב רשות הנמלים, או רשות שדות התעופה, או רשויות אחרות. מדוע רשות השידור צריכה להיות שונה, בנוהל אחר, ואנחנו צריכים להגיע למצב שדווקא היא – – –

חיים אורון (מרצ):

לא בכל שנה דנים על אגרת הנמלים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

סליחה, אין לך מושג בכלל.

חיים אורון (מרצ):

רק על שינויים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כל שינוי של אגרת מס רציף – – –

חיים אורון (מרצ):

רק על שינויים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא רק. סליחה. לא רק שזה עולה כל שנה, ואני כבר לא זוכר, אלא שזה גם עולה אצל אבי יחזקאל ואלי גולדשמידט בוועדת הכלכלה.

שר התחבורה י' לוי:

נכון, נכון.

חיים אורון (מרצ):

מדובר רק בשינויים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אבל התקציב עצמו עולה. אנחנו צריכים לדעת דבר אחד: הצעה כמו שלך מייתרת את הצורך באישור של תקציב כלשהו. בוא נקבע כל אגרה או כל שיעור אגרה לעשר שנים. למה כל שנה?

בכל מקרה, אני לא יכול לקבל מצב שבו יודעים כמה הכנסות קבועות יש; והוצאות קבועות – זה לא.

חבר הכנסת אורון, אתה אולי לא יודע, אבל לרשות השידור יש הסדר הבראה עם האוצר. חבר הכנסת שוחט, האם אתה יודע על הסדר הבראה עם רשות השידור? האם אתה מכיר את הסדר ההבראה עם רשות השידור?

אברהם שוחט (העבודה):

כן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה יודע שיש שם צורך בהתייעלות. נשאלת השאלה: האם אין פה מצב של תמריץ לאנטי-התייעלות ברגע שגובה האגרה הוא קבוע? זה לא דבר שנראה לי נכון, זה לא דבר שנראה לי סביר, ואני לא חושב שהדבר הזה הוא נכון. צריך להשאיר לממשלה את הגמישות, צריך להשאיר לגופים את הגמישות. וכל נושא כזה צריך לעלות להצבעה בצורה מסודרת מדי שנה, כי אחרת נגיע למצבים ששום דבר לא יאושר בזמן.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. ובכן, אתה מתנגד, אדוני סגן השר?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כמובן, אני מתנגד להצעת החוק ומבקש להצביע נגד.

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד? מי נגד?

חיים אורון (מרצ):

סליחה, סליחה, יש לי זכות לענות.

היו"ר ש' בן-צור:

לא ביקשת. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 11

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 24

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 35

נמנעים – אין ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק רשות השידור (תיקון קביעת גובה אגרות

בעד מקלטים אחת לחמש שנים), התשנ"ז–1997, נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

בעד – 24, נגד – 35, נמנעים אין. הצעת החוק לא נתקבלה.

הצעה לסדר-היום

על סף תהום

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 3150, בנושא: על סף תהום – של חבר הכנסת רפי אדרי. בבקשה. אני מציע לחברי הכנסת ולשרים לשבת ולשמוע את הדברים, משום שהדברים האלה מאוד מאוד חשובים. אני מבקש פעם נוספת מחברי הכנסת לשבת ולשמוע את הדברים, משום שהדברים חשובים, ובמיוחד בעת הזאת.

רפאל אדרי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשנתיים האחרונות עברה החברה הישראלית טלטלות עזות וחוויות קשות. אני ורבים אחרים חשים וחוששים שאנו מצויים על סף תהום עמוקה. אני חש, שחובתי, וחובת כולנו – הציבור ונבחריו – להיאבק בכל כוחנו נגד הקיטוב ההולך ומעמיק. יש לצאת באופן חד-משמעי ותקיף נגד המגמות ההרסניות ונגד השסעים החוצים את החברה הישראלית לאורכה, לרוחבה ולעומקה.

קיים צורך דחוף לאחד את הכוחות החיוביים ולמגר את תופעות ההסתה הפרועה, התוקפנות, ההאשמות חסרות השחר, ולאחרונה גם עלילות השווא. כל אלה פוגעים בחוסנו הפנימי והחיצוני, פוגעים בחיי היום-יום של כולנו, ביחסים שבין אדם לחברו, ויש להם השפעה שלילית ומזיקה על בני הנוער.

מאז תמו ימי השבעה על יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, לא שבנו להיות כאשר היינו. הרצח המתועב, במקום שיהיה סופה של תקופה חשוכה, הפך לראשיתה של תקופה סוערת ורעה. שנתיים חלפו, ונראה שלא רק שלא למדנו את הלקח, יש המתכחשים לו.

השנאה, העוינות, הביקורת ההרסנית והקיטוב הרימו את ראשם המכוער, ואם לא נשים לכך סוף, נידרדר לתוהו ובוהו חברתי, שאין ממנו מוצא. אני חש, שחובתי, וחובת כולנו, אדוני היושב-ראש, לצאת נגד הקיטוב ההולך ומעמיק. זה מפחיד. זה מצמרר. ההרס העצמי אוכל ויאכל כל חלקה טובה. מה אנחנו מחפשים? מה אנחנו רוצים? האם לא למדנו דבר מההיסטוריה? הלוא על שנאת חינו ועל מדון חרבה ירושלים.

אדוני היושב-ראש, חילוקי דעות וניגודי אינטרסים הם תופעה טבעית, והם מהווים את הבסיס הערכי והאינטלקטואלי של הדמוקרטיה. אבל הקיטוב בין פלגים בחברה, בין אלה המחזיקים בתפיסת עולם מסוימת לבין מתנגדיהם, הוא הוא שורש כל רע. קיטוב משמעותו בידול, ניכור והתרחקות. משמעותם של כל אלה היא שינוי קיצוני לרעה במבנה החברה שלנו ובאופיה.

העם בישראל חצוי ומפולג. הוויכוח הוא לגיטימי, ואף חשוב ורצוי. אבל במקום להתקדם ולקדם את המדינה לעתיד טוב יותר, אנו מעמיקים את הקרע בכך שאנו נמנעים מלתקשר עם אלה שאינם חושבים כמונו, ומניחים לפוליטיקאים ולמנהיגים להשתלח זה בזה בהאשמות ובעלבונות. לצערי, בתחום זה אנו שוברים שיאים חדשים מדי יום.

אני מסתכל סביבי ותוהה, מה קרה לנו? איך ולכן הידרדרנו? לאחרונה אבד לנו הרסן על עצמנו. השנאה הולכת ומתעבה, ואנו מצויים במעגל של טירוף. את הטירוף הזה חייבים לעצור.

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, הדברים הם מאוד מאוד רציניים. אני מצפה לתשומת לבם של החברים.

שבח וייס (העבודה):

אתה צודק, אדוני.

רפאל אדרי (העבודה):

להפסיק את הטירוף פירושו לחדול מההתנהגות האלימה, הבוטה והעוינת שמאפיינת חלק מאתנו כאן, בבית הזה, על כבישי הארץ, במגרשי הספורט ובשווקים. להפסיק את הטירוף פירושו למתן את הביקורת ההורסת והמגמתית ולהעביר ביקורת בונה, מתוך רצון אמיתי לשפר ולתקן. לעצור את הטירוף פירושו לשים קץ למאבקים הלא-ענייניים.

אדוני היושב-ראש, כל אלה גורמים לפגיעה אנושה בחוסנו המדיני, מבית ומחוץ. השאלה האם בעת צרה, בעת משבר, בזמן מתיחות נדע שוב להתאחד, עולה ומנקרת במוחי מדי יום, ואיני יכול לתת לעצמי תשובה מרגיעה ומספקת. אם לא נדע להתעלות על עצמנו, נסכן את כל הטוב והיפה שבנינו כאן, בארץ קיבוץ גלויות זו.

באנו ארצה מ-70 גלויות, באנו ארצה לבנות ולהיבנות, באנו ארצה להיות לעם אחד. במשך 50 השנים האחרונות השגנו והגשמו כל כך הרבה דברים: בנינו ערים, מושבים, קיבוצים, עיירות פיתוח, ביססנו את הכלכלה, מיסדנו אורח חיים דמוקרטי ושלטון חוק לתפארת, תעשייה מתוחכמת מתקדמת, רמת חינוך גבוהה, כוחו של צה"ל התעצם ומיליון עולים השתלבו בחברה. העשייה הזאת עדיין בעיצומה. כל אלה, יש מאין – בזכות האוכלוסייה הישראלית על כל גווניה ורבדיה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנו נמצאים כעת בצומת שבו עלינו להחליט אם פנינו לחורבן, להעלמת כל היש הגדול הזה, או לכיוון ההפוך – להוסיף, לשפר, לחזק ולהתחזק. עלינו לבחון היטב את דרכנו, את מעשינו. כפי שאמר משה שרת: השאלה היא אם תהיה מדינת ישראל מדינה של חוק או מדינה של שוד; של שיקול דעת וראיית הנולד או של השתוללות יצרים.

רק שבועיים יחלפו מיום הזיכרון הממלכתי ליצחק רבין, עליו השלום, ליום כ"ט בנובמבר, יום פתיחת שנת היובל למדינת ישראל; שבועיים שבהם ניתן וצריך, אדוני היושב-ראש, להתחיל ולצמצם את השסעים החוצים את החברה הישראלית לאורכה, לרוחבה ולעומקה. יש לנו כלים לעשות זאת, ואם חפצי חיים אנחנו, נמצא את הרצון לשים קץ לסערת היצרים, להסתה הפרועה, לחשדנות ולחרחורי המריבה.

יצחק רבין איננו. זכרו ומורשתו צריכים לשמש עמוד אש לכל אחד מאתנו בכל יום, בכל שעה. יש להרחיק את המפריד ולקרב את המאחד. נאה דרש רבי לוי יצחק מברדיצ'ב כשאמר: עד שלא אסיר את הסכנה של שנאה מלבי, איני רואה את עצמי בגדר בשר ודם, ודומה אני בעיני עצמי כאילו איני חי.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא ביקשתי לעמוד פה היום כדי לדבר גבוהה-גבוהה, אלא כדי לקרוא וכדי ליזום פעילות ממשית, אמיתית ומיידית, לפני שיהיה מאוחר מדי. אני קורא ומתכוון, אדוני היושב-ראש, לפעול למען הקמתו ללא דיחוי של "פורום הרצון הטוב" של חברי הכנסת מכל הסיעות,

פורום וולונטרי. זה גוף שיכלול נציגים מכל סיעות הבית ומחוצה לו, גוף שיהיה מבוסס על עקרונות של הידברות והערכה הדדית. אני פונה לכל חברי הבית לקחת חלק בפורום הזה, למען עתיד טוב יותר מזה המצפה לנו כעת.

אני מאמין בלב שלם, שיש ביכולתנו לבנות מחדש גשרים שקרסו, ולבנות גשרים חדשים, יציבים וחזקים יותר בין החלקים השונים בעם. רק כך, רק יחד תהפוך מדינת ישראל, ביובל השני לקיומה, למדינת כל תושביה ותחדל להיות ארץ אוכלת יושביה.

אני פונה אל כל חברי הבית מכל הסיעות, לראש הממשלה, לנשיא המדינה, לחברי הממשלה ולכלל הציבור הישראלי – ספרדים ואשכנזים, ימנים ושמאלנים, חילונים ודתיים, עולים וותיקים, יהודים, ערבים, דרוזים, בדואים וצ'רקסים, לעשות מעשה. בואו, כל אחד ייתן את חלקו, אם צנוע ואם גדול, למען מה שכולנו ראויים לו – עתיד טוב, עתיד שאפשר להישיר אליו מבט, עם חיוך על השפתיים ועם תקווה גדולה בלב.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להודות לך על הסבלנות שלך, אבל, ברשותך, אני גם רוצה להודות לחברי כנסת שהביעו את רצונם להצטרף לפורום הרצון הטוב, ואזכיר את שמותיהם: סגן השר סילבן שלום; חבר הכנסת מאיר שטרית, יושב-ראש סיעת הליכוד; חברת הכנסת נעמי חזן, סגנית יושב-ראש הכנסת; סגן השר שלמה בניזרי; חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, ראש סיעת מד"ע; חבר הכנסת עמנואל זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך; חבר הכנסת שמריהו בן-צור, סגן יושב-ראש הכנסת; חבר הכנסת סאלח סלים, ראש סיעת חד"ש; חבר הכנסת יוסי כץ, יושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה; חבר הכנסת רחבעם זאבי; חבר הכנסת זנדברג; חבר הכנסת צבי ויינברג; חבר הכנסת יונה יהב ועבדכם. אני מודה לכם; ואני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מודה לך; דברים מאוד מעניינים, מאוד צודקים, מאוד מרגשים. השאלה לו יהי, אם אנחנו באמת ניקח את המשימה הזאת ונצליח בה – לאחד ולגבש.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, יש פה יוזמה.

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו בעד. יישר כוח.

אדוני סגן השר סילבן שלום, בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

חבר הכנסת – – –

היו"ר ש' בן-צור:

רגע, סליחה, למה צריך להעיר.

דוד אזולאי (ש"ס):

ליוזמה הזאת תרמו גם אנשים מהימין.

היו"ר ש' בן-צור:

בוודאי, כן. אין כאן עניין של ימין או שמאל.

דוד אזולאי (ש"ס):

– – – להגיד שיש סימטריה.

היו"ר ש' בן-צור:

לא של סימטריה. כאן צריך לבנות, להקחות חידודים. זאת המטרה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

קריאה:

כלאם פאדי.

היו"ר ש' בן-צור:

למה "כלאם פאדי"? בוא ננסה.

יצחק וקנין (ש"ס):

מה שאומר חבר הכנסת אדרי, אלו דברים שיצאו מהלב, זה בטוח – –

היו"ר ש' בן-צור:

נכון.

יצחק וקנין (ש"ס):

– – זה באמת נוגע ללב, אבל, לצערנו, זה לא מה שקורה בפועל.

היו"ר ש' בן-צור:

אז בוא ננסה.

יצחק וקנין (ש"ס):

זה לא מה שאנחנו משדרים פה בבית הזה.

היו"ר ש' בן-צור:

אז בוא ננסה. סליחה, חבר הכנסת דראושה. בוא ננסה לבנות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני בעד.

היו"ר ש' בן-צור:

בבקשה, אדוני סגן השר. חבר הכנסת נסים זוילי. חבר הכנסת אפי אושעיה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני יושב-הראש, הצעתו של חבר הכנסת רפי אדרי היא הצעה במקומה – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אפי אושעיה, אתה מתעלם ממני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, תן לי לדבר.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא מפריע לך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה לא יכול כל שנייה להיכנס לדברי, אי-אפשר ככה. אתה לא יכול כל שנייה להיכנס למשפט שלי.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אפי אושעיה. סליחה. בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הצעתו של חבר הכנסת רפי אדרי היא כמובן הצעה במקומה, שאני חושב שהכול מברכים עליה. אבל, אני שואל את עצמי, האם חבר הכנסת רפי אדרי הוא תמים או שהוא בעל רצון טוב מדי, וטוב הלב שלו משפיע עליו. האם הוא בעצם מנותק מכל מה שקורה מסביב? ההצעה שלך היא הצעה שהיתה

צריכה לעלות כבר לפני שבועיים, שלושה שבועות. לא שאני מבקר, חס וחלילה, טוב שהיא באה היום, אבל כבר ההצעה לסדר-היום הבאה שאמורה לדבר על הקונספירציה של רצח רבין – אני לא צופה שהיא תעבור כאן בשקט. איך שאני רואה, כבר בהצעה הבאה יהיו ויכוחים משמאל ומימין, דברים כדרכונות מכאן וקריאות ביניים. אבל, אולי באמת ההצעה שלך היום תוכל להוביל אותנו גם ליום שקט, אבל לא רק ליום הזה אלא בכלל לניסיון מסוים להרגיע את האווירה.

הרי ההכפשות נשמעות בוקר, צהריים וערב, הרי זה בלתי אפשרי. פשוט בוקר צהריים וערב. אז נכון שמירב ההכפשות מכוונות לראש הממשלה, אבל יש גם המכוונות לאחרים, יש לשני הצדדים. יש להוריד את הטון, לרסן, לנסות טיפה לרסן. הרי כולנו כבר היינו באירוע הנורא. ודווקא בימים האלה, באותו שבוע שבין התאריך הלוועזי לתאריך העברי שבו אנחנו מציינים את רציחתו של יצחק רבין, אנחנו עוד הפעם עדים לגל שדומה מאוד למה שהיה אז. לא צריכים לחזור לזה.

אני מקווה שהטון שהולך וגובר מדי יום, בדציבלים גבוהים, בססמאות, בנאצות, ילך ויירגע. הרי כל יום אפשר להקצין יותר ויותר; ברגע שאתה אומר מלה אחת קיצונית, למחרת, כדי להיכנס לתקשורת צריך להגיד מלה עוד יותר קיצונית, ולמחרת – יותר קיצונית אף ממנה וכו'. ומה הסוף? לא יודע, כל פעם אני שומע מלה שקודם לא האמנתי שהיא תישמע. זה מגיע כבר לתיאור של ראש ממשלה, תיאורים חייתיים-מפלצתיים של בעלי חיים; ראיתי שלט שהשווה אותו לבעל חיים. יהיו כאלה שיגידו בכלל שזה אחד הדברים הקלים לעומת כל הדברים האחרים. לא יודע. דווקא בימים אלה אתם, זוילי, אושעיה, דליה איציק, בעיקר חבר הכנסת וייס, שהיה יושב-ראש הכנסת ומקורב ליצחק רבין, היו צריכים לקחת בשבוע הזה את הדגל של הסובלנות ולנסות – לא אומר אולי בהצלחה, אבל לפחות בשבוע הזה, לנסות להוריד.

דליה איציק (העבודה):

אולי צחי הנגבי, אולי לימור לבנת, אולי מיקי איתן?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם מהצד השני. אינני בא בטענה כלפי – כן, בבקשה, חבר הכנסת זוילי.

נסים זוילי (העבודה):

נניח שכולנו היינו מסכימים לדברך – אתה יכול לעבור בשקט כששר, ראש ממשלה, מאשימים ראש ממשלה לשעבר ברצח, ושרים מתכוונים ומבקשים לבדוק את אמיתות הדברים? אתה יכול לעבור על כך בשקט?

היו"ר ש' בן-צור:

תיכף נדון בזה, חבר הכנסת זוילי. נדון בזה עכשיו – זה הנושא הבא.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הנושא הבא הוא הנושא הזה.

שבח וייס (העבודה):

המסיתים הכי גדולים בתולדות המדינה מבקשים – – –

היו"ר ש' בן-צור:

בוא לא נדביק תוויות שהן לא במקום. חבר הכנסת שבח וייס, עם כל הכבוד. אל תגיד דברים שאחר כך תצטער עליהם. לא להדביק תוויות לאנשים.

שבח וייס (העבודה):

אני מדביק? זה "הצופה".

היו"ר ש' בן-צור:

תתייחס לזה כאשר יהיה דיון בנושא הזה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת בן-צור, אי-אפשר כך. יש יושבי-ראש שלוקחים זמן מסך, אבל לא צריך להגזים. נו, באמת – יש גבול.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מבקש למחוק את ההערה שלך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מוחק, אבל תן לי גם לדבר.

הי"ר ש' בן-צור:

אתה מדבר מעל לזמן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מעל הזמן, בסדר, אבל תן לי. הדברים ידועים, מוכרים, זו לא שנה ראשונה, לא שנייה ולא שלישית, אבל גם זה במינון נכון.

לכן, גם כאשר אתה מעלה את העניין הזה, ובצדק – ואני אתייחס אליו באריכות לאחר הדברים – אין אפשרות לבוא ולומר, בדבר שכולם מסכימים בו לגבי אותו הלך רוח ואותה דעה שאתה מפגין. אני מדבר על אותם דברים אחרים שבהם אין הסכמה. בדרך כלל הדברים האלה הולכים ומדי יום אומרים – אני לא רוצה. באתי לכאן ביום שני והבאתי לכאן – חבר הכנסת זוילי, אתה לא היית כאן, אבל הבאתי לכאן כל כך הרבה תמונות מהעיתונים, גרפיטי, מהעיתונים: "ביבי ייפול כי יגאל עמיר יש גם בשמאל". גרפיטי שצולם בתל-אביב, זה הופיע בעיתונים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

השמאל לא אומר את זה.

דליה איציק (העבודה):

מישהו מהימין אומר את זה. אתה יודע שבימין יש אנשים שלא אוהבים את ראש הממשלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש גבול גם לעניין הזה. אפשר לבוא ולהגיד שאתם מגנים את זה; למה ללכת בצורה הפוכה ולהגיד – זה מישהו מהימין? אפשר לבוא ולהגיד: מגנים את זה בתוקף. אבל לא לבוא ולהגיד, שמישהו מהימין – – –

דליה איציק (העבודה):

אנחנו מגנים את זה בתוקף.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשיש הפגנות מול משרד ראש הממשלה וכתוב: "ביבי רוצח", בא מישהו מהימין ועומד עם השלט הזה?

דליה איציק (העבודה):

מי כתב "לבנת חבלה"? מי אמר על בני בגין "בוגד"?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מי אומר על ביבי שהוא בוגד?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה להגיע להבנה, אני לא רוצה להגיע למצב של הקצנה. בדיוק הפוך. בהצעה של רפי אדרי, הצעה שאמורה לקרב גם פה – תראו לאן אנחנו מגיעים. המטרה שלי היא באמת להגיע למצב של הרגעת הרוחות. הרוחות הולכות ומתלהטות. מדי יום יש התלהטות יתר, הטמפרטורה הולכת ועולה, הרתיחה כבר קרובה. אני אומר לכם, אני רואה את זה בכל מקום.

בואו ניתן גם אנחנו, כאנשי ציבור, כנבחרי העם, אולי טיפה תרומה להורדת המתח. אני יודע שאומרים שהוויכוח צריך להיות בפרלמנט, אבל גם אותו אפשר לעשות תמיד גם ברוח אחרת.

לכן, חבר הכנסת רפי אדרי, כשאני שומע אותך, ואני מאמין לכל מלה שאתה אומר – אתה באמת ידוע בנועם הליכותיך, ידוע ברצון לקירוב לבבות, לאחוה – אני שואל את עצמי: האם אתה חי בתוך עמך? אני מגיע למסקנה שאתה כן חי בתוך עמך. ומאחר שאתה חי בתוך עמך, ומאחר שאתה שומע את הדברים, ומאחר שאתה ער לדברים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

האם הוא צריך להשלים עם ההקצנה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הגעת לפני דקה, וכבר פתחת את הפה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה רוצה לייאש אותנו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הגעת לפני חצי דקה, 30 שניות; ראיתי אותך. תפסיק, באמת. הוא חייב, הוא לא מסוגל, מה עובר עליך?

לכן אני אומר, כשאתה אומר את הדברים, אני מקבל אותם בשתי ידיים. וכאשר פנית אלי וביקשת ממני להצטרף לפורום שאתה רוצה להקים, אמרתי לך מייד – כן. ואני חושב, שאם הפורום הזה יוכל לתרום להורדת המתח, ולו באחוזים בודדים, יכול להיות שאלה האחוזים המשמעותיים.

אני מאוד מקווה שלא נגיע, חלילה וחס, למצב שהגענו אליו לפני שנתיים, לרצח של ראש ממשלה. אמנם כל רצח נעשה על-ידי בן-עוולה, והאבל הוא קודם כול של המשפחה, של החברים, של המכרים, אך כשרוצחים ראש ממשלה, האבל משותף לכולנו. ואני מאמין שרוב רובו של העם הזה מתאבל בשל מעשה הרצח הנורא הזה. אבל, כאשר היום בבוקר, או אתמול בלילה, הפנו אצבע מאשימה כלפי המחנה הזה או המחנה הזה, גם ביום כזה, שאמור להיות יום של איחוד וקירוב לבבות, הוא הופך להיות יום של פילוג. כי אנשים קמים בבוקר ושומעים, ואז המרכזייה כאן מוצפת באנשים שפונים לצד שלי ואומרים: איך אתם עוברים לסדר-היום על ההכפשות ועל ההשמצות שהיו אתמול בלילה בעצרת ונשמעו היום בבוקר? למה?

ביום הזה, אני אומר, צריך לעשות חשבון נפש עצום. אבל עוד הפעם לחזור לאותה אווירה – שזה צמח במחנה הלאומי, במחנה הדתי, במחנה הלאומני; לבוא ולהגיד: לא כולם, אבל בעצם.

באמת, לך בצעדך זה, אני תומך בו. אני מאוד מקווה שזה צעד שיכול גם לתרום. ואם אנחנו נשיג את התרומה הזאת של הפחתת הלהט – לא להט הדברים, כי כל אחד יכול לנאום בלהט, וזה חלק מתפקידו ומקצועו, אבל איך אמרת? – למען עתיד טוב יותר של יהודים, ערבים, דרוזים, צ'רקסים, דתיים וחילונים, גברים ונשים, מוסלמים, כולם. בואו נגיע באמת לעתיד טוב יותר, ואם נצליח לתרום בזה משהו, אז עשית את מה שצריך.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

שבח וייס (העבודה):

ומה אדוני מציע?

היו"ר ש' בן-צור:

הוא תומך, הוא תומך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יכול להיות גם דיון במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דוד טל מבקש להסיר.

שבח וייס (העבודה):

אני מציע ועדה.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני כאמור מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רפי אדרי מהפן הפורמלי, אבל ודאי שאני תומך ומברך, ואני מבקש להצטרף לקריאתו של חבר הכנסת רפי אדרי וליוזמה הברוכה שהוא העלה כאן היום.

אני סבור, אדוני היושב-ראש, שהגיע הזמן שנעשה כאן סדר, אצלנו, במדינת ישראל, בבית שלנו. אנחנו הולכים מדחי אל דחי, ויש לי הרושם, שיש אנשים, שיש חברי כנסת בינינו, שלא רואים את הסכנה שנשקפת לנו.

אני חושב, שאנחנו חייבים לקרוא כאן, מהבית הזה, לאחדות העם, לאהבה, לאחוזה ולרעות בין כל חלקי העם. צריך לומר פה היום: די להסתות, בואו ניתן יד לסיכוי להידברות בינינו, בואו נתרום אנחנו, כל אחד מאתנו, את התרומה הסגולית שלו להורדת המתח בין המחנות השונים.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה לחבר הכנסת דוד טל. חבר הכנסת שבח וייס מבקש להעביר לוועדה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שעה קלה ניגש אלי חברי הטוב, סגן יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת רפי אדרי, וביקש שאסכים להצטרף לוועדה הזאת, וסירבתי. אני רוצה להסביר מדוע.

אין לי שום דבר נגד המהלך, ואני חושב שזה מהלך שמשקף באופן יוצא מן הכלל את המזג ואת התרבות ואת אצילות הנפש של חברי, רפי אדרי. ואני אומר את זה ברצינות. סירבתי, כי קודם כול אני קצת עצבני מאז הרצח של ראש הממשלה. אני מודה בכך. ואני עצבני מאוד, כיוון שיש לי קושי להסתדר עם כל סימטריה. חמישה ימים אחרי הרצח באו אלי חברי הכנסת מיכאל איתן וגם כמה חברים מסיעתי, כי הייתי אז יושב-ראש הכנסת, והציעו שאחתום על אמנה נגד אלימות. אמרתי להם: אני לא אלים, למה אני צריך לחתום על אמנה נגד אלימות? הגענו למצב, שכל מי שמגנה הסתה שהיתה, קוראים לו מסית. לא נעשה חשבון אמיתי ומדויק עם אוירת האימה של הימים ההם והאימה שלפני והאימה שאחרי, שלדאבון לב הן זורמות מכיוון אחד.

לכן, אני לא מאמין בהחלקה. אני מאמין שצריך לברר את הדברים עד הסוף, עם כל הכאב, ואיני יכול להצטרף לאווירת פיוס. אני לא מעורר מלחמות כשהחשבון עוד לא נערך, ורוב דורשי הפיוס, חוץ מרפי אדרי ותומכיו הנלהבים, ראוי שיעשו בדיקה רצינית בבית, מה היה עד הרצח ומה היה מאז הרצח.

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע?

שבח וייס (העבודה):

אני מציע שהנושא יועבר לוועדה, מה אכפת לי איפה.

היו"ר ש' בן-צור:

טוב, תודה.

חבר הכנסת רפי אדרי, מה אתה מציע?

רפאל אדרי (העבודה):

דיון במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

במליאה. אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד דיון במליאה ומי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 12

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 21

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

21 בעד, אחד נגד, אין נמנעים. ההצעה של חבר הכנסת רפי אדרי תידון במליאת הכנסת.

הצעות לסדר-היום

הפרסומים בעיתון "הצופה" בדבר קשירת קשר לרציחת רבין

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום בנושא: הפרסומים בעיתון "הצופה" בדבר קשירת קשר לרציחת רבין. אלה הצעות מס' 3090, 3108, 3122, 3128, 3132 ו-3144.

שבח וייס (העבודה):

זה במסגרת אחדות העם.

היו"ר ש' בן-צור:

כן, אבל זו הצעה ראשונה. אני מקווה שהדין בהצעות אלה יתנהל על מי-מנוחות. חבר הכנסת דוד צוקר, בבקשה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, במידה רבה הדברים שלי מוכרחים להמשיך מן הדברים של סגן שר הביטחון סילבן שלום. צריך להיות קשובים לאנשים שלנו. אני מדבר עלינו, חברי הכנסת; עלינו לדעת שגם עלינו מוטלת אחריות, ובעניין הזה אני מאוד מקבל את הדברים של חבר הכנסת סילבן שלום. אנחנו צריכים לומר כל הזמן לאנשינו, שיש קווים אדומים, שאסור לחצות אותם. עוד לא חצינו אותם, התקרבו אליהם, והאחריות הזאת מוטלת עלינו במובן המוסרי ובמובן הפוליטי.

לא כך בדיוק נהג עיתון "הצופה". מי שמבקש, אדוני סגן השר – ובצדק הפצרת בנו עצמנו, לא במישהו אחר, אלא בכולנו, לכונן פה רוח חדשה. צריך את הדברים שנאמרו ב"הצופה" לבער מן הארץ הזאת, לבער מן המציאות שלנו. נושבת רוח מכיוונים מאוד מסוימים, הם מוגדרים והם צרים. חבר הכנסת שלום, הם מוגדרים והם צרים.

הדוגמה שאתה הראית – או שר המשפטים – בעניין דחיית הקונספירציה, היא דוגמה ראויה ונכונה, אבל מכיוונים מאוד מוגדרים נושבת רוח רעה מאוד. זאת לא אוושה, אדוני היושב-ראש, זאת לא אוושה.

אפי אושעיה (העבודה):

סערה.

דוד צוקר (מרצ):

תקראו מה היה בצמוד לזה אחר כך ולפני כן ב"הצופה". אדיר זיק ממשיך לעשות את מה שהוא עשה ברדיו שלו זה שנים – 58 או 48 שאלות על תיאוריית הקונספירציה.

היה פה רצח שלא על רקע פלילי. הרצח היה פוליטי. הרוצח – יגאל עמיר, המניע – אידיאולוגי, הכוונה – לבלום מהלך מדיני ולהרתיע את ראש הממשלה הבא מלבצע מהלך מדיני. כל השאר בוקי סריקי, שקר.

שבח וייס (העבודה):

נכון.

דוד צוקר (מרצ):

לא, לא, אולי גרוע משקר, אדוני חבר הכנסת וייס.

מי שדרוש לו הפיוס, זה מי שנגדו מוטחת ההאשמה הזאת בקונספירציה. לא רק השב"כ – גם, איזה סוג של שיגעון – "לונטיקס" מוחלטים. אבל, סליחה, אנחנו נלך עם הרעיון שהיתה פה איזו קונספירציה של ראש השב"כ ושמעון פרס, כאילו ירו כדורי סרק? האם יצאתם מדעתכם? העיתון הזה יצא מדעתו? במסגרת הבקשה לאחדות – כן, במסגרת הבקשה להרמוניה – כן?

יש צורך עמוק לאשם לדחות את האשמה ממנו ולפתח תיאוריית מזימה. תיאוריית הקשר, המזימה, הקונספירציה, מיוצרת כדי להרחיק מעליך את הרוצח, כדי לדחות אותו, כדי ליצור מרחק בינך לבין הרוצח.

יש קבוצה קטנה של אנשים בארץ מהכיוון המשיחי – גם להגיד ימין זה לא נכון. זה לא נכון להגיד ימין, אני מציע לכם. זה בא מכיוון משיחי מוגדר. זה גם לא נכון לגבי החרדים, וזה בוודאי לא נכון לגבי החרדים המזרחיים. לא צריך לומר את זה. הכיוון המשיחי, או קבוצה של שוליים לא צרים, משיחיים, מרגישה אשם. זו הערכתי. היא יודעת שהיה לה חלק בשליחה של יגאל עמיר, ורגש האשם הזה שיוקד בקרבה והידיעה שיש לה חלק בעניין הזה אינם מניחים לה. לכן הומצאה ונוצרה תיאוריית הקונספירציה הזאת.

מה שקרה ב"הצופה" הוא ביטוי מובהק לכך שהשוליים מתרחבים; איך שוליים פולשים לכיוון המרכז, חבר הכנסת אדרי. אלה לא שוליים מבוטלים. מי שראה את הסקרים האחרונים יודע, שלא מדובר בבתי-ספר ממלכתיים ולא מדובר בתלמידים ימניים. מדובר במגזר אחד של בתי-הספר, גם לא בחינוך העצמאי ולא בחינוך של ש"ס; לא שם זה צומח. בכיוון המשיחי של חלק מחובשי הכיפות הסרוגות – צריך לומר את זה במפורש ובאופן חד-משמעי, וגם בזה לא להכפיש את הימין.

שבח וייס (העבודה):

נכון.

דוד צוקר (מרצ):

אם יוצא מזה משהו, גם לא להכפיש מישהו – כדאי לעשות גם את זה.

השוליים מתרחבים לעבר המרכז. הביטוי לזה הוא מה שקרה ב"הצופה".

היו"ר ש' בן-צור:

אני מנוע מלהגיב. אתה טועה בדברים רבים, אבל לא חשוב.

דוד צוקר (מרצ):

אסיים בשלושה משפטים. בספרו של אמנון רובינשטיין "מהרצל עד רבין" הוא מביא ציטוט שלא פורסם עד היום, של החקירה של יגאל עמיר. יגאל עמיר נשאל על-ידי החוקר והוא עונה: כל מה שעשיתי לא הייתי עושה אלא בגלל חובתי הדתית להגנת ארץ-ישראל מה"מויסר" יצחק רבין. חוקר: מהיכן קיבלת את הגושפנקה ההלכתית? יגאל עמיר: מידע עצמי ומאנשי דת. חוקר: האם תוכל לומר לי מי הם אנשי הדת? יגאל עמיר: לא. חוקר: אתה תוכל לומר לי שהם חד-משמעיים בהחלטתם? יגאל עמיר: כן.

יגאל עמיר הוא הרוצח ולא מישהו אחר, ויגאל עמיר הוא חלק מיבולית ולא עשב שוטה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה. שלוש דקות, בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, במנהגים הקיימים גם היום באוכלוסייה הערבית, אם מישהו רוצח – בהתחלה חשבו להעביר את זה. מישהו רצח, אז באו אנשים לאבא, לאמא, למשפחה, לדודים, והם אמרו: אנחנו לא אכפת לנו, הוא רצח. את זה אף אחד לא קנה. האבא והאמא והדודים והדודות אחראים למעשה של הבן שלהם.

ופה זה בדיוק אותו דבר. אי-אפשר להגיד, אין לי נגיעה. הרוצח חונך בבית-ספר, כפי שחינו אותו חלק מהמפלגות שיושבות פה.

מי אומר היום שביבי בוגד? – המתנחלים. למה הם אומרים שהוא בוגד ומתי? כשהוא עושה נסיגה של 2% או 3% מהאדמה הפלסטינית. למה? כי הם חונכו שזו אדמת ישראל הגדולה, אדמת אבותינו, ומי שמוותר על אדמה הוא בוגד.

בנימין אלון (מולדת):

זה כבוד המשפחה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זה החינוך של – איך שתמצאו להגיד – מחנה הימין. כן, זה מחנה הימין. מחנה הימין מחנך, שארץ-ישראל השלמה היא ארץ אבותינו, וכל נסיגה ממנה היא בגידה בעקרונות, וכשיש בגידה אפשר לרצוח.

בנימין אלון (מולדת):

זה רק על כבוד המשפחה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

החינוך הזה הביא את הרצח לכך שירצח, והחינוך הזה הביא רוצחים אחרים שירצחו קודם ערבים, ועמדנו פה והזהרנו: מי שרוצח ערבים היום, מחר ירצח יהודים. אבל הרוב שתקו, לא עשו דבר. הרי ממילא מדובר בערבי, עוד ערבי אחד פחות.

אבל ידענו שאחר כך זה יגיע גם לשמאל, אחר כך זה יגיע ליהודים, כי ימצאו פתרון, ימצאו תשובה. והעניין הזה נמשך, ולא נלמד דבר מהרצח של ראש הממשלה רבין, זיכרוננו לברכה. לא נלמד דבר. כמה רבנים הלילו את הרצח, בגלוי.

גרוע מזה היתה פסיקה של בית-המשפט – תראו איזה בתי-משפט, אוי ואבוי. קחו דוגמה ממי שאמר על רבין: כול כאלב ביג' יומו. בוגד אחד חוסל, ככה הוא אמר. אבל הוא יוצא זכאי מבית-משפט. תראו איזה דוגמה משמשים בתי-משפט. 50 שנה אמרנו, חברים מבתי-המשפט גם כן: פה יש שתי דרכים, שני משקלים. תראו, עכשיו זה הגיע אפילו ליהודים, ואפילו למי שאמר לרבין: כול כאלב ביג' יומו. תראו איזה פסיקה של בית-המשפט, שמביישת את החוק, את החוקה ואת בתי-המשפט במדינת ישראל.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה. חבר הכנסת בני אלון, בבקשה, שלוש דקות.

שבח וייס (העבודה):

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציין לשבח את חבר הכנסת אופיר פינס-פז, שהיטיב להבחין בשאלתא שהוגשה באותו נושא היום, ופנה בשאלה לראש הממשלה, דרך סגן השר סילבן שלום, וביקש ממנו לברר את פרשת אבישי רביב, יחד עם גינוי חריף לעניין הקונספירציה שעולה שוב. אני מצטרף למחאה החריפה נגד עיתון "הצופה", שאמור להיות עיתון רציני ואמור לדעת, שכשהוא מביא דבר דמיוני מהאינטרנט, הוא צריך לציין את זה למעלה, למטה, באמצע, אם בכלל להביא זאת בתקופה כזו, אם בכלל.

ועדת-שמגר היתה ועדה רצינית, שישבה ובדקה. יכול להיות שיש ל"הצופה" מידע חדש, אז שיביאו, שיקימו ועדה. דוח-שמגר בדק והסיק מסקנה בעניין הקונספירציה, שאין קונספירציה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

המנהיג שלך אומר אותו דבר.

בנימין אלון (מולדת):

בסוף הדוח הגלוי נאמר, וזאת הייתי רוצה לציין, בסוף טענת הקונספירציה, בעמוד 128, נאמר: "ייתכן ומקצת השמועות מקורן בקשריו של המתנקש עם אדם שפעל מטעם שירות הביטחון הכללי" – שהיה ידיד קרוב שלו, כמו שכולנו יודעים – "לא דווח על התבטאויותיו של עמיר, אך לעומת זאת נסחף לפרובוקציות שונות, אשר לתוצאותיהן יכלו להתלוות פרשנויות פוליטיות". כשאנשים מפעילים את הדמיון – ואני מסכים, הם מחפשים פסיכולוגית סיבה להדחקה ולהכחשה – ויודעים שהידיד הקרוב שהיה יום-יום עם הרוצח היה סוכן שב"כ, אז הדמיון עובד.

לכן, לא מספיק שבדוח הגלוי יש המלצות בכל הנוגע להפעלת סוכנים, עמוד 198: "הגוף המפעיל את הסוכן חייב לקיים פיקוח יעיל עליו, לא להתיר מעשי עבירה יזומים לפי רצונו של הסוכן. זה האחרון" – הסוכן – "סבור לעתים כי מעמדו מקנה לו חסינות מובטחת מראש" – ואולי היתה לו. לא אולי, עיתון "הארץ" פרסם את רשימת המשפטים שהיו תלויים נגדו ונסגרו בתיק "אי-תביעה", היתה לו חסינות מובטחת מראש, והוא היה רגוע.

המלצה נוספת בהפעלת סוכנים. בדוח-שמגר, שם, נאמר: "יש לקיים פיקוח השולל עבריינות יזומה, ובעיקר, השולל ביצוע פרובוקציות. אלו האחרונות פועלות לא אחת כבומרנג ופוגעות במארג הנורמטיבי של הגוף המפעיל ובאמינותו".

הטעות, לדעתי – ולכן שמחתי לשמוע שנשיא בית-המשפט העליון לשעבר, שמגר, ממליץ היום כן לחשוף – סליחה, הוא לא ממליץ, שמעתי את הדבר הזה ממישהו ששמע את זה ברדיו, שהוא אומר שלממשלה יש מנדט ואולי כדאי לחשוף את החלק החסוי. לדעתי זו היתה טעות שיצרה את הרקע. והנה, בעמוד הלבן הזה, עמוד 124 בדוח: "פרשיות מיוחדות – פרשת אבישי רביב" נאמר: "הנושא לפרטיו יידון בנספח הסודי". כתם לבן שעושה כתם שחור. לפחות כשאני שומע את ראש הממשלה לשעבר, שמעון פרס, צריך, כמעט בדמעות, להסביר שהוא לא רצח – זה משפיל, זו בושה לכולנו.

אני מצטרף בזאת לכל האחרים שקדמו לי, וקורא לחשוף את הדוח החסוי.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

דוד צוקר (מרצ):

גם אחרי כן תהיה טענת קונספירציה. בני, זה יימשך אחר כך, כי יש צורך להדחיק.

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק, בבקשה, שלוש דקות.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת בני אלון, מה לנו כי נלין, ומה לך כי תבקר את המפד"ל. לא בכדי זה התפרסם במקום שזה התפרסם, אם ארבעה שרים בממשלת ישראל הנבחרת מבקשים לשאול את שאלת הקונספירציה. לא בכדי. אני אומרת לך, חבר הכנסת בני אלון, הרי הם יודעים כמון וכמוני, וכמו אנשים רבים נוספים במדינת ישראל, שלא היה ולא נברא, והשטות היא שטות מוחלטת. הסיפור הזה הוא סיפור מפלטם של אנשים שמבקשים לנקות את מצפונם מאשמה.

את "הצופה" היה צריך לסגור מזמן. אני קוראת לנשיא "הצופה", למי שהיה שר הפנים של מדינת ישראל, חבר הכנסת יוסף בורג: סגור את "הצופה". הוא הפך מזמן לחממה של הסתה. עורכי ערוץ-7 הם היום העורכים של "הצופה". לא בכדי הוא קנה לו מקום דווקא שם. אחר כך עוד יכתבו לנו שצריך צו פיוס, חבר הכנסת בני אלון. צו פיוס – כשהם בשלטון, אנחנו נהיה מפויסים; כשאנחנו נהיה בשלטון, אנחנו ניהרג.

חבר הכנסת בני אלון, אני מקווה שקראת כמוני את הסקר האחרון. הדמוקרטיה במדינת ישראל אינה מובנת מאליה, היא נפצעה פצעים אנושים. צריך לחנך לה פעם אחר פעם. במדינה שראש הממשלה שלה מאוים, גם ראש הממשלה הזה – ועל-פי הסקרים, לפחות, הוא מאוים דווקא מכיוון אחד – במדינה שיוסי שריד וראש הממשלה מאוימים על-ידי אותו מקור, 25% מהתלמידים, דווקא ממקור מסוים, עדיין חושבים שמותר לקחת את הנשק ואת החוק לידיים. יש לנו בעיה. אנחנו כולנו באותה סירה.

בעניין זה צריך שכולנו נתאחד ונתלכד. אני לא סובלת את המלה הזאת, כי היא מחייבת תמיד רק צד אחד. אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת בני אלון, אני למדתי קצת חקלאות. עשבים שוטים אינם צומחים סתם ככה, הם צומחים ליד מקורות מים. ומקורות המים הם בית-מדרשה של המפד"ל – לא כולה, חס וחלילה, לא כולה, ואפילו לא מרביתה. אבל מי שנותן שם את הטון יודע בדיוק שיום אחד קראת בוגד למישהו, יום אחד זה יחזור אליך ונגדך. Once זה גם יקום עליו.

מה לנו כי נלין? לבני בגין קוראים בוגד. ללבנת חבלה קוראים לבנת חבלה. מה לנו כי נלין?

חיים רמון (העבודה):

לימור לבנת.

היו"ר ש' בן-צור:

לימור, לימור.

דליה איציק (העבודה):

כן, לבנת חבלה. לאיציק מרדכי קוראים: "יצחק מרדכי והעם יבכה". הכול מבית-מדרשה של קבוצה מסוימת. שוב אני אומרת: לא כולם, לא מרביתם, אבל הרבה אנשים, מספיק אנשים כדי שלא יקראו לזה עשבים שוטים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה, ברשותך, לחזור על הקריאה: אני קוראת לד"ר יוסף בורג לגמור עם העיתון הזה, לחסל אותו. הוא עיתון מסית, מסוכן, ואני חייבת לומר שהוא גם בתת-רמה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת יהודה הראל, בבקשה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מה שהתפרסם ב"הצופה" מוסיף עוד דלק למדורת הפילוג, ההקצנה והקיצוניות שמאיימים על כולנו. נדמה לנו שאנו כבר נמצאים בתוך מלחמת אזרחים.

דליה איציק (העבודה):

אפשר לשאול שאלה אחת?

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

חבר הכנסת הראל, אתה יודע שראש מפלגתך הוא גם השר לביטחון פנים. כידוע לך, הוא יכול, אם רק ירצה, לפתור את הבעיה של הקונספירציה בשנייה אחת. אתה יודע גם שהוא נמנה עם האנשים ששאלו את השאלה המשפילה, המביכה והמטופשת. ואני מציעה לך, חבר הכנסת יהודה הראל, שתפנה אליו בעניין הזה, כי הרי הוא גם מייצג, והוא מבזה גם אנשים כמוך, שוודאי שלא חושבים כך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני מודה לך על השאלה. אני אגיד שמה שאני אומר כאן הוא על דעת המפלגה שלנו.

דליה איציק (העבודה):

יש גם כאלה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

לרבות השר אביגדור קהלני. אני חושב שאני לא צריך להרחיב על כך. אני אגיד שאני מצטרף לתביעה, שהמפד"ל ועיתון "הצופה" ינקטו אמצעים נגד מי שאחראי לפרסום הזה. אם זה העורך, זה גם יהיה לטובת העיתון. לא אהבתי לשמוע את המלים לסגור את העיתון, כמו שאני לא אוהב לשמוע את הביטוי תקשורת עוינת. לא נהניתי מכך, גם זה הוסיף קצת שמן לאותה מדורה שאת תורמת לה לא אחת. אני חושב שלא מספיקה התביעה שנשמעה בסעיף הקודם לנימוסים ולהליכות – אני בעד זה, אני נגד הסגנון ששומעים מכאן מפעם לפעם – אבל נימוסים והליכות לא מספיקים.

דליה איציק (העבודה):

גם לא מספיק לנאום פה נאומים מנומסים. יש לך ראש מפלגה, אפילו לא פנית אליו, אפילו לא תבעת ממנו.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברת הכנסת איציק, נתתי לך לשאול, די; תודה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

כשאני מדבר נגד הקצנה וקיצוניות והחרפה בכנסת, אני קודם כול מסתכל עלייך.

דליה איציק (העבודה):

גם אני עלייך.

היו"ר נ' מסאלחה:

זה מקלקל את הסעיף הראשון שדיברנו עליו. איפה רפי אדרי?

שבח וייס (העבודה):

אנחנו לא הסכמנו על הסעיף הזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה לא הסכמת, אבל עובדה שזה עבר. יש רוב לזה. צריך להתרגל לרוב, חבר הכנסת שבח וייס.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני חושב שטוב היית עושה אילו היית מברכת על כך שעוד אחד מתייחס כך לנושא, והיית מברכת על כך שאני תובע שהמפד"ל והעיתון ינקו את עצמם על-ידי נקיטת אמצעים אמיתיים נגד האשמים, ולא היית תוקפת אותי כשאני אומר זאת. לא על כך רציתי לדבר.

אנחנו אומרים שממשלת אחדות היא התשובה ההולמת היחידה לאיום שעומד מולנו. רק ממשלה כזאת יכולה להמשיך בתהליך השלום, ואם אי-אפשר – רק ממשלה כזאת יכולה לצאת למלחמה, אם נאלץ. הממשלה הקודמת, אם היא היתה נאלצת לבצע את פינוי חברון – אולי היתה נגרמת מלחמת אזרחים, והממשלה הזאת, אם היא תיאלץ לנקוט צעד צבאי, אולי נראה תופעות של מלחמת אזרחים. אני חושב שזה דחוף ובהול.

אני אגיד עוד דבר אחד ואסיים. עברו עלי – או עלינו – שלוש שנים קשות מאוד בזמן הממשלה הקודמת. אני רוצה להגיד, שבתקופה הזאת מחצית העם הרגיש את עצמו מושפל, כמי שלא מתחשבים בו, הוא הרגיש מתוסכל, הוא לא ישן בלילה מפחד שהולכים בדרך שמביאה, לפי דעתו, לאסון, והולכים בה עם תמיכה של 51% בקושי. אני רוצה לשבח אותנו, תושבי רמת-הגולן, שלמרות ביטויים חריפים מאוד שהופנו כלפינו, אף שנלחמנו על הבית ועל הערכים החשובים לנו ביותר, נהגנו בפחות חריפות מאשר כל ועד עובדים היום של התעשייה האווירית או הצבאית. לא סגרנו בתי-ספר, לא חסמנו כבישים.

שבח וייס (העבודה):

בעיקר משום שמחצית התושבים הצביעו פרס.

היו"ר נ' מסאלחה:

תוותר על הקטנויות פעם אחת, באמת.

דוד צוקר (מרצ):

זה הסבר צודק של חבר הכנסת וייס.

היו"ר נ' מסאלחה:

די, תודה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

תן לי לסיים. זה לא היה מכובד, מה שאמרת. אני לא יכול לענות על כך עכשיו. אחר כך נשוחח על כך. מי שהנהיג את המאבק הזה, אני יכול להגיד לך, שאיש מהם לא הצביע פרס ואיש מהם לא הציע צעדים מסוג הצעדים שאתם עושים היום במודעות מהסוג של המודעות האלה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

למרות מנהיגות כמוך.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הראל, לסיים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

תן לי לסיים, אז אני אסיים.

אני רוצה להגיד, שאני הגעתי למסקנה, שאם יצא לי להיות בצד השני היום – מחצית העם לא ישן בלילה, לא מאמין בממשלה, משוכנע שהיא מביאה אותו למלחמה. אם תקרה מלחמה, וזה יהיה באשמת סוריה או הפלסטינים, הוא יאשים את הממשלה שלנו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

זה שני-שלישים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אמרתי מחצית, הייתי לארג' אתך. בערך מחצית. אסור להשאיר אותו במצב הזה.

חיים רמון (העבודה):

את מי אסור?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אסור להשאיר את מחצית העם במצב שהוא נמצא בו היום, ואנחנו היינו בו אז. במצב כזה, כשאנחנו עומדים בפני צעדים קשים ומבחנים קשים, אם לא תהיה ממשלה שתזכה באמון של אותם שני-שלישים, לפחות, שאתה מדבר עליהם, אלא רק במחצית, לא נוכל לעמוד במבחנים האלה, לא נוכל להתקדם לשלום, לא נוכל לעמוד בלחצים, והמצב ילך ויחריף. גם אם רוב חברי הכנסת לא ידברו בסגנון של כמה מהם, לרבות חברת הכנסת, זה לא יעזור. אני חושב שהגיע הרגע שמוכרחים לעשות את המאמץ הזה, כי הוא קריטי, ואני יודע שיש לו מחיר כבד מצד המחנה שאני נמצא בו, מצד המחנה שראש הממשלה נמצא בו, מצד המחנה שאתם נמצאים בו, והוא דורש הרבה התאפקות, הוא דורש מחיר גבוה מצד כולנו. אני חושב שאין ברירה, ואנחנו נלך לזה. תודה רבה.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

המטרה כאן היא להיות מנומס.

חיים רמון (העבודה):

אתה כבר לא ישן חמש שנים, חבר הכנסת הראל, מה יהיה הסוף?

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת סלומינסקי, בבקשה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אדוני יושב-ראש הישיבה, חברי חברי הכנסת, לפני שנתיים חסר שבוע נפל דבר נורא בישראל, נרצח יהודי על רקע פוליטי, נרצח ראש ממשלה על רקע מדיני. רק מטורף מסוגל לחשוב על דבר כזה, וכל שכן לבצע זאת. הכאב נורא, הכעס עצום והתסכול מדכא. למעשה נפשע זה אין שום הצדקה, שום תירוץ, שום הסבר. אני מצטער על כך שאתם, אנשי השמאל, מנסים לנצל את האבל והכאב למטרות פוליטיות, להסתה ולניגוח, ובכך במו ידיכם אתם מרחיקים יותר ממחצית העם מהאבל. הייתי ידידו של יצחק רבין, זיכרונו לברכה, במשך שנים רבות – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מישהו מהעיתון שלך – – –

דוד צוקר (מרצ):

מה עם "הצופה"?

היו"ר נ' מסאלחה:

הוא יגיע לזה. זו הצעה רגילה אצלו.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

זו הצעה רגילה, והצמידו אותי לדבר שלא ביקשתי לדבר עליו.

הייתי ידידו במשך שנים רבות, הוא גם הקים את אלקנה. חלקתי נמרצות על דרכו בשלוש השנים האחרונות, האם אני לא יכול להתאבל עליו ולכאוב את הירצחו? מי שמכם להיות אפוטרופוס על האבל והכאב? מי שמכם להצמיד את רצח רבין למורשתו? אני מתנגד נמרצות למורשתו האחרונה, אבל אני כואב ואבל על הירצחו, וכמוני מחצית העם. אתם בדרך ההסתה והניצול הפוליטי, רק מחללים את כבודו ופוגעים בכאב הנורא והאמיתי על הירצחו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

לאנשים כמוך צריך לומר "הרצחת וגם ירשת". אתה מדבר כאילו אתה במדינה אחרת. אתה תראה כמה רוצחים יצאו מבר-אילן בגלל אנשים כמוכם.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אני לא מאמין בתורת הקשר, כפי שנקרא לה בעברית, אני לא רוצה להאמין שבישראל, מדינתי וארצי, יש גוף בעל מוח כל כך חולני.

אני לא מאמין, כך פתחתי. אני לא מאמין ואני גם לא רוצה להעלות בדעתי שיש בכלל אפשרות כזאת. יש שאלות נוקבות, הדורשות תשובות. ההתחמקות מתשובות, עד היום, רק גורמת ש"תורת הקשר" הנוראה תחלחל ליותר ויותר ציבורים. אבל אני לא מאמין בה ואני לא רוצה לדבר עליה.

אני רוצה לדבר על נושא ספציפי, נפרד וללא קשר ל"תורת הקשר" הזו, והוא הקמת ועדת חקירה בנושא אבישי רביב.

אבישי רביב, שגויס על-ידי השב"כ ב-1987, בחר חילוני, תפקידו היה לחדור לארגוני הימין הקיצוני ולאפשר לשירותי הביטחון – – –

חיים רמון (העבודה):

היתה ועדה, היא דנה בנושא אבישי רביב.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

היא לא דנה בנושא אבישי רביב.

חיים רמון (העבודה):

מה זה לא דנה, תשאל את חבר הכנסת – – – צריך להחליט אם להעמיד אותו לדין או לא.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

תן לי לסיים את דברי.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת צוקר, שמעו אותך. לא נתתי לאף אחד להפריע לך. אני מבקש שלא תפריע לאחרים.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

תפקידו של אבישי היה לחדור לימין הקיצוני, לעקוב אחר פעילותו, ופעילות זו – שאני מקווה שהיא גם נעשית לגבי ארגוני שמאל קיצוניים – מקובלת וניתנת להבנה. אבל הגולם קם על יוצרו, ואני אציין שלוש דוגמאות:

בספטמבר 1994 פורסם: "– – – הנה קם בארץ-ישראל עריץ בוגד בעמנו, יצחק רבין. הוא הבוגד, רוצה להביא חס ושלום מלחמת כיליון. הוא הבוגד, מפקיר דם יהודי ארץ-ישראל וכו' וכו'" – אני מקצר כאן מקוצר הזמן – "– – – הוא הבוגד, משחרר אלפי רוצחים ובמקומם כולא ישרים".

חיים רמון (העבודה):

זה נאום שהיה בכנסת?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

פה אני מצטט את אבישי רביב.

חיים רמון (העבודה):

אני שמעתי נאומים כאלה בכנסת. היו נאומים כאלה כאן בכנסת. קראו "יודנראט", "מפקיר את היהודים".

דליה איציק (העבודה):

"בדם ואש את רבין נגרש".

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

"על כן דינו מוות. ואנו, ארגון 'חרב דוד', קוראים לעם להתקומם נגד ממשלת החורבן בכל הדרכים." כרוז זה נכתב והופץ על-ידי אבישי רביב. האם הוא ייצג את דעת השב"כ בנושא? האם זה היה על דעת היועץ המשפטי לממשלה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

האם הפרקליטות הסכימה עם זה? ואם לא, איך נתנו לו כסף לפרסם זאת, איך אפשרו לו להמשיך בפעילותו?

שלושה חודשים לאחר מכן נרצח סלמן זמארה בחלחול. מייד מודיע אבישי רביב, והפעם תחת השם של "ארגון אייל", כי הם רצחו אותו, וזו לשונו: "— — — נעשה הכול, כולל פגיעה בערבים, לסכל את התהליך המדיני, ואם לא תהיה ברירה, נפגע גם ביהודים".

הודעת רביב הביאה לקרע אדיר בעם, להסתה נוראה נגד היישוב היהודי. ראה דברי השר בזמנו, יוסי שריד, בנושא. הוא קרע את העם, הסית נגד הציבור הלאומי, וכל זה כשהוא מופעל על-ידי השב"כ במדינת ישראל. האם השר הממונה על השב"כ דאז ידע ואפשר פרובוקציה כל כך נוראה?

ולמרות הכול ממשיכים ממשלת ישראל דאז, היועץ המשפטי דאז והשב"כ לממן, לגבות ולהפעיל את אבישי רביב, אשר עזר להם להמאים חלקים בעם על לא עוול בכפיהם, ומחזיקים פרובוקטור.

דוד צוקר (מרצ):

לתורת הקונספירציה יש דובר.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

וכך, באוקטובר 95, בהפגנה בכיכר-ציון מופצות כמה כרזות שבהן נראה ראש ממשלתנו יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, לבוש במדי הגסטפו.

דוד צוקר (מרצ):

מה זה שייך לרצח?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

כרזה נוראה זו גרמה להסתה נוראה נגד המחנה הלאומי, לקרע בעם ולהתקפות חוזרות ונשנות נגד בנימין נתניהו, לרבות התקפות עד היום הזה.

ומי הכין כרזות אלו? מי חילק אותן לעיתונאים? אבישי רביב. יושב כאן באולם מי שקיבל ישירות מאבישי רביב את הכרזות. האם השב"כ הישראלי מלביש את הממונה עליו, ראש הממשלה דאז, בבגדי גסטפו? ואלו רק מקצת הדוגמאות.

אנו עומדים נדהמים ומשתוממים, איך יכול להיות דבר כזה. הוא ידיד אישי של יגאל עמיר, שמטפף לו בכל יום על חשיבות הרצח, וגורם לקרע בעם.

לכן, אני דורש להקים ועדת חקירה שתבדוק שלושה דברים – – –

חיים רמון (העבודה):

היתה ועדת חקירה.

עוזי ברעם (העבודה):

— — —

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לא, במפורש לא.

חיים רמון (העבודה):

מה תחקור ועדת החקירה?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

איך ייתכן שהשב"כ הישראלי מימן ואפשר לסוכן שלו לבצע את הכול בלי לעצור אותו בזמן? דבר שני, האם היועץ המשפטי לממשלה דאז ידע על כל הפעילות הזאת? שאבישי רביב סוכן?

חיים רמון (העבודה):

מה שאתה רוצה לחקור – האם היתה תורת הקונספירציה.

דוד צוקר (מרצ):

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

אני מבין היטב. יש נושא אחד של אבישי רביב – כולנו רואים אותו, כולנו יודעים את הכול, ואין שום הכחשה. הוא היה סוכן של השב"כ והוא המשיך לעשות את כל הדברים שאמרנו פה. אם השב"כ ידע מזה, למה הוא לא עצר אותו? מי אישר לשב"כ להמשיך להפעיל אותו, לממן אותו עד הרגע של הרצח? על זה צריך לתת תשובות, לדעת אם זה על דעת השב"כ עצמו, אם ראש השב"כ, אם היועץ המשפטי עשו את זה או לא; וזה לא קשור לכל התורה. אני דורש לדון בנושא הזה במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. סגן שר הביטחון, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

בואו לא נכליל. יש כאן חבר כנסת שמכליל את כולם. לא להכליל. חברת הכנסת דליה איציק, אני לא מציע להכליל. כל הכללה יש בה מן הרע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

העניין מאוד רציני, חבר הכנסת אלי בן-מנחם. אז לא לספר בדיחות. זכותו של כל אדם לדבר מה שהוא רוצה.

דליה איציק (העבודה):

שמריהו, אתה לא.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חלקים.

היו"ר ש' בן-צור:

אני נגד הכללות. יש כאן חבר כנסת שמכליל את כולם, וזעמתי עליו, אבל אני לא יכול להגיב בשבתי על הכס הזה.

דליה איציק (העבודה):

אתה יודע מה יעשה לך המשפט הזה במפד"ל.

היו"ר ש' בן-צור:

עשו לי הרבה, ואני לא דואג.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כבר אמרתי בהצעה הקודמת לסדר-היום, שנראה שהאווירה הטובה, אני לא רוצה להגיד הפסטורלית, אבל הנעימה, תעבור מן העולם כבר בהצעה הבאה. והנה כבר ראינו כאן התלהטות, הושטת ידיים.

אני רוצה לומר, שאם באמת רוצים לדון בנושא, צריך לשים קווים אדומים. אותם קווים אדומים חייבים להיות משני הצדדים. אי-אפשר להמשיך בהידרדרות הזאת. אני אומר לכם: רואים את הכתובת על הקיר. העניינים מידרדרים במדרון, ואחר כך אי-אפשר לעצור את ההידרדרות.

לעצם הנושא. טענת הקונספירציה, או הטענה שהועלתה לאחרונה היא טענה שאין לה שום בסיס. כל התיאוריה הזאת היא קשקוש מקושקש; קשקוש מוחלט. האם יש באמת מישהו שמעלה על דעתו, שראש הממשלה לשעבר, שמעון פרס, נתן הוראה לראש השב"כ דאז, כרמי גילון, הוראה להכניס כדורים שבהם יגאל עמיר יירה וירצח את ראש הממשלה יצחק רבין? הרי צריך להיות באמת מעוות כדי לחשוב על כך.

גם אם ראש הממשלה שמעון פרס היה נותן הוראה כזאת לכרמי גילון, מישהו מאמין שכרמי גילון היה מקבל אותה? ונניח שכרמי גילון היה מקבל אותה, האם מנהלי החטיבות שלו, ראשי החטיבות שלו היו מקבלים אותה? האנשים בשטח, אותם לוחמי שב"כ היו מקבלים אותה? הרי צריך להיות איזה היגיון בכל המחשבה. הרי צריך להיות כאן מצב של הפיכה. כאשר אדם שטוען לראשות ממשלה, יחד עם ראש השירותים החשתיים, יחד עם אנשים בכירים באותו שירות חשאי, יחד עם אנשי השטח שאמורים להיות באותו יום, כולם בקונספירציה אחת אדירה לבוא ולעשות דבר מסוג כזה.

שבח וייס (העבודה):

זאת התיאוריה של "שטירמר".

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זו באמת תיאוריה שאינה מקובלת על ראש הממשלה, אינה מקובלת על הממשלה הזאת, אין לה שום בסיס ואחיזה. וכל מי שאומר אחרת, בודה ממוחו הקודח.

דליה איציק (העבודה):

אופיר פינס-פז (העבודה):

תגיד עליהם מלה.

דליה איציק (העבודה):

דיברתי עם השר יעקב נאמן אתמול בערב. הוא הודה בפני, שבישיבת הממשלה הוא דיבר על כך ארוכות, הוא דיבר על כך בצורה נחרצת, ורק אחרי שהוא שמע את הביקורת הנוראה של כולם, לרבות זו של ראש הממשלה, שאמר לו שהוא מכחיש את כל העניין הזה, הוא חזר בו. הוא חשב שיש לו סיפור, הוא חשב שהנה הוא בא ומטיל את כל האשמה, אבל פתאום הוא הבין שהוא עשה שטות וחזר בו. מה יש לך לומר על העניין הזה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני חושב שהדברים כווננו בעיקר לעניין אבישי רביב.

דוד צוקר (מרצ):

אני מציע להקשיב לסגן השר שמייצג את הממשלה ואומר דברים ברורים בשם הממשלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא רק בשם הממשלה, אלא בשמי, וקודם כול בשם ראש הממשלה. לכן הדברים האלה הם הדברים שקובעים, והם הדברים האמיתיים. אני גם רוצה להוסיף פעם אחת ולתמיד – הרי מדברים תמיד על התיאוריה הזאת, שבאופן טבעי נמצאת במירוץ בלתי פוסק – אני אומר באופן טבעי, כי יש הרבה דברים לא ברורים, ואחד מספר לשני, והשני לשלישי, והשלישי לרביעי וכך הלאה. וכל אחד מוסיף עוד שורה ועוד משפט ועוד פסיק ועוד נקודה, ואנחנו מגיעים למצב שבו הראשון בטוח שמה שהוא אמר זה דברי אלוהים חיים – עובדה שכולם חוזרים על האמירה שלו ועוד מטפחים אותה.

הנושא הזה עלה בוועדה שהוקמה על-ידי הממשלה דאז לאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין, זיכרו לברכה. ממשלת ישראל החליטה להקים ועדת חקירה ממלכתית, בראשותו של נשיא בית-המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, לבדיקת נסיבות הרצח. הטענה הזאת הובאה גם בפני הוועדה הנכבדה

הזאת, והיא הקדישה לכך מקום נכבד. ברצוני לקרוא מלה במלה מעמוד 128 בדוח, למען ידעו, ישמעו ויראו, וכדי להוריד את הנושא הזה מסדר-היום.

וכך נאמרו הדברים בוועדת-שמגר: "טענת הקונספירציה – (א) אחרי הרצח פשטו בציבור שמועות שייחסו את תכנון הרצח או תכנון פעולת ניסיון ההתנקשות לגורמים ממלכתיים – לרבות לשירות הביטחון או לחוגים מוגדרים שבו. (ב) השמועות לא היו זהות או אחידות. הן התבססו על פרשנות של נתונים עובדתיים, שהיו חלק ממערכת הנסיבות של הרצח, ואשר אליהם הצטרפו השערות וספקולציות. השמועות הללו הועלו בפני הוועדה במכתבים של אזרחים, והוחלט לבחון את הטענות לאור מכלול נתונים שהצטברו בפני ועדת החקירה.

"כהערת ביניים נוסף, שבמקרה שלפנינו מדובר במתנקש שעניינו מתברר בבית-המשפט, שיבדוק את הראיות בעניין אחריותו לביצוע מעשה העבירה המיוחס לו. ממילא לא עמדה בפני ועדת החקירה השאלה מי ביצע את המעשה.

"כאמור, נבדקו על-ידי הוועדה הטענות שעניינן קונספירציה, כביכול, ואף הוזמנו עדים לוועדה ולאוספי חומר. בעדויות שהובאו בפני הוועדה לא נמצא כל ביסוס לטענת הקונספירציה."

נסים דהן (ש"ס):

— — — מה שלא רצו לא הביאו להם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת דהן, אתה עכשיו נכנסת והתערבת ולא הקשבת למה שאמרתי קודם. תן לי לסיים את דברי כדי שאוכל לומר את הדברים בהקשר האמיתי: אין, לא היתה ולא נבראה כל קונספירציה כזאת.

"(ג) בדקנו גם טענה שהיתה קשורה להתאבדותו של אדם שתיארוהו בטעות כמאבטח. ראו בכך, כביכול, אירוע הקשור למעשה הרצח שלפנינו" – כולנו זוכרים שאמרו שאחד המאבטחים הועלם, התאבד – "כמסתבר, אין מדובר כלל במאבטח ואין חוטים מקשרים כלשהם בין שני האירועים. הטרגיים, ואין כל זיקה ביניהם.

"ייתכן שמקצת השמועות מקורן בקשריו של המתנקש עם אדם שפעל מטעם שירות הביטחון הכללי, לא דיווח על התבטאויותיו של עמיר, אך לעומת זאת נסחף לפרובוקציות שונות אשר לתוצאותיהן יכלו להתלוות פרשנויות פוליטיות."

ומשפט הסיכום של ועדת-שמגר לטענת הקונספירציה: "(ד) סיכומה של נקודה זו, לא גילינו כל יסוד לשמועות בעניין קונספירציה."

עכשיו באים ואומרים: זה הדוח הגלוי, אבל יש גם דוח סודי, ואתם מסתירים את הדוח הסודי.

נסים זיולי (העבודה):

מי זה אתם?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתם זה הממשלה. הממשלה הקודמת, הממשלה הנוכחית, זה לא משנה. אתם מסתירים את הדוח הסודי, ובעצם זה שאתם מסתירים את הדוח הסודי, יש דברים בגו, כי אם לא היה דבר אמיתי בעניין הזה הייתם מפרסמים גם את הדוח הסודי. הדבר התגבר גם בעקבות דבריו של נשיא בית-המשפט העליון לשעבר, השופט שמגר, אתמול או שלשום, שלפיהם הוא רואה מקום לבדוק ולשקול האם יש לפרסם אותו דוח סודי.

אופיר פינס-פז (העבודה):

גם היועץ המשפטי לממשלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם היועץ המשפטי לממשלה. הדברים האלה אינם נופלים סתם בחלל האוויר, ולפיכך החליט ראש הממשלה להטיל על צוות מקצועי של אנשים מהשורה הראשונה לבדוק גם עם גורמי הביטחון – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אתה מוכן למסור את שמותיהם?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני לא חושב שהשמות האלה סודיים, אבל טוב יעשה מי שירצה לדעת אם יפנה למשרד ראש הממשלה. אם ירצו – ייתנו את השמות, הם לא שמות סודיים. כל השמות ידועים מאוד.

ראש הממשלה הטיל על צוות מקצועי לבדוק עם גורמי ביטחון ועם הגורמים המשפטיים, האם יש לחשוף לציבור את הדוח הסודי, ולאחר שאותו צוות מקצועי ידון, יבחן את העניין ויביא את ההמלצה בפני ראש הממשלה, הנושא יובא לישיבת הממשלה לאישור בפני מליאת הממשלה כולה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני סגן השר, האם נחכה עם זה עד האזכרה בשנה הבאה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני חבר הכנסת אזולאי, הרי את הדבר הזה אמרתי בבוקר, בתשובה על שאלה שלך ושל חבר הכנסת פינס: הדברים נבדקים בימים אלה. זה לא שהדברים יהיו בעוד זמן רב. מה שנבדק עוד בימים אלה הוא אותו נושא שאתה שאלת לגביו ביתר אריכות, הנושא של אבישי רביב. הרי כולנו יודעים שאבישי רביב היה פרובוקטור. כולנו יודעים שאבישי רביב עשה מעשים שלא ייעשו, והדברים האלה הם דברים קשים.

רחבעם זאבי (מולדת):

השב"כ יודע את זה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה יודע, חבר הכנסת זאבי, שלא אוכל להתייחס לשאלה הזאת גם אם תשאל אותה עשר פעמים, אז תן לי לומר את דברי.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה אינך יכול להתייחס? יש ראש ממשלה שאחראי לשב"כ. כשאמרנו לראש הממשלה דאז לא להעסיק את האיש כי הוא פרובוקטור, אמרו לנו שלא מתערבים בדברים האלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הבוקר אמרת את הדברים קצת אחרת. אמרת שהגשת שאילתא לשרה לימור לבנת, והשרה לימור לבנת השיבה לך שלא מתערבים. אין חולק על כך שרביב עשה מעשים שלא ייעשו. השאלה היחידה שנשארה פתוחה בכל ההקשר הזה היא השאלה שקשורה לאבישי רביב ולמעשיו. זה שהוא היה אחראי לפרובוקציות רבות – זה ברור. זה שהפרובוקציות שלו הלהיטו את האווירה – זה ברור. ולכן הדבר הזה מגיע בימים אלה לידי סיכום בפרקליטות המדינה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

הרעיון הוא לדעת עד איפה זה הגיע. מישהו העסיק אותו.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הבדיקה המשפטית של מעשיו — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דהן, סליחה.

דוד אזולאי (ש"ס):

האם הוא ממשיך לקבל שכר?

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, באמת. אתה מסיים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לי עוד שתי דקות.

דוד אזולאי (ש"ס):

ממי הוא מקבל שכר? — — —

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה. די. בוא ונשמע אותו עד הסוף. יכול להיות שהוא יענה על השאלות שלכם.

צבי הנדל (מפד"ל):

סגן השר – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אזולאי. חבר הכנסת וקנין. בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

עכשיו הוא בפנסיה בכלל. הוא לא בתפקיד.

דוד אזולאי (ש"ס):

הוא מסודר – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת וקנין, מה קרה? די.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני סגן השר, אני לא אומר את זה כדי להקניט. אני שואל ברצינות. האם להעמיד את אבישי רביב למשפט – – – אני רוצה שייבדק – – –

חיים רמון (העבודה):

נבדק.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לא נבדק.

חיים רמון (העבודה):

נבדק.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — אם מי ששלח אותו ידע שהוא פרובוקטור, ולמה הוא שלח אותו — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

אבל אנחנו רוצים להעמיד אותו לדין. זה ההבדל.

חיים רמון (העבודה):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

טוב. די. חבר הכנסת הנדל, תודה. חבר הכנסת רמון, תודה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אנחנו רוצים להעמיד אותו לדין, בניגוד לחברים שלך.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת פינס, חבר הכנסת פינס, חבר הכנסת פינס.

צבי הנדל (מפד"ל):

כן, בעזרת חברים שלך – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

חברים שלך.

צבי הנדל (מפד"ל):

לי אין חברים כאלה. רק חבר שלך – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת פינס. חבר הכנסת הנדל. די.

צבי הנדל (מפד"ל):

אנחנו שלחנו אותו?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

– – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

רגע, סליחה. חבר הכנסת הנדל, תודה. חבר הכנסת דהן, תודה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מבקש לומר הודעה אישית.

היו"ר ש' בן-צור:

לא עכשיו.

צבי הנדל (מפד"ל):

בסוף.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

לא עכשיו. תודה.

דוד צוקר (מרצ):

— — — זה בסוף הישיבה.

חיים רמון (העבודה):

בסוף הישיבה.

היו"ר ש' בן-צור:

רק בסוף הישיבה.

צבי הנדל (מפד"ל):

בסוף הדיון.

היו"ר ש' בן-צור:

בסוף הדיון.

דוד צוקר (מרצ):

זה סוף הישיבה.

היו"ר ש' בן-צור:

סוף הישיבה.

חיים רמון (העבודה):

סוף הישיבה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ש' בן-צור:

טוב. סגן השר, בבקשה. חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה תמשיך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

שיהיה שקט, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' בן-צור:

יהיה שקט. תודה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני שמעתי פה לפחות חמש פעמים – – –

היו"ר ש' בן-צור:

ויהי שקט. די. תודה.

צבי הנדל (מפד"ל):

חבר הכנסת שריד, שמעתי אותו פה חמש פעמים מוסר הודעה אישית בסוף הדיון.

רפאל אלול (העבודה):

אתה לא יוסי שריד.

דליה איציק (העבודה):

אתה לא יוסי שריד. איזה רגשי גדלות יש לך?

שבח וייס (העבודה):

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

ד'. תודה. אני מודה לחברי הכנסת. חבר הכנסת שבח וייס, תודה. חבר הכנסת חיים רמון, תודה.
חבר הכנסת חיים רמון, תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה לסכם, אדוני יושב-הראש.

היו"ר ש' בן-צור:

דרך אגב, יש כאן קרוב ל-15 חברים שרוצים להגיב. אז קצת סבלנות.

דוד צוקר (מרצ):

--- יוסי שריד. זו קונספירציה. מה זה פה?

נסים דהן (ש"ס):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

נותרה שאלה אחת פתוחה, אדוני היושב-ראש, והיא השאלה של אבישי רביב. בעקבות מידע שהגיע לכוחות המוסמכים, הם פתחו בחקירה סביב פרשת אבישי רביב. אבישי רביב עשה מעשים שפגעו, הייתי אומר, גם בשולחיו, אם היו כאלה, וגם באנשים שכלפיהם הוא היה צריך להיות אמין – –

נסים דהן (ש"ס):

הוא היה סוכן של השב"כ טכנית. מה זה "אם היו כאלה"?

היו"ר ש' בן-צור:

די.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

– – והיה צריך לתת את כל מה שנדרש ממנו. השאלה הזאת שנשאלה – – –

היו"ר ש' בן-צור:

אני מבקש: די.

יצחק כהן (ש"ס):

היו או לא היו? מה "די"?

נסים דהן (ש"ס):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דהן, אני מבקש. די. תודה.

יצחק כהן (ש"ס):

היו או לא היו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

השאלה הזאת, שנשארה פתוחה, נבדקת בימים אלה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה. הוא יבדוק אם יש מקום להעמיד לדין את אבישי רביב.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

לא זו השאלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לגבי כל השאלות שנשאלו עכשיו, במשפט אחד – – –

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

במשפט אחד אני מסכם.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

עצם השאלה, עצם הנקודה שבה אתה מעלה את הנושא של אבישי רביב נמצאת כרגע בבדיקה, וחלק מהמסקנה הוא שצוות מקצועי ידון גם בדבר הזה.

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מציע להעביר את הנושא הזה לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' בן-צור:

ועדת החוץ והביטחון. תודה.

חברת הכנסת נעמי בלומנטל מבקשת להסיר את הצעת חבר הכנסת דוד צוקר. בבקשה. אני מבקש לתמצת בדקה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

היה רצח של ראש ממשלה במדינת ישראל. לא האמנו מעולם שדבר כזה אומנם יכול לקרות. אבל, היום, ביום השנה השני, אתם הופכים את האבל למסע הסתה אחד כביר נגד כל הימין.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

די.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אני קוראת לאהוד ברק: אם לא ייפסק עכשיו מסע ההסתה הזה, עם מודעות שבאות ואמרות – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

— — "ראש הממשלה לא תרצח", "נתניהו – אסון לאומי". אם לא ייפסק עכשיו מסע ההסתה, אהוד ברק, ואתה, אפי אושעיה – –

אפי אושעיה (העבודה):

אבל זה נכון – הכול. מה את רוצה? מה לא נכון בזה?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זה נכון – – –

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה. חבר הכנסת אפי אושעיה.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

טוב, די.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

— — אתם תהיו אחראים, ואהוד ברק בראש, לרצח נוסף של ראש ממשלה. גם אנחנו לא חשבנו שאנחנו מחוסנים.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

אפי אושעיה (העבודה):

מה לא נכון בזה? מה את רוצה?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אפי אושעיה. חבר הכנסת אושעיה, אני מבקש. אני לא רוצה להוציא אותך.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

גם אנחנו חשבנו שאנחנו מחוסנים ושלא יקום מקרבנו רוצח.

אפי אושעיה (העבודה):

על מה את מערערת?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אבל העובדה היא שאדם לא רואה את הדבשת של עצמו.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אפי אושעיה, פעם ראשונה אני קורא אותך לסדר.

אפי אושעיה (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אפי אושעיה, פעם שנייה אני קורא אותך לסדר.

אפי אושעיה (העבודה):

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

תסתכלו על הדבשת של עצמכם.

היו"ר ש' בן-צור:

אפי אושעיה, פעם שלישית. אני מבקש לצאת, עם כל הכבוד.

רפאל אלול (העבודה):

שהדברים לא -- --

היו"ר ש' בן-צור:

די. חבר הכנסת יצחק כהן מבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת סאלח סלים. בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אנחנו השתכנענו שההסטה -- --

רפאל אלול (העבודה):

חבר הכנסת כהן, ב"המודיע" – – –

יצחק כהן (ש"ס):

אנחנו זה לא "המודיע", אלא "יום ליום".

היו"ר ש' בן-צור:

מה זה?

רפאל אלול (העבודה):

— — —

נסים דהן (ש"ס):

אתה מפריע לו לדבר.

היו"ר ש' בן-צור:

ד'. חבר הכנסת רפי אלול, אני קורא אותך לסדר.

רפאל אלול (העבודה):

זה הכול – – – חוץ מזה, נסים דהן – – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רפי אלול, אני קורא אותך לסדר.

יצחק כהן (ש"ס):

מחנה אחד גדול הצליח לשכנע עם שלם – –

שבח וייס (העבודה):

אתה יודע מה שהם עשו לרבין במקום הזה?

יצחק כהן (ש"ס):

– – שלרצח רבין קדמה הסתה בלי ספק. לצערי הרב, וכולם שותפים לידיעה הזאת, עכשיו ביום השנה להירצחו של יצחק רבין, שוב מחנה גדול מסוים לקח את העניין הזה והפך אותו קרדום לחפור בו. אבל מה קרה בינתיים? זה התפוצץ להם בידיים על מוקש ששמו: אבישי רביב. כל פעם שמבקשים לחקור את זה, אז צועקים – במיוחד ידידי, חיים רמון – שכבר חקרו את זה.

דליה איציק (העבודה):

איך אתה לא מתבייש? אנחנו דורשים לחקור את פרשת אבישי רביב.

יצחק כהן (ש"ס):

בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

די.

דליה איציק (העבודה):

יצחק כהן (ש"ס):

להפיג את העננה הזאת – לחקור אותו כמו שחקרו פרשיות הרבה יותר פעוטות והרבה יותר טיפשיות. לחקור את זה, דליה איציק, עד הסוף.

רפאל אלול (העבודה):

שיחקרו.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

יצחק כהן (ש"ס):

בבקשה, הם מסכימים לוועדת חקירה, סגן שר הביטחון. אנחנו מסכימים לוועדת חקירה ממלכתית לעניין. תודה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת יצחק כהן, תודה רבה.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק. חברת הכנסת דליה איציק, אני מבקש. חבר הכנסת זאבי, אני מבקש.

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

אני אתן לך. חבר הכנסת אופיר פינס-פז, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת, ראשית, כדי להתנצל בפני חבר הכנסת צבי הנדל ולהוריד את טון הוויכוח. אני אמרתי את דברי, משום שחבר הכנסת הנדל אמר שהוא בכלל לא מעוניין במיוחד להעמיד לדין את אבישי רביב, אלא מה שמעניין אותו הוא רק מי הביא אותו לעשות את המעשים שהוא עשה. זה הרתיח אותי, משום שבסופו של דבר, האיש עשה או לא עשה. אני בטוח, שאם חבר הכנסת הנדל נפגע מדברי, זה כנראה משום שהוא לא רואה את אבישי רביב בחוג חבריו ומכריו הקרוב. אני מתנצל על כך. אבל עדיין אני חושב, חבר הכנסת הנדל, שאבישי רביב הוא חלק בלתי נפרד ממחנה הימין הקיצוני במדינת ישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה פתאום?

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבל.

נסים דהן (ש"ס):

איך אתם מדברים? הוא היה סוכן שב"כ.

רפאל אלול (העבודה):

מה קורה לך?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת נסים דהן. חבר הכנסת נסים דהן, אני שנה שנייה בכנסת, ואף פעם לא ראיתי אותך סוער כמו היום. קצת להירגע.

רפאל אלול (העבודה):

— — — קיצונים.

יצחק כהן (ש"ס):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת האשם מחאמיד, דקה. בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת נסים דהן, אני קורא אותך לסדר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

מה קרה לך? אדוני היושב-ראש — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רובי ריבלין, אני מבקש, ואני קורא אותך לסדר. די.

חבר הכנסת האשם מחאמיד מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת בנימין אלון. בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה פשוט — —

היו"ר ש' בן-צור:

דקה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — לומר כמה דברים. א. אנחנו יודעים שיש עשבים שוטים, הם צומחים במים מזוהמים. אנחנו יודעים, בדיוק, איפה המים המזוהמים; אנחנו אולי לא יודעים בדיוק איפה ומי הם העשבים השוטים. בין אלה, נדמה לי — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

רגע, מה קורה?

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק.

קריאות:

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' בן-צור:

שבי במקומך או שתצאי החוצה.

רחבעם זאבי (מולדת):

קריאות:

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אפשר להמשיך?

היו"ר ש' בן-צור:

כן.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

כן, בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני גם מאמין שאבישי רביב הוא עשב שוטה. השאלה שלי היא כמה עשבים כאלה קיימים עוד בשב"כ ומסתובבים. אני אספר, אדוני, שאני, אישית, פניתי למשטרה, הגשתי תלונה נגד איומים באיתורית, במכתבים, באוניברסיטת בר-אילן — — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

לולא השר מיקי איתן — — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — — גם אותי היה רוצח. מה עשו לו, קיבלתי תשובה — — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — — אין עניין לציבור — — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

כמה כאלה עוד קיימים?

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אנחנו רוצים לדעת את האמת.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת, די.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה, לא. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת דליה איציק.

קריאות:

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — הוא איים עליו ברצח.

היו"ר ש' בן-צור:

טוב, תודה. חבר הכנסת ניסן סלומינסקי, למקום בבקשה. די. חבר הכנסת דהאמשה, בבקשה. דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו רוצים להאיר עוד נקודה אחת, נקודה נוספת במקרה הטרגי והעצוב הזה; לא רק שיש קונספירציה ואין קונספירציה. אני שואל שאלה אחת פשוטה; איפה למדו יגאל עמיר ועמיתיו, איפה הם עשו את הסטאז' שלהם? בשטחים. אנחנו יודעים איפה העשבים האלה נמצאים — —

קריאות:

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — במקום שנרצחו עשרות ומאות פלסטינים, ואף אחד לא חקר ואף אחד לא שאל ואף אחד לא הגיש כתב אישום — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — ועד היום המעשים האלה — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דהאמשה, תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — נמשכים. אומנם פחות, אבל זאת המציאות, כאשר בשטחים לא חוקרים את הרצח.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה, חבר הכנסת דהאמשה.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אחמד סעיד מבקש להסיר הצעה של חבר הכנסת יהודה הראל. חבר הכנסת וקנין, אני מבקש. באמת, יש גבול.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

— — — אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק, אני מבקש להפסיק את זה. זה מפריע מאוד.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

די. חבר הכנסת ראובן ריבלין, אני מבקש.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש — —

היו"ר ש' בן-צור:

דקה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

— — חברי חברי הכנסת, קודם כול, אני אחמד סעד ולא סעיד.

היו"ר ש' בן-צור:

סעד. תודה. סליחה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

מפריעים לי.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון, אני קורא אותך לסדר.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת חיים רמון. ד"ר בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

לצערי הרב, שנתיים אחרי הרצח הנפשע יש חוגים מסוימים שמנסים, וממשיכים לנסות לנתק את הפשע הנפשע מהאטמוספירה שיצרה אותו.

הערה שנייה. בסוף שנות ה-70 הזהרנו, אנחנו, הקומוניסטים, כאשר היתה המתקפה הגזענית נגד הסטודנטים הערבים בירושלים ובחיפה. אמרנו: אם לא תעצרו את זה – הגזענות והאלימות לא ייעצרו אצל הערבים, אז יהיה להם גם האומץ להפנות את הפשע שלהם נגד היהודים –

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

— — והתוצאה היתה — —

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

— — רצח ראש הממשלה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת אפי אושעיה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ניסן סלומינסקי. בבקשה, דקה.

אפי אושעיה (העבודה):

— — — אדוני

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה?

דוד צוקר (מרצ):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

— — — אדוני היושב-ראש, אתה הוצאת אותו

היו"ר ש' בן-צור:

בסדר. זכותי להחזיר אותו.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

תן לו, תן לו.

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

כיוון שעלה – לא ירד. די.

קריאות:

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, לא עכשיו. שב במקום. אתם מדברים, אז החוצה.

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

די. תודה. בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעיתון "הצופה", כותב אדיר זיק, עבריין ידוע מערוץ-7, איזה מאמר, והנה אנחנו, עם ישראל כולו, נתפסים לדברי השטות, ההבל ורעות הרוח, ואני מתפלא על אנשים כמו חבר הכנסת ניסן סלומינסקי; אני מתפלא, כי אילו לא הכרתי אותו הייתי חושב שהוא לוקה בנפשו פתאום. איך יעלה על הדעת שאדם רציני כמוך עולה על דוכן הכנסת ומעלה דברים מהסוג הזה בצורה בוטה, בצורה ברוטלית, והולך, מפרסם ומעביר מפה לפה, מפה לאוזן, את דברי ההבל של אדיר זיק.

אני מקבל את עיקרי הדברים – – –

קריאה:

— — —

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני – – –

היו"ר ש' בן-צור:

די, תסכם. חבר הכנסת אפי אושעיה.

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, חבר הכנסת ניסן סלומינסקי. די. תודה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני, היתה ועדת חקירה, ועדת החקירה קבעה את דבריה – –

הי"ר ש' בן-צור:

— — — אני מבקש לומר — — —

אפי אושעיה (העבודה):

— — ומה שאתם עושים עכשיו — אתם מפיצים, על-פי שיטת התעמולה המסוכנת ביותר — —

הי"ר ש' בן-צור:

תודה.

אפי אושעיה (העבודה):

— — בשיטה כוחנית — —

הי"ר ש' בן-צור:

תודה.

אפי אושעיה (העבודה):

— — מפה לאוזן, דברים שאתם יודעים שהם לא נכונים.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה רבה. חבר הכנסת אפי אושעיה, תודה.

שמענו את הצעתו של סגן, השר שמבקש להעביר את ההצעה לוועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת דוד צוקר, אתה בעד העברת הנושא לוועדה?

דוד צוקר (מרצ):

למליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

למליאה. חבר הכנסת סאלח סלים?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

למליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת בני אלון?

בנימין אלון (מולדת):

למליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת דליה איציק?

דליה איציק (העבודה):

מליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

מליאה.

חבר הכנסת יהודה הראל? לא נמצא. חבר הכנסת ניסן סלומינסקי?

ניסן סלומינסקי (מפד"ל):

מליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

מליאה.

עכשיו אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד דיון במליאה ומי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 13

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 26

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

נמנעים – אין ההצעה לכלול את הנושא שהעלו חברי הכנסת ד' צוקר, ס' סלים, ב' אלון, ד'

איציק ונ' סלומינסקי בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

26 בעד, נגד – 5, אין נמנעים, בהצעות על הפרסומים בעיתון "הצופה" בדבר קשירת קשר לרציחת רבין, נדון במליאה.

הצעות לסדר-היום

המשבר המתפתח בעירק

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום מס' 3092, 3121 ו-3136 – המשבר המתפתח בעירק. חברת הכנסת נעמי חזן, בבקשה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מבקש לאפשר לחברת הכנסת נעמי חזן – – –

כנסת נכבדה, אני מבקש להודות – – –

קריאות:

— — —

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת וייס ושמריהו בן-צור – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— — —

שבח וייס (העבודה):

— — —

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

— — —

שבח וייס (העבודה):

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת שמריהו בן-צור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

שבח וייס (העבודה):

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת וייס ובן-צור, תואילו לאפשר את המשך הדיון בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

--- כל הסטיקרים שלהם.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

תתבייש לך.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, קשה קצת לעבור לנושא אחר לאחר ההתלהטות של הדקות האחרונות, אבל כדי להרגיע את מליאת הכנסת, אעבור לנושא חשוב ורציני, ואדבר בטונים נמוכים. אשמח אם סגן שר הביטחון יואיל להקשיב לדברי, כי אני חושבת שהוא צריך להשיב עליהם.

אין ספק שבשבועות האחרונים ניכרת הסלמה במצב בעירק, ובמיוחד ביחסי ארצות-הברית עם המשטר הרודני בעירק. סדאם חוסיין הודיע, שבכוונתו לסלק פקחים אמריקנים הנמצאים במסגרת כוחות הפיקוח של האו"ם. כתוצאה מכך, אף-על-פי שידוע היטב, על-פי עדותו של ריצ'רד בטלר, יושב-ראש ועדת האו"ם לפיקוח על נשק כימי וביולוגי, שבעירק קיימת היכולת להשתמש בנשק לא קונבנציונלי זה גם למרחקים ארוכים, האיום בדבר סילוק הפקחים הביא היום למצב של עימות כמעט ישיר, עימות כפול: א. בין האו"ם לבין המשטר הנוכחי בעירק; ב. בין ארצות-הברית לבין עירק.

הקונגרס האמריקני נתן בסוף השבוע היתר לממשל ללכת עד הסוף בעימות שבין ארצות-הברית לבין עירק. במלים אחרות, אנחנו נמצאים היום במצב שבו קיימים כל הסימנים המוכרים לנו מסתיו 1990, לפני שבע שנים, ערב מלחמת המפרץ. הנושא הזה איננו נכלל, לצערי הרב, בסדר-יומה הפעיל של ממשלת ישראל.

מסתבר שאזרחי המדינה עירניים אולי קצת יותר ממה שנראה נכון לגבי צמרת הממשלה: בשבוע הראשון מייד אחרי החגים דאגו 6,000 אזרחים לרענן את ערכות המגן שלהם, בהשוואה לממוצע של 2,000 אזרחים בכל שבוע קודם לכן. שר הביטחון, הנמצא עכשיו בארצות-הברית, הרגיע אותנו אתמול: "אני לא חושב שקיים איום קונקרטי מצד עירק", דברי שר הביטחון שלנו.

אבל, המצב מדאיג מאוד, אדוני סגן שר הביטחון. המצב כן מדאיג. הוא מזכיר לנו את התקופה הקשה מאוד והלא-נעימה של לפני שבע שנים. הייתי רוצה לשמוע תשובות על השאלות הבאות: השאלה הראשונה: מה היא עמדת ממשלת ישראל לגבי העימות שקיים היום בין ארצות-הברית לבין עירק, בין האו"ם לבין עירק? שאלה שנייה: מה היא ההערכה של ממשלת ישראל וזרועות הביטחון לגבי אפשרויות של פרוץ מלחמה בעירק? אדוני סגן השר, אני מקווה לתשובות על שאלות אלה. שאלה שלישית ואחרונה: מה יש למסור לציבור הישראלי בנושא הזה, כדי שכולנו נדע מה היא עמדת הממשלה? תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני רוצה להודות לחברת הכנסת נעמי חזן. אחריה, ובעקבות הסכם חילופין בין חבר הכנסת מיכאל נודלמן לבין חבר הכנסת אופיר פינס-פז, אני מזמין את חבר הכנסת אופיר פינס-פז. שלוש דקות, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, זו פעם ראשונה שאני עולה לדבר כאשר אתה מנהל את הישיבה – ברכותי.

היו"ר י' לנקרי:

אני שמח על כך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

השר מרדכי, כפי שאמרה גם חברת הכנסת חזן, אמר את הדברים שכל שר ביטחון נורמלי – והשר מרדכי הוא בוודאי שר ביטחון נורמלי – אומר במצבים כמו מצב ההסלמה בעירק. הוא מנסה, ובצדק, להרגיע את תושבי מדינת ישראל, כי כל אמירה אחרת שלו עלולה להתפרש בצורה קשה. אני מסכים להנחה שהיום אין מקום להיכנס, חלילה, לפניקה, אבל ודאי שלא לשאננות. אם השר מרדכי רוצה להרגיע אותנו, תושבי ישראל, זה בסדר גמור, ובתנאי שהוא עצמו לא יישאר רגוע, ובתנאי שמערכת הביטחון גם היא תישאר מאוד-מאוד דרוכה למצב המתפתח בעירק.

אנחנו מדברים על מדינה שיש לה ניסיון מוכח בפרובוקציה שסיבכה את העולם כולו במלחמה – אומנם מלחמה די סטרילית, אומנם מלחמה שעירק שילמה עליה מחיר כבד ויקר, אבל זו עדיין מלחמה, ומלחמה שישראל התנסתה בה לראשונה – מלחמת טילים. מדובר באדם שהוא רודן, אדם שהוא עריץ, אדם שהוא דיקטטור, אדם שכבר הוכיח את יכולתו לעשות פרובוקציות, ואני לא בטוח שהמשבר הנוכחי בעירק יסתיים בקול ענות חלושה. אני מקווה מאוד – אני גם מעריך, אבל אני לא בטוח ואני לא חושב שמישהו בעולם יוכל לתת תעודת ביטוח שאכן המשבר הנוכחי בעירק יסתיים בלא כלום.

לכן אין לנו סיבה להיות שאננים. אני מקווה ששר הביטחון מנצל את עתותיו אלה בארצות-הברית, כדי לקיים שיחות ותיאומים ביטחוניים ומדיניים עם ארצות-הברית גם בסוגיה העירקית, שהיא כאמור סוגיה מאיימת ביותר. אני גם לא בטוח שאנו יודעים עד הסוף את כל הפרטים. יש אפשרות בלתי מבוטלת שעדיין נותר נשק בלתי קונבנציונלי בעירק, שלא נמצא בשליטה ולא נמצא בבקרה של האו"ם ושל ארצות-הברית, ואי-אפשר לדעת עד כמה הנשק הזה זמין, ועד כמה הנכונות של סדאם חוסיין להוכיח לעצמו, לעמו ולעולם כולו שהוא עצמאי יכולה להניע אותו לעשות פעולה כל כך חסרת אחריות. הוא הוכיח, כאמור, שהוא בעל יכולת בלתי מוגבלת לחוסר אחריות.

אם כך, כאמור, אני מציע לכולנו, במיוחד למערכת הביטחון, לא להיכנס לשאננות, להיות בהחלט עירניים, להיות בהחלט דרוכים. אני מקווה מאוד שהמערכת הזאת אכן עושה את עבודתה בשקט ובצנעה.

אדוני היושב-ראש, מקובל בדרך כלל שהדוברים מבמה זו הדנים בהצעות הדחופות לסדר-היום מבקשים באופן טבעי שהדיון יתפתח לדיון במליאה, אבל אני חורג ממנהג זה ופונה לסגן שר הביטחון, וכיוון שהסוגיה היא סוגיה ביטחונית מובהקת, אני מציע שמלכתחילה יתקיים הדיון בוועדת החוץ והביטחון, בפורום סגור יותר, ובתנאים שבהם הדברים יוכלו להימסר לחברי הכנסת ולכנסת בצורה חופשית יותר וברורה יותר, כדי שלנו יהיה פיקוח פרלמנטרי על פעולות הממשלה בתחום הזה. תודה.

היו"ר י' למקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

מזכיר הכנסת מפנה את תשומת לבי להיבט הפורמלי, שלפיו הצעה לסדר-היום מובילה אוטומטית לדיון במליאה, אלא אם כן עם התפתחות הדיון יש אחר כך אפשרות להעביר אותה לוועדה.

רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל נודלמן, שלוש דקות. בבקשה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השבוע שוב סירב סדאם חוסיין, בפעם המי-יודע-כמה, לאפשר את ביקורם של פקחי האו"ם האמריקנים באתרים צבאיים בעירק. התגרות אחרונה זו של הרודן מבגדאד באה להזכיר לנו פעם נוספת שני דברים עיקריים. הדבר הראשון הוא, שסכנת המלחמה לא מפסיקה לרחף מעל ראשינו אף לא לרגע. למרות תבוסתה במלחמת המפרץ, ממשיכה עירק להוות איום מתמיד למזרח התיכון בכלל, ולישראל בפרט. הדבר השני הוא איום הנשק הבלתי-קונבנציונלי. למרות העיצומים הבין-לאומיים ומשלחות פקחי האו"ם המסיירות ללא הרף בתוך גבולות המדינה, הצליחה עירק, לפי הדיווחים, לשמר מאגרים אדירים של גז עצבים וסוגים שונים של נשק כימי וביולוגי.

מאגרים של נשק זה במדינות שכנות אחרות, כמו סוריה או אירן, פיתוח ורכישת טילים ארוכי טווח, ובמיוחד התוכנית הגרעינית של אירן, מעמידים את מדינת ישראל בסכנה קיומית מתמדת.

אני מקווה ששר הביטחון מקיים דיונים בארצות-הברית בנושא עירק ובנושא אירן, אבל הדבר דורש מאתנו להגביר את הפעילות ואת ההיערכות למקרה הגרוע, בזירה הפנימית ובזירה הבין-לאומית גם יחד. עלינו לחזק את המערך ההגנתי של ישראל בגבולות ובעורף. עלינו להגביר את המודעות של המעצמות הגדולות לצורך החיוני לבלום התחמשות של מדינות כמו אירן ועירק. עלינו לחתור ולשאוף לשלום, במודעות גבוהה ליצר המלחמתי השורר באזורנו ובהבנה כי בתפיסה המזרח-תיכונית מלחמה אינה עוד כלי לגיטימי להשגת מטרות פוליטיות, בין שהיא מכוונת נגד ישראל, ובין שהיא נערכת בין מדינות ערב עצמן.

על כן עלינו להבין, כי בנתונים הקיימים, הנכונות הפיזית, ובעיקר הנפשית, לעימות חייבת להיות חלק בלתי נפרד מהאתוס הלאומי הישראלי. בצירוף השאיפה לשלום, נכונות כזאת תהיה הערובה העיקרית להמשך צמיחת ישראל בארץ. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת מיכאל נודלמן. אני מבקש מסגן שר הביטחון, השר המקשר, סילבן שלום, להשיב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני יושב הראש, חברי הכנסת, ב-11 באוקטובר הונח על שולחן מועצת הביטחון הדוח החצי-שנתי של ועדת האו"ם המיוחדת לעירק – אונסקו"ם – המציג תמונת מצב של פעילות הוועדה בנושא תוכנית הנשק הכימי-הביולוגי – טילי קרקע-קרקע – העירקית.

הדוח מציג תמונה שלילית על מידת שיתוף הפעולה העירקי בנושאים השונים שהוועדה בדקה. כמו כן, נמתחת ביקורת על העובדה, כי לאורך שנים מוסרת עירק בזה אחר זה דוחות "סופיים" כביכול, כשכל פעם מתברר כי הדוח שהוגש אינו מלא, אינו אמין ובוודאי לא סופי.

הדוח מצביע מפורשות על המשך ההפרעות העירקיות השיטתיות לפעולות החשיפה של הוועדה. הדוח גם קורא למועצת הביטחון להמשיך ולהדגיש בפני עירק את חובתה למלא אחר החלטות מועצת הביטחון ולחשוף את תוכניות הטק"ק – טילי קרקע-קרקע – והנשק הבלתי-קונבנציונלי שלה ולשתף פעולה באופן מלא עם האו"ם. עם זאת, אין הדוח קורא למועצת הביטחון להפעיל את הסנקציות שנקבעו על-ידי מועצת הביטחון במקרה שההפרעות העירקיות לפעולות האו"ם יימשכו.

בעקבות הגשת הדוח החצי-שנתי של אונסקו"ם נערך דיון במועצת הביטחון ב-23 באוקטובר, ובסיכומו אומצה החלטה 1134, שעיקריה הם כדלקמן: א. גינוי אי-שיתוף הפעולה העירקי עם אונסקו"ם; ב. דרישה מעירק לשיתוף פעולה מלא עם אונסקו"ם; ג. דרישה לאפשר לאונסקו"ם כניסה לכל אתר ומפגש עם כל אדם הנדרשים לצורך מילוי תפקידם; ד. הבעת כוונה ברורה, כי אם בדוח הבא, באפריל 1998, יימצא כי עירק ממשיכה באי-שיתוף פעולה, אזי יוטלו מגבלות תנועה על הפקידים ואנשי הצבא העירקים שיימצאו אחראים לכך; ה. אישור מחודש של תמיכה מוחלטת של מועצת הביטחון באונסקו"ם ובעומד בראשה.

נוסח ההחלטה כפי שהתקבל הוא מתון, פושר, לעומת הצעת ההחלטה האמריקנית-הבריטית, שביקשה, בין השאר, להטיל באופן מיידי סנקציה על הגבלת נסיעות רשמיות של בכירים עירקים. למרות פעילות אמריקנית נמרצת מול התנגדות כמה חברות, בראש ובראשונה רוסיה וצרפת, נתקבל הנוסח המתון יותר.

בתגובה על החלטת מועצת הביטחון הודיעה עירק, כי היא מוכנה להמשיך את שיתוף הפעולה עם אונסקו"ם בתנאי שמומחים אמריקנים לא ישתתפו בפעילות הארגון בתוך עירק. לאנשי הצוות האמריקניים של אונסקו"ם ניתן שבוע לעזוב את עירק.

בעקבות הודעת עירק התכנסו החברות הקבועות של מועצת הביטחון וגיבשו החלטה שעיקריה: א. חזרה על הדרישה לשיתוף פעולה מלא של עירק עם אונסקו"ם, בהתאם להחלטות מועצת הביטחון; ב. גינוי כל ניסיון עירקי לשנות את תנאי שיתוף הפעולה עם אונסקו"ם; ג. קביעת אחריותה של ממשלת עירק לביטחונם ולשלומם של אנשי אונסקו"ם; ד. אזהרה מפני התוצאות הרציניות הצפויות מאי-קיומן המלא של המחויבויות העירקיות בהתאם להחלטות מועצת הביטחון.

בדבריו, לאחר קבלת ההחלטה, דחה יושב-ראש אונסקו"ם בצורה מוחלטת את הדרישה העירקית להוצאת אזרחים אמריקנים מצוותי אונסקו"ם.

משלחת מיוחדת של מזכ"ל האו"ם אמורה להגיע היום, 5 בנובמבר, לבגדאד, לשיחות עם ממשלת עירק בשאלת סירובה של עירק לאפשר לאמריקנים חברי אונסקו"ם לפעול בתחומה.

ישראל רואה בחומרה יתירה את העובדה, שבחלוף שש שנים מאז אימוץ החלטות מועצת הביטחון ממשיכה עירק להסתיר את יכולותיה בתחום הבלתי-קונבנציונלי, דבר המעיד על החשיבות הרבה שמקנה משטרו של סדאם חוסיין לשמירת "הנכסים האסטרטגיים" שאותם בנה בעמל רב.

אנו מסכימים עם ארצות-הברית, שהדרך לאלץ את עירק לחשוף את מלוא היכולות הבלתי-קונבנציונליות שלה היא בהמשך הלחץ הבין-לאומי המקיף עד ליישומן המלא של כל החלטות מועצת הביטחון הרלוונטיות.

כל נרמול, ולו הדרגתי, של היחסים עם עירק ושבירת החזית הבין-לאומית, כפי שבאו לידי ביטוי בהחלטה האחרונה של מועצת הביטחון, יעודדו את המשטר העירקי הנוכחי להמשיך ולשבש את יכולת אונסקו"ם למלא את משימותיה.

ישראל, העוקבת מקרוב ובדאגה אחר הפעילות העירקית האחרונה מול אונסקו"ם, מביעה תמיכה מלאה בהמשך עבודת הוועדה לפירוק עירק מכל יכולותיה הבלתי-קונבנציונליות, וקוראת לכל מדינות העולם להציג חזית אחידה ומאוחדת מול עירק של סדאם חוסיין.

אני מציע להעביר את ההצעות לוועדת החוץ והביטחון. תודה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני, רק הערה לפרוטוקול. מדובר באונסקו"ם, ולא באונסק"ו. אונסק"ו זה ארגון אחר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

" בסוף, אונסקו"ם.M זה עם "

היו"ר י' לנקרי:

תודה רבה על דקדוקי חברת הכנסת נעמי חזן.

חבר הכנסת טלב אלסאנע מבקש להסיר את ההצעה של חברת הכנסת נעמי חזן. דקה, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש בעיה בכל מה שנוגע לנושא העירק. העניין הוא, שכל ההתייחסות להחלטות מועצת הביטחון והאו"ם מקבלת איזה גישות שונות ומשונות, בהתאם למדינה שמתייחסים אליה. כשהחלטות מועצת הביטחון מתייחסות לעירק, כל העולם בעד איפה מיידית ובעד עמידה על קוצו של יו"ד, בכל מלה ובכל פסיק. אבל כשהחלטות מתייחסות למדינות אחרות, במיוחד גם למדינת ישראל – יש התעלמות מוחלטת מהצורך לכבד אותן.

לכן אנחנו אומרים, שלפני שמפנים אצבע מאשימה לעירק בדרישה לכבד את החלטות מועצת הביטחון, טוב יהיה אם ממשלת ישראל תדאג גם היא לפעול בהתאם לאותן החלטות. זה דבר אחד.

דבר שני – הגיע הזמן להפסיק את הסבל של העם העירקי בכל מה שנוגע לתרופות, בכל מה שנוגע לסגר הכלכלי ובכל מה שנוגע לענישה הקולקטיבית. אם יש בעיה עם הממשלה – ודאי שצריך לפעול נגד הממשלה.

חיים רמון (העבודה):

סדאם – זה הסבל העירקי.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת רמון, נא לתת לו לסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אם הבעיה היא עם סדאם, צריך להתמודד עם סדאם. מי שסיפק לסדאם את הנשק הוא בוודאי לא העם העירקי. מי שסיפק לסדאם את הנשק זו ארצות-הברית, וזה כל העולם המערבי, שראה שזה האינטרס שלו. העם העירקי משלם את המחיר, פעם אחת עבור רכישת הנשק ופעם שנייה כשרוצים להשמיד אותו נשק, ובאותו זמן מנסים להשמיד את העם העירקי.

היו"ר י' לנקרי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלסאנע. רשות הדיבור לחבר הכנסת האשם מחאמיד, שמעוניין להסיר את הצעת חבר הכנסת נודלמן. דקה מן המקום.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה פשוט לקרוא להפסיק את ההרעבה ההמונית של העם העירקי ולהפסיק את הפרובוקציות, גם של הטורקים, שרודפים את בני העם הכורדי, וגם של האמריקנים, שכובשים חלק מעירק כאזור ביטחון, כביכול.

אדוני, אני חושב שהעירקים ממלאים אחר החלטות האו"ם, ואם הם לא ממלאים אותן במאה אחוזים, צריך לשאול: כמה החלטות של האו"ם מדינות בעולם אינן ממלאות? כמה החלטות של האו"ם הפכו ל"או"ם שמום"? תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת האשם מחאמיד. רשות הדיבור לחבר הכנסת אפי אושעיה, המבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

קריאות:

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת רמון והאשם מחאמיד, נא לאפשר לחבר הכנסת אפי אושעיה להסיר את ההצעה של חבר הכנסת אופיר פינס-פז. דקה מן המקום.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתפלא על ההצעות של חברי.

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת פז לא נמצא. סליחה, הוא הגיע.

אפי אושעיה (העבודה):

ואם הוא נמצא, מה אכפת לך שאדבר?

נעמי חזן (מרצ):

זה בניגוד לתקנון.

אפי אושעיה (העבודה):

אבל את לא יושבת-ראש עכשיו.

היו"ר י' לנקרי:

זה רפלקס טבעי של יושב-ראש. אנחנו מקבלים זאת. דקה אחת.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתפלא על דברי חברי, שיוצאים כאילו בעד העם העירקי. מה, העם העירקי לא משרת שם בצבא? האם העם העירקי לא משתף פעולה עם השלטון של העריץ הנוראי הזה? אבל לא על זה באתי לדבר.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר שלנו אין שליטה על העם העירקי, על ההתפתחויות והמגמות המלחמתיות של העריץ העירקי סדאם חוסיין. אבל יש לנו שליטה על מה שקורה כאן. הממשלה הזאת ניסתה בתחילת הקדנציה שלה לבטל את מסכות המגן, ואחר כך היא אמרה שהן כן חשובות.

אני רוצה שהנושא יובא לדין בוועדת החוץ והביטחון, ושהממשלה תיתן דין-וחשבון מלא, שיסביר מה יקרה אם תהיה עלינו התקפה חוזרת – מה הן אפשרויות התגובה שלנו, ושלא ניתפס עם המכנסיים למטה, כפי שהיה ב-1991. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת אפי אושעיה. חברת הכנסת נעמי חזן, האם את מוכנה שהצעתך תידון בוועדת החוץ והביטחון, כהצעת סגן השר?

נעמי חזן (מרצ):

כן.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת נודלמן?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

כן.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת אופיר פינס, האם אתה מוכן שהצעתך תידון בוועדת החוץ והביטחון?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני הצעתי זאת, אדוני.

היו"ר י' לנקרי:

פורמלית אני חייב לשאול אותך.

אם כן, נעבור להצבעה.

הצבעה מס' 14

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

בעד – 10, נגד – אין, נמנעים אין. הצעה זו עוברת לוועדת החוץ והביטחון.

הצעה לסדר-היום

עמדת ראש הממשלה ודרכי בחירת מועמדים לכנסת

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 3096, של חבר הכנסת חיים רמון, בנושא: עמדת ראש הממשלה ודרכי בחירת מועמדים לכנסת. עשר דקות לרשותך.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה לברך אותך, ידידי חבר הכנסת לנקרי, לפחות על ניהול הישיבה הראשונה שבה אני דובר. אני מאחל לך הצלחה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה רבה.

חיים רמון (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, לאחר כמה דיונים סוערים כאן, אולי אעסוק בנימה קצת יותר מבודחת בטריטוריה. חברי הכנסת, מי לדעתכם אמר, לא מזמן, וזה רמז: "זו המהפכה הגדולה שהבאנו בליכוד. פעם היו ועדות מסדרות, אחר כך היה מרכז – היום הולך להיות גוף בוחר, שיגיע לממדים של 300,000 איש?"

משה גפני (יהדות התורה):

ז'בוטינסקי?

חיים רמון (העבודה):

הכול פתוח. "וזו המהפכה שהבאנו בליכוד". מי אתם חושבים אמר זאת? השרה לימור לבנת? שאול עמור?

אפי אושעיה (העבודה):

דוד ראם.

חיים רמון (העבודה):

סגן השר סילבן שלום? לא. לא הוא אמר. טעיתם.

אבל אתן לכם עוד רמז. מי אמר: "המשמעות היא: לא הפוליטיקאים המקצועיים יכריעו מי ינהיג את העם – העם יחליט מי ינהיג את העם. זהו חלק מתהליך של העברת הסמכות וכוח ההכרעה לציבור. כאן אנחנו מחזקים במקרה של חוק זה את הזיקה של נבחר הציבור לציבור שבחר אותם". מי, לדעתכם, אמר זאת?

אפי אושעיה (העבודה):

עוד רמז. לא יודעים.

חיים רמון (העבודה):

קשה לדעת. אני חושב שזו מהפכה בריאה מאוד. היא מבריאה את החיים הפוליטיים שלנו. היא מצמצמת את המרחק בין הנבחרים לבוחרים. אני חושב שהיא מעקרת את הניכור. דברים נפלאים. באמת שפתיים יישקו. אשאיר אתכם במתח, אבל זה אפילו לא סגן השר סילבן שלום. אני חושב שאני לא רוצה להלאות אתכם ואתם במתח, אבל מי אמר, סגן השר סילבן שלום, את המשפט הבא, ובאמת זוהי השאלה הכי קשה: "הליכוד יתרוסס אם לא יהיו פריימריס"?

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אתה מפריע לסגן השר להתעמק בסוגיה הזאת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לא, אני דווקא נותן חיזוק לדבריך.

חיים רמון (העבודה):

לא, אני לא יודע אם הוא ייתן חיזוק. הוא בא לייצג את עמדת ראש הממשלה.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

לא אני אמרתי. הוא, חבר הכנסת טלב אלסאנע, אמר שהוא נותן חיזוק לדבריך.

חיים רמון (העבודה):

האמן לי, בסוף דברי תראה כמה דברי חזקים. הם לא זקוקים לחיזוק. אם דברי יהיו זקוקים לחיזוק בסוף – בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

למה זה חשוב לנו?

חיים רמון (העבודה):

תיכף אגיד לך למה זה חשוב. כשתדע את התשובה, תראה.

חבר הכנסת סילבן שלום, מי אמר ש"הליכוד יתרסק אם לא יהיו פריימריס. אם לא יחליטו ללכת לפריימריס התנועה תתרסק למצב של אטומיזציה מוחלטת". אספר לכם מי אמר זאת, כי אני רואה שאתם במתח, ולא עולה על דעתכם מי אמר זאת. מי שאמר זאת הוא מי שהיה בזמנו חבר הכנסת בנימין נתניהו, היום ראש הממשלה.

אפי אושעיה (העבודה):

לא, לא יכול להיות.

יצחק וקנין (ש"ס):

לא יכול להיות.

חיים רמון (העבודה):

לא יכול להיות. עד כאן היה החלק ההומוריסטי, אולי, אבל זה לא מצחיק. זה לא מצחיק שבראש ממשלת ישראל עומד איש כל כך ציני. עומד איש שאין אלוהים בלבו ואין אלוהים במוחו. איך אפשר, שנתיים-שלוש שנים לאחר מכן, לאחר שהדברים האלה נאמרו, לבוא ולנסות לבטל את ה"פריימריס" בליכוד, לאחר שאותו איש בא ואמר שזו המהפכה הכי גדולה בפוליטיקה הישראלית, בדמוקרטיה הישראלית? ואני מעלה את העניין הזה, לא כי אכפת לי כל כך מה קורה בליכוד – אם כי צריך להיות אכפת, איך היא מתנהלת, מה קורה בה, זו מפלגה חשובה. היא אחד מיסודות הדמוקרטיה של מדינת ישראל. נכון, אני לא שם, יש לי ויכוח קשה עם החברים שם, אבל בהחלט – זו מפלגה לגיטימית וחשובה במדינת ישראל. העובדה שאיש כזה מכהן כראש ממשלה – זו תכונת אופי בעייתית מאוד, וכולם יודעים שכך הוא נוהג בכל תחומי החיים.

דיברו פה הרבה על קונספירציה, ויפה אמר סגן השר שזה קשקוש מקושקש, שלא היה ולא נברא, ואפילו משל לא היה. והדברים האלה נאמרו על סמך בדיקה.

אני רוצה להגיד לסגן השר סילבן שלום: יש לי תחושה, שבזמן שכולנו עסקנו בקונספירציה שלא היתה ולא נבראה, יש קונספירציה אחרת. ראש הממשלה בא ואומר: כן, אני לא אתמוך בכך, אני אדחה זאת לשיבה אחרת. ובו בזמן, נאמני נאמניו פועלים על מנת שנושא ביטול הפריימריס יעלה במרכז, כאן, ועכשיו. תגיד, סגן השר סילבן שלום, אתה באמת מאמין שאותו דולגין, דולגין או רגב, או כל החברה האלה באמת פועלים בלי ידיעתו של ראש הממשלה? האם הם פועלים באמת ללא רשות וללא סמכות? האם אתה באמת מאמין שהגולם קם על יוצרו? אתה מאמין בזה בכלל? זאת בדיחה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מה העניין הזה שאתה מגלה בח"י תנועת הליכוד?

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת בויס, אני מבקש ממך לקרוא את הפרוטוקול. אמרתי דברי שבח לליכוד לפני שנכנסת, אתה לא תכריח אותי לחזור עליהם שוב. גם כך זה היה לי קשה.

היו"ר י' לנקרי:

אני יכול לאשר, אני יכול לאשר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה להבין מה העניין שאתה מגלה בחיי תנועת הליכוד.

חיים רמון (העבודה):

אז אני מסביר, הסברתי זאת תוך אמירה של דברי שבח לליכוד. גם כך היה לי קשה פעם אחת, אתה לא תכריח אותי להגיד זאת פעם שנייה. התשובה על שאלתך היא בפרוטוקול, היא נמצאת שם והיא תנעם לך, אני משוכנע.

יצחק וקנין (ש"ס):

אני אפריע לך – – –

חיים רמון (העבודה):

לא, אני רוצה להאיר את עיניו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

להגיש לך טופס התפקדות?

חיים רמון (העבודה):

אני רוצה להאיר את עיניו של חבר הכנסת סילבן שלום, הוא יושב פה, מרוצה, בטוח שכופפו את ראש הממשלה, וראש הממשלה צוחק כל הדרך לוועידה עם דולגין ורגב. זה מה שהוא עושה, והוא הולך לעשות את מה שהוא רצה לעשות, וזה הקשר – או, כפי שידוע, הקונספירציה – של ראש הממשלה, כאשר הוא עושה זאת לשריו שלו. לשריו.

אז אני שואל אותך, חבר הכנסת סילבן שלום – ופה אני בא לקטע שבו אתם צריכים לתת תשובה – אתם יודעים איזה נזק ואיזו סכנה ואיזו בעיה מהווה ראש הממשלה בניהול ענייני המדינה בנושאי ביטחון, בנושאי חוץ, בנושאי אורחות חיים בדמוקרטיה, אבל בנושא הזה אתם שותקים – בפומבי, לפחות. בארבע, בשש עיניים, אתם אומרים דברים – אוזניים תצילנה. כשאני בא לדבר עם מישהו

מאנשי ליכוד, מאנשי הממשלה, על הבעייתיות שבהמשך כהונתו של בנימין נתניהו, אני מתחיל לדבר ואומרים: אתה לא צריך לדבר, אנחנו יכולים להוסיף כהנה וכהנה. אבל למה אתם שותקים כמו כבשים? להיפך, בפומבי אתם מגינים עליו.

אבל כשהוא בא ומנסה להשתלט על המרכז ועל דרכי הבחירה ובכך לסכן את כיסאותיהם, אז הכבשים פורצים בפעייה והופכים להיות נמרים. לא יקום ולא יהיה, רק כשזה נוגע ומסכן את מקומכם בממשלה או בכנסת – זו התנהגות מאוד לא מוסרית, חבר הכנסת סילבן שלום.

אתם צריכים להתקומם נגד ראש הממשלה הזה, לא רק בגלל מה שתיארת – ונתתי לך את כל הציטוטים. אין לו שום מחויבות לשום דבר, לשום ערך, לשום עניין. ומי שעושה מעבר כזה במהירות רבה כזאת, כפי שעולה מן הציטוטים שהבאתי, אסור לאפשר לו להמשיך ולכהן כראש ממשלה, והדבר בידיכם – בידיכם, סגן השר סילבן שלום. וזה מה שאתם צריכים לעשות. ואם לא תעשו זאת, הוא במוקדם או במאוחר יעביר את המרכז. ומי שלא יהיה כבש ומי שלא יעשה את מה שהוא רוצה לעשות – ואתם יודעים כמה הדברים האלה מסוכנים – לא יהיה לו מקום, לא ליד שולחן הממשלה ולא בספסלי סיעת הליכוד.

אני אומר לכם, את המגמה הזאת, את ההתקוממות הזאת אל תפסיקו. אל תפסיקו את ההתקוממות הזאת, תמשיכו בה ותביאו להחלפתו. יש בכם אנשים הראויים הרבה יותר, מכל בחינה שהיא, לכהן בראשות ממשלת ישראל. אתו ניאבק על-פי כללים דמוקרטיים, אתו נצליח להחזיר את מדינת ישראל לשפיות. תודה.

היו"ר י' למקרי:

תודה לחבר הכנסת חיים רמון. תשובת סגן השר סילבן שלום.

אפי אושעיה (העבודה):

נראה אותך מעז להגן עליו.

משה גפני (יהדות התורה):

אתה אולי תתאר את הפריימריס של מפלגת העבודה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי את חבר הכנסת חיים רמון, שאלתי את עצמי: האם אני נמצא במרכז הליכוד, שם אחד החברים הבכירים, החבר רמון, מעלה טענות קשות נגד ביטול הפריימריס בליכוד? שפשפתי את עיני וראיתי, הנה אני נמצא בכנסת, וחבר הכנסת חיים רמון,

מראשי מפלגת העבודה, האיש המקורב ביותר לאהוד ברק, עומד כאן על הדוכן ושואל אותנו מדוע אנחנו לא עושים פריימריס. אז אתם, שהמצאתם את ועדת המינויים ואת הוועדה המסדרת, יכולים להטיף לנו? אתם, חברי הכנסת של מפלגת העבודה, יכולים להטיף לליכוד, שהמציא את השיטה הדמוקרטית – – –

חיים רמון (העבודה):

סוף-סוף למדנו משהו מכם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי מי שבחר בפעם הראשונה את חברי הכנסת במרכז היה הליכוד, וזה כבר נעשה ב-1977. אתה יודע כמה זמן לקח לכם ליישם את השיטה הזאת? 11 שנים, עד 1988. שהציבור ידע: עד לפני תשע שנים בחרה מפלגת העבודה את חבריה בוועדה מסדרת.

חיים רמון (העבודה):

13 שנים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, ב-1984 אבל עד 1988. פעם ראשונה ב-1988. אם היו בחירות ב-1987, לא אני יודע מה היה קורה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה עשו בוועדה מסדרת?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ולכן, מפלגה שלפני פחות מעשור פנתה לחיים דמוקרטיים יכולה לבוא ולהטיף לנו?

ראש הממשלה הודיע בצורה חד-משמעית, שהוא מתנגד להצעה לשריין את בחירתו ללא בחירות.

חיים רמון (העבודה):

יפה מאוד, אני נפעם. אקט דמוקרטי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה צריך להבין, שאף שהדבר נשלל, כמובן, על הסף על-ידי ראש הממשלה, על-ידי כל בר-דעת, הטענה היתה על משקל העניין של 60 יום. עכשיו אני שואל אותך – מה יקרה אם תהיה הקדמת בחירות? על-פי חוק-יסוד: הממשלה החדש, בתוך 60 יום צריכים לעשות פריימריס וצריכים לבחור מועמד לראשות ממשלה, כאשר יש התמודדות מול היריב, בחוץ. זה פרק זמן סביר, אפשרי. זאת אומרת, כמה זמן צריך לקחת מיום ההחלטה? 60 יום, מתחילים לספור. כמה זמן צריך לקחת עד אשר יהיה אפשר לקיים פריימריס לחברי הכנסת ולראש הממשלה?

חיים רמון (העבודה):

כשר הפנים לשעבר אני מודיע לך, שאי-אפשר לקיים בחירות לכנסת – אני מדגיש, לכנסת – ב-60 יום.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל זה מה שקבע החוק.

חיים רמון (העבודה):

הוא לא יעבור.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מה קבע החוק? ברגע שיש פריימריס – הרי יש חברים שעד יום מסוים הם חברים. צריך לפרסם ספר בוחרים.

חיים רמון (העבודה):

אתה בעד ביטול הפריימריס?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, חס וחלילה. אני רק רוצה לענות לך. צריכים לפרסם ספר בוחרים. כשפרסמים ספר בוחרים צריך להשאיר זמן לערעורים. כשמשאירים זמן לערעורים, רק אז מתחיל תהליך המירוץ. לכן הדבר הזה בעייתי. למרות זאת, ראש הממשלה הודיע בצורה חד-משמעית, שהוא מתנגד לכל מצב שבו הוא לא ייבחר בתוך הליכוד כמועמד הליכוד.

חיים רמון (העבודה):

הוא איש נדיב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בנוגע לפריימריס, חבר הכנסת רמון – כמו שאתה יודע, אני בעד הפריימריס. אני חושב, שהפריימריס טובים יותר, אף שאני באופן אישי נמצא במצב די אבסורדי. לי בחירה במרכז טובה יותר. הוכח ומוכח בכל הסקרים האפשריים, שלי בחירה במרכז נכונה יותר וטובה יותר.

למרות זאת הגעתי למסקנה, שהפריימריס טובים יותר, קודם כול לליכוד. ברגע שיש 200,000 מצביעים, אלה 200,000 פעילים וחילים שמובילים לקראת הניצחון בבחירות. ברגע שיש פריימריס, יש ארבעה שנתונים שיכולים להצטרף כחברים. אם יש מרכז, אתה מונע מכל אותם צעירים להצטרף.

חיים רמון (העבודה):

אני בעד פריימריס, אני לא הבעיה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ברגע שיש פריימריס, גם השאלה הכספית לא עומדת במבחן. חבר הכנסת אושעיה, שנבחר כמועמד אזורי, יגיד לך שהשיטה הזאת טובה יותר. למה? כמועמד אזורי הוא צריך להתמודד רק באזור שלו בקרב חבריו המתפקדים באזור, ואז נוצר מצב שהוא, כאיש ציבור באזור, חשוף לעיתונות המקומית. כשמחזירים את הבחירה למרכז, לפי השיטה שמציעים, המועמד צריך להיבחר בכל הארץ; אומנם, כנציג האזור. הוא צריך לרוץ מנתניה עד תל-אביב, אשדוד, אשקלון, שדרות, נתיבות, אופקים, באר-שבע, ירוחם, דימונה, מצפה-רמון, עד אילת וצפונה עד מטולה, כל פעם לעשות כנס וכדומה.

חיים רמון (העבודה):

אתה הסברת זאת לראש הממשלה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן.

חיים רמון (העבודה):

והוא הבין?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ראש הממשלה אמר דבר אחד. הוא אמר – וזה נכון עד לרגע זה, בלי שאפשר להפריך זאת, וגם אתה לא יכול להפריך זאת – שהוא טרם חיווה את דעתו בעניין. הוא מעולם לא אמר שהוא בעד ביטול הפריימריס. הוא מעולם לא אמר את האמירה הזאת. לכן, כאשר היתה פנייה לבקש דחייה, אכן היתה היענות של ראש הממשלה. הנושא הזה נדחה – – –

חיים רמון (העבודה):

— — —

אפי אושעיה (העבודה):

חבר הכנסת רמון, גם כך קשה לחבר הכנסת סילבן שלום.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת אפי אושעיה אמר שגם כך קשה לך ושאני לא אמשיך – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת רמון, גם אני יכולתי אולי לתהות, איך זה יכול להיות שחלק מהחברים הקרובים מציעים הצעות כאלה ואחרות. אכן, היום שאלתי את ראש הממשלה, לפני שעליתי לדבר, והדברים הם חד-משמעיים: ראש הממשלה יפעל בכל מחיר כדי שהנושא הזה לא יעלה במושב הקרוב של ועידת הליכוד.

חיים רמון (העבודה):

אני מציע לך להיות מודאג.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

דבריו של ראש הממשלה נאמנים עלי. יש ניסיונות של כאלה ואחרים שלפי דעתי לא יעלו בפעם הזאת, אולי הם יעלו בפעם הבאה. נכון לעכשיו אני אומר בביטחון, שהנושא הזה בוועידת הליכוד הקרובה לא יעלה, ככל הנראה. תודה רבה.

אני מציע להסתפק בדברי, אלא אם חבר הכנסת רמון רוצה להעביר את הנושא לוועדת הפנים או לוועדת החוקה.

היו"ר י' לנקרי:

אתה גם מסתפק בדברי סגן השר.

חיים רמון (העבודה):

אני מסתפק. הבעיה שהוא לא מסתפק. זו בעיה שלו, לא שלי.

היו"ר י' לנקרי:

בסדר. שניכם באתם על סיפוקכם. היו ברוכים.

הצעה לסדר-היום

שיבוץ היישובים הערביים באזורי עדיפות לאומית

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעה לסדר-היום מס' 3080, של חבר הכנסת דראושה, בנושא: שיבוץ היישובים הערביים באזורי עדיפות לאומית.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, הודעתי לחבר הכנסת דראושה, שאני נאלץ ללכת. לפיכך אני אמסור לו את תשובתי באופן אישי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אבל אתה מסכים, כפי שהבנתי, להעביר את ההצעה לוועדת הכספים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש הסכמה להעביר את הנושא לוועדה.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך על תשובתך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה מ-2 בספטמבר 1997, לפי הצעת מנכ"ל משרד ראש הממשלה, מר אביגדור ליברמן, משנה את מפת העדיפות הלאומית, אבל השינויים הללו מגדילים את האפליה במדינת ישראל, אפליה שפוגעת בצורה קשה יותר באוכלוסייה הערבית במדינת ישראל.

גם המפה הקודמת, שהתקבלה בתקופת הממשלה הקודמת, ממשלתו של המנוח יצחק רבין, גם היא הפלתה לרעה את היישובים הערביים. אבל, בכל זאת, יישובים ערביים רבים בגליל ובנגב הוכנסו למפת העדיפות וקיבלו את הדירוג ב', שנתן הטבות בענייני חינוך, תיעוש, שיכון ומחירי קרקע.

גם במפה הקודמת פסחו על כל המשולש. במרכז במיוחד פסחו על כל היישובים. אבל המפה הנוכחית, שהתקבלה על-ידי ועדת השרים לענייני כלכלה – רק השר אריק שרון ערער על ההחלטה הזאת וביקש דיון נוסף – פוגעת קשות ביישובים הערביים. היא מוציאה כמעט את כל היישובים הערביים מאזור עדיפות לאומית ב'. השאירו ארבעה-חמישה יישובים ערביים בלבד בצפון, בקו העימות, שנמצאים באזורי עדיפות א'. אבל היישובים הערביים, כפרים וערים, שנמצאים בגליל המזרחי או בגליל המערבי, וגם כל המשולש והנגב הוצאו משום-מה ממפת העדיפות הלאומית.

כפי שהבנתי, מר ליברמן טען בפני הוועדה, שיש לו כאילו קריטריונים שמבוססים על פרטים סוציו-אקונומיים, ובגללם הוא עושה את העריכה החדשה ואת השינויים במפת העדיפות הלאומית.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

קריטריונים סוציו-מפלגתיים אולי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לצערי הרב, לא רק מפלגתיים. הם בנויים על כך שהתנחלויות בשטחים הפלסטיניים הכבושים, בגדה המערבית וברצועת-עזה, כל ההתנחלויות מקבלות עדיפות א', ויישובים יהודיים, שיש בהם מתכונות מפלגתיות מסוימת, אם ראשיהם הם אנשי ימין, גם הם קיבלו עדיפות לאומית א' או ב'. תיקנו את אזורי ב' גם כן בצורה כזאת שרק יישובים יהודיים ייכללו בעדיפות ב', והיישובים הערביים הוצאו.

אני חושב שזו אפליה, ואיש בתוך הבית הזה או בתוך הממשלה לא יכול להגן עליה; במקום אפליה מתקנת, שתתקן את העיוותים ואת האפליה של העבר, מעמיקים את האפליה. אני מתפלא על חברי כנסת, שחלקם יושבים כאן ותומכים בממשלה: איך אתם מסוגלים לעכל, שבמדינת ישראל, בסוף המאה ה-20, כ-50 שנה מקום המדינה, מסוגלת ממשלה בישראל להעמיק את האפליה במקום לגשר על פערים, לצמצם פערים, להנהיג מדיניות של שוויון? אתם באים אחר כך ואומרים: זו הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון. דמוקרטיה צריכה קודם כול לעשות שוויון עם האוכלוסייה של המדינה, בלי אפליה על רקע לאומי, דתי או מיני.

מר ליברמן עושה, לצערי הרב, עוול עם הסקטור הערבי, בצורה שמביאה למרירות ולתסכול, שלא יועילו לאיש. אני לא יודע מה הוא הנזק שייגרם לכלכלת המדינה, לתקציב המדינה, אם ישאירו את היישובים הערביים שנכללו באזור עדיפות ב'. בסך הכול מדובר בהטבות מסוימות במערכת החינוך הערבי המפגר, לדעת כולם – גם לדעת שר החינוך והתרבות, גם לדעתו של ראש הממשלה – לעומת החינוך היהודי במדינה.

יצחק כהן (ש"ס):

גם לדעתנו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גם לדעתך, אני יודע. ובמקום לנסות להיטיב עם הסקטור הערבי, להיטיב עם מערכת החינוך הערבי, באים ומגבירים את הפער.

גם בענייני שיכון, כאשר הסקטור הערבי סובל מבעיות של מחסור בדיוור, של מחירי קרקע בלתי סבירים, מעבירים הצעה בוועדת השרים לענייני כלכלה שמגבירה את האפליה.

אתן לכם דוגמה: בהצעה החדשה, נצרת-עילית מקבלת לענייני חינוך ושיכון עדיפות א', ושכנתה הקרובה אליה, נצרת הערבית, שקיבלה עדיפות ב' לפי התוכנית של הממשלה הקודמת, נמחקה כליל. רק אמרו שבמשך שנתיים ייתנו לה עדיפות ב' בענייני חינוך בלבד, לא תיעוש, לא כלכלה ולא שום נושא אחר – רק בענייני חינוך. ואני רוצה לשאול, מה ההבדל בין נצרת-עילית לנצרת?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אמרו שהקריטריונים הם גיאוגרפיים, אבל נצרת-עילית ונצרת הן באותו אזור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

נכון. רמת החיים בנצרת-עילית הרבה יותר גבוהה מאשר בנצרת הערבית. שתיהן דבוקות מבחינה גיאוגרפית, אחת בתוך השנייה, השכונות של נצרת-עילית בתוך נצרת הערבית, ושכונות של נצרת הערבית בתוך נצרת-עילית.

אין קריטריונים סוציו-אקונומיים, אין קריטריונים גיאוגרפיים, יש רק שיקולים גזעניים, אפליה על רקע גזעני. אני מאשים את מנכ"ל משרד ראש הממשלה, מר איווט ליברמן, שהביא לוועדת השרים לענייני כלכלה מפה גזענית, מפה הבנויה רק על גזענות. תיזהרו לכם, אם מנכ"ל משרד ראש הממשלה מביא תוכנית שבנויה רק על גזענות, מה נוכל לומר?

אחר כך אתם אומרים שאין במדינה הזאת גזענות. הגזענות פושה בחברה הישראלית, בממשלה, במשרד ראש הממשלה. איזה טיעונים הוא יכול לטעון לגבי נצרת ונצרת-עילית? או אם אני לוקח את שפרעם וקריית-אתא, רמת החיים בקריית-אתא הרבה יותר גבוהה מזו שבשפרעם. או אם אני לוקח כל יישוב אחר, לרבות היישוב שאני גר בו – אכסאל, שהיה בעדיפות ב'. מחקו אותנו. או אם אקח את היישובים הערביים בנגב, הסובלים מהאפליה הכי קשה, מרמת חיים שהיא מקור בושה למדינה כולה. תלכו ליישובי הנגב ותראו מה קורה בהם, ובכל זאת לא שיבצו אותם בעדיפות ב' או בעדיפות א'.

אני לא רוצה להלאות את הכנסת בדוגמאות אחרות, אבל אני תובע שהממשלה תשב עוד הפעם. טוב עשה השר אריק שרון שערער על ההחלטה הזאת. היום דיברתי אתו, והוא אמר שערער על ההחלטה, ותהיה ישיבה חדשה שידונו בה בכל הבעיות שאני מזכיר. סיכמתי אתו, שנכתוב לו מכתב מטעם הסקטור הערבי, ונפרט את כל הסוגיות שנעלה, בתקווה שיתקנו את המפה הזאת, ושהסקטור הערבי ייכלל בעדיפות א' וב'. מגיע לנו להיכלל בעדיפות א', אבל יישובים שלא ייכללו בא', שיהיו בב'. צריך לנסות לתקן את העניינים לא בצורה שתפגע קשה יותר בסקטור הערבי. זה לא יועיל למדינה, לא יועיל לממשלה, לא יועיל לדו-קיום יהודי-ערבי בתוך מדינת ישראל. עוד הפעם אומר: מי שלא יעשה שלום בתוך מדינת ישראל, לא יעשה שלום עם השכנים. מי שנכשל בעשיית שלום עם האוכלוסייה הערבית החיה כאן, לא יעשה שלום עם הפלסטינים באזור ועם העולם הערבי.

חבר הכנסת זאב בויס, כנציג הקואליציה היושב כאן, אני פונה אליך ומבקש ממך שלא לראות בנושא זה נושא פוליטי. זה לא נושא של מדינה פלשתינית, התנחלויות וגבולות. זה נושא שקשור בחיי היום-יום, בחיי האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל. בוא נתקן את סדר העדיפויות, כך שגם היישובים הערביים יכללו במסגרת עדיפות א' וב', וכך נפתור בעיה שהיא מקור למרידות ולתסכול בכל הסקטור הערבי.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. בהחלט יש בהצעתך כדי להגביר את השלום הפנימי, ואני מקווה שממשלת ישראל תלך בכיוון זה.

חבר הכנסת אפי אושעיה, שהועדף בחסדי התקנון ולא משום סיבה אחרת על פני חבר הכנסת דהאמשה, משום שאתה שייך לסיעה אחרת, מבקש להסיר את ההצעה. כך קובע התקנון.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי את הדברים של חבר הכנסת דראושה ואת הסכמתו עם סגן השר להעביר את הנושא לוועדה, ובכל זאת הייתי רוצה שהנושא יידון במליאה.

יש בעיה של גזענות בחברה הישראלית, יש אפליה של החברה הערבית, ומן הראוי שהנושא הזה יידון במליאת הכנסת. אם הממשלה חפצה ביקרו של האזרח הערבי במדינת ישראל, אם ראש הממשלה הבטיח לאחר מערכת הבחירות, כאשר ביקר בטייבה, מחשב לילד הערבי שם כמו שיש לילדו יאיר, ואם הוא רוצה באמת ובתמים לעשות למען האוכלוסייה הערבית – נא לקבל החלטות נכונות, לא רק במסגרת של הצהרות והצעות. לכן ראוי שהנושא הזה יידון כאן, במליאת הכנסת. שכל אחד יאמר את האמת שלו, שהממשלה תאמר באופן חד-משמעי, פעם אחת ולתמיד, מה עמדתה ומה היא עושה למען האזרחים האלה, שעדיין הם אזרחים סוג ב' במדינת ישראל.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

גם למפלגת העבודה היתה מפת-שבס, והאנשים שהעלו את ההצעה לסדר-היום יודעים על מה אני מדבר. אל תהיו צדיקים גדולים. התביעה מהממשלה להכניס תיקונים היא תביעה לגיטימית וצודקת, אבל אתם אל תהיו צדיקים גדולים. כבר ראינו אתכם.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת זאב בויס. חבר הכנסת אפי אושעיה, אני מודה לך. אני מבקש להזמין את הדובר הבא, חבר הכנסת האשם מחאמיד, דקה מן המקום.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שחבר הכנסת דראושה העלה נושא מאוד חשוב, אך אני רוצה למחות. אותי לא מעניין מה אמר סגן השר או מה הוא לחש; אני חושב, שממשלה שמכבדת את עצמה, שמכבדת את האוכלוסייה במדינת ישראל, שמכבדת 20% מאזרחי המדינה הזאת, היתה צריכה לעלות על הדוכן ולומר בפה מלא מה היא חושבת על הנושא. אני חושב שיש כאן התכחשות נבזית ל-20% מאזרחי המדינה.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

למה אתה אומר כך?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

דרך אגב, אני לא אומר שיש כאן צדיקים.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

הוא דיבר עם דראושה וייתן לו תשובה. זה לא יפה לומר נבזי או דברים כאלה. כנראה היו בסדר-היום איזה דברים בלתי צפויים, זה לא נאה כלפי סגן השר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת בונים, אם סגן השר, השר או הממשלה הולכים לשנות או לעשות משהו – אני מוכן לחזור בי מהרבה דברים שאמרתי; העיקר להגיע למשהו תכליתי.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת האשם מחאמיד, אולי למען הגברת השלום הפנימי תוותר על המונח נבזי ותסתפק בהתכחשות?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אוותר, אדוני, אני מאוד מעריך אותך ומעריך את החברים שלי שביקשו ממני לוותר על המלה הזאת. אבל, אדוני היושב-ראש, כאשר מדברים על אזורי עדיפות לאומית, שלא יבינו החברים פה שהכוונה

היא רק לאזורי עדיפות לאומית יהודית. יש פה גם אוכלוסייה אחרת. מספיק להתכחש לאוכלוסייה הזאת. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, הצעת סגן השר להעביר את הצעתך לדיון בוועדת הכלכלה מקובלת עליך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לוועדת הכספים. היא דנה בנושא והיא מכירה אותו.

היו"ר י' לנקרי:

אם כן, אנחנו ניגשים להצבעה. מי להעברת ההצעה לוועדת הכספים?

הצבעה מס' 15

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 14

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכספים נתקבלה.

הצעות לסדר-היום

שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום"

היו"ר י' לנקרי:

הנושא הבא הוא הצעות לסדר-היום מס' 3093 ו-3103, בנושא: שרפת מועדון "דור שלם דורש שלום". רשות הדיבור לחבר הכנסת זאב בוים; אחריו – חבר הכנסת דוד אזולאי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ההצעה הקודמת ירדה?

היו"ר י' לנקרי:

הנושא נמחק, אומר סגן מזכיר הכנסת. אם כן, אנחנו יכולים להתחיל בדבריו של חבר הכנסת בויס, בבקשה. עשר דקות עומדות לרשותך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, ראשית אני רוצה לברך אותך על ניהול הישיבה הזאת. דומני שזו ראשית הדרך שלך, ואני מאחל לך הצלחה רבה. אני בטוח שכל חברי הבית יסייעו בידיך וישתפו פעולה כדי שההצלחה תהיה נתונה לך.

היו"ר י' לנקרי:

לרבות חבר הכנסת – – – היושב לימיני בשעות שגרה במליאה הזאת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני שמח שלפחות חבר הכנסת אפי אושעיה ממפלגת העבודה יושב כאן אתנו, וחלק מהדברים שלי יהיו מכוונים למפלגת העבודה. חברי חברי הכנסת, בשבוע שעבר נשרף בירושלים מועדון של "דור שלם דורש שלום". הוא לא נשרף מקצר חשמלי, מישהו שרף אותו. מישהו שאינו אוהב את "דור שלם" התכוון, תכנן ופעל כדי להעלות באש את המועדון שבו מתבצעת פעילות שהיא למורת רוחו של מבעיר הבעירה.

אדוני היושב-ראש, אני שדעותי ועמדותי הידועות רחוקות מרעיונות "דור שלם" כרחוק רחוב המלך ג'ורג' מרחוב הירקון, מוצא עצמי נזעק ומתקומם נוכח האלימות הפירומנית הזאת, ומחויב בכל כוחי להגן על המועדון, כי זה המועדון שלי. זה המועדון של כולנו, והוא מסמל את המהות של החיים הדמוקרטיים. בתוך המועדונים שלנו – ולכל אחד מאתנו יש המועדון שלו – מסתופפים הרעיונות והדעות המשקפים את כל גוני הקשת הפוליטית, איש תחת דגלו, איש תחת מועדונו, כל איש והאמת שלו.

חכמינו אמרו: צדיק באמונתו יחיה. יחיה ולא יופרע. יחיה ולא יאויס. יחיה ולא יקופד. יחיה ולא יירצח. אני חייב להודות, אדוני היושב-ראש, שאני לא חסיד גדול של "דור שלם דורש שלום". הוא נראה לי

כאיזה ניסיון לתפוס טרמפ על רצח רבין, כדי להחיות את "שלום עכשיו", שהדלק אזל ממיכליה. לא העמדות הפוליטיות הן שמפריעות לי. הרי ברור שהעם חלוק וחצוי בעמדותיו ביחס לשאלת השאלות, כיצד יש לפעול כדי להשיג את השלום הנכסף; מפריעה לי היומרה הכוללנית, מפריעה לי הנחרצות האולטימטיבית של התנועה הזאת: "דור שלם" – כולו ללא יוצא מן הכלל; לא רבע, לא חצי, לא חלק. שלם. "דורש שלום".

אפי אושעיה (העבודה):

גם אתה רוצה שלום, חבר הכנסת בויס.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הוא דורש, הוא לא מבקש, הוא לא שואף, הוא לא כמה. הוא תובע, הוא דופק על השולחן, הוא רוקע ברגליים: עכשיו. הדרישה הבלתי-מתפשרת הנחרצת התובענית הזאת אינה עולה בקנה אחד עם השלום. כי השלום, חבר הכנסת אפי אושעיה, הוא פייסני, והוא נינוח. הוא רגוע, הוא משאת נפש ולא צורך פיזיולוגי. "שאלו שלום ירושלם ישליו אהביך", שורר המלך מחבר המזמורים. אז לא רק שלא שואלים – גם אהבה גדולה אין כאן. ואם אהבה קיימת ב"דור שלם", הרי היא מורעפת על ראשו של ערפאת, אבל אינה שורה בתוכנו.

אדוני היושב-ראש, המחזות שאנו עדים להם בימים אלה, של השתלחויות והטלת האשמות הדדיות – וראינו פה היום גם בכנסת – מעידים שעדיין לא הפנמנו את הרצח. שאנו מתקשים ללמוד את משמעויותיו ולהסיק את המסקנות המתבקשות וליישמן בחיינו הפוליטיים.

ואני שואל את עצמי אחרי שנתיים – מדוע? איך זה, חברי הכנסת, שאנחנו מתנהגים כמו הבורבונים, שעליהם כידוע נאמר, שהם לא למדו דבר ולא שכחו דבר? וזה לא שלא ניסינו: חוקקנו חוקים, הקיימונו את מרכז רבין, הכרזנו על יום אבל לאומי, הארץ מלאה אתרי הנצחה על שמו, רחובות ופארקים, בתי-חולים ותחנות כוח. נתכנסנו בעצרות, שרנו שירים, הדלקנו נרות. באמת שניסינו. אבל צריך להודות שאנחנו לא ממש מצליחים להפנים את לקחי הרצח הנורא. במקום שהאירוע הטראומטי הזה ילכד ויאחד אותנו, הוא משפיע עלינו כ"אל ניניו" פוליטי, מטלטל אותנו בסערה עצומה של קיטוב ושנאה.

לי, אדוני היושב-ראש, יש מחשבות משלי מדוע זה כך, ואני מוכן לנדב כאן מחשבה אחת כאפשרות. הנחת העבודה של מפלגות השמאל וסביבת משפחת רבין, שלפיה חצי העם אשם ברצח, הביאה למסקנה בלתי נמנעת, שעניין הזיכרון, ההנצחה וההפנמה מוטל על אותו חצי שרבין בא ממנו. כלומר, כיוון שאין סיכוי שיימצאו ב"סדום הימנית" אנשים צדיקים, כי כולם ללא יוצא מן הכלל מסיתים ומדיחים ורוצחים בפוטנציה, לפיכך מוטלת עלינו, אנשי השמאל, פוליטיקאים, אישי ציבור, חברים ובני משפחה, לאכוף על מחצית העם את אשר אנו חושבים שראוי לנכון לעשות. כי יצחק רבין הוא שלנו לבדנו, ורק אנו נכתיב את הזיכרון וההנצחה, ונחרוט אותם בתבנית ידענותנו המופלגת בפנתיאון הלאומי.

אדוני היושב-ראש, נחפזו יצאו השליחים לדחוף את הדברים, לקצר את הטווח; דוחקים בזמן כאילו שאין זמן, כאילו שמהו ייעלם או ייגרע. יש משהו כוחני במאמץ המשולב הזה, שלא לומר דורסני – בדרך אל ההנצחה פוגעים בזכרם של מונצחים אחרים, רותמים את כלי הממלכה בחקיקה ובתקציבים בהליכים מקוצרים, בקוצר נשימה. כופים הר כגיגית. סלע של 14 טונות בכיכר, כנחפזים באשמורת הבוקר, ואין קובל על "גימיק כבל".

ובהזדמנות הזאת בועטים בכל הכללים. ראש הממשלה נתבע להתנצל; אם לא – לא יעלה על הדוכן. אני רוצה, אדוני היושב-ראש, לציין כאן כזכור לטוב את חבר הכנסת שבח וייס. לפחות הוא, יותר מאחרים, אומנם מבטא כאבו, מוכיח בשער בעניין הרצח ולקחו. הוא מבין מה שחמומי-מוח מבין חבריו לא מבינים – שאי-אפשר שדרישה אולטימטיבית זו תדור בשלום עם סדרי ממלכה תקינים. יש כאן הכול: הכאב, היגון, היצרים, המאווים הפוליטיים, הכוונות הפטרנליסטיות לתקן את העם ולהחזירו בכוח למוטב. רק דבר אחד אין בכל אלה: מכובדות כלפי הנרצח. אין כאן שמץ סובלנות, חמלה, אורך-רוח וחסד של אמת כפי שהיה צריך שיהיו בשעה כל כך קשה למשפחה, לחברים, ליריבים ולכל עם ישראל.

היו"ר' לנקרי:

אתה לקראת סיום, חבר הכנסת בויס.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני אשתדל לסיים במשפטים אחרונים. וכך, אדוני היושב-ראש, אנו עדים למחזה קפקאי, שלפיו הנושא האחד והמובהק שעליו היתה צריכה להיות שרויה רוחו – רוח של רעות, פיוס, אחווה והתלכדות – הופך להיות סלע מחלוקת על קיומנו, מושא להתלהטות יצרים, לשנאה כבושה מתפרצת ולהטחת דברי שטנה והסתה איש ברעהו. ואז, חברי הכנסת, שורפים גם את המועדון.

אדוני היושב-ראש, עלינו לשאול את עצמנו לאן אנו מוליכים את החיים הציבוריים שלנו. עלינו לחדול ממסע החושים המטורף הזה, עלינו לגרש את הרוח הרעה הזו שמאיימת לאבד את עצמנו לדעת. נחזור אל שפיות הדעת, ויפה שעה אחת קודם, שכן במקום שבו שורפים מועדון, בסוף עוד יכבו את האור.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת זאב בויס. רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד אזולאי.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, ראשית, אני רוצה לברך את אדוני היושב-ראש, זו הפעם ראשונה שאני נואם מהדוכן כשאדוני מנהל את הישיבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה רבה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אני מאמין ומקווה, שהאווירה ששורה בוועדת האתיקה בזכות היותך יושב-ראש שם תשרה גם כאן.

היו"ר י' לנקרי:

הייתי רוצה להאמין שכך יהיה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היוש-ראש, עמיתי חברי הכנסת, התופעה של הצתות במסגרת מאבקים אידיאולוגיים צריכה להדאיג את כולנו.

לפני כשבועיים זועזעו הכול משרפת המועדון של "דור שלם דורש שלום", מעשה חמור ונוראי, שזכה לכיסוי תקשורתי נרחב במשך כמה ימים וקיבל את הגינוי הראוי למעשה מביש זה.

לאחרונה אנו עדים לתופעות דומות שמשום-מה אינן מגיעות לידיעת הציבור הרחב ואינן זוכות לכיסוי תקשורתי אף שהן חמורות, לדידי, יותר מאשר שרפת אותו מועדון. יש מגמה של התעלמות מכוונת ממקרים אלו, ואביא דוגמאות: א. בבני-ברק, לפני כשבועיים, בערב שבת, נשרפו מבנים של בית-הספר "ותתפלל חנה", ונגרם נזק רב לציוד ולרכוש. החמור מכול הוא שנשרפו ספרי קודש וניזוקו מהאש. אני מראה כאן תמונות, והן מדברות בעד עצמן. זה מאוד מאוד מזעזע לראות איך ספרי קודש נשרפו; ב. בחיפה – נערים חברי "כת השטן" הציתו סוכה שהוקמה בבית-ספר הפתוח בעיר.

המקרה השלישי היה בכרמיאל – העיר כרמיאל ידועה כעיר חילונית לכל דבר. הציבור הדתי בעיר לא מלחיץ, אין לו דרישות, ויש הבנה וכבוד הדדי בין כל תושבי העיר. ובכל זאת, בערב שבת, בחול המועד סוכות, הוצתה סוכתו של הרב מרגלית, רבה הראשי של כרמיאל, ובנס נמנע אסון גדול, היות שבני הבית ישנו בבית במקום בסוכה, עקב הגשמים הרבים שירדו באותו לילה. בימים אלו עדיין יש איומים על חיי הרב. חבל מאוד שנציג הממשלה לא יושב כאן ושומע את הדברים.

בשבוע שעבר נזרק חזיז לביתו של יהודי חרדי בכרמיאל. ואני אומר: אילו קרה דבר כזה לאיש ציבור אחר, מייד היו מציבים שמירה עליו ועל ביתו, והדבר היה מלווה ברעש תקשורתי.

כל המקרים הנ"ל אינם נעשים סתם כך, אלא הם נוצרים כתוצאה מכך שיש אנשים העושים תעשייה שלמה מהסתה. הם הם המציתים את אש המחלוקת בתוכנו, מתירים את דמם של יהודים דתיים ומשווים אותם לגרועים שבשונאי ישראל. משווים אותם לטרוריסטים ולאנשים שפעלו במסגרת האינתיפאדה.

דווקא בשבוע זה, שבו העם מאוחד סביב הכאב והצער במלאות שנתיים לרציחתו של ראש ממשלה בישראל, נוצרו קיטוב ושנאה, והעם חצוי לשניים. זאת במקום למצוא את המאחד שבינינו, ויש. במקרים הנ"ל רואים את ההסתה מיושמת הלכה למעשה.

כאשר שורפים דגל, זה תופס כותרות, וכל אחד משחרר חרצובות לשונו נגד כל הציבור הדתי. וכאן אננו עדים לתופעה שצריכה להדאיג את כולנו. זו לא רק כתובת על הקיר, כאן מדובר בהסתה של ממש נגד הציבור הדתי.

שורפים סוכה ולא מכונית. שורפים בערב שבת ובחג ולא ביום חול. שורפים בתי-ספר דתיים ולא סתם צריף. שורפים ספרי קודש ולא סתם עיתונים וספרים. אילו נעשו דברים אלו בחוץ-לארץ, היינו זועקים לשמים ואומרים שזו אנטישמיות.

לכן, במלאות שנתיים לרציחתו של רבין, זיכרוננו לברכה, לכל אלה שמדברים על מסיתים ועל הסתה, הגיע הזמן לעשות חשבון נפש, לאן מובילה החברה המודרנית והמתירנית במדינת ישראל. האם אנו הולכים לחורבן או לבנייה? האם נכבד איש את רעהו או נפגע איש ברעהו? האם נחפש את המאחד או נמצא את המפלג? חייבים כולנו לפעול ולצאת נגד הקיטוב ההולך ומעמיק בחברה הישראלית.

אסיים בדברים שבפרשת השבוע: אברהם אבינו, עליו השלום, אמר: "כי אמרתי רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגוני". כאשר אין יראת אלוקים, אם אין ערכים, אם לא שומרים על קודשי ישראל, אל נתפלא אחר כך ששורפים, הורגים, רוצחים ופוגעים. הכול הופך להיות נורמה, וזה הדבר שצריך להדאיג אותנו.

אסיים בפסוק מתהילים פרק פ"ד פסוק י"ב: "חן וכבוד ייתן ה' לא ימנע טוב להלכים בתמים. ה' צבאות, אשרי אדם בטח בך".

היו"ר' לנקרי:

חן וכבוד לך, חבר הכנסת אזולאי.

אני מזמין את חבר הכנסת האשם מחאמיד, דקה מן המקום.

האם שני המציעים מוכנים להמתין לתשובת השר לביטחון פנים, שתינתן בשבוע הבא?

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע לדחות את כל העניין הזה לדיון שלפי הבנתי אמור להתקיים בשבוע הבא, ביום י"ב בחשוון.

היו"ר י' לנקרי:

אני חושב שהשר ישיב ספציפית על ההצעות האלה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אני בעד שהשר ישיב קודם.

היו"ר י' לנקרי:

גם אתה, חבר הכנסת בויים? אם כן, התשובה של השר תינתן בשבוע הבא.

לפני שאנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום, דקה אחת לדברי תגובה של חבר הכנסת אפי אושעיה, בבקשה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש לפנות לחבר הכנסת זאב בויים, שפנה אלי בנואם שלו פעמים מספר, ולומר לו, שאני חושב שגם עניינית וגם פוליטית לא היה ראוי להאשים את כל מחנה הימין, לא בהסתה, לא בפגיעה ביצחק רבין וכך הלאה. אבל אתה יכול להסכים, שקומץ של משוגעים במחנה הימין הביא לאסונות גדולים. הייתי מצפה ממך, גם לאור נאומך המתון, יחסית – גינית את "דור שלם דורש שלום", אבל שכחת לגנות את הפוגעים, השורפים, הנבזים שפגעו במועדון. אני חושב, שזה דבר ראשון במעלה. אני בטוח שגם אתה דורש שלום; אולי לא בתוקפנות. מי מאתנו לא דורש שלום? גם יהודים וגם ערבים. אני מקווה, שגם ימנים דורשים שלום. כולנו רוצים שלום.

לכן, אני רוצה לשבח את "דור שלם דורש שלום", אנשים שבאו, גם מתוך עניין פוליטי, להעביר מסר של חלקים גדולים בעם ישראל, גם שלך. אולי לא בסגנון הזה, אולי לא בדרך הזו, אבל ודאי שגם אתה, לפי ההיכרות שלי אותך, לפחות, דורש שלום. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת אפי אושעיה על דברי התגובה.

הצעות לסדר-היום

מצב הבדואים והתבטאויות השר רפאל איתן

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא – הצעות לסדר-היום מס' 3088, 3091, 3095, 3102, 3110 ו-3118;
בנושא: מצב הבדואים והתבטאויות השר רפאל איתן.

יש לנו כאן כמה דוברים. הראשון שבהם הוא חבר הכנסת פיני בדש, שאינו נוכח. על כן, אני מזמין את
חבר הכנסת תאופיק חטיב.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מה עם חיים אורון?

היו"ר י' לנקרי:

חיים אורון מחוק בלאו הכי.

דוד טל (ש"ס):

לא מעניין אותו נושא הבדואים?

היו"ר י' לנקרי:

שלוש דקות לכל דובר. בבקשה, חבר הכנסת חטיב.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, תחילה אתייחס לנושא הקודם, מאחר שלא ניתנה לנו ההזדמנות, על-פי התקנון, להצעה נוספת.

רק להזכיר: שלוש סטודנטיות ערביות, שלומדות כאן, באוניברסיטה בירושלים, לא נשרף המועדון שלהן, אלא פשוט נשרף הבית שבו הן התגוררו לאחר איומים של כמה שבועות.

לענייננו – ההקצנה כנראה עברה כל גבול, ומדי שנה או תקופה מבשר לנו – לפעמים אדם ממלכתי, לפעמים סתם אדם מן הרחוב – איזו אמרה שתוצאותיה מתחילות לדרדר את המצב הלאה והלאה. היום, שנתיים אחרי רצח רבין, זכרו לברכה, אנו טועמים אולי מן הטעם המר הזה.

כבוד השר רפול – ואני מדגיש את המלה כבוד, כיוון שאותו רפול, שהיה גם רמטכ"ל, ולפני כן היה מפקד בגליל ב"יום האדמה" הראשון לא החליק, כפי שניסו חבריו לומר, הוא לא טעה, לא שלא הבינו אותו לא נכון, הוא פשוט עקבי בכל ההסתה נגד הערבים בארץ.

בשנת 1976, ערב "יום האדמה", אותו רפול, ששמע שהולכות להיות הפגנות בגליל, וטבעי שיהיו הפגנות אחרי מסע של הפקעות אדמה, כבר בערב "יום האדמה" הוא הכריז: נעלה על סח'נין. הוא רצה לעלות על סח'נין.

דוד אזולאי (ש"ס):

מי זה?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

רפול כמפקד בשנת 1976.

דוד אזולאי (ש"ס):

מתאים לו.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

לפני כמה שנים חזר רפול על עוד אמרה, לא פחות גזענית: הערבים הם ג'וקים מסוממים בבקבוק. אלה אמרות שנאמרו, צוטטו, נרשמו, הוקלטו. אני לא יודע אילו אמרות עדיין לא נרשמו, לא הוקלטו ולא נשמעו, אולי אחרים שמעו אותן ולא חזרו עליהן, לא שיננו אותן.

אותו רפול, אחרי שרוב העולם השתנה, אפילו המזרח התיכון השתנה – רפול לא משתנה. רפול נשאר אותו רפול. ועכשיו הגיע תורם של הבדואים, שבשבילו הם כמעט לא בני-אדם – משום שהם ערבים, אגב. חודשיים לפני כן הוא רצה לבטל החלטת ממשלה שרצתה להכיר ביישוב עין-חוד אחרי 48 שנים. הוא ביקש לבטל החלטת ממשלה. והיום הוא רוצה לעצור את כל הבדואים, לשים אותם במכלאות, שש-שבע מכלאות, 140,000 בדואים, ולקבץ 70,000 שנמצאים בפזורה בתנאים לא-תנאים. במקום לשפר את תנאיהם – לכלוא אותם. זה אותו רפול.

הוא עקבי; הוא לא החליק, הוא לא טעה ולא השתנה. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת תאופיק חטיב. אחריו – חבר הכנסת דוד טל. חבר הכנסת טל, אתה מוזמן לשאת את דבריך.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, הרשה גם לי לברך אותך כמו יתר חברי. זה הנאום הראשון שלי שבו אדוני יושב כאן. אני מברך אותך, שיהי רצון ולא תצא שום תקלה מתחת ידך. אני סמוך ובטוח, שבדרכי הנועם שלך תצליח לנווט אותנו כראוי.

היו"ר י' לנקרי:

זו ברכה חשובה ביותר בתפקיד זה. אני מודה לך מאוד.

דוד טל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, השבוע צוטט חבר הכנסת דהאמשה שאמר: אם זו המדיניות כלפי הבדואים, וכך זה יימשך, התוצאות יהיו מוות, רצח ודם. צריך לשים קץ לעוול שנגרם לבדואים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה למחות על האמירה הזאת. שלא יאיימו, ודאי שלא במוות ולא ברצח. זה לא יאה.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אתה צודק, המוות כבר היה.

דוד טל (ש"ס):

אולי תיתן לי להמשיך.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כן, אבל מוות כבר היה.

דוד טל (ש"ס):

תלוי מי גורם למוות.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אסונות טבע.

דוד טל (ש"ס):

אתה יודע לאיזה מוות בדיוק הוא התכוון. בוא לא ניתמם, חבר הכנסת תאופיק חטיב.

בכל אופן, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר, שאני בהחלט מסכים שצריך לשים קץ לעוול שנגרם לבדואים; ונגרם להם עוול. אבל, חבר הכנסת דהאמשה לא יכול לאיים ברצח, דם ומוות. לדעתי הוא גם עושה להם עוול בעצם האמירה הזאת, ובאיומים לא פותרים שום בעיות.

אדוני היושב-ראש, בישראל חיים היום כ-160,000 בדואים; כ-100,000 מהם באזור הנגב, והשאר, כמדומני, בגליל. רובם חיים ומתגוררים ביישובים ללא תשתית מים, ללא חשמל, ללא ביוב וללא מוסדות חינוך. אין שום סיבה שבעולם שהאנשים הללו, אזרחי ישראל, לא יקבלו את מה שאני ואתה ושאר אזרחי ישראל מקבלים. יש להם זכות לקבל את כל הדברים הללו, בזכות ולא בחסד.

זה נכון, נגרם להם עוול עשרות בשנים. פעם אחר פעם מבטיחים להם. מגיע שר כזה ומבטיח, מגיע שר כזה ומבטיח. העוול הזה נמשך והולך, לצערי, ואני חושב, אדוני היושב-ראש, שאת העוול הזה צריך להפסיק, משום שגם אנחנו נמנים עם אלה שקיפחו אותם, ועד היום בהרבה מקומות אנחנו עדיין מקופחים, אף שאנחנו שותפים בממשלה הזו ושותפים בקואליציה הזאת. חסרים לנו הרבה מוסדות חינוך. לא תמיד הילדים שלנו יושבים על הכיסא – – –

שר התשתיות הלאומיות א' שחון:

מי זה אנחנו?

דוד טל (ש"ס):

אתה בוודאי יודע, אדוני, שאני חבר בסיעת ש"ס, ואנחנו עדיין מרגישים מקופחים בדברים רבים מאוד. אין לנו מספיק מוסדות חינוך.

שר התשתיות הלאומיות א' שחון:

פיתחתם מוסדות חינוך נהדרים.

דוד טל (ש"ס):

נכון, אבל עדיין חסרים לנו הרבה מאוד מוסדות.

דוד אזולאי (ש"ס):

עדיין לא סגרנו פערים.

דוד טל (ש"ס):

אם אדוני מסתכל לאורך זמן, על תקופה של 50 שנה, עדיין לא הגענו למנוחה ולנחלה. אני אומר זאת כאן ומפנה זאת לעמיתי, יושב-ראש הישיבה. הבן שלו יושב על כיסא וליד שולחן טוב יותר, תקין יותר ותקני משל הילדים שלנו. אנחנו מכירים את הקיפוח הזה.

אין לנו רצון שגם אזרחים אחרים יהיו מקופחים. ואנחנו מדברים כל הזמן על שלום, על הבנות, על הידיברות. לא בכדי השר רפול אמר מה שאמר. הוא לא גילה את אמריקה. אלה דברים שכוחות הביטחון אומרים השכם והערב. צפויה התלקחות כזאת או אחרת כתוצאה מהאירועים הללו. זה לא דבר חדש, כולם יודעים זאת. אתה, אדוני השר, יודע זאת ודאי טוב מכולנו. אבל דברים כאלה צריך לנטרל, דברים כאלה צריך לצמצם, דברים כאלה צריך לפתור. אי-אפשר פעם אחר פעם לדרוס ברגל גסה את הזכות האלמנטרית שמגיעה להם. חבל שהשר רפול לא נמצא פה, אבל הוא כל הזמן מנפנף בזה שאנחנו לא הולכים לצבא, ולכן לא מגיע לנו. האם הבדואים לא משמשים כגששים? הם הולכים לצבא, למה להם הוא לא נותן? למה בשבילם הוא לא מוכן לעשות קצת יותר? את מסכת הצביעות הזאת צריך פעם אחת ולתמיד להוריד. יש בעיה, צריך לפתור אותה.

אני רוצה לתת דוגמה לפתרון הוגן למצוקות של הבדואים. בכרמיאל חיות כ-60 משפחות של בדואים, ושם נמצא פתרון. תמורת 7 מיליון שקל מצאו פתרון הולם למשפחות הללו. העיר כרמיאל, או משרד השיכון, תכננו ובנו 1,860 יחידות דיור במקום. הבדואים נהנו, זכו למקום עם תשתיות נורמליות יותר, למוסדות חינוך, כך אני מקווה. גם המדינה, גם העירייה וגם המשרדים השונים זכו בקרקעות שיכלו אחר כך לשווק אותן.

אדוני היושב-ראש, אני סבור שאנחנו חייבים לתת לבדואים הזדמנות לשפר את רמת חייהם ולהציע אותם לקדמה שהם כה מעוניינים בה. צריך פעם אחת ולתמיד לבטל את הפיצול שקיים בין המשרדים השונים והסמכויות שלהם, כי זו לדעתי אחת הסיבות שהעסק הזה מתעכב שנה אחר שנה. אם זאת נעשה, שר החקלאות יכול, לדעתי, להיות רגוע, ואין שום סיבה להיות במתח בנושא הזה. ממילא הוא לא היה צריך לומר את מה שאמר בנושא הבדואים. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת דוד טל. רשות הדיבור לחבר הכנסת האשם מחאמיד. שלוש דקות. בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, תרשה לי קודם כול, על חשבונך, לאחל לך הצלחה, מה עוד שאתה מבטא את דעותי בצורה מושלמת.

נאמרו דברים חמורים מאוד על-ידי השר רפאל איתן: בדואים משתלטים על אדמות המדינה. יש פה התעלמות מדהימה מהמציאות, מההיסטוריה, והוא שוכח שהם ישבו כאן על אדמתם מאות שנים, וטלב אלסאנע יודע בוודאי שזה מאות שנים. אנחנו יכולים לומר שעוד לפני קום המדינה הם יושבים על האדמה הזאת. ואתם זוכרים מה אמר השר איתן. בממשל תקין איש כזה היה מפוטר. נאמרו על-ידו דברים שלו היו נאמרים כלפי יהודים בממשלת מרוקו או בתוניסיה או באירופה – אני בטוח שהיינו מקימים פה סערה, לא היינו שותקים. היינו כולנו זועקים נגד הגזענות באירופה או בכל מקום אחר בעולם.

אדוני היושב-ראש, מדובר על סגן ראש הממשלה ומדובר על השר לאיכות הסביבה. על איזו איכות סביבה מדובר? איך השר לאיכות הסביבה יכול לדבר בצורה כה גזענית, שמנוגדת לכל מה שאנחנו יכולים לצפות להם מאיכות ומסביבה נורמלית?

המגוון הוא לא רק הדברים שהוא אמר, אלא גם, אדוני השר שרון, שהוא אתך באותה ועדה לקידום ענייני הבדואים. כאשר מוקמות ועדות שונות ואדם מבטא עמדה כלפי אותו עניין, מפטרים אותו. איך השר איתן יכול להיות חבר בוועדה לקידום ענייני הבדואים כאשר הוא חרץ את גורלם מלכתחילה?

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

אתם רוצים לפטר את כל השרים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

בנושא משעל אתה טיפלת, אדוני. טיפלת בזה בעצמך עם המלך חוסיין. היתה ועדת בדיקה, פיטרו מישהו מכיוון שהוא הביע עמדה באמצעי התקשורת. אני רוצה שהוועדה תצליח, אבל אני חושש שהיא לא תצליח משום שלשר מסוים שחבר בוועדה יש דעות קדומות. ולא רק זאת, אדוני השר, תאר לעצמך שאותו שר שנמצא אתך באותה ועדה יגיד לטלב אלסאנע ויגיד לאותם בדואים במי להתאהב, עם מי להינשא. זה כל כך בלתי אנושי, בלתי נסבל. יש למנוע מהבדואים להתחתן עם נשים מהשטחים. עם נשים מהגדה ומעזה אסור להם להתחתן. הרי זה מגוחך ולא מתקבל על הדעת.

אני חושב שהשר שרון והממשלה צריכים לעמוד ולומר בפה מלא, שהם מתנגדים לדברים בצורה חריפה ביותר ולא מסכימים עם השר. אני חייב לומר, אדוני, שהערבים הבדואים הם המגזר שסבל הכי הרבה בקרב האוכלוסייה הערבית בארץ. הם נדפקו הכי הרבה. ועכשיו אומר חבר הכנסת דוד טל, דווקא, שאולי נאמרו דברים בצורה אחרת. אבל יש חוקי ברזל, יש חוקים בפיזיקה, יש חוקים בפסיכולוגיה, יש חוקים במדעי החברה, יש גירוי ויש תגובה, יש דבר כזה. אם יש מצב, יש תגובה.

למה אתה מצפה מהערבים הבדואים במצב הקיים היום? אני חושב שחזון העימות האלים יגשים את עצמו. אני לא מאיים, אני אומר בפשטות שזה מה שיקרה אם כולם ימשיכו עם תפיסת "אף שעל" והרדיפה של רפאל איתן. אוכלוסייה נרדפת, אדוני היושב-ראש, מוזנחת, תגיב בניכור, בתסכול, ואולי אף ב אלימות. ואני מקווה שלא נגיע לזה. תודה רבה.

היו"ר' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת האשם מחאמיד. חבר הכנסת סאלח טריף – איננו. לפיכך אנחנו יכולים לעבור לתשובת כבוד השר אריאל שרון. השר לתשתיות לאומיות מוזמן להשיב לדוברים.

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, האמת ניתנת להיאמר, ממשלות ישראל השונות לא עשו די כדי לטפל כראוי בתנאי מגוריהם של הבדואים בנגב, וגם לא באלה שבצפון.

אומנם לא ניתן להקל ראש בדברים שכבר נעשו בתחום זה והביאו להקמתן של העיירות רהט, כסייפה, חורה, שגב-שלום, תל-שבע, לגיה וערוער, אבל אין ספק כי הפעולות הללו מפגרות אחר הצרכים. מילוי הצרכים האלה דורש משאבים רבים ותוכנית רב-שנתית שתעסוק בשיפור תנאי החיים של האוכלוסייה הבדואית כמשימה לאומית. גם בערים שהוקמו, תנאי החיים אינם תנאי החיים

שהולמים את הדור הצעיר שחי שם. אם הדור הבוגר מתגעגע אולי לאוהל ולוואדי, הדור הצעיר כבר חי חיים אחרים. גם בערים שהוקמו צריך לפתח תשתית רצינית הרבה יותר, שמתאימה לתקופה זו.

הסכמתי לעמוד בראש ועדת שרים לתיאום המדיניות בענייני הבדואים, משום שאני מאמין ביעדים שיש להשיג ואני נחוש לגייס גם את המשאבים הדרושים לכך. מדובר, לפי הערכתנו היום, בהשקעה של 3 מיליארדי ש"ח במשך עשר שנים – פעולה קשה מאוד ומורכבת מאוד. הוועדה פועלת, ונציגיה בשטח כבר יכולים להצביע על התקדמות מסוימת. דבר אחד, לפחות, כבר ברור, והוא הפתרון שאליז אנחנו מובילים. זה יהיה פתרון הולם והוגן.

בינתיים שוררת מצוקה כלכלית וחברתית, ואני יכול להעריך שהיא מולידה גם רגשות זעם ותסכול. אבל מכאן ועד חשש או הטלת חשד שהולכת ומתארגנת אינתיפאדה בדואית הדרך ארוכה, וזה גם לא יקרה. עם זאת, אין מקום לאיומים, כמו שצריך להימנע מפגיעה מיותרת. אני בהחלט מסתייג מהדברים שנאמרו. טבעי שלא תצפו ממני שאעמוד כאן ואתקוף שר אחר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אפשר – – –

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

בדרך כלל, זה לא דבר יומיומי ששר תוקף שר. אבל אני בהחלט מסתייג מהדברים האלה, ואני גם לא חושב שזו עמדת הממשלה.

אני מאמין בחיים משותפים של כל אזרחי ישראל, ולצורך זה צריך שהחוק יישמר, שצדק יעשה, ושלא יעלו שום מחשבות של התבדלות. האוכלוסייה הבדואית, שרבים מבניה משרתים בצה"ל – והיתה לי הזכות שרבים ביניהם שירתו בפקודי שנים רבות – היא אוכלוסייה שהפגינה נאמנות למדינת ישראל ורואה את עצמה חלק בלתי נפרד ממנה.

עם זאת, תרשו לי להגיד – גם כמי שגר בנגב, כמי שרואה את התמונה בצורה ריאליסטית: גם המצב הזה, שכלי רכב שעוברים בנגב נרגמים באבנים בלילות הוא דבר בלתי נסבל. מוכרחים להבין זאת. אלה דברים בלתי נסבלים. דבר כזה גורר תגובה. תגובה גוררת תגובה. צריך להתרגל להבין, שאפשר לחיות ביחד וצריכים לחיות ביחד וגם נחיה ביחד.

חברי הכנסת, אני מבקש שלא לקיים דיון במליאה. הדברים נאמרו. אני חושב שלא כדאי לקיים דיון במליאה. אני חושב שכל מי שמקורב לנושא יודע שהממשלה הזאת פועלת כדי לטפל בבעיות הדיור ורמת החיים של הבדואים. לפחות, הייתי אומר, זה רצונה של הממשלה. יכול להיות, שפרק זמן יחלוף ויתברר לנו שלא עשינו. אז יש מקום להעלות זאת. הרי למה מביא דיון כזה? דיון כזה מביא למתיחות. מתבטאים בחריפות ועונים בחריפות. אני מעדיף לדבר פחות ולעשות יותר.

אני חושב שהדברים שהעליתם כאן נאמרו בצורה ברורה. אני הייתי מציע להתרכז ולתת לממשלה וגם לי, כמי שמפקד על הנושא – – – אני רוצה שתדעו שיש גם בממשלה התעניינות רבה ורצון לעשות. יש פה גם חברי כנסת. אני רואה שיושב כאן חבר הכנסת ריבלין, וגם הוא, נדמה לי, עומד בראש לובי לטיפול בנושא הבדואים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הוא בעצמו בדואי.

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

אני הייתי מציע להסתפק בדברים האלה שנאמרו כאן היום, לראות זאת כדיון שהתקיים ולא להעלות את הנושא. זאת הצעתי. אני מקווה שתקבלו זאת. אם נעלה זאת עוד הפעם, הרי שוב יהיו אלה חילופי דברים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

האם אפשר לשאול שאלה את כבוד השר?

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

כן, בהחלט.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אתה ציינת את העובדה שלממשלה הזו יש כוונות טובות, ובאותו זמן גם ציינת את המצב הקשה מאוד – חברי ציינו זאת וגם אתה ציינת זאת – לגבי היישובים הקיימים. שאלתי היא: מדוע במפת אזורי העדיפות הלאומית אין התייחסות ליישובי הקבע הקיימים, ומדוע בעניין של יום חינוך ארוך אין התייחסות ליישובים האלה? איך ניתן לקדם את העניין? בממשלה מתעלמים בפועל מהעובדות.

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

אני רוצה לענות לך. נדמה לי שאני לא היחיד בממשלה. אני ערערתי על מפת העדיפויות. אם אינני טועה, ביום א' הקרוב יועלה הנושא הזה בישיבת ממשלה. זאת אומרת, אין כאן איזו התעלמות. אני חושב שיש כוונה. אני רוצה לומר – לגבי לפחות – שיש לי רצון רב ועניין לפתור את הדבר הזה. הייתי מאוד רוצה לנסות ולהוריד את כל המתיחויות שמתעוררות, ואני לא אומר לכם את זה משום סיבה. זה ממילא לא ציבור שאני יכול לצפות לתמיכתו הפוליטית – כן? אני מדבר אתכם כמי שעוד כילד

במושב לא חשב שאנחנו נחיה ללא ערבים בקרבנו או בקרבתנו. אני חושב שאפשר לחיות ביחד. אני מודאג מההחרפה במערכת היחסים. זה מטריד אותי בראייה קדימה. לכן אני רוצה לטפל בבעיות. יש מצוקות רבות מאוד. אני רק יכול להבטיח דבר אחד: אני עצמי אעשה כל מאמץ לסייע בקידום העניין.

הצעתי היא שלא לקיים את הדיון ולתת אפשרות להזיז את הדברים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה.

היו"ר י' לנקרי:

כן, בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אחרי שהשר דיבר בצורה כל כך ברורה, אני מסכים עם השר שלא צריך לקיים דיון במליאה משום שכך לא נשיג לא דבר. אני מציע, אם אתה מסכים, שנעביר את הנושא – והוא חשוב מאוד – אחרי ישיבת ממשלה או לפני ישיבת ממשלה, לוועדת הפנים של הכנסת.

שר התשתיות הלאומיות א' שחון:

אין לי התנגדות לכך. אני רוצה לומר לכם משהו. אם זה מקובל – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר י' לנקרי:

אני אגש לשאול את חברי הכנסת. חברי הכנסת, אני מבקש את תשומת לבכם, בבקשה. ראשית, אני מבקש להודות לכבוד השר על דברי תשובתו.

חבר הכנסת תאופיק חטיב, האם ההצעה, המקובלת על השר, להעביר את ההצעה לסדר-היום לדיון בוועדת הפנים של הכנסת, מקובלת עליך?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כן.

היו"ר י' לנקרי:

כן.

אני מבין שחבר הכנסת האשם מחאמיד ישיב.

חבר הכנסת דוד טל.

דוד טל (ש"ס):

אני לא יכול לסרב לשר.

היו"ר י' לנקרי:

אתה לא יכול לסרב.

חבר הכנסת טריף – איננו.

כבוד השר, לפיכך אני חושב שיש קונסנזוס מלא להעביר את ההצעה לוועדת הפנים. אני מבין שצריך לאשר זאת בהצבעה.

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

ברשותך, אני רוצה לומר עוד משפט אחד, אם אני יכול – – –

היו"ר' לנקרי:

בבקשה.

שר התשתיות הלאומיות א' שחון:

אני רוצה לומר לכם משהו. בדרך כלל מכינים לך תשובה ואומרים: זה מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום. אתה בא עם תשובה, אתה לא כותב לבד, אדם עומד כאן, ואז באופן טבעי הוא סופר את המצאי באולם, בעיקר עכשיו זה לא קשה כי לא נמצאים כאן כל כך הרבה. אני אומר זאת כביטוי לרצון לפתור את העניין.

יש פה רוב, אפשר להוריד את העניין וזהו. אני אומר לכם זאת. הכוונה שלי בנושא הזה היא חיובית, ואני שמח שקיבלתם אותה. אני מודה לך, אדוני.

היו"ר' לנקרי:

תודה רבה, כבוד השר.

הפרוטוקול, או התקנון מחייב אותנו לשמוע שלושה חברי כנסת שמבקשים להסיר את ההצעה. חבר הכנסת יצחק וקנין מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת תאופיק חטיב. דקה מן המקום.

יצחק וקנין (ש"ס):

ראשית, אני חייב להגיד שההתבטאות של השר רפול כלפי הבדואים היתה התבטאות אומללה מאוד. כמי שמתגורר ביישוב שחציו בדואי וחציו יהודי אני יכול להגיד שיש מה להתגאות באוכלוסייה הזאת. זה, אולי, אחד היישובים הבודדים בארץ שגרים בו בצוותא יהודים ובדואים.

אני חושב שהבדואים משרתים את המדינה, משרתים בצבא; יש הרבה משפחות שכולות באוכלוסייה הבדואית, ולצערי הרב – אולי לשר שרון קשה להתבטא נגד שר אחר, אבל לי קל מאוד.

יש שר חקלאות במדינת ישראל – לצערי אין שר חקלאות; הוא איננו מתפקד במשרדו, ונוסף על כל הבעיות הוא גם התבטא התבטאויות אומללות שאין להן מקום – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

למה אתה מפריע לו, חבר הכנסת אלסאנע?

יצחק וקנין (ש"ס):

על כן אני מצטרף לכל החברים פה לגבי אותן התבטאויות. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת דוד טל.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ידידי, חבר הכנסת דוד טל, אם היה מדובר בהתבטאויות אומללות, הלוואי – – –

קריאות:

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

סליחה, אני לא מתכוון לחבר הכנסת וקנין. לא מדובר על התבטאויות אומללות בלבד. מדובר באדם עקבי, שמעולם לא התנצל, לא חזר בו ולא אמר שזאת טעות או משהו כזה.

קריאה:

היו"ר ד' טל:

אם תצעק – נשמע; אם תדבר – נבין. אני מבקש לדבר ולא לצעוק.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רציתי להקדים את חבר הכנסת בויים כי ידעתי שהוא יתפרץ. הבאתי זאת בחשבון. הבוקר, באילת, בבית-ספר, סגן הרמטכ"ל מתן וילנאי אמר דברים לא פחות חריפים על הערבים. הוא אמר: לאלה יש שכל של ציפורים – – –

קריאות:

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — והוא אמר שהם מטומטמים – – –

קריאות:

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תקרא את עיתון "הארץ" מהבוקר.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת הירשזון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ולא רק אמר אלא לפני כן ביקש – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת בויס.

קריאות:

– – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הוא גם ביקש להוציא את העיתונאים לפני שהוא דיבר.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויס, אני מנהל את הישיבה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הוא, כנראה, לא ידע שיש עיתונאים – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה, אני מבקש לסיים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מסיים, כבוד היושב-ראש.

קריאות:

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לכן אני אומר שאלה אינן התבטאויות אומללות, זאת מסורת גזענית שיש לשרשה —

היו"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — אחרת היא תכה גם ביהודים —

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — לפני שהיא מכה בערבים.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טלב אלסאנע מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת האשם מחאמיד.

קריאות:

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויים. חבר הכנסת דהאמשה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

--- להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ד' טל:

מזכירות הכנסת לא העבירה לי שום דבר בנושא הזה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הייתי ראשון.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני, בתחילת דברי, רוצה לברך את חברי דוד טל על הנאום המצוין. אני גם רוצה לברך את השר שרון על התשובה וגם על כך שמיידי לאחר האסון הקשה אשר פקד את הנגב, את היישובים הבדואיים, הוא מצא לנכון להגיע לשם, לסייר, אומנם לתת סיוע קטן יחסית, אבל הכוונה עצמה והסיוע עצמו מלמדים על כוונות כנות כדי לנסות לקדם את הסוגיה.

נמצאים כאן גם חבר הכנסת דוד מגן וחברים אחרים. אני חושב, שכאשר מדובר בנגב, צריך להכניס טוב טוב לראש — —

היו"ר ד' טל:

תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — שלא ניתן לקדם את הנגב ללא פתרון צודק של בעיות הבדואים. אין אפשרות לדו-קיום ואין אפשרות לפיתוח הנגב ללא היענות ומתן תשובות חיוביות על בעיות של הבדואים ושילובם בפתרונות עצמם.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אדוני היושב-ראש

היו"ר ד' טל:

— — — חבר הכנסת ריבלין

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — נרשמתי ראשון, אני לא יודע מה קרה, נרשמתי ראשון בטרם התחיל הדיון

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, בבקשה, דקה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אדוני היושב-ראש, אני מודה לו

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אני מודה לו על שהואיל לאפשר גם לי לומר את דברי כי נרשמתי ראשון להצעה אחרת.

אני מבקש לאמץ את דברי השר ורק להוסיף עליהם את אלה. אישית לא מקובלים עלי הדברים ששר החקלאות ואיכות הסביבה איתן אמר. הבעיה של הבדואים בישראל דורשת ישיבה מיידית על המדוכה. לאחר 50 שנה של טיפול לא נאות צריכה להיות העדפה מתקנת לא מתוך פטרונות אלא מתוך השוויוניות שמחויבת בדמוקרטיה הישראלית.

אני מוכרח לומר, חבר הכנסת טלב אלסאנע, שהיום בבוקר, כאשר הובאה — — —

קריאה:

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הבוקר, אני מודה לך על התיקון. הבוקר, כאשר הובאה התוכנית של יום לימודים ארוך, נוכחנו לדעת כי יש העדפה ברורה של הציבור הערבי במדינת ישראל על-ידי ממשלת ישראל — דרוזי, בדואי, נוצרי או מוסלמי. 29% מהשעות שיוקצבו ליום לימודים ארוך הוקצאו — — —

היו"ר ד' טל:

הוקצו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — הוקצו לציבור הערבי בישראל.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מוכרח לומר עוד מלה אחת, אדוני. הציבור הבדואי גם הועדף לטובה במסגרת הציבור הערבי בכלל, וההתייחסות למקומות קבע ולערי קבע של הבדואים ברורה בטבלה הכללית. לכן אני מציע, שכאשר ממשלת ישראל עושה דבר כל כך טוב – יבוא חבר הכנסת טלב אלסאנע – –

היו"ר ד' טל:

ויברכו. תודה רבה, חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – ויודה על ההתקדמות אשר קיימת – – –

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – – של הממשלה.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של השר שרון – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ד' טל:

סליחה, חבר הכנסת אחמד סעד, אתה רוצה לומר?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

כן.

היו"ר ד' טל:

בבקשה. אני מאפשר לחבר הכנסת אחמד סעד כפי שאישרתי לחבר הכנסת ריבלין. הם נרשמו והיתה איזו בעיה ברישום. זה בסדר. חבר הכנסת סאלח סלים – אתה מפריע.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, קודם כול אני רוצה להזהיר שבתקופה האחרונה התרבו התופעות הגזעניות. בשבוע שעבר הגשתי שלוש שאילתות על התבטאות, הצהרות, פגישות גזעניות. הדבר החמור ביותר שצריכים להיזהר ממנו כולנו – יהודים וערבים, אם אנחנו באמת רוצים חברה מתוקנת דמוקרטית, זה לא לתת לגזענות ללבוש את בגד הלגיטימיות, וזאת המחויבות של כולנו.

היו"ר ד' טל:

תודה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו מקבלים את הצעתו של השר שרון ואנחנו נעביר את הנושא, אחרי ההצבעה כמובן, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

הצבעה. מי בעד העברה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת? בבקשה, ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 18

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הנושא שהעלו חברי הכנסת ת' חטיב, ד' טל וה' מחאמיד לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

18 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הדיון בנושא הבדואים יועבר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

הצעות לסדר-היום השרפה בבתי-הזיקוק באשדוד; הפיקוח על העברת חומרים מסוכנים במשאיות

היו"ר ד' טל:

עמיתי חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעות לסדר-היום מס' 3100, 3125 ו-3135: השרפה בבתי-הזיקוק באשדוד; הפיקוח על העברת חומרים מסוכנים במשאיות. הדובר הראשון הוא חבר הכנסת יצחק וקנין, במסגרת שלוש דקות; אני מדגיש: שלוש דקות. היום אני לא אאפשר לדבר מעבר לשלוש דקות, הזמן הקבוע בתקנון. בבקשה.

שאל יהלום (מפד"ל):

היו"ר ד' טל:

אתה יודע, חבר הכנסת יהלום, שאצלי אין משוא פנים.

שאל יהלום (מפד"ל):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אבל אפליה מתקנת צריך שתהיה.

יצחק וקנין (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, בימים אלו שוב עולה על הפרק האיום העירקי ושוב נשמעים הקולות המתריעים על מצבו של העורף, ואני ניצב פה היום, וממש ברגעים אלו, בלי כל קשר למצב במפרץ הפרסי, נתונים אזרחי המדינה במצב של סכנה אמיתית ומיידית לשלומם. רבים מתושבי המדינה, אשר קראו את כתבת התחקיר שערך מר ארז רותם, לא יוכלו להישאר אדישים לנוכח אוזלת ידן של הרשויות האמונות על הטיפול בהובלת חומרים מסוכנים ברחבי הארץ.

חברי חברי הכנסת, בשבוע שעבר עצרה מדינה שלמה את נשימתה עם הישמע הידיעה על התהפכות מכלית גז על צדה בצומת-רעננה. לצערי, רבים מתושבי המדינה קבלו על כך שנוצר פקק כה גדול וביקרו את התופעה, אך למען האמת הסיטואציה של התהפכות המכלית היתה יכולה להסתיים באסון לאומי נוסח אסון המסוקים.

בישראל מסתובבים כיום למעלה מ-4,000 כלי רכב המובילים חומרים מסוכנים, 700 מכליות דלק, 400 מכליות כימיקלים, ועוד אלפי כלי רכב שקיבלו אישור ממשד התחבורה, ואני תמה מה יקרה ביום שבו משאית ברום או כלור או ציאניד תתהפך בלב אזור מיושב והומה אדם, כפי שכבר קרה לא פעם בשנים האחרונות; מה יהיה ביום שבו לא ישחק המזל והגז יתפשט ללא הפרעה? מה יהיה מאזן הנפגעים?

חברי חברי הכנסת, מתרחיש דמה שערך המשרד לאיכות הסביבה עולה, כי ביום שבו תתהפך, לא עלינו, משאית עמוסה בטונות של כלור, התוצאה תהיה מפחידה. התרחיש מצייר מצב שבו נוצרת עננה של כלור, ולהזכירכם הכלור שימש כנשק כימי במלחמת העולם הראשונה. עננה זו יכולה להתפשט לרדיוס של כ-10 קילומטרים ולכסות את כל גוש-דן. תרחיש אחר ששמעתי עליו מדבר על עננה קטנה יותר, של כ-500 מטר, שאפקט הנזק שלה עשוי להיות חמור יותר מכל טיל כימי שקיים כיום. מאות ואלפי אנשים עלולים להיפגע ולמות.

חברי חברי הכנסת, אם שואלים אתם את עצמכם כיצד מגיב משרד התחבורה, הרשו נא לי לצטט: במשרד התחבורה לא מתרגשים מתרחשים אלו. הסיכון ברור לנו – אומר אברהם מיכאלי – והם נגועים בהפרזה. מר מיכאלי מגלגל את האחריות לעבר המפעל המוציא את החומר ותובע ממנו לטפל בנזק העשוי להיגרם מאירוע מסוג זה שפגשנו בשבוע שעבר. לי אישית לא ברור כיצד יגיעו אנשי מפעל בדרום למשאית שלהם שהתהפכה בצפון ומה יקרה בפרק הזמן שבין התאונה לבין רגע הטיפול.

חברי חברי הכנסת, קצרה היריעה מלהכיל את מכלול הבעיות העולות מן הפרשיות האחרונות. נדהמתי לקרוא בכתבת התחקיר, כי הכוחות הגדולים שהגיעו למקום האירוע אינם מוסמכים או אינם מעוניינים לטפל ביעילות במוקד האירוע עצמו ולעצור את דליפת החומר המסוכן, והסיבה, חברי חברי הכנסת: כסף.

במקרה של משאית החומצה בצומת-גהה סירבו שירותי הכבאות להתקרב חומרים המסוכנים, שכן הכבאים אינם מקבלים תוספת סיכון.

אני כבר מסיים, אדוני היושב-ראש.

נסים דהן (ש"ס):

אפשר לתת לו את הזמן שלי.

יצחק וקנין (ש"ס):

אני כבר מסיים. עוד חצי דקה, לא יותר.

היו"ר ד' טל:

אל תהיה נדיב, חבר הכנסת דהן.

יצחק וקנין (ש"ס):

גם אנשי המשרד לאיכות הסביבה המתמחים בנושא סירבו להתקרב למוקד הסכנה, שכן העובדים לא בוטחו נגד תאונות. עצם המחשבה מזעזעת ומקוממת כל בר-דעת. כיצד ייתכן שאנשים האמונים על ביטחון הציבור יכולים לעמוד ולראות בצרה המתפשטת ולא לעשות מאומה?

חברי חברי הכנסת, ממעוף הציפור כל הסיטואציה נראית כחלום ביעותים, אין בהירות מי אמור לטפל ובמה ומי הוא הנושא באחריות. הבלבול רב, וחייבים לעצור ולערוך סדר בבלגן.

על כן אני קורא לשר התחבורה לכנס בדחיפות ועדה מקצועית שתיתן פתרונות לבעיה זו. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, חבר הכנסת וקנין. אני מודה לך גם על העמידה בזמן. חבר הכנסת שאול יהלום – בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת רן כהן, ואחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, הנושא שהעלה חבר הכנסת וקנין הוא נושא א' של סדר-היום, אבל השרפה והפיצוץ בבתי-הזיקוק באשדוד, שהרגו את עובד המעבדה מר סניה ברק, זכרו לברכה, בן 44 – וזאת גם ההזדמנות לשלוח תנחומים למשפחתו – העמידו שוב על סדר-יומה של המדינה את העובדה, שסמוך לרוב המרכזים העירוניים הגדולים בישראל יש כיום ריכוזים גדולים של חומרים מסוכנים וחומרי דלק העלולים לסכן את התושבים. בולטות במיוחד חוות מכלי הגז והדלק בצומת-גלילות, בקריית-אתא ובירושלים, שממוקמות כולן בקרבת שכונות מגורים.

חוות הגז פי-גלילות אמורה להתפנות, לפי החלטת ממשלה, אך עד עתה לא הושלמו ההכנו לפינוי ולא נקבעו הסדרים כספיים עם חברות הגז. בקריית-אתא הוחלט על פינוי השכונה הקרובה לחוות מכלי הגז, אך ההחלטה לא בוצעה. על-פי המלצת האגף לחומרים מסוכנים במשרד לאיכות הסביבה, יש לפחות להטמין את המכלים מתחת לפני הקרקע. גם זה לא נעשה. בירושלים פועלת חוות הגז בסמוך מאוד לבתים בשכונת הר-נוף. גם שם הוחלט על פינוי החווה, אבל ההחלטה לא בוצעה.

במפעל תעשיות אלקטרו-כימיות ליד עכו נמצא ריכוז גדול של מכלי כלור, הנחשב לחומר מסוכן ביותר. התושבים באזור דורשים לפנות את המכלים, אך בינתיים ממשיך המפעל בעבודה, ובאחרונה אף הוחלט להתיר אכלוס של שכונות חדשות בסביבת המפעל בדרום עכו.

בנגב נמצאים ריכוזים גדולים של חומרים מסוכנים במפעלי ים-המלח – כרום, כלור וכדומה – בקרבת אזור תיירות. ליד באר-שבע נמצא הריכוז הגדול ביותר של חומרים מסוכנים, ברמת-חובב, שם שוכנים מפעלים כימיים גדולים והאתר לסילוק פסולת רעילה. לפני שנה התפוצץ במקום מכל חומר מסוכן שהועבר לאתר הפסולת ממפעל "מכתשים". אז שקלה המשטרה פינוי של תושבי האזור.

בעייתי במיוחד הוא מסוף הרכבת בבאר-שבע, לשם מועברים חומרים מסוכנים בדרכם לרמת-חובב. הממשלה החליטה על פינוי המסוף והקמת שלוחת רכבת שתגיע עד לאתר הפסולת. ההחלטה אינה מבוצעת.

אדוני השר, חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, אנחנו נמצאים כאן במצב שפיקוח נפש כרוך בו. הריגתו של הפועל השבוע, עובד המעבדה, הוכיחה שמדובר בסכנת נפשות ממש. פועל אחד נהרג, אי-אפשר לברך על כך, אבל כל אחד מבין מה היה קורה לו היה הפיצוץ בשעה אחרת של היום.

הי"ר ד' טל:

תודה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אנחנו קוראים מכאן לממשלה לאתר את כל המפגעים האלה ולערוך תוכנית חירום מהירה ודחופה, על מנת שכל הנושאים, שכבר נדונים בלי סוף בממשלות ישראל, יבואו על פתרונם, ואזורי אוכלוסייה מלאים וצפופים יהיו נקיים מסכנות לא-הכרחיות אשר כאלה. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת רן כהן לא נמצא. חבר הכנסת אפי אושעיה, בבקשה, אחרון הדוברים בנושא הזה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בחודש האחרון היו בישראל שלושה אירועים קשים הכרוכים בחומרים מסוכנים. התהפכות מכלית הגז ברעננה, שם היה לי העונג להיתקע בפקק במשך ארבע שעות – – –

היו"ר ד' טל:

עונג מפוקפק מאוד.

אפי אושעיה (העבודה):

מפוקפק מאוד, אבל אני נתקעתי רק לארבע שעות, אחרים נתקעו לזמן רב יותר.

– – התהפכות מכלית הגופרית בצומת-פלוגות, וביום ראשון האחרון, התפוצצות מכל שבתוכו 18,000 ממ"ק סולר בבית-הזיקוק באשדוד – גרמו לדאגה רבה של אזרחים רבים מאוד ברחבי הארץ. רק מאמצי כוחות הביטחון, ובמיוחד כוחות הכיבוי, מנעו אסון גדול.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהן, אדוני מפריע לחבר הכנסת אפי אושעיה. קולו נשמע למרחוק.

נסים דהן (ש"ס):

סליחה.

אפי אושעיה (העבודה):

אני בטוח ששר הפנים דן עכשיו עם החברים על הפתרון של בעיות פרדס-חנה.

חומרתו של אסון הדלקה גדולה לנוכח העובדה, כי זה הוא האסון השני בשטח בתי-הזיקוק באשדוד. רק בחודש יולי האחרון היתה התלקחות כתוצאה מדליפת גז ונהרגו שני עובדים. בכל המרכזים הגדולים בארץ יש חוות גז או חוות דלק כאלה. כל בוקר אני נוסע ליד חוות הגז פי-גלילות. אני מנסה לדמיין לעצמי כל בוקר מה יקרה אם תהיה שם שרפה או יקרה אסון. מהניסיון שלנו בשלושת החודשים האחרונים, אסונות כאלה יכולים לבוא עלינו.

אדוני השר, אפשר לומר דברים רבים. לגבי כל המקומות הללו שיש בהם חוות – אתה יודע שיש החלטות ממשלה והיו דיונים רבים, אבל ביצוע אין.

ביום שלישי הקרוב תתכנס ועדת המדע. חברת הכנסת דליה איציק זימנה ישיבה שתדון בנושאים הללו. אני מנצל את ההזדמנות להודיע כבר לשר שטוב יעשה אם הוא יבוא לדיון. בלאו הכי יש כוונה לדון בנושא ביום שלישי. לכן חשוב מאוד שדברים שהשר לא יכול לומר במליאה, גם בגלל קוצר הזמן וגם בגלל חשיבותם, יישמעו בוועדת המדע של הכנסת. אני יודע שצריך להמליץ על דיון במליאה. נכון, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ד' טל:

אתה ממליץ על דיון במליאה.

אפי אושעיה (העבודה):

אבל בכל זאת אני רואה חשיבות גדולה מאוד בכך שהנושא הזה יידון בוועדת המדע, על מנת שיהיה מעקב אחר משרדי הממשלה, כדי שסוף-סוף הם יעשו גם מעשה מעבר לתוכניות.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

ביום שלישי הקרוב יתקיים דיון בוועדת המדע – – –

אפי אושעיה (העבודה):

חבר הכנסת נסים דהן, בינתיים יצא תיקון. אתה יושב במליאה, אתה לא מסתובב במשרדים. לכן יש תיקון.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה על התיקונים.

אדוני השר, בבקשה.

שר התשתיות הלאומיות א' שרון:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, עוד באותו יום שבו פרצה הדלקה בבית-הזיקוק באשדוד מינינו, שר הפנים ואנוכי, ועדת בירור, שתפקידה לחקור את הסיבות לשרפה, את נוהלי הבטיחות בקשר לשרפות וכל נושא הקשור בכך.

הוועדה מורכבת מאנשי מקצוע: בראשה עומד האלוף במילואים אברהם בוצר, שהיה בעבר מנכ"ל חברת קצא"א – קו צינור נפט אילת-אשקלון – והוא מכיר את הנהלים היכרות קרובה, אינג'נר משה כץ, לשעבר מנכ"ל חברת החשמל, וטפסר בכיר משה ורדי, מפקד שירותי כבאות בחיפה. הוועדה נתבקשה על-ידי שר הפנים ועל-ידי להגיש לנו דין-וחשבון עד ל-30 בנובמבר 1997.

אשר להעברת מתקני פי-גלילות למקום אחר – יש התקדמות רבה בתכנון, ותוך זמן קצר יחסית תושלם התוכנית. אני רוצה לומר לכנסת, שביום א' הקרוב אני עומד להודיע לממשלה על כוונתי לסגור את מתקן פי-גלילות ולקבל את תמיכת הממשלה ואת הסכמתה ללוח זמנים שיאפשר לנו לעשות זאת, כך שמצד אחד נתקדם באופן מהיר יותר לביצוע תוכניתנו, ומצד שני לא ייגרם סבל לאוכלוסייה, בעיקר בנושא חלוקת גז לקראת החורף.

למיטב ידיעתי, עומדת ועדת הפנים של הכנסת לבקר מחר בפי-גלילות. מאחר שמדובר בנושא מורכב, אני חושב שעדיף שלא לדון עליו במליאת הכנסת. מדובר בעניין מקצועי. לכן, מבחינתי, עדיף לדון בנושא זה בוועדת הכנסת. שם תיקבע ועדה – אם זה מקובל עליכם – והנושא יובא לדיון שם. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה, אדוני השר.

אפי אושעיה (העבודה):

אני מציע שהנושא יידון בוועדת המדע.

היו"ר ד' טל:

נעביר זאת לדיון בוועדת הכנסת.

אפי אושעיה (העבודה):

למה? אין חילוקי דעות.

נסים דהן (ש"ס):

אני מציע שהנושא יידון בוועדת הכלכלה.

אפי אושעיה (העבודה):

אבל ביום ג' מתכנסת ועדת המדע לדון בנושא.

שבח וייס (העבודה):

יש לי הצעה לסדר: אני מציע שכל צומת תובא לוועדה אחרת.

אפי אושעיה (העבודה):

אבל יש דיון ביום ג' בוועדת המדע.

יצחק וקנין (ש"ס):

זה דיון חד-פעמי.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, חבר הכנסת וקנין, האם אדוני מסכים להעברת הנושא לוועדת המדע?

יצחק וקנין (ש"ס):

לא. אני חושב שהדיון בוועדת המדע יהיה חד-פעמי. אני מציע את ועדת הכלכלה.

היו"ר ד' טל:

יפה. אנחנו מעבירים את הנושא לוועדת הכנסת. מדובר בנושא שהעלו חברי הכנסת יצחק וקנין, שאול יהלום וחבר הכנסת אפי אושעיה.

נעבור להצבעה.

הצבעה מס' 17

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

ובכן, עשרה חברים בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אשר על כן, אני קובע שהדיון בנושא: השרפה בבתי-הזיקוק באשדוד; הפיקוח על העברת חומרים מסוכנים במשאיות, יועבר לוועדת הכנסת.

הצעה לסדר-היום

פיטורי עובדות ערביות

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא – הצעה לסדר-היום מס' 3137, של חבר הכנסת עזמי בשארה, בנושא: פיטורי עובדות ערביות.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשבוע שעבר שמענו על פיטוריהן של שתי בחורות ערביות שעבדו בחנות שוקולד, שמשמשת גם כבית-קפה בתל-אביב, לאחר שנודע לאחד מבעלי החנות שהן ערביות. אחר-כך הוכחש העניין, והתברר בטלוויזיה שאחת הבחורות הקליטה את המנהל כשהוא אומר לה: כן, אני חושב שפוטרתן מכיוון שאתן ערביות. זה קרה, זה שודר, זה ידוע. הבחורות הן קטי חנא ודוריס דור מנצרת. זה קרה במדינת ישראל, שמגילת העצמאות שלה מדברת על "ללא הבדל, דת, גזע ומין".

החברות בוועדה למען האשה ביקשו מאוד שאבקש להעביר את הנושא הזה לוועדה למעמד האשה וסירבתי, כי אני לא חושב שיש כאן אפליה נגד נשים. אני חושב, שאילו היו אלה בחורים ערבים, הם היו זוכים ליחס משפיל עוד יותר. כלומר, הבחורה הערבייה בחברה היהודית מקבלת אפילו פלוס. אילו היו אלה בחורים, היחס היה משפיל יותר. אם לבחורות עושים כך, מה היו עושים במקרה של בחורים ערבים?

חודש לפני כן נשרפה דירה של בחורות ערביות, או היה ניסיון לשרוף דירה בשכונה ירושלמית, דירה של בחורות ערביות שהתגוררו בבית-דירות יהודי, או בית-דירות שרוב דייריו יהודים. גם אז היתה סערה בעיתונות, ועדיין לא יצא מהחקירה הזאת דבר. מחינו, כתבנו, הבטיחו לחקור וכו'. נניח שבנושא הזה של שרפה, על רקע גזעני, יש ניסיון למנוע מערבים אזרחי מדינת ישראל לגור בשכונה כלשהי. נניח שכאן יש נושא פלילי שיש מה לחקור. אולם בנושא הזה של פיטורי עובדים, איזה מכשירים חוקיים יש לנו כדי לשפוט ולהעמיד לדין את בעל העסק? במדינות אחרות שיש להן בעיות דומות, הדבר הזה הוא עבירה שעליה עומדים לדין.

נסים דהן (ש"ס):

גם בישראל.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אינך יכול לפטר מישהו בגלל מוצאו הלאומי. היה אפשר להכריח את האדם לחזור בו. זה צריך להיות לא-חוקי לפטר מישהו על רקע לאומי.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר עוד חצי משפט.

היו"ר ד' טל:

חצי משפט ולא יותר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לקשר את הנושא – טוב, קשה להגיד חצי משפט, זה צריך להיות משפט.

היו"ר ד' טל:

משפט שלם.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה, ברשותך אדוני היושב-ראש, חצי משפט.

היו"ר ד' טל:

חצי משפט ולא יותר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

קשה להגיד חצי משפט, צריך להיות משפט שלם.

היו"ר ד' טל:

משפט שלם.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לקשר את נושא הדיון, איך אפשר להילחם בתופעה מתפשטת של גזענות בחברה הישראלית, כאשר ההנהגה, האליטה הפוליטית במדינת ישראל משדרת מסרים מהסוג שהאדון רפול ושרים אחרים משדרים. אי-אפשר לנהל באמת מלחמה רצינית בתופעה הזאת, שכואבת לנו כאזרחים במדינת ישראל וכאנשים גאים במוצאם הלאומי והתרבותי. אי-אפשר להילחם בה כאשר מה שמשדרים מהמסד הישראלי הוא מסר הפוך. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. אדוני שר הפנים יעלה ויבוא וישיב על הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת עזמי בשארה, בנושא: פיטורי עובדות ערביות.

שר הפנים א' סויסה:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להשיב בשם שר העבודה והרווחה. אנחנו כולנו מצפים לחזרתו המהירה. אני מבין שלכנסת כבר אין עניינים או אין נושאים אחרים לדון בהם, כך שאנו מעסיקים את עצמנו היום בפיטורי עובדים, אם כי המקרה כשלעצמו, אם הנתונים מדויקים, הוא חמור.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

זה לא נושא ציבורי?

שר הפנים א' סויסה:

אני לא חושב שזה נושא שצריך להעסיק את הציבור. אני חושב שזה נושא שצריך להיות מטופל במלוא החומרה, אם אכן הנתונים נכונים, אבל אני לא חושב שמליאת הכנסת צריכה להעסיק את עצמה בו, וכמובן, אתה תבקש שגם אחת מוועדות הכנסת תעסיק את עצמה בעניין הזה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

למה?

היו"ר ד' טל:

לא, לא, אדוני. הוא ביקש שהנושא הזה יידון במליאה, הוא לא ביקש בוועדה, הוא גם לא יכול.

שר הפנים א' סויסה:

אני חושב, שאם רוצים באמת לטפל בנושא הזה, הרי כפי שנמסר לי מלשכת שר העבודה והרווחה, המחלקה לאכיפת חוקי עבודה נתבקשה לחקור את העניין, ואם אכן נעברה עבירה פלילית כפי שהחוק במדינת ישראל קובע, האנשים שעשו את המעשה הזה יבואו על עונשם. אבל אני חושב שזה באמת מיותר להעסיק – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

נסים דהן (ש"ס):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זה לא שווה דיון?

שר הפנים א' סויסה:

חבר הכנסת דהאמשה, אני אמרתי שהמקרה חמור. אם הנתונים נכונים המקרה חמור, ואנחנו נגד אפליה ואנחנו נגד דברים כאלה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אז תדונו בזה.

נסים דהו (ש"ס):

שר הפנים א' סויסה:

אבל אני חושב, שמכאן ועד העסקת כל מליאת הכנסת בנושא כזה של פיטורי שתי עובדות, אני חושב שזה מיותר.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהן – – – אז מה אדוני מציע?

שר הפנים א' סויסה:

אני מציע להשאיר את הנושא לטיפולו של משרד העבודה והרווחה, כפי שאמרתי.

היו"ר ד' טל:

במלים אחרות: להסתפק בתשובת השר.

שר הפנים א' סויסה:

להסתפק בתשובתי ולתת למחלקה לעשות את עבודתה. אנחנו נדאג שגם תקבלו את תוצאות הבדיקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

נסים דהו (ש"ס):

היו"ר ד' טל:

תודה רבה; אני מודה לך מאוד.

חבר הכנסת עזמי בשארה, אתה מסתפק בדברי תשובתו של השר?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

ודאי שלא.

היו"ר ד' טל:

אתה מבקש דיון במליאה?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני מבקש דיון.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני דווקא ציפיתי משר הפנים רק למחצית תשובתו, אותו חלק שבו הוא אמר שהמקרה חמור. את המחצית הראשונה – אני פונה אליו שיוציא מהפרוטוקול. זה לא מתאים לש"ס ולא מתאים בשום אופן לשר הפנים. אני היום כבר הסתכסכתי עם המפד"ל, אז עם ש"ס אני רוצה לשמור על יחסים טובים. לא מתאים לכם. הנושא חשוב. עובדה היא שנשיאות הכנסת – – –

שר הפנים א' סויסה:

– – –

שבח וייס (העבודה):

אני אשכנע אותך; תן לי לנסות, אדוני השר. בנשיאות הכנסת אישרנו את זה פה-אחד. בדרך כלל לא מגלים זאת, כי אנחנו שומרים על מידה של סולידריות, אבל זה היה פה-אחד. הנשיאות מייצגת ממש את כל הקשת, ואני למשל משוכנע, שאם חבר הכנסת זאבי היה יושב בנשיאות, הוא היה מצטרף.

רחבעם זאבי (מולדת):

כהצעה דחופה – בשום אופן.

שבח וייס (העבודה):

אבל על המהות היית מצטרף?

רחבעם זאבי (מולדת):

זה נושא חשוב אבל לא דחוף.

שבח וייס (העבודה):

לנו היה בארץ פאסון, ופאסון הוא חשוב, שחלק הזדהה אתו מהותית, וחלק – –

נסים דהן (ש"ס):

— — —

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת עזמי בשארה.

שבח וייס (העבודה):

– לא הזדהה אתו מהותית, אבל הבין שצריך להחזיק פאסון, שאנחנו מתייחסים לערביי ישראל בשוויון מוחלט. זו חובתנו כדמוקרטים וחובתנו כיהודים, שעל הכתפיים שלנו יש עומס נורא של אפליה על רקע דתי.

היו"ר ד' טל:

ולכן אדוני מבקש?

שבח וייס (העבודה):

ולכן אני חושב שהנושא חשוב מאוד, מקומם מאוד, ואני מבקש שיתקיים דיון בוועדה המתאימה. אני לא קובע איזו ועדה היא מתאימה, לדעתי ועדת חינוך – אם כבר לדבר במהות – אבל זו יכולה להיות גם ועדת העבודה והרווחה, והייתי מבקש שגם שר הפנים יסכים.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מה עם המציע?

היו"ר ד' טל:

המציע מוכן לבוא.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

מליאה.

היו"ר ד' טל:

מליאה? בסדר, אז בכלל טוב. מי שירצה מליאה יצביע בעד.

הצבעה מס' 20

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 8

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

הנושא יידון במליאת הכנסת.

הצעה לסדר-היום

ערעור האמון במערכת המשפט בישראל

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 3105, ואתנו חבר הכנסת יצחק כהן שיעלה את הנושא: ערעור האמון במערכת המשפט בישראל.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ד' טל:

בבקשה, אם זה מציק לאדוני, אני מוכן לעזור.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

יש פה שאלות ותשובות.

נסים דהן (ש"ס):

ביטלו הכול – – –

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, הנה, ביקשת, הגיע סגן שר החינוך והתרבות, ועכשיו אנחנו עוברים להצעה רגילה של חבר הכנסת יצחק כהן. עשר דקות, אדוני.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, נושא ההצעה, כפי שהיא כתובה, לקוח מהתקשורת, מהעיתונות הכתובה. אלה דברים שאומרים אותם אנשי תקשורת מכובדים, מצטטים, לכאורה יש להם ערעור במערכת המשפט. אנחנו רואים התבטאויות, תלוי מתי. לפעמים מזכים אחד בשם אקסלרוד, אז כל המתנגדים כבר מביאים קווי אופי של השופט. שמעתי בתוכנית "הכול דיבורים" – הביאו פסיקות של השופט הזה בעבר, כמה שהן היו מוזרות, כמה שהשופט הזה מוזר. לפעמים יוצא שהשר אריק שרון לא כל כך זוכה במשפט; פתאום מביאים קווי אופי של השופט, כמה השופט הזה נאור, כמה שהוא חכם. הכותרת של ההצעה לקוחה מהתקשורת.

אבל אני דווקא רוצה להתייחס לדברים שאמר גדול ישראל, פאר הדור והדרו, מרן הרב עובדיה יוסף, שנשא שיעור לפני דיינים ואמר דברי אלוקים חיים, ומייד כל הארץ געשה מימין ומשמאל. שר המשפטים – חבל שהוא לא נמצא פה – מייד הוציא דברי ביקורת קשים.

מה קרה? מרן הגאון אומר דברים שמסורים לנו כבר 3,500 שנה מדור לדור. הרמב"ם אמר, שהתורה נתונה מן השמים ולא תשתנה בשום זמן, חס ושלום. ה"שולחן ערוך" לא משתנה. אתם יודעים, חברי, שאם יש אות קטנה בספר תורה שהיא דבוקה לאות אחרת בספר תורה, הוא פסול. והיא מסורה לנו ככה מדור לדור, וגדולי הדור מעבירים אותה הלאה. זה גרם לסערת רוחות? לביקורת? לדברי הבל?

אבל שימו לב – ואמר זאת ידידי, יושב-ראש התנועה הרב אריה דרעי – כשהרב עובדיה מדבר בשפה של בוזגלו וטרם מבינים – זה מציק להרבה הרבה אנשים. אבל כשאחרים מדברים בשפה שרק ציבור

נאור מבין, ודברים קשים הרבה יותר – ואני אצטט, זה בעניין השימושים הנעשים בתקופה הזאת בביטוי "הציבור הנאור". אדוני סגן שר החינוך, כדאי שתשמע את ההרצאה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

את השיעור.

יצחק כהן (ש"ס):

"הביטוי הציבור הנאור מלמד כי מתגבש הוא לכלל מבחן משפטי" – דבריו של אהרן ברק, "הבא לפרש את פסקת המטרה בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו". זאת שפה שבזגלו לא מבין. לפי גישתו של נשיא בית-המשפט העליון, אהרן ברק – ואנחנו מעריכים אותו מאוד – שימו לב למלים. גנדי, שים לב למלים: "ניתן ליישב את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית עם ערכיה כמדינה דמוקרטית רק על-פי תפיסותיו של הציבור הנאור בישראל".

שבח וייס (העבודה):

מי כתב זאת?

יצחק כהן (ש"ס):

אהרן ברק. פסקי-דין ומאמרים.

שבח וייס (העבודה):

ואתה מצטט מאין?

יצחק כהן (ש"ס):

אני מצטט ממאמרים של אהרן ברק. השאלה הנשאלת: כיצד ומהיכן נכנס לחוק היסוד, לצורך הגדרת הזכויות בו, הציבור הנאור בישראל. אלה לא דברים שלי, תמה על כך גם השופט העליון אלון: "מי זה הציבור הנאור? מי זוכה להימנות עם הציבור הנאור, ומי לא זוכה? מה טיבו של נאור זה, ומה המשמעות לנאורות?"

אדוני השר, "כך, מושג עמום שרק יוסיף אי-ודאות על הקיים". אני רוצה להזכיר, יושב פה חברי, פרופסור שבח וייס: "ידועים מעלליה של אחת מאלה האומות, שנתכנו 'נאורות' בעיצומה של המאה ה-20, בימי חורבן ושואה"; דבריו של השופט אלון, דרך אגב.

מושג הציבור הנאור אינו חד-משמעי. האם הפנייה תהיה לעבר "אור הנביאים"? אנחנו ננסה לפרש – – לציבור הנאור, או לנאורות מורשת המערב. והרי הוספת המלה "יהודית" בפסקת המטרה כאילו באה לומר: זכויות כן, אך ויתור על חזון הנביאים – לא.

גם ההפניה להכרזת העצמאות המתייחסת לחזון הנביאים – לכאורה בנוסח החוק נשמר המתח שנוסח בהכרזת העצמאות. אך בפועל נוצרו התנאים בבית-המשפט להפיכתה של המדינה למדינה ליברלית-דמוקרטית, והמשמעות: קבלת גרסה "מודרנית" ומערבית של הציונות, תוך זניחת גישות מסורתיות והלכתיות. זאת אומרת, אם הרב עובדיה יוסף מחזיר אותנו חזרה למסילה, על כך יש ביקורת קשה.

"הציבור הנאור" אינו מכיר בהעדפה שניתנה בפסקת המטרה לציבור היהודי. השופט ברק, בצינו כי הציבור הנאור "אינו אך יהודי או ציבור לא-יהודי", מבטא עמדה ליברלית מובהקת. עבורו הזכות המוגנת בחוק קודמת לערך המוגן בחוק, וזה בהיפוך לדבר המחוקק, שקבע כי הזכות מוגנת כדי לעגן את הערך. כך, בתקופתו של השופט ברק כנשיא בית-המשפט העליון, אשר לדבריו השפעה ייחודית בעיצוב ובהנחיות הפסיקה, נוצר פתח ליצירת שפת זכויות ליברלית כשפת המסגרת המדינית בישראל. כך מבטל הוא את היסוד היהודי הכלול בפסקת המטרה וממיר אותו ביסוד אוניברסלי כביכול.

בפועל מבטא הביטוי "הציבור הנאור" השקפת עולם ליברלית, המקובלת רק על חלק מהציבור בישראל – וכדאי שיזכרו זאת כולם כשהם שומעים את דבריו של הרב עובדיה יוסף – ומן ההכרח, פרשנות, לאור מבחן הציבור הנאור, התקבלה כביטוי להשקפת עולם סובייקטיבית המקובלת על חלקים מהציבור. אנחנו לא מזלזלים בהם, חס וחלילה. האם תפיסותיו של מיעוט "נאור" עדיפות מהדגשת הקונסנסוס החברתי? או עדיפות על גישותיו של הציבור היהודי הדתי, החרדי, המסורתי? "נאור" לפי ציבור זה יכול להיחשב כסגור נהור אצל ציבור אחר. האם עוסקים כאן במטאפורה או באליטה חברתית? האם דמותו של "הישראלי המודרני" היא במובן זה שהוא חי כיום והוא בעל השקפה חילונית ליברלית שתאפיין גם את העידן המודרני?

מורי ורבותי, חברי חברי הכנסת, לאור כל זאת תסכימו אתי בוודאי, שתהיה זאת שגיאה להשתמש בגישות כאלה של פסיקה ולאמצן. ברגע שתהיה מחלוקת בין "יהודית" ל"דמוקרטית", הפסיקה תתבסס על תפיסותיו של הציבור הנאור בישראל. זו תהיה שגיאה חמורה מאוד. אבל לשופט ברק מותר לומר הכול, זה לא הרב עובדיה יוסף.

ולכן בא מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א ונשא את משאו לפני הדיינים בשיעור הלכות. הוא פסק על-פי התורה הקדושה, כפי שאמרתי, המסורה לנו מדור לדור, ושלא תשתנה בשום זמן. פרופסור וייס, היא לא תשתנה, התורה לא תשתנה.

שבח וייס (העבודה):

מתי נכתב המאמר הזה?

יצחק כהן (ש"ס):

בכמה הזדמנויות. אני יכול להביא לך את המקורות שלי. אני אביא לך את כל המקורות אחד לאחד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הדברים מוצאים כמובן מהקשרם.

יצחק כהן (ש"ס):

אולי תסביר לי במה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מוכן להסביר אם אגיש הצעה לסדר-היום. אם היושב-ראש מרשה לי – יש אמות מידה, יש אומרים מדינות נאורות, במדינות נאורות לא באים ומצביעים על איזה חתר, לא באים ומדברים על איכות.

יצחק כהן (ש"ס):

סליחה, כשהשופט ברק אומר, שאם תהיה התנגשות בין "דמוקרטית" ל"יהודית" – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

השופט ברק מדבר על אמות מידה נאורות ברמה – – –

נסים דהן (ש"ס):

ציבור נאור, לא אמות מידה נאורות.

יצחק כהן (ש"ס):

— — — תפיסותיו של הציבור הנאור. ידידי רובי ריבלין, תפיסותיו של הציבור הנאור — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נאור הוא לא אליטה.

קראות:

— — —

יצחק כהן (ש"ס):

חבר הכנסת נסים דהן, מדובר פה על יהודית, במובן של הרב עובדיה יוסף, או דמוקרטיה. כשתהיה מחלוקת, הפסיקה תהיה לפי תפיסותיו של הציבור הנאור. האם הרב עובדיה יוסף שייך לציבור הנאור?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ללא כל ספק.

יצחק כהן (ש"ס):

אז הוא פסק אחרת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם הרב עובדיה יוסף יאמר, למשל, שפסיקתו חשובה יותר, שהיא בניגוד לאמות המידה – ובפרט שמדינת ישראל מכבדת רגשות, במובן זה שהשקפה הדתית יכולה לכפות את עצמה על השקפה שכל אדם בביתו יחיה כפי שהוא, לבין הלכה שמחייבת — — —

יצחק כהן (ש"ס):

אפשר לפתח דיון עוד 30 ימים ברציפות. אבל כשהשופט ברק קובע, שאם תהיה מחלוקת בין יהודית לדמוקרטיה – לכאורה הוא מוציא את היהודית. אני מבין שהוא מתכוון, כשהוא אומר יהודית, לרב עובדיה יוסף ול"שולחן ערוך".

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא מחייב אותך כפרט, לא כיהודי.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ראובן ריבלין, אני קורא לך ומבקש ממך בכל לשון של בקשה: די, די, זמננו תם.

יצחק כהן (ש"ס):

הוא מחייב אותי כיהודי, וגם אותך כיהודי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ברשות היושב-ראש, אני מתחיל בכך שיש 613 מצוות ביהדות. אני חלש מדי בלקיים – אני מקיים אולי 23, 200, אולי 213 – אבל בגלל זה אני לא פחות יהודי ממך.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה יודע מה, אתה יהודי טוב יותר ממני; מי מדבר על זה בכלל? רובי ריבלין, אתה יהודי טוב יותר ממני, למה אתה מסיט את הוויכוח?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, תודה. חבר הכנסת יצחק כהן, אני מבקש להמשיך ולסיים.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה מסיט את הוויכוח, מכיוון שפה אנחנו מדברים על דבריו של מרן הרב עובדיה יוסף, שאמר חד-משמעית, שאנחנו פוסקים לפי "שולחן ערוך" ולפי התורה הקדושה בכל הדינים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אפשר שאלה קטנה?

היו"ר ד' טל:

שאלה קטנטונת ולא יותר.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת כהן, אתה חושב שיש ניגוד בין היהדות לבין הדמוקרטיה?

יצחק כהן (ש"ס):

השופט ברק חושב.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מה אתה אומר?

יצחק כהן (ש"ס):

השופט ברק אומר במאמרים שלו, שברגע שתהיה לו בעיה עם זה, הוא יפסוק לפי תפיסותיו של הציבור הנאור. וכל הדיון כרגע – מי הוא הציבור הנאור? לפי ההתקפות שלו על הרב עובדיה יוסף, הוא לא מתכוון לזה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת סאלח סלים, יש מקומות שבהם המדינה היהודית הדמוקרטית מתנגשת עם המדינה הדמוקרטית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — כי הפירוש של

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת כהן, אני מבקש לסיים.

יצחק כהן (ש"ס):

אני הבאתי את הדברים כדי להוקיע את הצביעות של כל אלה שתקפו את דבריו של הרב עובדיה יוסף. תקפו אותו ועכשיו הם — — — את הכף, ואנחנו מצפים בוודאי להתנצלות שלו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא צריך.

יצחק כהן (ש"ס):

כן צריך.

בכל אופן, מעל בימה זו אני רוצה לברך את מרן על דבריו הנפלאים, שהם דברי אלוקים חיים, שהקדוש-ברוך-הוא יאריך ימיו בממלכתו, בבריאות איתנה ונהורא מעליא.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד, חבר הכנסת יצחק כהן.

אנחנו עוברים להצבעה. יש הצעה אחרת?

שבח וייס (העבודה):

כן.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנושא שהעלה כאן חבר הכנסת יצחק כהן הוא באמת נושא לסימפוזיון ועוסק בתורות מדיניות ובתיאולוגיה. אין ספק שיש שטחי התנגשות בין דמוקרטיה לדת היהודית, זה ברור לגמרי. הדמוקרטיה מושתתת על העיקרון הבסיסי של ריבונות הציבור – בטעות אומרים ריבונות הכנסת, זאת שטות. הציבור מאציל חלק מריבונותו על הכנסת, לא את כל הריבונות. חלק הוא מאציל למקומות אחרים, לתורה שמבוססת על ריבונות של ריבון העולמים. לא במקרה קוראים אצלנו לאלוהים ריבון העולמים.

אנחנו קיימנו כאן פשרה היסטורית באמצעות סטטוס-קוו, באמצעות הסכמים פוליטיים, כדי בכל זאת להתקיים בצוותא. דרך אגב, בפעם הראשונה זה היה איצ'ה מאיר לוין ואחר כך פעם אחת הרב מינץ, זיכרונם לברכה, ואחר כך ש"ס – אני לוקח במתכוון את הציבור החרדי – שהצטרפו לממשלות ישראל כשרים. היה כאן הודאה בגישור, בפשרה.

מה שאני רוצה להציע לחברי, חבר הכנסת יצחק כהן, להביא בחשבון הוא, שלצד הוויכוח הקשה ולפעמים מתלהם, ולפעמים גם קצת צבוע – זאת אומרת, כשהרב עובדיה יוסף אומר דברי שלום ומתינות מדינית, הציבור מצד שמאל מהלל אותו ומשבח אותו, וכשהוא אומר איזו אמירה תיאולוגית שלא מקובלת על הציבור הזה הוא מקניט אותו, ויש לי ויכוח עם כל הגישה הזאת לכיוון ההוא.

אני אומר בגדול, אנחנו נצטרך לחיות עוד הרבה שנים במין פשרה. אתם יודעים מה, מי שרוצה להוביל אותה עד לחידוד, זה פיצוץ. מי שיכול לחיות עם הפשרה הזאת, כפי שחיינו כאן 50 שנה, אפשר לקיים כאן חיים דמוקרטיים מלאים, עם הבעייתיות הזאת שמולה מתייצבים כל פעם, מול כל מקרה ומקרה. תודה.

אני מבקש, ברשותך, כיושב-ראש הישיבה, למסור הודעה אישית קצרה, ותיכף תבין מדוע היא קשורה קצת לנושא.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — — לישיבה.

שבח וייס (העבודה):

לא, לא בקשר לשיבה. אתה תיכף תצדיק אותי.

פעמיים הודיעו ב"קול ישראל" השבוע הודעות שקשורות לוויכוח הקשה מאוד על קונספירציה וכן הלאה, ועל הופעה בתוכנית "פופוליטיקה", ואמרו שפרופסור שבח וייס בהופיעו ב"פופוליטיקה" הצדיק את הקונספירציה.

אני רוצה למסור הודעה שאני לא פרופסור הלל וייס; אני ניגודו המוחלט. מעולם גם לא הופעתי ב"פופוליטיקה".

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים ברגע זה להצבעה על העברת הדין למליאה.

הצבעה מס' 19

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

ובכן, הכול בעד חבר הכנסת יצחק כהן. בעד – 8, אין מתנגדים, אין נמנעים. הנושא: ערעור האמון במערכת המשפט בישראל – יועבר לדין במליאה.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לשאלות בכתב. אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט, בבקשה.

מוסדות חינוך ביישוב לפיד

חבר הכנסת מ' שטרית שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

נודע לי, כי בית-הספר וגני-הילדים ביישוב לפיד נמצאים כעת בבנייה ולא יהיו מוכנים לקראת פתיחת שנת הלימודים הבאה. כמו-כן, מדובר בבניית מבנה בית-ספר שאינו עונה על צרכי חינוך בסיסיים, בשל העדר תקציבים מן המועצה. המועצה מתנערת מאחריות ליישוב, בטענה שהוא נבנה בניגוד לדעתה ועל-פי החלטת שר השיכון הקודם.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על כך?

2. האם יזרז משרדך הקצאת משאבים כדי לאפשר לתלמידים ללמוד במוסדות חינוך כפי שמקובל ביישובים אחרים?

3. מה הן האלטרנטיבות הקיימות לתלמידי היישוב לשנת הלימודים הקרובה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. משרד החינוך ערך פרוגרמה חינוכית ופיזית לבינוי בית-הספר החדש ביישוב לפיד שבתחום המוניציפלי של המועצה האזורית חבל-מודיעין.

מחמת חוסר תקציב, תקצב משרדנו בשנת 1996 רק את בנייתו של שלב א' בפרויקט בהיקף של שש כיתות, אשר הולך ונשלם בימים אלו, וכן את בנייתן של שתי כיתות גן חדשות.

רק לאחרונה, עם הסדרת נושא הקדמת בינוי כיתות על חשבון שנת 1998 עם אגף התקציבים באוצר, סוכם על תקצוב שלב ב' של הפרויקט והשלמתו לכדי 12 כיתות אב.

המועצה האזורית קיבלה הודעה על כך ויכולה להעביר לבדיקתנו את תוצאות המכרז לשלב ב', כדי שנוכל להמציא לה הרשאה תקציבית בהתאם.

3. לשם הקלת המחסור בכיתות לימוד לשנת התשנ"ח עד להשלמתו הסופית של מבנה בית-הספר החדש ביישוב, תקצב משרדנו עלותה של סגירת קומת עמודים והתאמתה לחדרי לימוד במוסד בן-שמן בעלות של 450,000 ש"ח. פתרון זה יקל זמנית את בעיית המחסור עד להקמת מבנה הקבע של בית-הספר בלפיד.

קיצוץ בתקציב תנועות הנוער הציוניות

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

לאחרונה פורסם, כי משרדך מבצע קיצוץ של כ-25% בתקציב תנועות הנוער הציוניות.

רצוני לשאול:

1. האם הפרסומים האמורים מדויקים, כולם או חלקם?

2. האם נועד הקיצוץ לממן פעילותן של תנועות חדשות?

3. האם תואם התקצוב החדש את תוצאות המפקד האחרון?

4. האם שוקל משרדך לשנות את הקריטריונים הנהוגים כיום באשר לתקצוב התנועות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה שלילית.

2. התשובה שלילית.

3. התשובה חיובית.

4. התשובה שלילית.

הימצאות עצמות בידי רשות העתיקות

חבר הכנסת א' דרעי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

ב-25 בפברואר 1997 שיגר אליך מזכיר סיעת ש"ס צבי יעקבזון את המכתב הרצ"ב, ובו ביקש לדעת: "האם יש כיום עצמות אדם יהודי בידי הארכיאולוגים או בידי רשות העתיקות". עד כה לא נענה מכתבו, ואפילו לא נתקבל אישור.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא נענה הכותב, ומתי יקבל תשובה?

2. האם אכן מצויות עצמות אדם יהודי בידי הארכיאולוגים?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בתגובה על השאלה, כיצד נוהגת רשות העתיקות בעצמות אדם, השבתי בשעתי, כי רשות העתיקות פועלת על-פי החוק ובהתאם לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה. כמו כן השיבה הרשות על פנייה של היועץ המשפטי לממשלה תשובה מפורטת וברורה.

עד לקבלת חוק העתיקות בשנת 1978 הוסדרו ענייני העתיקות בישראל על-פי פקודת העתיקות. אין חולק כי לפי פקודה זו, עצמות אדם הינן בגדר עתיקה, שכן עתיקה הוגדרה כ"שרידי אדם ובהמה מזמן שקדם לשנת 600 לסה"נ" (סעיף 2 לפקודה).

ואכן, מתוקף תפקידו שלפי חוק החזיק אגף העתיקות במשרד החינוך, התרבות והספורט גם בעצמות עתיקות ובכלל זה בעצמות אדם, שהיתה להן חשיבות מדעית מרבית. בעיקרן היו אלה עצמות אדם מהתקופה הפרה-היסטורית.

עם חקיקת חוק העתיקות, התשל"ז-1978, שונתה הגדרת "עתיקה", אך לפי עמדת אגף העתיקות במשרד החינוך, התרבות והספורט, ורשות העתיקות שהחליפתו, גם לפי ההגדרה החדשה, עצמות אדם היו בגדר עתיקה.

בחודש יולי 1994 חיווה היועץ המשפטי לממשלה את דעתו, שעצמות אדם אינם בגדר עתיקה. מובן שרשות העתיקות, בהיותה גוף ציבורי, ראתה עצמה מחויבת לפעול בהתאם לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

בהתאם לנוהל הקיים זה שנים, וכפי שנקבע בחוות דעתו האמורה של היועץ המשפטי לממשלה, מוסרת הרשות את עצמות האדם המתגלות בחפירות ארכיאולוגיות שהיא מבצעת לידי המשרד לענייני דתות.

רשות העתיקות קובעת, כי מיום שניתנה חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, ולמעשה עוד לפני כן, מוסרת הרשות, בהתאם לאמור בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, את עצמות האדם המתגלות בחפירות שהיא מבצעת לנציגי המשרד לענייני דתות לשם קבורתן. כיום אין רשות העתיקות מחזיקה עצמות אדם כלשהן.

ידוע לנו, כי במוזיאון-רוקפלר נמצאות כיום עצמות אדם בכמות מוגדרת ומצומצמת. עצמות אלה נמצאות במוזיאון עוד מלפני שנת 1978 ועיקרן עוד מתקופת המנדט הבריטי, דהיינו בתקופה שעצמות אדם היו בבחינת עתיקה. מוזיאון-רוקפלר איננו כפוף להנהלת רשות העתיקות.

האגף לחינוך ערכי

חבר הכנסת י' ביילין שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

ב-3 ביוני 1997 הבטיח שר החינוך בוועדת החינוך של הכנסת, כי בטרם יוקם האגף לחינוך ערכי תוגש לוועדה תוכנית מפורטת ומגובשת מבחינה חינוכית, ערכית, ארגונית ותקציבית של האגף המתוכנן.

רצוני לשאול:

1. האם הוקם אגף כאמור, והאם הוצגה תוכנית מפורטת לוועדת החינוך בטרם הקמתו?

2. מי הם ממלאי התפקידים הבכירים באגף ואילו קריטריונים נדרשו לבחירתם?

3. האם יש ייצוג מגוון ופרופורציונלי של כלל האוכלוסייה במסגרת בעלי התפקידים?

4. מה הוא תקציב האגף?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בדיון של נציב שירות המדינה עם ועדת החינוך של הכנסת בנוכחות שר החינוך, התרבות והספורט אישר הנ"ל "לפעול להקמת היחידה לחינוך ערכי במסגרת המשרד".

משרד החינוך, בתיאום עם נציב שירות המדינה וועדת החינוך של הכנסת פועל על-פי ההנחיה הנ"ל.

2. נציבות שירות המדינה אישרה פרסום מכרזים לתפקידים בכירים באגף.

3. שר החינוך סיכם עם הנציב, שאיוש המשרות באגף יעשה מתוך התחשבות בצורך לאזן בין מגזרים שונים באוכלוסייה, כפי שהדבר משתקף בזרמים השונים במערכת החינוך.

4. תקציב האגף יוגדר בהכנת תקציב משרד החינוך לשנת 1998.

תקציבי תנועות הנוער

חבר הכנסת נ' מסאלחה שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

ידוע לי, כי תנועות הנוער העובד והלומד, "השומר הצעיר" ו"מחנות העולים" עומדות בפני הפסקת פעילותן. בחודש יולי הודיע משרד החינוך והתרבות לכל תנועות הנוער, כי תקציבן הבסיסי קוצץ ב-25% לטובת תנועות חרדיות המבקשות להצטרף לתקציב תנועות הנוער.

רצוני לשאול:

1. מה הם הקריטריונים שהוועדה קובעת לפיהם את הקצאת התקציבים?

2. אילו תקציבים נותן המשרד לתנועות הנוער כדי להבטיח את המשך פעולותיהן?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הוועדה מקבלת החלטותיה בהתאם לקריטריונים שפורסמו בילקוט הפרסומים 4451, מ-24 באוקטובר 1996, עמוד 307.

2. בשנת התקציב 1997 אושר על-ידי ועדת התמיכות בישיבתה מיום 18 ביוני 1997 סך של 16,726,578 ש"ח לתנועות הנוער. יתרת התקציב בסך 5,615,422 אושרה בימים אלה.

כמו כן הבטיח שר החינוך והתרבות למועצת תנועות הנוער, בפגישה שהתקיימה עמו, להכפיל את תקציב תנועות הנוער בשלוש השנים הבאות.

תקציבי תנועות הנוער

חבר הכנסת ס' טריף שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

הובא לידיעתי, כי משרד החינוך מקצץ בתקציבי תנועות הנוער העובד והלומד, "השומר הצעיר" ו"מחנות העולים".

רצוני לשאול:

1. האם קיצץ משרד החינוך בתקציבי תנועות הנוער הללו?

2. האם נעשה קיצוץ זה גם בתקציבי תנועות הנוער הדתיות והחרדיות?

3. מה ייעשה כדי למנוע פגיעה בתנועות הנוער השונות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. א. התשובה שלילית; ב. תקציב תנועות הנוער בשנת 1996 עמד על סך של 25,298,000 ש"ח, לרבות תוספות שנתקבלו במהלך השנה, וזאת לעומת תקציב 1997 העומד על סך של 21,000,000 ש"ח.

2. התמיכה בכל תנועות הנוער נעשית בהתאם לתוצאות מפקד תנועות הנוער שפורסם במהלך 1997.

3. שר החינוך והתרבות הבטיח למועצת תנועות הנוער בפגישה שהתקיימה עמו להכפיל את תקציב תנועות הנוער בשלוש השנים הבאות.

סיוע מת"ן ל"הסתדרות בנות אגו"י בארץ-ישראל"

חבר הכנסת א' דרעי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

ב-30 במאי 1997 פנה הרב יצחק שצ'רנסקי, מזכ"ל "הסתדרות בנות אגו"י בארץ-ישראל", אל סגן ושאל, בהסתמך על דבריו בכנסת – בתשובה על שאילתות מס' 973, של חבר הכנסת יצחק כהן, ו-713, של חבר הכנסת דוד אזולאי – מדוע תנועת הנוער שהוא מייצג אינה מתוקצבת ואינה מקבלת שירותים ממת"ן – מועצת תנועות הנוער (רצ"ב מכתבו).

רצוני לשאול:

1. האם נענה מכתבו?

2. מדוע אין הוא מתוקצב על-ידי מת"ן?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. אומנם על פני הדברים הסתדרות בנות אגודת ישראל הוכרה כתנועת נוער על-ידי משרד החינוך והתרבות, ועל כן מן הראוי לצרפה כחברה במועצת תנועות הנוער.

עם זאת, מאחר שסוגיה זו תלויה ועומדת בבג"ץ הסתדרות הנוער העובד והלומד נגד משרד החינוך, התרבות והספורט, אין לנקוט צעדים כנגד מועצת תנועות הנוער עד לקבלת החלטת בית-המשפט בעניין זה.

לאחר קבלת החלטה נוכל לשוב ולבחון את הנושא.

סיוע משרדך למימון מפקד תנועות הנוער

חבר הכנסת ד' טל שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

לאחרונה נערך מפקד חניכים בתנועות הנוער, ולהכנת המפקד והקלדת הנתונים סייע המשרד לתנועות הנוער באמצעות מועצת תנועות הנוער.

רצוני לשאול:

1. מה היה סכום סיוע משרדך לעניין זה?

2. לאילו תנועות נוער היה מיועד סכום ההשתתפות?

3. לפי אילו קריטריונים?

4. לאילו תנועות נוער העביר מת"ן מהקצבה זו?

5. כמה העביר לכל תנועה?

6. לפי אילו קריטריונים נקבע הסכומים שהועברו?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. סכום הסיוע של משרד החינוך למפקד – 200,000 ש"ח.

2. למועצת תנועות הנוער ולכל תנועות הנוער המוכרות על-ידי משרדנו.

3. 83% מסך ההוצאה בפועל תמורת הצגת קבלות.

5-4. להלן חלוקת 200,000 ש"ח להקלדת נתוני המפקד:

סה"כ ההוצאה של מועצת תנועות הנוער והתנועות – 239,066 ש"ח; הקצבת משרד החינוך בשיעור 83% – 200,000 ש"ח.

להלן פירוט ההקצבות של התנועות: מועצת תנועות הנוער: הוצאה בפועל – 50,947 ש"ח; 83% – 42,286 ש"ח. "בני עקיבא": הוצאה בפועל – 40,950 ש"ח; 83% – 33,988 ש"ח. הנוער העובד והלומד: הוצאה בפועל – 48,253 ש"ח; 83% – 40,050 ש"ח. הצופים: הוצאה בפועל – 41,963 ש"ח; 83% – 34,829 ש"ח. "השומר הצעיר": הוצאה בפועל – 10,000 ש"ח; 83% – 8,300 ש"ח. בית"ר: הוצאה בפועל – 19,549 ש"ח; 83% – 16,226 ש"ח. "עזרא": הוצאה בפועל – 4,645 ש"ח; 83% – 3,855 ש"ח. צעירי אגו": הוצאה בפועל – 7,020 ש"ח; 83% – 5,827 ש"ח. בנות אגו": הוצאה בפועל – 15,739 ש"ח; 83% – 14,723 ש"ח. סה"כ: 239,066 ש"ח; 83% – 200,084 ש"ח.

עמנאל זיסמן (הדרך השלישית):

האם יש יותר בנות מבנים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כך אומר המחשב.

6. ראה תשובתי על שאלה מס' 3.

תקצוב תנועות מער המקבלות תמיכות נוספות

חבר הכנסת י' כהן שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

הקריטריונים בסיוע לתנועות נוער – י"פ 4451 – קובעים, כי לשם הבטחת השוויון בתמיכה בתנועות יתחשב המשרד בתמיכות נוספות שהן מקבלות ובהכנסות ממקורות נוספים.

רצוני לשאול:

1. האם מיושמת מדיניות זו בפועל?

2. לאילו תנועות נוער נמצאו הכנסות נוספות בשנתיים האחרונות?

3. לאילו תנועות נוער שנמצאו להן הכנסות נוספות ותמיכות נוספות קוזזו תמיכות המשרד, ובאילו סכומים?

4. מה הוא סכום סיוע ההסתדרות לנוער העובד והלומד, וכמה קיזז משרדך לתנועה בגין זה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. התשובה שלילית. מוקמת ועדה משותפת בין-משרדית לפתרון הבעיה על סמך חוות דעת של היועץ המשפטי.

2. כל התנועות מקבלות כספים ממקורות נוספים ושונים.

3. ראה תשובתי על שאלה מס' 1.

4. בדוח הנוער העובד שהוגש למשרדנו מופיע סכום של 3,773,881 ש"ח. ראה תשובתי על שאלה מס' 1.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת כהן.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני סגן השר, האם הקריטריונים שווים לכל תנועות הנוער, או שיש קריטריונים לתנועת נוער זו ואחרים לתנועת נוער זו?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הקריטריונים של משרד החינוך שווים לחלוטין לגבי כל תנועות הנוער מכל המגזרים, מכל המינים, מכל הצבעים, אלא שהתנועות לא שוות, ואז יש שוני במדרג ובהקצבת משרד החינוך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אין תנועת נוער של ש"ס?

נסים דהן (ש"ס):

יש לנו ארגון נוער, לא תנועת נוער.

קריאה:

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא שמעתי. לא.

רחבעם זאבי (מולדת):

היא לא תנועת נוער ציונית.

נסים דהן (ש"ס):

זה לא קשור.

יצחק כהן (ש"ס):

אם אתם כבר עושים הבחנה, התכוונתי לשאול, אדוני סגן השר — — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

היא לא עמדה — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

היא לא תנועת נוער ציונית.

נסים דהן (ש"ס):

יצחק כהן (ש"ס):

סליחה, נסים, אני יודע מה אני שואל.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהן. בבקשה, אדוני סגן השר.

יצחק כהן (ש"ס):

התכוונתי לשאול, האם אתם עושים הפרדה בין תנועות נוער ציוניות, לא ציוניות, דגל, לא דגל.

נסים דהן (ש"ס):

על-פי בג"ץ אי-אפשר לעשות הבדלה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

יצחק כהן (ש"ס):

אני יודע שעל-פי פסיקת בג"ץ אי-אפשר לעשות הפרדה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הושגה פשרה, יש שתי קטגוריות: ארגוני נוער ותנועות נוער.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן השר, בבקשה, אתה מבקש שסאלח סלים יענה?

יצחק כהן (ש"ס):

ידעתי שתהיה מבסוט.

קריאות:

היו"ר ד' טל:

בבקשה, אדוני.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

יש ארגוני נוער ותנועות נוער.

יצחק כהן (ש"ס):

האם הן מקבלות אותו דבר, אדוני יושב-ראש ועדת החינוך?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לא.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא, הן לא מקבלות אותו דבר.

יצחק כהן (ש"ס):

האם יש אפליה בהגדרות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אין אפליה בין התנועות, יש קריטריונים קבועים במשרד החינוך למתן תמיכות.

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן השר, השאלה היתה – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת זיסמן, אני מדבר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת זיסמן, אני מדבר. יש הפרדה, אדוני, וזו היתה השאלה, בין התקציב שמקבלת תנועת הנוער פר תלמיד לבין תקציב שמקבל ארגון נוער פר תלמיד. דבר זה צריך להגיד.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

רבותי, יש מושג שנקרא תנועת נוער ויש מושג שנקרא ארגון נוער. האחד שונה מהשני.

היו"ר ד' טל:

מה ההבדל?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ההבדל הוא בעיקר בגודל. ארגון נוער צריך לעמוד בקריטריון של 1,200 חניכים. תנועת נוער יש לה קריטריון מספרי יותר גדול. מי שלא עומד בקריטריון המספרי הגדול של תנועת נוער יורד, מבחינה מספרית, לקריטריון של ארגון נוער. ארגון נוער עוסק בעזרה לקהילה, בפעילויות למען הציבור והקהילה, בעזרה למבוגרים, בחינוך וכו'.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

נסים דהן (ש"ס):

יש לי הצעה לסדר הדין.

היו"ר ד' טל:

לא עכשיו. אין הצעות לסדר בשאלות.

נסים דהן (ש"ס):

זו הצעה לסדר הדין.

היו"ר ד' טל:

אין הצעות לסדר בשאלות.

קריאות:

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זה נכון רק לגבי תנועה ציונית.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת סלים.

הכרה בתנועת הנוער העובד והלומד

חבר הכנסת י' וקנין שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

ב-19 בפברואר 1997 פורסם בילקוט הפרסומים רישום תנועת הנוער העובד והלומד ליד הסתדרות העובדים. הקריטריונים במשרדך להכרה בתנועות נוער קובעים – 4451 ד.15) – כי על התנועה לפעול שלוש שנים לפני הגשת הבקשה להכרה.

רצוני לשאול:

1. האם תנועה זו מתוקצבת במשרדך?

2. אם כן – באילו סכומים וממתי?

3. אם התפלגה, האם חדלה מלהשתמש בסמלי תנועת האם?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

1. התשובה חיובית.

2. התנועה מתוקצבת על-ידי משרד החינוך והתרבות זה כ-30 שנה.

הסכומים שהוקצבו: בשנת 1995 – 5,584,314 ש"ח; בשנת 1996 – 5,531,026 ש"ח; בשנת 1997 – 4,726,169 ש"ח, לא סופי.

3. הסתדרות הנוער העובד והלומד לא התפלגה, אבל בהתאם לבקשת משרדנו נרשמה כעמותה נפרדת ולא כמחלקה בתוך ההסתדרות הכללית.

התנועה הנ"ל משתמשת בסמלים שלה זה שנים רבות.

מצוקת בתי-ספר ברמת-גן

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בית-הספר "בן איש חי" ומוסדות "חזון למועד" ברחוב הגלגל 42 ברמת-גן מצויים במצוקה מבנית ותקציבית. במכתבם אליך מ-26 בינואר 1997 הם מגוללים את מסכת התלאות שעברו, את פגישותיהם הרבות עם עיריית רמת-גן והתכתבויותיהם הענפות, אשר העלו חרס. מצורף מכתבם.

רצוני לשאול:

1. האם פעל משרדך להקצאת מבנים למוסדות הללו?

2. האם תוקצבו שיפוצים והרחבה בהם?

3. האם הם מתוקצבים במידה ראויה על-ידי עיריית רמת-גן?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מדובר במוסד פטור שאינו רשמי.

הסכסוך בין עיריית רמת-גן לבין המוסד הוא פנימי, ועניינו הקצאת קרקע מתאימה יותר לבינוי ולפיתוח המוסד באתר אחר מזה שהוא שוכן בו היום.

2. מחמת אי-הצגת זכות קניין או חכירה לדורות או זכות שימוש לא ניתן לתקצב מכספי מדינה שיפוצים במוסד פטור.

3. נושא תקצוב שיפוצים ואחזקה במוסד על-ידי עיריית רמת-גן צריך להיבדק ישירות עם הגורמים המוסמכים בעירייה.

תוספת שכר למחנכי כיתות

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

הגיעה אלי פנייה מהורים לתלמידים בבית-ספר יסודי הפועל תחת חסותה של עמותה.

בבית-הספר מתגבשת מגמה של מתן תוספת שכר למחנכי כיתות, שתמומן על-ידי ההורים.

רצוני לשאול:

1. האם מותר לגבות מההורים תשלום עבור תוספת שכר למחנכי כיתות?

2. האם יש צורך בהסכמה של כל הורי בית-הספר על מנת להגיע להסכם שכזה?

3. האם עמותה המפעילה בית-הספר חייבת מבקר פנימי?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. על-פי הנהלים שפורסמו בחוזר מנכ"ל מיוחד כ"א, התשנ"ו, יוני 1996, סעיף ד', איסור גבייה: "ואלה הנושאים שאין לגבות עבורם מהורים, על-פי תקנות לימוד חובה (שירותים מקובלים): שכר עובדי מינהל ושירותים ושכר עובדי הוראה, למעט שכר במסגרת תוכנית לימודים נוספת.

על כן, ברור כי אסור לגבות עבור תוספת שכר למחנכי כיתות.

2. כיוון שהתשלום אסור, אין להגיע לגביו להסכמה.

3. עמותה בית-ספרית אסור לה לגבות כספים אלא לסייע בלבד. ניהול החשבון באחריות מנהל בית-הספר.

עמותות המנהלות בתי-ספר וקשורות לכמה משרדי ממשלה חל עליהן חוק המבקר.

מסירת מטבעות שנמצאו בחפיחת לאוצר המדינה

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בדוח 36 של מבקר המדינה נטען, כי מכ-30,000 מטבעות שנחשפו בהר-הבית לא נמסרו מטבעות לאוצר המדינה, וכי בחפירות במצדה נמסרו רק חמישה מטבעות מ-4,016 שנמצאו.

רצוני לשאול:

1. האם ידועים למשרדך פרטים על כך?

2. אם כן – האם יש חשדות למקרים נוספים של אי-מסירת פריטים ארכיאולוגיים שנמצאו?

3. האם נמסרו המקרים לחקירת המשטרה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1: דוח מבקר המדינה מס' 36, 1986, בדק את פעולת אגף העתיקות בשנים הקודמות. השאלתא עוסקת במטבעות שנתגלו בחפירות מצדה והר-הבית בירושלים.

על-פי חוק העתיקות והנהלים באגף העתיקות – כיום, ברשות העתיקות – על הממצאים שהתגלו בחפירות מופקדת רשות העתיקות, והם נמסרים לאוצרות המדינה עם תום העיבוד המדעי של הממצאים והפרסום הסופי של תוצאות החפירה. על-פי החוק, עד אותו מועד האחריות לממצאים היא של בעל רשיון החפירה, כלומר המוסד המדעי והחופר מטעמו. כך היה גם לגבי חפירות הר-הבית בירושלים ובמצדה.

מטבעות הר-הבית: הגשת הדוח המדעי והפרסום הסופי של החפירות טרם הסתיימו; החופר פרופסור בנימין מזר הלך לעולמו זה לא כבר. מכאן שהאחריות למטבעות, כמו לשאר הממצאים, היא של האוניברסיטה העברית.

עם זאת, לאוצרות המדינה הועברו ממצאים מחפירות הר-הבית. ב-3 ביוני 1990 נמסרו 11,243 מטבעות, מתוכם נרשמו וקוטלגו 5,986 מטבעות. 6,257 מטבעות לא ניתנו לזיהוי, ולכן לא נרשמו. 13 מטבעות זוהו כמודרניים. במשרדו של עורך-הדין אהרן פריצקי בירושלים יש שלושה מטבעות – שני מטבעות של שקל ומטבע של חצי שקל.

מטבעות מצדה: בחודש אוקטובר 1965 היתה חלוקה של מטבעות כמקובל. אגף העתיקות קיבל חמישה מטבעות שנרשמו בתעודת קבלה שמספרה 2160, והאוניברסיטה העברית קיבלה 69 מטבעות. עם סיום העיבוד המדעי ופרסום הדוח הסופי של המטבעות, נערכה ב-1 בספטמבר 1993 חלוקה נוספת של מטבעות. באוצרות המדינה בתעודת קבלה שמספרה 3305 נרשמו 4,171 מטבעות. המטבעות זוהו וקוטלגו – 609 מתוכם לא זוהו. האוניברסיטה העברית קיבלה באותה חלוקה 263 מטבעות.

לאור האמור לעיל אין לדעתנו עילה למסירת הנושא לחקירת המשטרה.

איחוד כיתות משכבות גיל שונות מסיבות תקציביות

חבר הכנסת ר' אלול שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

מידעה שהתפרסמה בעיתונות עולה, כי בשנה הבאה יאוחדו כיתות משכבות שונות עקב הקיצוצים בתקציב החינוך.

רצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. האם נעשה הדבר בעבר וכיצד הוא השפיע על רמת ההישגים של התלמידים?

3. כיצד יטופל הנושא?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין קיצוץ במספר שעות הלימוד בשנת הלימודים התשנ"ח. על כן המידע, שפורסם בעיתונות אינו נכון.

2-3. הוראה בכיתות רב-גיליות מקובלת בבתי-ספר שונים המלמדים נושאים שחותכים קבוצות גיל. הוראה זו מופעלת מתוך בחירה, ונראה שתורחב בעתיד בבתי-ספר וירטואליים.

איחוד כיתות משכבות גיל שונות מסיבות תקציביות

חבר הכנסת ס' סלים שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בשל הקיצוצים בתקציב משרד החינוך נקבע, שיש לאחד כיתות לימוד שיש בהן פחות מ-20 תלמידים.

רצוני לשאול:

1. האם משמעות הדבר, שיאחודו כיתות של שתי שכבות גיל עוקבות?

2. אם כן – האם אין זו פגיעה בתלמידים ובתפקודם של המורים?

3. האם יותר משרדך על רעיון איחוד הכיתות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

3-1. כיתה המונה פחות מ-20 תלמידים נחשבת לכיתה תת-תקנית, והיא תוקצבה באופן שונה מאז ומתמיד. אין פירוש הדבר שיהיה איחוד כיתות של שתי שכבות גיל עוקבות, אלא שיש למצוא פתרון נקודתי, כמו סל מחוז. על כן, אין זו פגיעה בתלמידים או בתפקודם של המורים.

אין החלטת משרד לאחד שכבות גיל שונות באותן נקודות. יש בתי-ספר שמרצונם יוזמים איחוד כזה במגמה להדגיש נושא מסוים שחותך כמה שכבות גיל. תופעה זו תתרחב, קרוב לוודאי, גם בעתיד בבתי-ספר וירטואליים ובשיטות הוראה חדשניות עתירות טכנולוגיה. עד כאן.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת סאלח סלים – אין שאלה נוספת. תודה; אני מודה לך.

חפירת קבר בשכונת "אשדר" במודיעין

חבר הכנסת א' רביץ שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

נמסר לי, כי בשכונת "אשדר" במודיעין נתגלה קבר עתיק, ואנשי רשות העתיקות מבקשים לחפור במקום למרות בקשה של חברת "אשדר" להימנע מכך.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם תימנע החפירה בקברים שהתגלו במקום?

3. האם תינתן הוראה לאנשי רשות העתיקות למנוע חפירות בקברים כאשר היזם מתנגד לכך?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה. נמסרה לפרוטוקול)

במודיעין היא אתר עתיקות מוכרז. לרשות העתיקות היה ידוע על 1D. שכונת "אשדר" בגבעה העתיקות באתר, לרבות שלוש מערות.

רשות העתיקות הודיעה לחברת "אשדר" על קיומן של שלוש המערות, והחברה פנתה לרשות העתיקות וביקשה ממנה בעל-פה ובכתב לבצע חפירת הצלה שם.

בהתאם לסיכום על שיתוף פעולה בין רשות העתיקות לבין משרד הדתות, הודיעה הרשות על כוונתה לחפור במקום, ואף ביקרו באתר משקיפים מטעם המשרד. במהלך החפירה הופיעו באתר כ-40 חרדים וביקשו להפסיקה בכוח ונדרשה התערבות המשטרה.

בפועל נסתיימה חפירתה של אחת המערות. מערה שנייה שנחפרה חלקית, חפירתה הופסקה לבקשת המשטרה משיקולים של ביטחון הציבור. שתי מערות אלה, האחת פגאנית והשנייה נוצרית-ביזנטית.

בעקבות פנייה של סגן שר השיכון למנכ"ל חברת "אשדר", פנה מנהל חברת "אשדר" לרשות וביקש: נא הפסיקו החפירות בגוש 213 במודיעין עד קבלת הזמנה מעודכנת.

2. חפירתו של אחד הקברים הושלמה. השני, שחפירתו הופסקה על-ידי המשטרה משיקולים של ביטחון הציבור, ויש צורך לחפור בו חפירה נוספת של כשעתיים-שלוש – חפירתו תושלם בעתיד. המערה השלישית, שלא הוחל בחפירתה, לא תיחפר לאור הודעתו של היזם.

3. רשות העתיקות מבצעת חפירות הצלה אך ורק לבקשת היזם, ולפיכך אין צורך בהוראה כזאת.

פרסומות מסחריות בבתי-הספר

חבר הכנסת ר' ריבלין שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

נודע לי, כי מנכ"ל משרד החליט לאמץ את המלצותיה של ועדה להתיר לגופים מסחריים להכניס פרסומות לבתי-הספר.

רצוני לשאול:

1. באילו מדינות נאורות מותר הדבר?

2. האם אכן לא הוזמנו נציגי המועצה לשלום הילד להופיע בפני אותה ועדה? אם לא – מדוע?

3. כיצד מתיישב אימוץ ההמלצות עם כוונת משרדך לשים דגש בחינוך ערכי?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. בארצות-הברית ובמדינות מערביות נוספות.

2. ועדה שהמנכ"ל מינה הגישה טיוטה של המלצות שהועברה לבחינתם של כל הנוגעים בדבר, ובכלל זה המועצה לשלום הילד.

3. עדיין לא הוחלט לאמץ את ההמלצות.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

יהיה דיון בוועדה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני שמח שאתה אתנו פה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, בבית-הספר לימדו אותנו "שלא לסמוך על המזל ובזיעת אפיך תאכל לחם". אלא מה? – "תלמידים יש הרבה, בתי-ספר אין. מה עושים? מפעל הפיס". קונים הגרלות כדי ללמד אותנו שלא לסמוך על המזל. אדוני, עם כל הכבוד, גם מדינות רבות בארצות-הברית הפסיקו את הנוהג הפסול של פרסומים בבתי-ספר.

אני רוצה לומר לאדוני, שלמיטב ידיעתי ובהתאם לתלונה שהוגשה על-ידי המועצה לשלום הילד, המועצה לא השתתפה בדיונים האלה.

לגבי השאלה השלישית: עם כל הכבוד לאדוני, ואני יודע עד כמה הוא מעריך את הנושא של החינוך הערכי, גם אם במדינות נאורות אחרות יש פריצה של פרסומאים שונים על מנת לאפשר את רווחתו של התלמיד ולשמש כמקור כספי לחינוך נוסף, אני חושב שבמדינת ישראל, עם שר חינוך כזה ועם סגן שר חינוך כזה, שעדיין שוקדים על הנושא הערכי ועל הנושא של מדינת ישראל ועם ישראל בהתבססותו – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, מה היא השאלה הנוספת?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חשוב היה שלא ניצור מצב שבו תהיינה פרסומות בבתי-הספר לצורך הלימודים שלנו.

היו"ר ד' טל:

ומה השאלה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

זאת השאלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם כך הדבר, אדוני?

היו"ר ד' טל:

תודה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני שמח על השאלה, כי אני חושב שיש לה בהחלט מקום במערך הדיון הגדול שעוסק בחינוך הערכי. אכן התקיים דיון במשרד החינוך ובוועדת החינוך של הכנסת. אני יודע שאתה אחד החברים הפעילים ביותר בוועדת החינוך של הכנסת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

המרכזיים ביותר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

החבר המרכזי ביותר הוא היושב-ראש חבר הכנסת זיסמן.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כן.

היו"ר ד' טל:

הוא התכוון לכך שאתה עמוד התווך. תודה רבה, חברי הכנסת.

שכר הלימוד במכללות

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

סטודנטים הלומדים במכללת "ברלינגטון קולג'", המופעלת על-ידי חברת אי.ס.א, פנו אלי בטענה, כי שכר הלימוד הנדרש השנה גבוה כמעט ב-5,000 ש"ח משכר הלימוד שנדרש בשנה שעברה – 16,000 ש"ח במקום 11,400 ש"ח.

רצוני לשאול:

1. האם קיים פיקוח על שיעור העלאת שכר הלימוד במכללות כגון "ברלינגטון קולג'"?

2. אם כן – האם שיעור ההעלאה סביר?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מכללת ברלינגטון היא מכללה הפועלת בישראל באמצעות סוכן, ועל כן היא איננה כפופה לתקנות שכר הלימוד הנהוגות במוסדות להשכלה גבוהה בישראל ויכולה לגבות כל סכום עבור השירותים הניתנים על-ידה.

תוכניות מיוחדות בתקשורת בצום ט' באב

חבר הכנסת צ' הנדל שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

בעוד שבוע, בתאריך ט' באב, יעמוד עם ישראל בתענית לזכר חורבן בית-תפארתנו.

רצוני לשאול:

כיצד יבוא לידי ביטוי ציון תאריך היסטורי זה לעם ישראל בטלוויזיה החינוכית, בערוץ-2 ובתחנות הרדיו האזוריות?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

להלן שידורים מיוחדים לט' באב של הטלוויזיה החינוכית:

חינוכית-1: 08:00: "שבוייה בחלומה"; ירושלים, מהותה ונצחיותה חזקים יותר מכל מי שכבש אותה וניסה לשלוט בה. 10:00: "תן לי את יבנה". דמותו של רבן יוחנן בן-זכאי מוצגת על רקע היסטורי של ירושלים הנצורה ערב החורבן. דברי האגדה והמקורות מציגים את אופי המאבקים בין הפלגים השונים בעם ומבליטים את אישיותו הייחודית של רבן יוחנן בן-זכאי ופעולתו. 11:30-13:00: שילוב של תוכניות הטלוויזיה החינוכית הרגילות עם תוכנית אירוח שבה משתתפים אורחים מן ההווה ומן העבר. האורחים – דמויות ריאליות ודמויות דמיוניות – מתייחסים לט' באב מנקודת מבט דתית וחברתית.

חינוכית-2: 13:00: "נווה מדבר אחרון". סרט טבע אשר צולם בנופים פראיים באירופה, נופים אשר לא נגעה בהם יד אדם. 14:30: "מבלים או מתאבלים?" בני נוער בוחנים את הרלוונטיות של חורבן בית שני בעידן האינטרנט. 17:30: "הרב אויערבך". סרט המסרט את דמותו המיוחדת של מי שנחשב לגדול הפוסקים, הרב שלמה זלמן אויערבך, שהלך לעולמו בשנה שעברה. הסרט מיטיב לתאר את ייחודו של האיש.

חינוכית-23: 18:30: "אסכולה – רוח אלוהים שפוכה – ירושלים באמנות", "הלוא תשאל – ירושלים של רבי יהודה הלוי". על שירי ציון הגדולים של רבי יהודה הלוי ועל התפיסה הטרגית המוטבעת בהם. מסעו של רבי יהודה הלוי לארץ-ישראל. 19:00: "תמרורים", עם כתוביות ברוסית. תוכנית ליום ט' באב, ובה צילומים אותנטיים של אמירת קינות בבתי-כנסת בירושלים, צילומים של כתבי יד מעוטרים ונדירים.

ערוץ-2: הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו היא רשות ציבורית שתפקידה לפקח על שידורי ערוץ-2 ותחנות הרדיו האזורי, 13 במספר. מועצת הרשות השנייה התקינה כללים לשידורי טלוויזיה ורדיו. סעיף 26 לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו – שידור תוכניות הטלוויזיה ורדיו בידי בעל זיכיון – עוסק בימים בעלי אופי מיוחד. סעיף 26(ב) קובע, כי "בעל זיכיון יתאים את שידוריו בימי חג ומועד לאופיים המיוחד של ימים אלה". סעיף 26(ד) קובע, כי "בעל זיכיון יתכן את לוחות התוכניות שהוא מגיש לאישור הרשות תוך התחשבות בימי החג והמועד ובימי הזיכרון והאבל החלים בתקופה שאלה מתייחסים לוחות אלה". ט' באב הוא אחד ממועדי ישראל אשר לגביו חויבו הזכיינים בהתאמת לוח המשדרים. זכייני ערוץ-2 והרדיו האזורי פועלים בהתאם לכללים ולהנחיות המועצה ונערכים לשדר בהתאם.

להלן לוח המשדרים בערב ט' באב ובט' באב בערוץ-2:

ערב ט' באב, 11 באוגוסט 1997 – "רשת": 19:00: "הר הזיתים" – סרט תיעודי על בית-העלמין היהודי הנמצא על ההר הקרוב לבית-המקדש. 20:30: "אוצרות השואה" – קופרודוקציה עם תחנת בתוספת חצי שעה דיון באולפן בהשתתפות יו"ר הסוכנות ואחרים. 22:00: "כוחנים" BBC הטלוויזיה – סרט תיעודי על פעילויותיהם של המשתייכים לשבט הכוהנים כיום, ובעבר, כאשר בית-המקדש היה קיים.

ט' באב, 12 באוגוסט 1997, "טלעד" והטלוויזיה החינוכית: 13:00-15:00 – ראה חינוכית-2. 16:00: "של מי ההיסטוריה הזו?" – משדר לבני נוער, בהשתתפות נוער מרצ ונוער "בני עקיבא" הדנים בחשיבות אירועים היסטוריים ועל מה ראוי למות. 17:30 – ראה חינוכית-2. 18:30: "חורבן או בניין" – תוכנית מיוחדת המורכבת משני דיוני אולפן וממפגשים אישיים, בהנחיית קובי מידן.

תוכניות הרדיו האזוריות: זכייני הרדיו האזורי נערכו גם הם לשינוי בלוח המשדרים לימים אלה. לוחות המשדרים כללו בעיקר מוסיקה עברית שקטה. כל תוכניות הבידור והשעשועונים בוטלו. התחנות מיוחדות תוכניות בעלות אופי מיוחד לט' באב ועסקו במשמעותו של היום.

נוסף על השינויים בלוחות המשדרים קבעה המועצה גם סייגים לשידורי פרסומות. סעיף 9(א) לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, שיבוץ תשדירי פרסומת בשידורי טלוויזיה, שכותרתו "ימים ללא פרסום", קובע, כי בעל זיכיון לא ישדר תשדירי פרסומת בט' באב.

סגירת הגן הטיפולי בקלנסואה

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

המועצה המקומית קלנסואה קיבלה מהמפקח על החינוך המיוחד בחינוך הערבי הודעה על סגירת הגן הטיפולי בבית-ספר "אל-ראשדיה" בשנת הלימודים הבאה.

רצוני לשאול:

1. האם מתכוון משרדכם לסגור את הגן הנ"ל?

2. אם כן – מה הן הסיבות לכך?

3. האם יבטיח משרדכם את המשך פעילות הגן בקלנסואה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1 – ההחלטה על סגירת גן-הילדים לחינוך מיוחד בקלנסואה התקבלה על-ידי המפקח לחינוך מיוחד בתיאום עם מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית.

בשנת הלימודים התשנ"ז למדו בגן-הילדים תשעה תלמידים. בשנת הלימודים התשנ"ח – חמישה תלמידים. הפתרונות החינוכיים שהוצעו לתלמידים הנ"ל הותאמו לצרכים החינוכיים שלהם בהתאם לסוג חריגותם.

לארבעה תלמידים בגיל הגן לא ניתן לאשר תקן גן, מכיוון שמספר התלמידים ההכרחי לתקן כיתה של פיגור בינוני הוא שמונה. שני תלמידים מוגדרים כפיגור בינוני, תלמיד אחד סיעודי ותלמיד אחד משותק מוחין. מאחר שלכל אחד מהתלמידים אפיון חריגות אחר ומספרם מתחת לתקן הדרוש, הוחלט לסגור את תקן הגן ולתת מענה חינוכי הולם לכל אחד מהתלמידים בהתאם לאפיון חריגותו וצרכיו החינוכיים הספציפיים.

מסגרת חינוכית לילדים אוטיסטים במגזר הערבי

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

הורים של ילדים אוטיסטים ערבים קובלים שאין לילדיהם מסגרת חינוכית במערכת החינוך במדינה בטענה שאין תקציב לפתיחת כיתות.

רצוני לשאול:

1. מה הם הנתונים הנכונים לגבי מסגרות לחינוך ילדים אוטיסטים ערבים?

2. כיצד יפעל משרדכם להבטחת הרחבתה של המסגרת הנ"ל?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מסגרות לתלמידים אוטיסטים ובכלל זה מסגרות במגזר הלא-יהודי נפתחות בהתאם למספר התלמידים המאותרים על-ידי השירותים הפסיכולוגיים ובכפוף להחלטות ועדות ההשמה באזור המגורים של התלמידים.

בשנת הלימודים התשנ"ו נפתחה בבית-הספר "פרר" בנצרת המסגרת הראשונה בארץ שהתמחתה בטיפול בתלמידים אוטיסטים ערבים. פתיחת המסגרת התאפשרה לאחר שהמכון להתפתחות הילד בבית-מלמן בחיפה הכשיר פסיכולוגים דוברי ערבית שהתמחו באיתור תלמידים אוטיסטים ערבים.

בשנת הלימודים התשנ"ז הועלה מספר הכיתות לארבע ובשנת הלימודים התשנ"ח נוספו שתי כיתות בהתאם לדרישת המערכת. ביתר חלקי הארץ לא אותרו תלמידים אוטיסטים במספרים המצדיקים פתיחת כיתות מיוחדות, והתלמידים הערבים משולבים במסגרות יהודיות.

יום לימודים ארוך לתלמידים ערבים

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום י' באב התשנ"ז (13 באוגוסט 1997):

בשיחה אתך הבטחת שבתי-הספר הערביים ייהנו מיום לימודים ארוך – יחסית למספרם בשנה הבאה.

רצוני לשאול:

1. מי הם בתי-הספר הערביים שיהנו מיום לימודים ארוך?

2. מה הוא היקף השעות שיוקדשו לחינוך הערבי?

3. כמה תלמידים ייכללו בחינוך המיוחד בשנה הבאה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

1. "חוק שטרית" שנתקבל בסוף חודש יולי 1997 מחייב מעבר הדרגתי של כל מערכת החינוך ל-41 שעות לימוד בשבוע.

בעקבות חילוקי הדעות שנתגלעו עם משרד האוצר לגבי היקף התקציב העומד לרשות המשרד לביצוע הפעולה ובשל השינוי בקונצפציה מטיפול ב-15% של התלמידים המתקשים לקונצפציה של כלל התלמידים ביישוב או בשכונה, לא ניתן היה להתחיל בתוכנית עם פתיחת שנת הלימודים. עם זאת, נעשו מאמצים מרובים כדי שבחודש נובמבר יסוכם באילו יישובים יעברו בתי-הספר לשבוע לימודים בן 41 שעות לימוד. היישובים הזמנו להסכים להצטרף לשלב הראשון של התוכנית תוך נכונות לעמוד בכמה דרישות המחייבות עבודת הכנה משותפת עם נציגי משרד החינוך במחוז. תינתן עדיפות ליישובי עדיפות לאומית א', יישובים בקו העימות ושכונות שיקום אשר אוכלוסייתן אינה עולה על 10,000 תושבים.

2. היקף השעות ייקבע לאחר שתאושר רשימת היישובים.

3. יום הלימודים הארוך במסגרת יישום חוק החינוך המיוחד ניתן באופן שוויוני לכלל אוכלוסיות התלמידים בעלות החריגויות הקשות בארץ, לפי סוגי הלקויות הבאים: כיתות לאוטיסטים – עד השעה

16:45, כיתות לחולי נפש עד השעה 16:00, כיתות למשותקי מוחין פיגור בינוני, פיגור בינוני מורכב, פיגור עמוק, עיוורים וחירשים, בבתי-ספר לחינוך מיוחד בלבד – עד השעה 14:30.

היו"ר ד' טל:

אדוני השר, אני מודה לך על תשובותיך.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, הצעה לסדר הדין.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, באמצע השאלות ביקשתי, בהסתמך על התקנון, ששאלתא ששאל חברי חבר הכנסת אריה דרעי, שאינו נוכח – לבקש רשות מן העונה, במקרה זה סגן השר, לענות במליאה. אך אדוני היושב-ראש ענה לי, שלפי התקנון זה בלתי אפשרי, לצערי. הרשה לי לקרוא לך את הסעיף בתקנון, וזה חשוב כדי שלא תקרינה להבא טעויות כאלה. אני אקרא בסעיף 45(א), "עבודת הכנסת – שאלות". אני אקרא רק את הנוסח הרלוונטי לענייננו: "נעדר השואל מהאולם, יעביר השר את תשובתו לפרוטוקול". זה מה שעושים כולם, בדרך כלל. "אולם רשאי הוא – אם רצונו בכך – לקרוא תשובתו גם בהיעדרו של השואל". הווי אומר, שזכותי לבקש מהשר לענות, זכותו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לא. הוא יוזם אם הוא יקרא את זה או לא.

נסים דהן (ש"ס):

אבל מישהו צריך לבקש ממנו יוזמה כזאת. מותר לי לבקש ממנו ליזום את זה. הוא יכול לסרב, הוא יכול גם להיענות.

רחבעם זאבי (מולדת):

הפרשנות שלך לא נכונה.

נסים דהן (ש"ס):

הוא לא יכול ליזום אם לא מבקשים ממנו.

היו"ר ד' טל:

מה זו יוזמה? זה דבר שבא ויוצא מאליו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, מותר לי לבקש ---

היו"ר ד' טל:

היות שקיבלתי סימוכין, היוזמה צריכה לבוא מצדו של השר. קיבלתי גם סימוכין ותימוכין מסגנית מזכיר הכנסת וגם מחבר הכנסת זאבי שבקיא בתקנון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זקן חברי הכנסת.

הצעות לסדר-היום שביתת תלמידי בתי-הספר התיכוניים עקב סירוב ארגון המורים
להמשיך ללוות טיולי תלמידים

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום: שביבת תלמידי בתי-הספר התיכוניים עקב סירוב ארגון המורים להמשיך ללוות טיולי תלמידים; הצעות לסדר-היום מס' 3082, 3115, 3126, 3127, 3131, 3143 ו-3146. חבר הכנסת רחבעם זאבי, זקן חברי הכנסת, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא זקן חברי הכנסת. הסכמתי להיות זקן זמני, כאשר אחרים נמלטו מהתואר הזה בפתיחת הכנסת הארבע-עשרה. אני מכיר לפחות שניים שהם קשישים ממני.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך על התיקון. בבקשה, חבר הכנסת זאבי, במסגרת הזמן הקצוב להצעה דחופה לסדר-היום, של שלוש דקות. אני מבקש להישאר בתחום הזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, טיולי בתי-הספר ותנועות הנוער היו מאז ומתמיד אבן יסוד בחינוך הציוני והביאו לאהבת המולדת ולהכרתה. הם הביאו את בני הנוערים לנופי המקרא ולהבנתו, סייעו ללימודי הטבע – החי, הצומח והדומם, וחינכו לסבולת ולעזרה הדדית.

כך היה בימים של טרם המדינה, והנוער ההוא, אנחנו, הלכנו למסעי השחרור הגדולים של תש"ח עם המטען האדיר הזה של הכרת הארץ ושביליה והבאנו להישגים האדירים של מלחמת הקוממיות.

מסורת המסעות והטיולים נמשכה ופותחה גם לאחר קום המדינה, כאשר החברה להגנת הטבע נתנה את עזרתה והובילה בתחום הזה.

עכשיו פסקו הטיולים בישראל, כי המורים והמנהלים העל-יסודיים הנחיתו עלינו עיצומים בשל דרישות לתוספות שכר וכיסוי ביטוחי עבור יציאתם לטיולים עם תלמידיהם.

בדיון חשוב שהתקיים בנדון בוועדת החינוך של הכנסת, פנה יושב-ראש הוועדה בבקשה למורים ולמנהלים לתת לנו שהות כדי לפתור את הבעיה, אבל בקשתנו נדחתה.

החברה להגנת הטבע הציעה פתרונות על חשבונה להסדרת תוספת השכר והכיסוי הביטוחי, אבל ארגון המורים העל-יסודיים דחה זאת. אני מעריך, שהסירוב הזה מקורו ברצונם להשיג דברים נוספים

במאבקם, כמו שכר המנהלים, וזוהי שערורייה. הכיצד זה משביתים את טיולי בתי-הספר ומחזיקים בתלמידים ובטיולים כבני ערובה למען קידום מאבקים אחרים, שיכול להיות שהם צודקים?

שנת הלימודים הנוכחית התחילה ברגל שמאל, כאשר אין טיולים ואין פעילות הכנה לצה"ל שנעשית מחוץ לכותלי בתי-הספר. הטיולים שבוטלו, וגם אלה שיבוטלו, כבר לא יקוימו השנה, והדור הזה יצא נפסד באשר להכרה הבלתי-אמצעית עם הארץ ונפיה.

יש לחסל מייד את העיצומים האלה. ידעו המורים מה חש כלפיהם הציבור – התלמידים, הוריהם וגם הבית הזה.

אני מציע ותובע להעביר את אבטחת הטיולים לאחריות של משטרת ישראל, הנושאת באחריות כוללת לביטחון פנים. קבלת ההצעה הזאת תיתן לנו ביטחון טוב יותר בטיולים, תמנע תופעות של אבטחה כביכול ותפתור את הבעיה המשונה של השאלת נשק למאבטחים. ניפרד אז מרובי הקרבין ומהאקדחים ותהיה אבטחת אמת למטיילים.

הנושא הזה הוא בנפשנו, ואי-אפשר להשאירו למשא-ומתן מזדחל בין משרד החינוך וארגון המורים. תודה.

הי"ר ד' טל:

תודה, אדוני. חבר הכנסת שמריהו בן-צור. אחריו – חבר הכנסת דיין, ואחריו – חבר הכנסת זיסמן, ואחריו – חבר הכנסת גולדמן, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נחתם הסכם בין ארגוני המורים לבין נציגי הממשלה, שיש לתגמל את המורים עבור הטיולים. הסכם זה נערך לפני כארבע שנים. יושב כאן סגן שר החינוך לשעבר, מיכה גולדמן, שהיה שותף להסכם הזה, וגם אפשר לומר שזה ההסכם היחיד, עד כמה שאני זוכר, שנחתם בנוכחותו של ראש הממשלה יצחק רבין, מנוחתו עדן, וראש הממשלה דרש לחתום עליו. אני זוכר אותו יום. זה היה יום חג לחינוך בישראל. עד היום לא תגמלו את ציבור המורים.

אני איש איגוד מקצועי, אני חושב שעשיתי במשך עשרות השנים במערכת החינוך משהו למען ציבור המורים, ואני מבין את ציבור המורים. אבל אני תמה מאוד מאוד על נציגי ארגון המורים העל-יסודיים. האמת, חתמו – מגיע להם; יש ליישם זאת. אי-אפשר לחתום על הסכם והממשלה לא תיישם את מה שהיא חתמה עליו.

היה דיון בוועדת החינוך של הכנסת, ואני אומר כאן נוכח חברי הבית, יושב-ראש ועדת החינוך, חבר הכנסת זיסמן, בטוב טעם, בנוחות, בחברות טובה. כולנו הבנו בסיום הישיבה שהנה כי כן הם

מסכימים להצעה של יושב-ראש ועדת החינוך אשר הציע שבתוך חודש ימים יימצא פתרון לבעיה הזאת ויתגמלו את ציבור המורים. כך הבנו, שנציגי המורים העל-יסודיים הסכימו.

אני לא מבין מה הולך בארגון המורים העל-יסודיים, שהרי הם חזרו בהם ותבעו – רק שבוע אחד. אנחנו יודעים יפה מאוד, שבמשא-ומתן, במיוחד בנושא של כספים, שבוע זה לא זמן מספיק. אני מאוד תמה על ארגון המורים העל-יסודיים.

אני חושב, שצריך למצוא פתרון אחר, אולי דרך תנועות הנוער, אולי דרך המינהל לחינוך, חברה ונוער, אולי דרך תנועות אחרות, אולי דרך ארגון ההורים הארצי. צריך להוציא את התלמידים לטיולים, שכן הנושא הזה חשוב ביותר, כפי שאמר בישיבה חבר הכנסת זאבי. זה אחד הדברים החשובים ביותר, ואני מסכים אתו בנושא של טיול בארץ-ישראל.

לכן אני קורא למשרד החינוך ליזום פעולות דרך תנועות הנוער, כפי שהוא יחשוב, כדי למצוא פתרון אלטרנטיבי לנושא הזה.

אני מבקש ממך, אדוני היושב-ראש, משפט אחד. אני נמצא כאן שנה שנייה בכנסת. מעולם לא כעסתי. אני ניתבתי היום ישיבה, שהיא אחת מהישיבות הסוערות ביותר, בנושא מאוד רגיש. עד עתה אני מזועזע עד עמקי נשמת מהביטוי הבוטה, השפל, שהתבטא בו חבר הכנסת שבח וייס כלפי החינוך הדתי, כשכינה אותו פאשיזם.

אני מצפה שהכנסת לא תניח לחבר הכנסת שבח וייס עד אשר יחזור בו מביטוי מגונה זה כלפי החינוך הדתי. תודה.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד. חבר הכנסת חיים דיין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת זיסמן.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לפתוח בנושא אחר. לאחר מכן אעבור לנושא הטיולים של בתי-הספר.

אני חושב, שבימים האחרונים הכנסת חווה חוויה קשה ומרה עם כל הפרשה העגומה שעם ישראל עובר גם בפנים וגם מחוצה לו, וזה רצח ראש הממשלה.

בהחלט מצאתי חובה אישית, לאור השאילתא שהוגשה היום על מעורבותו של אבישי רביב בנושא הפצת הכרוזים של יצחק רבין במדי אס.אס, והסתה לרצח לפי הכתבה שבה נאמר ששמעו את אבישי רביב אומר ליגאל עמיר: נראה אותך גבר רוצח את ראש הממשלה, תוך כדי הסתה לאלימות בהפגנה

שהיתה בכיכר-ציון. בעקבות זה הגשתי הערב תלונה למשטרת ישראל כדי שתחקור, האם אבישי רביב פעל בתוקף סמכותו, ואם לא כך הדבר, הכנסת בהחלט רוצה לקבל את התשובות המתאימות והראויות על מנת שנוכל להוציא לאור ולראות עד כמה ניתנות הסמכויות לאנשים שחורגים מתפקידם.

אדוני סגן השר, אני זוכר את עצמי כתלמיד, עד כמה היה קשה לי לצאת לטיולים. הרי ידוע לך, אדוני סגן השר, שתלמידים בדרך כלל הם לא היחידים במשפחה שיוצאים לטיולים. זו הוצאה כבדה למשפחה, כאשר אנחנו יודעים שעלות טיול של חצי יום היא 32 שקלים, עלות טיול של שלושה ימים היא 450 שקלים, עלות טיול של חמישה ימים היא 750 שקלים. במדינת ישראל לומדים היום מיליון תלמידים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות, ועוד 750,000 תלמידים בבית-ספר יסודי. כשאני עושה את החשבון של ההוצאה הכוללת, מדובר כאן ב-250 מיליון שקלים שההורים מוציאים לצורך זה שהתלמידים יצאו לטיול לימודי, חינוכי, על מנת להכיר את ארץ-ישראל, את מורשת הקרב וההיסטוריה של העם היהודי ואת תולדות היישוב ולשם הכנה לצה"ל.

והנה, היום התלמידים רואים שביטלו להם את הטיולים בעקבות איום של המורים. אומנם האיום הזה הוא מוצדק, אבל לא על גבם של התלמידים. בסך הכול מה המורים דרשו? הם דרשו תוספת בשכרם לא לשכר החודשי, אלא תוספת לאותם ימים שבהם הם נמצאים 24 שעות מחוץ לבית. הרי מורה שנמצא בטיול לא עובד שמונה שעות והולך הביתה, הוא לא משאיר את התלמידים והולך הביתה, הוא נמצא אתם 24 שעות. אני חושב שמן הצדק הוא לתגמל אותם מורים.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד, חבר הכנסת דיין. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כפי שכבר הזכירו קודמי, היתה אכזבה קשה ביותר מארגון המורים העל-יסודיים, שזכה לתמיכה בוועדת החינוך והתרבות. אין ספק שהתביעות שלהם צודקות מהבחינה העקרונית ואין מילוי הסכם אתם, אבל דווקא שלוש-ארבע שנים מאז חתימת ההסכם, הם עומדים לפתוח במשא-ומתן בימים הקרובים ביותר לחידוש הסכם השכר. אני רוצה לגלות לחברי הכנסת וגם לחברי מועדת החינוך והתרבות, שלמחרת הם היו אצלי וביקשו ממני, שאם המשא-ומתן עם הממונה על השכר באוצר לא יעלה שום התקדמות בתוך שבוע ימים, אני אסכים להביא הצעה לוועדת החינוך והתרבות, שבמקום 26 בנובמבר, שהוא המועד של ארבעה שבועות שהצבנו, אני אקדים אותו. ואני הסכמתי להקדים את זה. והנה הם החליטו מה שהחליטו, כשלמעשה הם הופכים את התלמידים, ובעיקר את תלמידי השמיניות, לאמצעי במאבק הכולל שלהם.

הם אמרו לי, שגם אם ייפתח משא-ומתן הם תובעים העלאת שכר המנהלים, ויש לי הרושם שהמנהלים, שהם כנראה כוח דומיננטי, עמדו על כך, ולא התגמול בעבור הפעילויות שמחוץ לבית-הספר, אלא אולי השכר שלהם הוא שדוחף אותם לעיצומים האלה.

נסים דהו (ש"ס):

וישמן ישורון ויבעט.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני מזדהה עם ההנמקה של חבר הכנסת זאבי לגבי החשיבות של הטיולים, אבל יש גם פעילויות בית-ספריות אחרות בתחום החברה והתרבות, המוזיקה ופעילות רוחנית ודתית. יש גם דברים אחרים; הכול מושבת.

מאחר שזמן הסיום מתקרב אני רוצה לומר, שלאט לאט הם מגדישים את הסאה, ויש צורך למצוא פתרונות. דיברתי היום עם שר החינוך זבולון המר. לסגן השר יש אחריות גדולה מאוד בנושאים האלה והוא גם מקדם את הנושא הביטחוני. אני יודע שהוא מתערב כדי שזה לא יהיה מכשול. גם אני איש איגוד מקצועי ותיק, יש לי תפיסת עולם, אני יודע שגם יושב-ראש הישיבה דוד טל מעורב בעניינים האלה. קשה מאוד להגיד שאנחנו צריכים למצוא פתרונות חלופיים, במקום המורים, כי זאת תוספת שכר. זה חלק מההכנסה של הרבה מאוד מורים. אבל אם העמידה העיקשת תימשך, לא יהיה מנוס מהפתרונות האלטרנטיביים, ואני מתכוון לכנס את הוועדה בעוד כמה ימים כדי למצוא את הפתרונות, עם משרד החינוך והתרבות.

היו"ר ד' טל:

תודה לחבר הכנסת זיסמן. חבר הכנסת מיכה גולדמן, בבקשה. אחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, נכון אמר חבר הכנסת בן-צור, שנחתם הסכם עם ארגוני המורים לפני כארבע שנים, אבל אני חושב שהמורים במערכת החינוך במדינת ישראל יודעים, שההסכם של אז הביא לשינוי במעמדם של מורי ישראל. לא אחת אנחנו מותקפים, היום כאופוזיציה ובעבר כקואליציה, על כך שהסכמי השכר הכבידו על התקציב והגדילו את הגירעון.

אני מתפלא על שהמורים וארגון מורי בתי-הספר העל-יסודיים נותן יד לפגיעה בנוער במדינת ישראל. אני מזדהה עם דברים שאמרו חבר הכנסת רחבעם זאבי וחברי כנסת אחרים. ודאי שאם אנחנו מדברים על אהבת הארץ, לטיולים במרחבי ישראל יש חלק ברכישת אהבת המולדת. אני כבר לא אומר דברים נוספים, כמו ההכנה לצה"ל. אני חושב, שמערכת החינוך עושה עם בתי-הספר דברים חשובים בפעילות הפורמלית והבלתי-פורמלית.

לפני כחצי שעה שוחחתי עם בתי, שהיא תלמידה בכיתה י"א בבית-ספר "כדורי" – עם הנכדה של גנדי, באותה שכבה. בתי שאלה אותי, מה יהיה, האם תהיה מחר שביתה נוספת, ושאלתה היא

תוצאה מכך שזה נוער שרוצה ללמוד, זה נוער שרוצה לצאת לטיולים, זה נוער שאוהב את הארץ הזאת, ועלינו כחברי כנסת מוטלת חובה לעשות הכול למענם.

אני פונה לחבר הכנסת זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך, ואליך, חבר הכנסת משה פלד, סגן שר החינוך: אנחנו צריכים לגייס אופוזיציה כקואליציה. כאן זה לא יכוח בין קואליציה לאופוזיציה. זו בעיה אמיתית, שורשית, שלנו, של כולנו. אנחנו צריכים לשים סוף פסוק לעניין, ואם אנחנו נוסיף נזקים כלכליים וכספיים הנגרמים לכל הגורמים השותפים לבניית המערכת במשך שנים – תנועות נוער, החברה להגנת הטבע, מדריכים, כל הגורמים האלה מפסידים מיליוני שקלים בשבועות האלה, עם פתיחת שנת הלימודים. מהי אשמתם של תלמידי כיתות י"ב, שבעוד עשרה חודשים עומדים בפני גיוס לצבא, והם את הטיולים של י"ב הפסידו? מי יחזיר את הכסף להורים, ששילמו כחלק מן האגרה ודמי הרישום לבתי-הספר התיכוניים כ-500 שקל לטיולים? הנזקים כאן הם נזקים לכל הרוחב, החל ממערכת החינוך. התלמידים הם בני הארץ הזאת, ואני חושב שאנחנו צריכים לשים סוף פסוק לעניין.

כולנו יחד צריכים להתגייס, אדוני יושב-ראש ועדת החינוך, לקיים ישיבה דחופה בשבוע הבא, להזמין את ארגוני המורים, עם משרד החינוך, עם אגף התקציבים של האוצר, ולסיים את הדבר הנורא הזה.

היו"ר ד' טל:

תודה לחבר הכנסת גולדמן. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, אחרון הדוברים, בבקשה.

דברים שיצאו מן הלב, חבר הכנסת גולדמן, סופם שייכנסו אל הלב.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע שהם אומרים: הואיל ומדובר ב-300 מיליון שקל בטיולים, למה לא ייתנו לנו עוד 10 שקלים – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

אפשר לבוא ולומר: כתוצאה מהרכישות של מערכת הביטחון – – – למה לא ניתן לאנשי הקבע?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה, שלוש דקות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני אדבר על ענייני החינוך, ואני כמובן אדבר על החינוך במגזר הערבי – על שביתה אחרת שהתקיימה מראשית שנת הלימודים במגזר הערבי בגין מחסור נוראי בכל התחומים בחינוך.

אני חייב לומר מלה של תודה, שהיא במקומה, ליושב-ראש ועדת החינוך היושב בינינו, ולא מפני שהוא יושב כאן אלא מפני שאני נכחתי בכמה ישיבות וליוויתי את המאבק הזה עם ועדת החינוך בניצוחו ובפיקודו. אני יודע שהוא הביא לפתרון של כמה בעיות ולקידום הרבה נושאים, אבל, למרבה הצער, הפער הוא כל כך גדול וכל כך משמעותי שהדברים במכלולם עדיין כואבים ביותר.

גם כאשר דובר על בניית חדרים – ואנחנו עדיין בדברים יסודיים, ולא בשביתות של מורים בנושא טיולים ודברים שברומו של עולם החינוך. אנחנו מצויים בדברי יסוד – חדרים ללימודים בבתי-ספר – ושמחנו שאתמול היתה החלטה בוועדה והתחייבות של משרד החינוך לבנות במשך חמש שנים 2,000 חדרים במגזר הערבי. והנה, היום אנחנו רואים, שמתוך 400 חדרים שלכאורה היו צריכים להיבנות בשנת 1998, ייבנו 253 חדרים בלבד. הנתונים הם בפני, מר זיסמן, ואם יש כאן איזה דבר הטעון תיקון נשמח לשמוע את זה. אני מביא את זה רק כדוגמה. גם כאשר משתדלים ואכן רוצים ויש רצון טוב, גם אז לא מדביקים את המינימום הדרוש.

ולא רק בזה. אני שמעתי – ואני לא בטוח אם זה היה סגן שר החינוך, שמישהו התפאר פה לפני שעתיים, בדיון הזה, שבחינוך של יום ארוך קיבלו הערבים יותר ממה שמגיע להם. כמה קיבלו? – 29%. כמה תלמידים? – 24%. 5% מעל למספר הממוצע של התלמידים הערבים. בסדר, מקובל עלי. אתם יודעים מה? אני מקבל. נקבל את האחוזים – – –

היו"ר ד' טל:

אפשר להגיד, יפה. אפשר להגיד שזה בסדר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אבל, לפי היחס הזה, 5% לשנה, אנחנו צריכים לפחות עוד 10-15 שנה עד שנדביק את הפער. לכן, אני מזמין את כולם – – – כבוד היושב-ראש, אני מבקש לנהוג אתי באורך רוח. יש לי כל המספרים וברצוני להביאם. זה כל כך משמעותי.

היו"ר ד' טל:

לא. משפט לסיום. הדגשתי והתחלתי – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני גומר בתוך דקה. חבל על הוויכוח.

היו"ר ד' טל:

בבקשה בקיצור.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בקיצור ולעניין אני אומר, שהבעיה היסודית מתחילה במשאבים. לפי הנתונים הקיימים האחרונים, והם בידי, לתלמיד הערבי מוקצים 540 שקל בלבד, לעומת 1,400 שקלים בממוצע לתלמיד יהודי. מסיימי בתי-ספר תיכוניים: אצל היהודים – 82%, ואצל הערבים – 45% בלבד. מי שעוברים בחינות בגרות: 80% במגזר היהודי ו-37.2% במגזר הערבי. ייעוץ פסיכולוגי בבתי-הספר: ב-86% מבתי-הספר היהודיים יש ייעוץ פסיכולוגי, ובפחות מ-10% מבתי-הספר הערביים. התלמידים הערבים הם 24% מכלל התלמידים במדינה, והם 6% בלבד מכלל הסטודנטים. 51% מהסטודנטים הערבים שניגשים להתקבל לאוניברסיטאות נדחים ובקשותיהם מסורבות, לעומת 23% בלבד אצל היהודים. אני חייב לציין גם קשיים נוספים. לא רק שהבקשה נדחית, אלא גם אלה שמתקבלים עומדים בפני בעיות קשות ונוראיות. כולנו זוכרים, היום היינו בהפגנה של הסטודנטים הערבים שאין להם מקום דיור.

היו"ר ד' טל:

תודה, חבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זו היתה הפגנה באוניברסיטה העברית בירושלים. הסטודנטים הערבים אומרים: אין לנו מקום לדיוור. וגם כאשר הם נאלצים – – –

היו"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מבקש את אורך רוחו של כבודו – – –

הי"ר ד' טל:

לא. אפשרתי לך לקרוא נתונים, ואדוני עבר לפרשנות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בסדר. בתוך שניות אני – – –

הי"ר ד' טל:

לא. עם כל הכבוד, ברגע שמנצלים את הזמן שניתן לדברים שלא סיכמנו עליהם, זה לא מקובל עלי. אני מבקש לסיים במשפט אחרון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני לא אסיים – – – זה פשוט משפט אגב.

הי"ר ד' טל:

נתונים נתתי לך להציג. אני מבקש לא להתווכח. אדוני לא רוצה שאני אסגור את המיקרופון. לסיים בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בסדר. אני אומר משפט מסכם. גם בתוך הנתונים האלה, בחינוך הטכנולוגי – 65% אצל היהודים לעומת 20% בלבד אצל הערבים. בטרם-חובה – 97% מהמגזר היהודי לעומת 60% במגזר הערבי.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אלה לא נתונים?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא. אלה נתונים. זו סטטיסטיקה – – –

היו"ר ד' טל:

הוא ביקש להציג נתונים, ואפשרתי לו, אבל הוא ניצל את זה לפרשנות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

משפט מסכם אחד ואני גומר, אדוני היושב-ראש. גם כאשר פותרים ומאלתרים פתרונות – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

תגיד מלה טובה על שר החינוך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – הסטודנטים הערבים זוכים לבעיות חדשות ונוספות.

היו"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כולנו זוכרים את שרפת הבית שבו מתגוררות הסטודנטיות הערביות לפני – – –

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני. חבר הכנסת דהאמשה, אני מודה לך מאוד.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היתה שרפה, ואף אחד לא מתייחס אליה – – –

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן שר החינוך והתרבות והספורט, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

בבקשה, אדוני סגן שר החינוך. חבר הכנסת דהאמשה דיברת שתי דקות מעל הזמן הקבוע.

קריאה:

— — —

היו"ר ד' טל:

זו אפליה מתקנת, ועוד באים בטענות על האפליה המתקנת. אבל, זה בסדר. נלמד לפעם הבאה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — 5% זה בסדר.

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן השר, בבקשה. המיקרופון שלך והזמן שלך.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לפני שאכנס לנושא הנדון במליאת הכנסת, אני רוצה לפתוח בתזכורת קצרה של שני אירועים דרמטיים בהיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל, השבוע לפני 48 שנים. ב-7 בנובמבר 1949 – מחרתיים – בן-גוריון הכריז פה, בכנסת ישראל – והיא לא היתה פה אלא במקום אחר – על ירושלים כבירת מדינת ישראל. זהו תאריך הסטורי ראוי לציון.

רחבעם זאבי (מולדת):

כדאי לציין אותו לפי התאריך העברי.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יום אחרי כן, ב-8 בנובמבר, שחל השנה בשבת – אינני יודע אם אתה יודע, חבר הכנסת בן-צור – לפני 48 שנים התחיל מבצע "מרבד הקסמים". גם זה תאריך ראוי לציון, ונדמה לי שזה חשוב – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ההחלטה בממשלה על ירושלים כבירת ישראל התקבלה ברוב של – – –

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני גם יודע על הצעות נוספות שהיו לבירת ישראל.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

עכשיו הוא מדבר על התימנים. למה אתה מפריע?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

נושא הטיולים בבתי-הספר הוא נושא חשוב ביותר. אני רואה בו אחד הנושאים הערכיים ביותר של מערכת החינוך. אני כבר הפסקתי לקרוא לזה טיול. אני קורא לזה לימוד חוץ-בית-ספרי. לא יוצאים לטייל – יוצאים ללמוד.

הנושא הזה מורכב – ההצעה שעלתה כאן, או הנושא שעלה לסדר-היום – למעשה, משתי סוגיות משנה, שכל אחת מהן מסובכת, מורכבת. האחת היא הסוגיה של השביתה של ארגון המורים העל-יסודיים, והשנייה היא נושא הנשק, שאותה העלה חבר הכנסת זאבי. אני אנסה להתייחס לשתייהן, ואתחיל בסוגיה שבה עסקו הכול, שביתת המורים העל-יסודיים.

עם פתיחת שנת הלימודים, ביום 1 בספטמבר 1997, הכריז ארגון המורים העל-יסודיים על עיצומים האוסרים קיום פעולות מכל סוג שהוא מחוץ לכותלי בית-הספר; ואני מדגיש – מכל סוג שהוא. בעצם, דיברו על זה כולם. זה לא רק טיולים. זו יציאה לאימוני ג'ודו, זו יציאה להכנה לצבא לקראת גיוס של כיתות י"ב, זו יציאה למוזיאונים, זו יציאה להצגות ולהופעות אמנות. כל לימוד שהוא מחוץ לכותלי בית-הספר לא מתבצע בשל השביתה של ארגון המורים.

עיצומים אלה גורמים להפסדים כספיים אדירים הן מבחינת החברות שעמן משרדנו מקיים את הטיולים, כגון "אגד", החברה להגנת הטבע, אגודת אכסניות הנוער וקרן-הקיימת לישראל, והן מבחינת בתי-הספר והתלמידים.

בהסכם הקיבוצי שנחתם בתאריך 11 במאי 1993, בסעיף 30 – זה ההסכם שעליו דיברו גם חבר הכנסת זיסמן וגם חבר הכנסת גולדמן, אותו הסכם שהיה ביוזמתו ובחתימתו של ראש הממשלה המנוח יצחק רבין, זיכרוננו לברכה – נקבע, כי תקום ועדה משותפת. לא נקבע שום סכום. תקום ועדה משותפת שתבדוק את נושא התשלום לשעות נוספות על עבודתו של עובד ההוראה המבצע פעילויות עם תלמידים מחוץ לכותלי בית-הספר. באותו הסכם, בסעיף 35, נקבע, כי יישבו חילוקי דעות בענייני ההסכם יבוצע על-ידי ועדת הארבעה. ועדת הארבעה מורכבת ממנכ"ל משרד החינוך והתרבות ועוד נציג המשרד וממנכ"ל משרד האוצר – מהיום זה קוצ'יק – הממונה על השכר.

אני רוצה לפתוח סוגריים ולומר, שהסכמי שכר הם לא עניין למשרדים העוסקים בהם. שר החינוך והתרבות לא יכול להגיע להסכם שכר עם המורים כשם ששר הבריאות לא יכול להגיע או לשנות הסכם שכר, לא של האחיות ולא של הרופאים. הנושא הוא נטו של משרד האוצר.

כתוב בהסכם, אמרתי, בסעיף 35: כל חילוקי דעות או כל סכסוך ייושבו על-ידי ועדת הארבעה. באותו הסכם כתוב, בסעיף 35.

אני מבקש לציין, כי יושב-ראש ארגון המורים העל-יסודיים הכריז על העיצומים ללא כל פנייה לוועדה, לוועדת הארבעה שהזכרתי קודם, והיא מעוגנת בהסכם. היא כתובה בהסכם.

התקיימו דיונים מספר בנושא עם אנשי משרד האוצר, על מנת לנסות ולמצוא פתרון לסוגיה. בישיבה שהתקיימה ב-5 באוקטובר 1997 הבטיח ארגון המורים העל-יסודיים לצמצם את העיצומים, אך הדבר לא נעשה.

אני מוסיף: בשבוע שעבר, בישיבה רבת משתתפים, ישיבה מצוינת שהיתה בוועדת החינוך והתרבות בראשותו של חבר הכנסת זיסמן, יושב-ראש הוועדה, כל משתתפי הישיבה יצאו בהרגשה, בתום הישיבה, שמחר בבוקר ארגון המורים העל-יסודיים מבטל את השביתה. היו שם כמה הצעות: לחודש, לחודש וחצי – חברת הכנסת נעמי חזן אפילו נקבה בתאריך: 24 בדצמבר; נר ראשון של חנוכה, היא אמרה. זה השבוע של דיוני התקציב, קלאסי, על מנת להתחיל מחדש בשביתה לקראת דיוני התקציב אם לא מגיעים לסיכום.

אני מדגיש שוב, כי כל משתתפי הישיבה יצאו בתחושה, שמחר בבוקר המורים משיבים תשובה חיובית על ההצעה שהציע להם יושב-ראש הוועדה חבר הכנסת זיסמן, ואחריו כל חברי ועדת החינוך והתרבות קראו להם מחדש: עצרו את השביתה לחודש, לחודש וחצי, לחודשיים. אמרתי שחברת הכנסת חזן אפילו נקבה בתאריך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האוצר אמר להם באותו מעמד שיש פתרון.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

האוצר, כן. האוצר ומשרד החינוך והתרבות אמרו: יש פתרון; לכו להצעה הזאת, שנותנים לחודש ימים, חודש וחצי. כלום. תחזרו אחר כך לאותה שביתה. יש פתרון. לא. התשובה היתה שלילית. אני מוכרח לומר, שראיתי את התגובה של חברי הכנסת בוועדת החינוך והתרבות: כולם הרגישו שארגון המורים פספס בגדול. התשובה השלילית שהם נתנו לאחר בוקר של דיונים היתה תשובה איומה ונוראה.

בהתייעצות שהתקיימה עם המנהל הכללי הוחלט על פנייה לבית-דין לעבודה על מנת לדרוש הפסקת העיצומים ולאפשר טיפול בנושא על-פי ההליכים הקבועים בהסכם. אני מזכיר עוד הפעם, שסעיף 35 מדבר על יישוב חילוקי הדעות בוועדת הארבעה, לפני שמשביתים את הלימודים.

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת גולדמן, שלא שתלמידי י"ב הולכים בעוד עשרה חודשים לצבא. בעוד שלושה חודשים הם צריכים להחזיר לצבא את המנילה שהם מקבלים, את הדף עם ההצעות באיזה חיל הם רוצים לשרת. אבל אם הם לא הולכים לגדנ"ע ולא הולכים לפרויקט שנקרא חייל ליום אחד, ולא נפגשים עם קציני צבא ולא יוצאים אל מחנות הצבא לקבל את האינפורמציה הדרושה, הם גם לא יכולים להחזיר לצבא את התשובה שהצבא מצפה לה מהם. הכול נפגע לרוחב כל החזית.

הלשכה המשפטית של המשרד מטפלת בשלב זה בתיאום הפנייה לבית-הדין בשיתוף עם מרכז השלטון המקומי ועורך-דין ממשרד המשפטים.

אני חוזר עכשיו מבית הנשיא, מדיון אחר. היתה פגישה נוספת של צוות ההיגוי של המאבק הלאומי בתאונות הדרכים, ואני יודע שב-20:00 מתקיימת פגישה מיוחדת ביוזמתו של נשיא המדינה עם כל הגורמים הנוגעים בדבר: עם ארגון המורים, עם התלמידים שכועסים, בצדק. הם הנפגעים העיקריים. ביוזמתו של נשיא המדינה מתקיימת פגישה על מנת ליישר את ההדורים.

אני רוצה לקרוא מכאן, מדוכן הכנסת, אל ארגון המורים העל-יסודיים: חזרו אל ההצעה הטובה שהוצעה בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת לפני שבוע – – –

היו"ר ד' טל:

אדוני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת החינוך והתרבות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מציע להחזיר את הנושא, אם נראה שאין התקדמות, לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, על מנת למצוא את הפתרון המהיר ביותר – –

היו"ר ד' טל:

תודה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

– – להחזרת הטיולים למערכת החינוך.

היו"ר ד' טל:

אני מודה מאוד לסגן שר החינוך, התרבות והספורט. יש הצעות אחרות – של חבר הכנסת ראובן ריבלין, המבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זאבי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אני חושב שצריך להסיר את הנושא מסדר-היום. אדוני סגן השר לשעבר – עכשיו אני באמת מדבר אל סגן השר ולא אל הפרוטוקול – אני חושב שצריך להסיר את הנושא מסדר-היום. הנושא עלה על סדר-יומה של הוועדה בראשות יושב-ראש הוועדה. ישבנו על המדוכה, ישבו רוב מציעי ההצעות כאן באותה ישיבה. ארגון המורים מנצל, להערכתי, את התלמידים, על מנת להשיג הישגים שלא בתחום נושא הטיולים אלא לגבי גמול מנהלים ודברים אחרים.

אני קורא לסגן השר שלא לקיים עוד דיונים ולהכריז על שביתת מגן על מנת שהמורים ידעו שיש דין ויש דיין. האוצר היה מוכן ללכת לקראתם, בוועדה הגענו לכלל סיכומים, גם הנציגים של המורים הבינו שכך הדבר צריך להיות, והם לא יכולים לנהל את המשא-ומתן או את הלחצים שהם מנהלים בנושאים אחרים על גבם של התלמידים, ואם ארגון המורים החליט – –

היו"ר ד' טל:

תודה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – שכך יהיה, אנחנו צריכים לנהוג אתו באותה מידה. כשם שאדם מודד, אדוני, מודדים לו.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, חבר הכנסת ראובן ריבלין. חבר הכנסת נסים דהן מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת בן-צור.

נסים דהן (ש"ס):

תודה. אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לצערי – אולי לצערנו – אנחנו שוב עדים לפשיטת רגל של אחד הערכים החשובים ביותר שהיו לנו כעם, והוא חינוך ילדינו. פעם, כשהמורים שבתו ימים וחודשים – היה תירוץ. נלחמים על כבודו של המורה, נלחמים על תנאי הקיום בכבוד של המורה. אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ועכשיו על מה אנחנו נלחמים? למה עכשיו המורים לא מוכנים והם מפקירים את תלמידיהם ולא מוכנים ללוות אותם לטיולים ועקב כך מתקיימת השביתה הנוראה הזאת? איזה כבוד של המורה מחולל כאן? איזה תנאי קיום של המורה מחוללים כאן?

מכאן תשובה עקיפה לחבר הכנסת ויושב-ראש ועדת החינוך והתרבות עמנואל זיסמן, שלפני כמה ימים עמד על דוכן הנואמים ושאל, איך מוסדות החינוך של ש"ס מסתדרים ונותנים יום לימודים ארוך? הנה התשובה: אצלנו לא יכולים לקרות מקרים מצחיקים כאלה, שבגלל 10 שקלים ישביתו את הלימודים. אצלנו, גם אם מורה לא יקבל משכורת חודש וחודשיים, הוא ימשיך ללמד, כי הוא רואה בזה עבודת קודש. אצלנו דברים כאלה לא קורים.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, חבר הכנסת דהן.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, האם אתה מסכים להעברת הנושא לדיון בוועדת החינוך?

רחבעם זאבי (מולדת):

מסכים, אדוני.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בן-צור?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מסכים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דיין – לא נמצא. חבר הכנסת זיסמן בוודאי מסכים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מסכים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדמן?

מיכה גולדמן (העבודה):

מסכים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

גם מסכים.

היו"ר ד' טל:

אם כן, אנחנו עוברים להצבעה. אנחנו לא מצביעים על הצעתו של חבר הכנסת חיים דיין, היות שהוא לא נמצא באולם המליאה. אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד? מי נגד? ההצעה היא להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות.

הצבעה מס' 20

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

נגד – 1

נמנעים – אין ההצעה להעביר את הנושא שהעלו חברי הכנסת ר' זאבי, ש' בן-צור,

ע' זיסמן, מ' גולדמן וע' דהאמשה

לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

אם כן, רבותי, תשעה בעד, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני קובע שנושא שביתת תלמידי בתי-הספר התיכוניים עקב סירוב ארגון המורים להמשיך ללוות טיולי תלמידים יועבר לוועדת החינוך של הכנסת.

הצעה לסדר-היום

פגעי מזג האוויר וההיערכות לקראת החורף

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנו עוברים לנושא האחרון בסדר-היום: הצעות לסדר-היום מס' 3104 ו-3130, בנושא: פגעי מזג האוויר וההיערכות לקראת החורף. חבר הכנסת אחמד סעד, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, באמצע חודש אוגוסט הקיצי התפרסם במוסף "הארץ" מאמר תחת הכותרת "שובו של אל-ניניו", ובו נאמר שמומחי האקלים משוכנעים שבחורף הזה יכה שוב "אל-ניניו" במקומות שונים בעולם. ישראל גם היא לא מוגנת מהצפות, משיטפונות ומהאסונות של "אל-ניניו". למשל, פרופסור אלי ציפרמן ממכון ויצמן בנה מודל החוזה התקדמות של סופת "אל-ניניו", והוא מציע לתושבי ירושלים ולתושבי מקומות אחרים להתחיל לאטום את בתיהם.

לצערנו הרב, לא היינו מודעים לתופעה הזאת או למקור האסונות, ההצפות והשיטפונות שפקדו את ארצנו. אנחנו זוכרים את ההצפות שפקדו את פרדיס לפני שנתיים, בשנה שעברה – את קלנסואה, ואת ההצפות שפקדו השנה את דרום הארץ. היו אסונות בכמה יישובים יהודיים וערביים בדרום.

השאלה העיקרית שאנחנו שואלים היא כדלקמן: אם כל הדברים האלה כבר התפרסמו בארץ בקיץ, מה אנחנו עושים כדי להתמודד עם האסון הזה ולהגן באמת על המקומות הנמוכים, על כל מיני מקומות ליד החוף או בתוך הארץ? איך נערכת הממשלה? האם היא מקציבה תקציבים כדי להתמודד עם האסון שאנחנו לא מודעים לו כל כך? זאת השאלה העיקרית שאני חושב שצריכה להדאיג אותנו. אנחנו כבר התחלנו את החורף, וגם המומחים, המדענים, מדעני האקלים בארצנו, מעריכים, שאנחנו הולכים לקראת חורף קשה מאוד.

לכן אני חושב שיש חשיבות גדולה לכך שבכנסת ניתן יותר תשומת לב לבעיה הזאת וגם נדאג לכך שבאמת הממשלה תקציב את התקציבים הדרושים כדי להתמודד עם האסונות שיכולים לפקוד אותנו. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת נסים זוילי – לא נמצא. אין לנו כאן תשובה של השר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע מהמקום להעביר את הנושא החשוב הזה לדיון בוועדת הפנים.

היו"ר ד' טל:

אבל כבר יש לנו מציעים. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להעביר את הנושא לוועדה, וחבר הכנסת נסים דהן מבקש להסיר.

נסים דהן (ש"ס):

זה היה הפוך. הוא ביקש להסיר, ואני ביקשתי להעביר את הנושא לוועדה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אכן דברים נכונים נאמרו על-ידי חבר הכנסת אחמד סעד. אני רק רוצה לציין, שבאסונות האחרונים, שהוא הצביע עליהם, היו, למרבה הצער, גם קורבנות בחיי אדם. אנשים בדרום קיפחו את חייהם.

אני שואל: למה ממשלת ישראל לא עשתה עד היום צעד נכון, צעד במקום, כלפי האנשים האלה, שהם חסרי קורת גג? איזו עזרה הוגשה להם, חבר הכנסת ריבלין? האם ניתנו להם איזה תרומות ואיזה אפשרויות כדי להתגונן בפני החורף ובפני הקור? צריך לארגן ועדות עממיות של הוועדה האסלאמית ושל אחרים כדי לתרום לאנשים האלה פחונים, כדי שהם יוכלו להתגונן בהם מפני החורף?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

איש לא נספה משום שלא היתה לו קורת גג.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, אני מבקש לא להפריע לו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת ריבלין, אני הייתי שם וראיתי את הדברים במו עיני. עם כל הכבוד, אתה לא היית.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה, אני מבקש לסיים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ראיתי את הצריפים ואת הפחונים שעפו באוויר. ראיתי שגג הפחון של אשה בהיריון עף והיא גם כן עפה.

היו"ר ד' טל:

ועל כן אתה מבקש להעביר את הנושא לוועדה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לכן אני מבקש להעביר את הנושא לדיון בוועדה. אני דורש מממשלת ישראל לקיים את אחריותה בנושא הזה. היא אחראית לכל האזרחים, לכל התושבים, וחייבים לעזור לאנשים האלה בצורה כלשהי.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה. אתה מבקש להסיר את ההצעה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, תודה רבה, חברי חברי הכנסת, תודה לחבר הכנסת אחמד סעד שהעלה את הנושא הזה.

בהזדמנות זו הרשו לי, חברי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, לקרוא מהמקום הזה קריאה נרגשת לממשלת ישראל. הנושא שעלה עכשיו על סדר-היום הוא נושא רציני, כאוב, ואם יקרה, חס וחלילה, מה שצפוי על-פי החזאים, למשפחות רבות במדינת ישראל לא יהיה מגן ומשען. חשוב מאוד שכבר עכשיו תתחיל ממשלת ישראל להתכונן לסייע לכל אותם קשישים שאין להם אמצעים לחמם את הבית, כי האמצעי היחיד שיש להם הוא אולי תנור נפט, והוא מהווה סכנה. אפשר לסייע להם גם

בשמיכות. צריך לסייע לאותן משפחות ברוכות ילדים שלא תהיה להן אפשרות להגן על עצמן מפני הצינה, או הסערה, או השלג הכבד שעלול להיות על-פי התחזיות. ואני מקווה מאוד שזה לא יקרה.

אני מפנה קריאה לממשלת ישראל להתכונן בעוד מועד, עוד לפני שיקרה הדבר, כדי שאחר כך לא נוכל לומר: לא ידענו.

היו"ר ד' טל:

תודה לחבר הכנסת דהן.

חבר הכנסת סעד, האם אתה מסכים להעביר את הנושא לוועדה?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אני מסכים להעברת הנושא לוועדת הפנים.

נסים דהן (ש"ס):

ועדת הפנים של הכנסת.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, נצביע עתה. מי בעד העברת הנושא לוועדת הפנים? מי נגד?

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 4
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא
לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

אם כן, להלן התוצאות: ארבעה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהנושא פגעי מזג האוויר וההיערכות לקראת החורף יועבר לוועדת הפנים של הכנסת.

גברתי סגנית היושב-ראש, אני מבין שזה הנושא האחרון. אם כן, חברי הכנסת, הכנסת תשוב ותתכנס, בעזרת השם, ביום שני, י' בחשוון תשנ"ח, 10 בנובמבר 1997, ב-16:00.

אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת ולצופים בבית, שביום רביעי ב-17:00 תתקיים, בעזרת השם, ישיבה מיוחדת לזכרו של ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, זיכרוננו לברכה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:00.